

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

РЕГИОНАЛНА ИНСПЕКЦИЯ ПО ОКОЛНАТА СРЕДА И ВОДИТЕ – БУРГАС

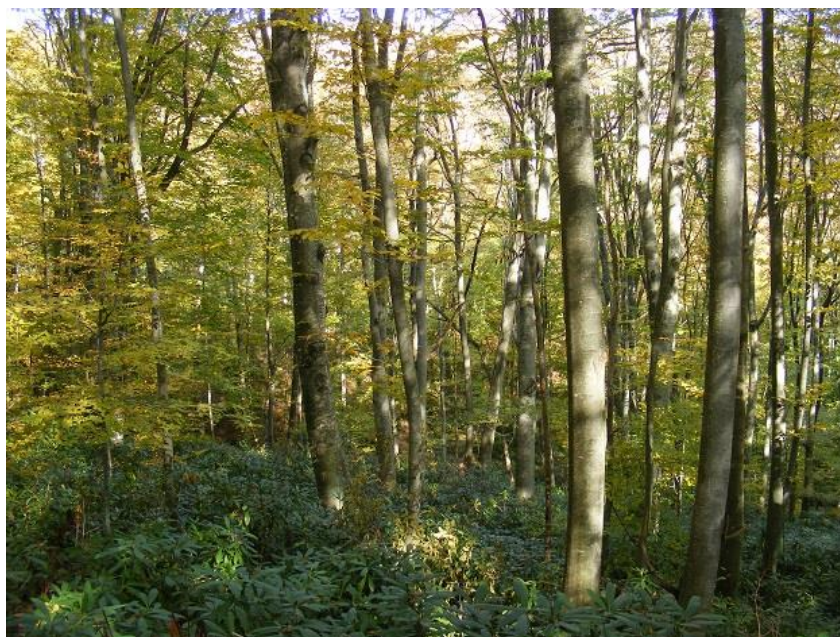
О П Е Р А Т И В Н А П Р О Г Р А М А “ О К О Л Н А С Р Е Д А 2007 – 2013 г. ”
Проект: № DIR -5113325-13-110 „Дейности по устойчиво управление на резервати и поддържани резервати в териториалния обхват на РИОСВ-Бургас, поддържащи и възстановителни дейности”

УТВЪРДИЛ:.....
МИНИСТЪР НА ОКОЛНАТА СРЕДА И ВОДИТЕ
/...../

РЕГИОНАЛНА ИНСПЕКЦИЯ ПО ОКОЛНАТА СРЕДА И ВОДИТЕ – БУРГАС

8000 гр. Бургас, ж.к. "Лазур", ул. Перушица 67, ет. 3
тел: 056/ 813 205 факс: 056/ 813 200, e-mail: riosvbs@unacs.bg, www.riosvbs.eu

ПЛАН ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА РЕЗЕРВАТ „СИЛКОСИЯ”

2015 г.

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие на Европейския съюз и от държавния бюджет на Република България чрез Оперативна програма “Околна среда 2007-2013 г.”

Съдържание

РЕЧНИК НА СПЕЦИФИЧНИ ДУМИ И СЪКРАЩЕНИЯ	7
РЕЗЮМЕ	21
ЧАСТ 0: ВЪВЕДЕНИЕ	26
0.1. ОСНОВАНИЕ ЗА РАЗРАБОТВАНЕ НА ПЛАНА	26
0.2. ПРОЦЕС НА РАЗРАБОТВАНЕ НА ПЛАНА	27
0.2.1. <i>Колектив експерти, участвали в разработването на плана, в съответните области</i>	27
0.2.2. <i>Процес на изготвяне на плана за управление - основни етапи и всички участници и заинтересовани страни – РИОСВ, регионалните структури на МЗХ и ИАГ, общини, институции, НПО и др.</i>	27
0.2.3. <i>Проведени работни срещи и консултации, обсъждания - неформални и работни срещи с участието на заинтересованите държавни органи и институции, научни, обществени и неправителствени организации</i>	28
0.3. ПРЕДНАЗНАЧЕНИЕ И ОСОБЕНОСТИ НА ПЛАНА	29
0.3.1. <i>Предназначение на Плана от гледна точка на:</i>	29
0.3.2. <i>Главни особености на Плана, отчитащи спецификата на резерватната територия</i>	30
ЧАСТ 1: ОПИСАНИЕ И ОЦЕНКА НА ЗАЩИТЕНАТА ТЕРИТОРИЯ	33
ОБЩА ИНФОРМАЦИЯ	33
1.0. МЕСТОПОЛОЖЕНИЕ И ГРАНИЦИ	33
1.0.1. <i>Местоположение на резервата според физикогеографското райониране, административното деление, както и близки селищни образувания, градове, села и особености</i>	33
1.0.2. <i>Обзорна едромащабна карта с разположението на резервата</i>	33
1.0.3. <i>Граници на резервата съгласно Постановление №8485/29.06.1933 г., като за основа са ползвани актуалните данни от Картата на възстановената собственост за землищата на с. Българи и с. Кости. Списък с координатите на граничните точки на включените имоти</i>	33
1.0.4. <i>Карта в подходящ мащаб, включваща площта, предмет на планиране, както и свързаните с нея защитена местност (бивша буферна зона) “Горна Еленица” и др. прилежащи територии с обща информация за тях и връзките на резервата със съседни населени места, селищни образувания, обекти и съоръжения, пътна мрежа и маршрути, други защитени територии и зони, обекти на туризма - хижи, заслони, съоръжения и маршрути, основни водни площи, съседни областни, общински и землищни граници</i>	34
1.0.5. <i>Несъответствия, установени при теренните проучвания между КВС и действителното положение на терена да се представят в списък (цифров модел на действителното състояние)</i>	34
1.0.6. <i>Измервания с геодезически инструменти и GPS устройства (при необходимост)</i>	34
1.0.7. <i>Административни граници и пътна мрежа</i>	34
1.0.8. <i>Прилежащи територии и обекти</i>	34
1.0.9. <i>Да се отразят на картите границите и номерата на кадастралните/поземлени имоти</i>	34
1.0.10. <i>Водоизточници, извори, каптажи, чешми, паметници и др. характерни</i>	

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие на Европейския съюз и от държавния бюджет на Република България чрез Оперативна програма “Околна среда 2007-2013 г.”

План за управление на резерват „Силкосия“

ориентири	35
1.1. ПЛОЩ НА ЗАЩИТЕНАТА ТЕРИТОРИЯ	35
1.2. ФОНДОВА И АДМИНИСТРАТИВНА ПРИНАДЛЕЖНОСТ	35
1.2.1. Фондова принадлежност на резервата	35
1.2.2. Разпределение на площите по административна принадлежност.	
Обзорна карта на резервата и прилежащата територия в подходящ мащаб, вкл. населени места и техните землищни граници, границите на общините, както и разпределението на горите и земите в тях и др. елементи (по преценка)	35
1.3. ЗАКОНОВ СТАТУТ НА РЕЗЕРВАТ „СИЛКОСИЯ“	35
1.3.1. Исторически преглед на статута и предназначението на територията в миналото	35
1.3.2. Кратък преглед на причините и стъпките за обявяването на защитената територия	36
1.3.3. Законов статут на резерват „Силкосия“, произтичащ от националното законодателство - закони и техните поднормативни актове	36
1.4. СОБСТВЕНОСТ	45
1.5. УПРАВЛЕНСКА СТРУКТУРА	45
1.5.1. Организационна структура и администрация	45
1.5.2. Персонал-функции	48
1.5.3. Материално-техническо обезпечаване	52
1.6. СЪЩЕСТВУВАЩИ ПРОЕКТНИ РАЗРАБОТКИ	53
1.6.1. Съществуващи и в процес на изпълнение програми, планове и проектни разработки за последните 10 години, свързани със строителство, ползване на ресурси и др. дейности на територията на Р, като: устройствен проект, общински териториално-устройствени планове, и др., ако има такива	53
1.6.2. Степен на реализация и актуалност, като цяло или на части от описаните проектни разработки	54
1.6.3. Опис на научните разработки, свързани с Р	54
1.6.4. Опис на други разработки и програми, свързани с регионалното развитие, туризма и др. на различни нива, имащи някаква връзка с Р	54
1.7. СЪЩЕСТВУВАЩО ФУНКЦИОНАЛНО ЗОНИРАНЕ И РЕЖИМИ НА ОБЕКТА	55
1.7.1. Зони и режими съгласно утвърдени проекти, отнасящи се до резервата и защитената местност. Карта на съществуващото функционално зонироване и режими в подходящ мащаб на площите в Р	55
1.7.2. Функционално зонироване и режим на зоните – описание и отразяване с площ и процентно участие спрямо общата площ на Р	55
1.7.3. Информация за наличие на определени режими, произтичащи от закони и подзаконовни нормативни актове	56
ХАРАКТЕРИСТИКА НА АБИОТИЧНИТЕ ФАКТОРИ	57
1.8. КЛИМАТ	57
1.8.1. Фактори за формиране на местния климат	57
1.8.2. Елементи на климата	58
1.9. ГЕОЛОГИЯ И ГЕОМОРФОЛОГИЯ	63
1.9.1. Геоложки строеж, морфоструктури и морфометрия	63
1.9.2. Геоморфология на релефа	67

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие на Европейския съюз и от държавния бюджет на Република България чрез Оперативна програма “Околна среда 2007-2013 г.”

План за управление на резерват „Силкосия“

1.10.	ХИДРОЛОГИЯ И ХИДРОБИОЛОГИЯ	68
1.10.1.	Хидрология и хидрография	68
1.10.2.	Хидрохимия	71
1.10.3.	Хидробиология	72
1.11.	ПОЧВИ	74
1.11.1.	Разпространение и характеристика на почвите	74
1.11.2.	Почвени процеси	75
	БИОЛОГИЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА	77
1.12.	ЕКОСИСТЕМИ И БИОТОПИ	77
1.12.1.	Обща характеристика на биотопите на видово и екосистемно равнище 77	
1.13.	ФЛОРА	93
1.13.1.	Ниски растения и гъби	93
1.13.2.	Виски растения	97
1.14.	ФАУНА	122
1.14.1.	Безгръбначни животни	122
1.14.2.	Риби	124
1.14.3.	Земноводни и влечуги.	124
1.14.4.	Птици	126
1.14.5.	Бозайници	128
	КУЛТУРНА И СОЦИАЛНО-ИКОНОМИЧЕСКА ХАРАКТЕРИСТИКА	132
1.15.	ПОЛЗВАНЕ НА РЕЗЕРВАТА И СОЦИАЛНО-ИКОНОМИЧЕСКИ АСПЕКТИ	132
1.15.1.	Население и демографска характеристика на община Царево, област Бургас 132	
1.15.2.	Селищна мрежа	139
1.15.3.	Техническа инфраструктура, застроени площи и сгради	141
1.15.4.	Селско стопанство	142
1.15.5.	Горско стопанство	143
1.15.6.	Лов, риболов, събиране на природни продукти	145
1.15.7.	Туризм, рекреация, спорт, услуги	147
1.15.8.	По-значими дейности и занаяти в района	149
1.15.9.	Информираност на обществеността за резервата и отношението към него 150	
1.16.	НАСТОЯЩО ПОЛЗВАНЕ НА ПРИЛЕЖАЩИТЕ ТЕРИТОРИИ И ВЛИЯНИЕТО ВЪРХУ РЕЗЕРВАТА	151
1.16.1.	Граници, разположение, собственост, административна и фондова принадлежност на защитената местност	151
1.16.2.	Горскостопански дейности и функции на горите в прилежащата на резервата защитена местност	151
1.16.3.	Ловно и рибно устройствените дейности в защитена местност “Горна Еленица”, вкл. конкретните райони и начините на ползване	151
1.16.4.	Настоящи дейности на населението: земеделие, риболов, животновъдство, промишлени производства, строителство на инфраструктурни обекти, туризм, народни занаяти и традиционни производства, в случай че такава информация не е представена в т. 1.15.	151

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие на Европейския съюз и от държавния бюджет на Република България чрез Оперативна програма “Околна среда 2007-2013 г.”

План за управление на резерват „Силкосия“

1.16.5.	Вид, състояние и влияние на застроените прилежащи територии	152
1.16.6.	Обекти от техническата инфраструктура - пътища, строителство, водоснабдителни съоръжения и др., които имат отношение към територията на резервата	152
1.16.7.	Начин на ползване на земеделските земи и други селскостопански обекти в прилежащите територии	152
1.16.8.	Горскостопански дейности и функции на горите в прилежащите територии. Случаи на залесяване с нетипични/ инвазивни, включително чужди дървесни и храстови видове в непосредствена близост с резервата в бившата буферна зона - защитена местност “Горна Еленица”	152
1.16.9.	Туристическа дейност и рекреационни ресурси в прилежащата на резервата защитена местност	152
1.17.	КУЛТУРНО-ИСТОРИЧЕСКО НАСЛЕДСТВО	152
1.17.1.	Списък със значимите археологически обекти и архитектурни паметници и исторически места в прилежащите територии - църкви, мемориали, етнографски обекти и др.	152
1.17.2.	Дейности от миналото, свързани с поминъка на населението и местните занаяти (рибарство, отглеждане на технически култури, пчеларство, билкарство и т.н.)	153
1.18.	ЛАНДШАФТ	153
1.18.1.	Структура на ландшафта	153
1.18.2.	Естетически качества	154
1.19.	СЪСТОЯНИЕ НА КОМПОНЕНТИТЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА	155
ПЪРВА ОЦЕНКА		156
1.20.	ЕКОЛОГИЧНА ОЦЕНКА	156
1.20.1.	Уязвимост	157
1.20.2.	Рядкост	162
1.20.3.	Естественост	166
1.20.4.	Типичност	168
1.20.5.	Размери	170
1.20.6.	Биологично разнообразие	171
1.20.7.	Стабилност и нестабилност	176
1.21.	СОЦИАЛНА И ИКОНОМИЧЕСКА ОЦЕНКА	180
1.21.1.	Социално-икономически условия	182
1.21.2.	Собственост	183
1.21.3.	Управление	184
1.21.4.	Формиране на основните и на специфичните проблеми на територията	185
1.22.	ПОТЕНЦИАЛНА СТОЙНОСТ НА ЗАЩИТЕНАТА ТЕРИТОРИЯ	186
Ч А С Т 2:	ДЪЛГОСРОЧНИ ЦЕЛИ И ОГРАНИЧЕНИЯ	188
2.1.	ДЪЛГОСРОЧНИ ЦЕЛИ	188
2.1.1.	Определяне на главните цели	188
2.1.2.	Определяне на второстепенните цели	189
2.2.	ОГРАНИЧЕНИЯ	190
2.2.1.	Тенденции от естествен характер	191
2.2.2.	Тенденции от антропогенен характер	194

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие на Европейския съюз и от държавния бюджет на Република България чрез Оперативна програма “Околна среда 2007-2013 г.”

План за управление на резерват „Силкосия“

2.2.3.	Други ограничения и тенденции	196
ВТОРА ОЦЕНКА		197
2.3.	ЕФЕКТ НА ОГРАНИЧЕНИЯТА ВЪРХУ ДЪЛГОСРОЧНИТЕ ЦЕЛИ . . .	197
2.4.	ПОТЕНЦИАЛНИ ВЪЗМОЖНОСТИ НА ЗАЩИТЕНАТА ТЕРИТОРИЯ .	217
2.4.1.	Потенциал на територията по отношение консервация на хабитати и видове при установен модел и режим на ниво на подпочвени води и заливане	217
2.4.2.	Потенциални възможности за развитие на научно-познавателен туризъм и други рекреационни дейности на местно, национално и международно ниво. . . .	218
2.4.3.	Други	218
ЧАСТ 3: РЕЖИМИ, НОРМИ, УСЛОВИЯ И ПРЕПОРЪКИ ЗА ОСЪЩЕСТВЯВАНЕ НА ДЕЙНОСТИТЕ		219
3.1.	ЗОНИРАНЕ И ФУНКЦИОНАЛНО ЗНАЧЕНИЕ НА ЗОНИТЕ	219
3.1.1.	Териториално разположение на зони съобразно спецификата и целите на резервата	219
3.2.	РЕЖИМИ И НОРМИ	220
3.2.1.	Строителство и инфраструктура	223
3.2.2.	Други режими и норми	224
ЧАСТ 4: ОПЕРАТИВНИ ЗАДАЧИ И ПРЕДПИСАНИЯ ЗА ОПАЗВАНЕ И ПОЛЗВАНЕ		225
4.1.	ОПРЕДЕЛЯНЕ НА ПРИОРИТЕТИТЕ	225
4.1.1.	Основни направления на работа за 10 годишния период на действие на Плана, степенувани по приоритет	225
4.1.2.	Определяне на критериите за степенуване на приоритетите	225
4.2.	ПРОГРАМИ	225
4.2.1.	Програма „Опазване и поддържане на биоразнообразието – местообитания и видове“.	225
4.2.2.	Програма „Дейности в горите“.	226
4.2.3.	Програма „Научни изследвания и мониторинг“.	226
4.2.4.	Програма „Развитие на посещения с научни и образователни цели“.	226
4.2.5.	Програма „Връзки с обществеността и образование“.	226
4.2.6.	Програма „Институционално развитие“.	226
4.3.	ПРОЕКТИ	226
4.4.	ОПЕРАТИВНИ ЗАДАЧИ	233
4.5.	РАБОТЕН ПЛАН	234
ЧАСТ 5: ПРЕГЛЕД НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ЦЕЛИТЕ И ЗАДАЧИТЕ		240
5.1.	ПРЕРАЗГЛЕЖДАНЕ НА ЦЕЛИТЕ	240
5.1.1.	Предвиден преглед на актуалността на поставените цели на управление на резервата и необходимост от корекции на петата година от влизане в сила на Плана, както и проверка доколко планираните и осъществени проекти и задачи ефективно водят до постигането на целите	240
5.1.2.	Схема за извършване на прегледа, включваща участници и критерии	240
5.2.	ПРЕРАЗГЛЕЖДАНЕ НА ЗАДАЧИТЕ	240
ПРИЛОЖЕНИЯ		242

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие на Европейския съюз и от държавния бюджет на Република България чрез Оперативна програма “Околна среда 2007-2013 г.”

РЕЧНИК НА СПЕЦИФИЧНИ ДУМИ И СЪКРАЩЕНИЯ

Специфични думи

Абиотични фактори	Условията на неживата природа, които въздействат върху организмите и имат пряко значение за живота им.
Аборигенен, автохтонен	Първичен, местен.
Автохтонен вид	Съществуващ вид в ареала на видообразуването.
Антропогенен	Предизвикан от човека.
Антропогенни фактори	Съвкупност от разнообразни човешки дейности, които действат върху живата и неживата природа.
Ареал	Територия на географско разпространение на таксони живи организми (вид, род, семейство и т.н.) или съобщества (синтаксони от различен ранг).
Асоциация	Основна синтаксономична единица при класификация на растителността.
Безпокойство	Резултата от различни човешки дейности върху дивите животни, изразяващ се в разтревожено, възбудено или раздразнено състояние и невъзможност да осъществяват присъщите им поведенчески действия в заетата от тях зона. Води до отрицателен за животното резултат - от изменения в поведението до напускане на естествения му район на обитаване.
Биологично разнообразие	Многообразието на живите организми на видово и надвидово равнище, многообразието на съобщества, местообитания и екосистеми от различни равнища.
Биотичен	Свързан с живите организми и живата природа.
Биотични фактори	Взаимодействия между организмите при съвместния им живот.

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие на Европейския съюз и от държавния бюджет на Република България чрез Оперативна програма “Околна среда 2007-2013 г.”

НАЦИОНАЛНА
СТРАТЕГИЧЕСКА
РЕФЕРЕНТНА
РАМКА
2007 -2013

Браконьерство	<p>Нарушаване на законовите норми за опазване на природните ценности с цел лично облагодетелстване. Включва всички форми на посегателства към всички типове природни ценности, включително:</p> <ul style="list-style-type: none"> - убиването, улавянето, преследването и нараняването на диви животни; вземане, пренасяне и превозване на намерени ранени и убити животни или разпознаваеми части от тях; събиране на яйца и индивиди; търговия с диви животни; - престой или движение на лица на територията на парка с извадени от калъф и сглобени гладкоцевни и нарезни пушки, огнестрелно оръжие с автоматична и полуавтоматична стрелба. <p>Браконьерството представлява престъпление по Наказателно-процесуалния кодекс с изключение на маловажните случаи, които се считат за административни нарушения.</p>
Вид	Група популации, индивидите в които обменят генетичен материал свободно помежду си, но не с индивиди от популации от други видове.
Възможност за възстановяване	<p>Усилие (във време и ресурси) за възстановяване в ЗТ на вид или хабитат (EUROSITE).</p> <p>Чрез този критерий се установява стойността на елемента: колкото по-трудно е възстановяването, толкова по-важно е опазването на съответния елемент.</p>
Възстановяване	Пресъздаването на цели общества от организми и местообитания по модел на естествено възникващите.
Генетични ресурси	Материали от растителен, животински или микроорганизмов произход, съдържащи функционални единици на наследственост и имащи реална или потенциална стойност.
Гола сеч	Изсичането на цялата дървесна растителност върху площ над 1 декар или сливането на голи сечища, чиято обща площ е над 1 декар.
Гори	Земя, заета от горскодървесна растителност с площ над 1 декар. (ЗГ, чл. 2, ал. 1).

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие на Европейския съюз и от държавния бюджет на Република България чрез Оперативна програма “Околна среда 2007-2013 г.”

План за управление на резерват „Силкося“

Горски територии	Всяка територия извън строителните граници на населените места, предназначена основно за гори и обхващаща гори, храсти, земи за залесяване, недървопроизводителни земи, посочени в единния кадастър, с изключение на горите, създадени върху земи от поземления фонд (чл. 2,(2), (3) от Закона за горите).
Демутация	Естествено възстановяване на природната растителност на мястото на деградирана или унищожена от човека растителност.
Дендробионт	Организъм, живеещ върху даден дървесен вид растение.
Диагностични видове	Група от видове с оптимално развитие в рамките на определен синтаксон.
Дива природа	Участък от природата, който не е нарушен от дейността на човека, естествен ландшафт с характерни диви растения и животни и съобщества от тях.
Доминантен вид	Вид, който преобладава по численост, оказва съществено влияние върху средата и обмена на енергия в биоценозата.
Едификатор	Вид, който създава условията за живот в съобществото.
Екологичен коридор	Територия, която осигурява връзката на популации, съобщества, екосистеми или местообитания и осигурява безпрепятствената миграция на индивиди и генетичен материал.
Екологични групи растения	Групи от растения със сходни приспособителни признаци, които се образуват предимно под влияние на един доминиращ фактор в дадените условия (влажност, температура, светлина, механичен и химичен състав на почвата и др.).
Екологична ниша	Пространствено и функционално място на вида в екосистемата; съвкупността от условията на живот в екосистемата, съответстващи на изискванията, към средата от ценопопулациите на даден вид.
Екологично равновесие	Състояние на балансираност в екосистемата между съобществата и биотопа на всички надорганизмови равнища.

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие на Европейския съюз и от държавния бюджет на Република България чрез Оперативна програма “Околна среда 2007-2013 г.”

НАЦИОНАЛНА
СТРАТЕГИЧЕСКА
РЕФЕРЕНТНА
РАМКА
2007 -2013

План за управление на резерват „Силкосия“

Екологична сукцесия	Последователна смяна на една екосистема с друга под въздействието на фактори, които съществено изменят или разрушават първоначалната и се създават условия за развитието на друга екосистема, по-приспособена към новите условия.
Екологичен туризъм	Допринася за опазване на биологичното разнообразие; минимално нарушаване на дивата природа; инструмент за развитие на устойчиви форми на поминък, предимно селски и в малки населени места; осигурява екологична информация, екологично обучение и консултантски услуги; включва отговорно поведение от страна на туристите и засилване на екологичното съзнание; интегриран с културния туризъм, допринася за опазване на културното наследство.
Екосистема	Динамичен комплекс от растителни, животински и микроорганизмови съобщества и тяхната нежива околна среда, които си взаимодействат като функционална единица.
Екотонна зона	Гранична зона между две екосистеми.
Експлеренти	Растения, които имат слаба конкурентноспособност, но способни много бързо да заемат освободените от силните конкуренти територии.
Ендемит	Вид, който се среща само в определен географски район.
Епигеобионти	Обитатели на горния приземен слой.
Естественост	Незасегнатост от човешка дейност; липса на окултуряване или опитомяване (EUROSITE).
Застрашен вид	Вид, който е заплашен от изчезване в целия си ареал или в голяма част от него.

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие на Европейския съюз и от държавния бюджет на Република България чрез Оперативна програма “Околна среда 2007-2013 г.”

НАЦИОНАЛНА
СТРАТЕГИЧЕСКА
РЕФЕРЕНТНА
РАМКА
2007 -2013

План за управление на резерват „Силкосия“

Застрашен таксон	Таксон, чиято численост на популациите и област на разпространение намаляват по начин, по който в определен обозрим период може да престане да се среща в дадения район (локално застрашен), в страната (национално застрашен) или на планетата (глобално, световно застрашен); съществуват подробни международно признати класификации на степените на застрашеност и критериите на определянето им.
Защитен таксон	Таксон, поставен под режим на опазване със закон или друг нормативен документ, за който се забраняват всички действия, които могат да нанесат вреди на индивидите, на гнездата или леговищата им, на местата, които те обитават, включително безпокойство, взимане на намерени мъртви индивиди, пренасяне и т.н.
Зониране	Разделяне на защитената територия на части, наричани зони, които се използват за целите на управлението, обикновено временно (продължителността на съществуването им може да бъде по-малка от периода на действие на плана). Във всяка зона предписанията за управление са приблизително еднакви и се различават по тип и интензивност от тези в другите зони на плана.
Идеална цел	Изказ, който полага идеалното управление на територията, при условие че отсъстват ограничители и модифициращи фактори и управляващата организация има пълен контрол над територията (EUROSITE).
Интерпретативни дейности	Дейности, които имат за цел да представят ценностите на ЗТ, проблемите на управление и важността му за отделния човек. Състоят се в съчетание от послания чрез "екскурзоводски" беседи, печатни, визуални и други материали, примери и човешко взаимодействие, илюстриращо значимостта на територията. Извършват се главно в защитената територия, но в някои случаи и извън нея. Най-често терминът се използва за дейностите по обслужване на посетителите.

План за управление на резерват „Силкосия“

Климакс	Последен, относително устойчив стадий на естествено развитие на съобществото и на екосистемата като цяло, който най-пълно съответства на екологичните условия в дадената територия в съответния период.
Конкуренция	Взаимоотношение между популациите, възникващо при използване на общи ресурси.
Консервационно значим	Вид или друг таксон, съобщество, екосистема, природно местообитание, признати в научно издание за застрашени в някаква степен или притежаващи съществена екологична роля (например включени в национални или международни червени книги или списъци, в приложения към конвенции или директиви и други подобни документи).
Ксерофилен	Сухолюбив, приспособен към живот в условия на недостиг на вода и понижена влажност.
Ландшафт	Обособена територия, появата на някои от елементите на която е възникнала като резултат на действия и взаимодействия между природни и/или човешки фактори.
Мезофил	Организъм, предпочитащ средни (умерени) условия на овлажнение на въздуха и почвата.
Местообитание на вид	Районът, определен от специфични абиотични и биотични фактори, в който този вид се намира в някои от стадите на своя жизнен цикъл.
Мониторинг	Продължително във времето еднотипно проследяване състоянието на даден показател, фактор, структура и т.н., с цел оценка, прогнозиране, контрол и въздействие за тяхното оптимизиране; система за наблюдения.
Насаждение	Гора или горски участък, заети (покрити) с горскодървесна растителност.
Нестабилност	Степен на променливост на защитената територия (ЗТ) и отделните и елементи (EUROSITE).
Обилие	Показател за количественото участие на вида, изразен пряко или косвено.

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие на Европейския съюз и от държавния бюджет на Република България чрез Оперативна програма “Околна среда 2007-2013 г.”

НАЦИОНАЛНА
СТРАТЕГИЧЕСКА
РЕФЕРЕНТНА
РАМКА
2007 -2013

План за управление на резерват „Силкосия“

Ограничител (ограничителен фактор)	Дейност, фактор или действие, които могат да попречат на управляващата организация да постигне целите си (EUROSITE).
Одит	Преглед на изпълнението на плана или част от него, за установяване качеството на плана или на неговото приложение, извършен от управляващата организация (вътрешен одит) или от външна независима институция, която не е свързана директно с територията (външен одит), обикновено при покана от управляващата организация (EUROSITE).
Оперативна цел	Идеална цел, трансформирана от реално действащите ограничители и стимулатори. Реалистична цел, която управляващата организация се стреми да постигне при дадените обстоятелства (EUROSITE).
Организъм	Всяко живо тяло, което е съставено от съгласувано действащи органи и съществува самостоятелно. Организмът е индивид в популация на отделен вид.
Орнитологично важно място	Природозащитно значима територия или акватория, определена по международно признати цифрови критерии на BirdLife International и включена в световната мрежа от такива места; местата са признати като елементи на европейските екологични мрежи по Директивата за птиците и директивата за хабитатите; в България има 50 ОВМ, идентифицирани и обект на Мониторинг от Българското дружество за защита на птиците.
Оценка	Оценка на набавената информация, водеща до определяне на значението на отделните абиотични, биотични и социално-икономически фактори.
Пластични видове	Видове с големи адаптивни възможности.
Подвид	Подразделение на вида, което се състои от група популации, придобили в процеса на еволюцията устойчиви белези и особености, изолационни бариери от пространствен или времеви тип и други белези, по които се отличават незначително от другите групи от същия вид, но с които могат да дават плодовито потомство в природата.

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие на Европейския съюз и от държавния бюджет на Република България чрез Оперативна програма “Околна среда 2007-2013 г.”

НАЦИОНАЛНА
СТРАТЕГИЧЕСКА
РЕФЕРЕНТНА
РАМКА
2007-2013

План за управление на резерват „Силкосия“

Поддържащи и възстановителни дейности	Комплекс от мерки и действия, които целят осигуряването на условия за поддържане съществуващото състояние на дадени компоненти на природната среда или възстановяване на желано предишно тяхно състояние (напр. възстановяване на увредени находища на растителни видове и местообитания на животински видове; паша; рекултивация на ерозирани участъци чрез зачимяване или затревяване).
Популация	Група от индивиди на даден вид, които населяват определено пространство, взаимно се кръстосват, имат общи морфологични, физиологични и поведенчески особености и са свързани функционално помежду си/ група от индивиди с общ произход, които обменят генетичен материал помежду си много повече, отколкото с индивиди от друга подобна група.
Посетителски център	Нов тип място за почивка, забавление, обучение и възпитание.
Потенциал на територията	Възможностите на територията в екологичен, социален, културен или икономически план (EUROSITE).
Потенциално застрашен вид	Вид, за който е вероятно скорошното му преминаване в категорията на застрашените видове, ако факторите, причинили заплахата продължават да съществуват.
Преглед	Дейност, чрез която се извършва серия от количествени наблюдения като разпределение, качество, плътност и честота на природните характеристики, за да се направи оценка на ЗТ (EUROSITE).
Приоритетен вид, Приоритетно местообитание	Видове или местообитания, които поради своята биологическа ценност се нуждаят от специални мерки за опазване, или са определени като такива по силата на международни споразумения.
Природно местообитание	Естествени или близки до естествените сухоземни или акваториални територии, характеризиращи се със специфични географски, абиотични и биотични особености.
Програма	Група проекти, с които се изпълнява определена оперативна цел/цели в определен период от време.

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие на Европейския съюз и от държавния бюджет на Република България чрез Оперативна програма “Околна среда 2007-2013 г.”

НАЦИОНАЛНА
СТРАТЕГИЧЕСКА
РЕФЕРЕНТНА
РАМКА
2007 -2013

План за управление на резерват „Силкося“

Програма CORINE Biotopes	Общоевропейска програма, експериментален проект за събиране, координация и осигуряване на съгласуваност на информацията за състоянието на околната среда и природните ресурси в Общността, лансирана от Европейската комисия през 1985 г; в България функционира от 1994 г., природозащитно значимите места са идентифицирани в 141 сайта.
Програма "Човек и биосфера"	Известна още като Програма MAB (Man and Biosphere), програма на UNESCO от 1970 г. за развиване в природозащитните, обществените и държавните институции на основа за разумно ползване на природните ресурси; лансирала е концепцията за "биосферни резервати".
Работен план	План за действие за специфичен период от време (обикновено година и не повече от пет).
Размер	Достатъчност на площта на територията за поддържане на жизнени популации от най-важните компоненти на нейната биота (EUROSITE).
Разнообразие	Степен на разнообразие на хабитати и хабитатни структури, биологични групи и видове в регионален и национален план (EUROSITE).
Ревизия	Оценка на ефективността на целия план или част от него в постигането на изказаните цели. Предприема се обикновено от персонала на управляващата организация (EUROSITE).
Регулиране числеността на животинските видове	Целенасочена промяна в броя на техните индивиди (увеличаване или намаляване).
Редки видове	Видове, чиито популации са малки и ако не непосредствено, то косвено или потенциално са застрашени.
Режим на опазване	Съвкупността от разрешени и забранени действия за дадена територия, определени от закона и целите, функциите и предназначението на въпросната територия.
Реликт	Таксон, който е преживял до днешно време от минали геологични епохи.

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие на Европейския съюз и от държавния бюджет на Република България чрез Оперативна програма "Околна среда 2007-2013 г."

НАЦИОНАЛНА
СТРАТЕГИЧЕСКА
РЕФЕРЕНТНА
РАМКА
2007-2013

План за управление на резерват „Силкосия“

Реликтен вид	Вид, който в миналите геологични епохи е имал широко разпространение, а днес заема неголеми територии.
Рудерализация	Разпространение на антропофити при деградация на местообитанията.
Рядкост	Малочисленост на популацията и ограничено териториално разпространение на вида.
Рядък таксон	Таксон, чиято численост на популацията е сведена до минимум или има силно разпръснато разпространение; една от категориите застрашени таксони, напоследък избягвана поради трудности в категоричното ѝ определяне и припокриване с другите.
Сайт	В CORINE Biotopes Project - място, район, територия от особена природозащитна ценност, определена на базата, на международно признати критерии.
Серия	Съвкупност от взаимносвързаните растителни съобщества в определен сукцесионен ред, които достига до климакс.
Синтаксон	Тип фитоценоза от определена синтаксономична категория; основна синтаксономична категория е асоциацията.
Синузия	Пространствено и екологично обособена част от фитоценозата, съставена от растения принадлежащи към една или няколко близки жизнени форми.
Специален интерес	Атрактивност на елементите на територията (местообитания, видове) за посетителите (EUROSITE).
Стабилност	Степен на устойчивост на ЗТ и отделните и елементи към природните процеси и антропогенната намеса (EUROSITE).
Стенобионтен	Организъм, който живее при постоянни, непроменящи се стойности на факторите на средата.
Стенотопен	Организъм, който може да съществува само в строго специфични, много силно ограничени условия на средата. Организъм с тесни екологични изисквания.
Сциофити	Сенколюбиви растения, които не понасят пълно осветление и техният оптимум е при по-слаба интензивност на светлината.

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие на Европейския съюз и от държавния бюджет на Република България чрез Оперативна програма “Околна среда 2007-2013 г.”

НАЦИОНАЛНА
СТРАТЕГИЧЕСКА
РЕФЕРЕНТНА
РАМКА
2007 -2013

План за управление на резерват „Силкосия“

Субдоминант	Растителен вид, който взема главно участие в състава и изграждането на определен етаж от дадена фитоценоза, но е с по-малко обилие от доминантния вид във фитоценозата.
Субендемит	Таксон, който освен в дадена област има изолирани находища и в друга близка географска област.
Съобщество (Биоценоза)	Система от съвместно живеещи в границите на определено пространство организми, представени от своите индивиди и популации; в рамките на съобществата могат да се разграничат няколко подсистеми, в които участват различни групи организми: растения (фитоценоза), животни (зооценоза), гъби (микоценоза), водорасли (алгоценоза), бактерии (бактериоценоза).
Таксон	Съвкупност от организми, разглеждани като формални обединения на съответните нива от йерархичната класификация; наименование на класификационните единици, отразяващи мястото в системата на даден организъм (основни таксони - форма/вариетет, подвид, вид, род, семейство, разред, клас, тип, царство).
Типичност	Обичайна реакция на растителните и животински съобщества към местните абиотични фактори (геоложки, почвени, климатични особености и воден режим) и определени ползвания в рамките на дълъг период от време (EUROSITE).
Троглобионт	Вид, постоянен обитател на пещери и подземни убежища.
Трудна възстановимост	Възстановяването на вида или местообитанието е възможно при ефективно управление в рамките на 10-15 г.
Туризм	Икономическа дейност, която е насочена към създаването, предлагането и реализирането на стоки и услуги, формиращи туристическия продукт.

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие на Европейския съюз и от държавния бюджет на Република България чрез Оперативна програма “Околна среда 2007-2013 г.”

НАЦИОНАЛНА
СТРАТЕГИЧЕСКА
РЕФЕРЕНТНА
РАМКА
2007 -2013

План за управление на резерват „Силкося“

Управление	<p>Единен и научно обоснован комплекс от мерки, целящ постигане на определените по закон цели, функции и предназначение на защитената територия (включително охрана, контрол, преки природозащитни действия на терена, регулиране на ползванията, природозащитно образование и осведомяване на обществеността и т.н.);</p> <p><i>1.Контрол на процесите в ЗТ в съответствие с плана за управление</i></p> <p><i>2.Практическото приложение на плана за управление</i></p> <p><i>3.Предприемане на всякакво действие или проект, идентифициран в плана за управление, в т.ч. идентифициране на нови възможности (EUROSITE).</i></p>
Устойчиво управление	<p>Управление на ползването, развитието и опазването на природните ресурси по начин и степен, които дават възможност на настоящите поколения и общности да си осигуряват социални, икономически и културни блага, без да се:</p> <p>а) намалява възможността на бъдещите поколения и общности да задоволяват социални, икономически и културни нужди;</p> <p>б) нарушава способността на екосистемите да осъществяват своите почвозащитни и климаторегулиращи функции;</p> <p>в) намалява значително биологичното разнообразие.</p>
Устройствени и технически планове и проекти	<p>Устройствените проекти, планове и програми, техническите проекти за борба с ерозията, териториално-устройствени планове, строителни планове и други, предмет на други закони.</p>
Уязвим таксон	<p>Една от категориите застрашени таксони, отнасяща се до таксони, чиито екологични и биологични особености обуславят рязко влошаване на състоянието на популациите им, дори при еднократни или незначителни изменения на средата или човешки въздействия.</p>
Уязвимост (крехкост)	<p>Степен на чувствителност на ЗТ и нейните елементи към определени процеси и явления (EUROSITE).</p>

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие на Европейския съюз и от държавния бюджет на Република България чрез Оперативна програма “Околна среда 2007-2013 г.”

НАЦИОНАЛНА
СТРАТЕГИЧЕСКА
РЕФЕРЕНТНА
РАМКА
2007 -2013

План за управление на резерват „Силкозия“

Фитоценоза (Растително съобщество)	Всяка конкретна растителна групировка, на известно пространство еднородна по състав, структура и взаимодействия между съставлящите я растения и между тях и средата. Фитоценозата е съставна част на съобществата и екосистемата.
Фауна	Всички таксони животни на определена площ.
Флора	Всички таксони растения на определена площ.
Хабитат	Виж „Природно местообитание“.
Хабитус	Външен вид, съвкупност от признаци, характеризиращи типа структура или телосложение на отделния индивид.
Хелиофити	Светлолюбиви растения, които се развиват оптимално при пълна слънчева светлина.
Хемисциофити	Сенкоиздръжливи растения, които се развиват при пълна слънчева светлина, но могат да понасят и голямо засенчване.
Хидробионт	Вид, който е приспособен към живот единствено във водна среда.
Хидрофил	Водолубив.
Хранителна верига	Поредица от видове организми, в която всеки организъм е храна на следващия от веригата.
Численост на Популацията	Броят на индивидите в популацията на дадена територия или в даден обем.

Съкращения, употребени в плана за управление

БАН	Българска академия на науките
БДУВЧР	Басейнова дирекция за управление на водите Черноморски район
БПК	Биохимична потребност от кислород
БК	Бернска конвенция
ГИС	Географска информационна система
ГСП	Горско стопански проект
ДГС	Държавно горско стопанство
ДЛС	Държавно ловно стопанство
ДХ	Директива за хабитатите
ЗБР	Закон за биологичното разнообразие
ЗЗ	Защитена зона
ЗЗТ	Закон за защитените територии
ЗМ	Защитена местност
ЗООС	Закон за опазване на околната среда

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие на Европейския съюз и от държавния бюджет на Република България чрез Оперативна програма “Околна среда 2007-2013 г.”

План за управление на резерват „Силкосия“

ЗТ	Защитена територия
ЗУТ	Закон за устройство на територията
ИАГ	Изпълнителна агенция по горите
ИАОС	Изпълнителна агенция по околната среда
КВС	Карта на възстановената собственост
КОПС	Комитет за опазване на природната среда
КТ	Консервационна тежест
ЛУП	Лесоустройствен проект
МВР	Министерство на вътрешните работи
МОСВ	Министерство на околната среда и водите
МС	Министерски съвет
НИМХ	Национален институт по метеорология и хидрология
НПО	Неправителствени организации
НСЗП	Национална служба за защита на природата
НСИ	Национален статистически институт
ОПОС	Оперативна програма околна среда
ОУП	Общ устройствен план
ПК	Поземлена комисия
ПР	Поддържан резерват
ПУ	План за управление
ПУДООС	Предприятие за управление дейностите по опазване на околната среда
ПУП	Подробен Устройствен План
Р	Резерват
РБ	Република България
РДВР	Регионална дирекция на вътрешните работи
РДГ	Регионална дирекция по горите
РИОСВ	Регионална инспекция по околната среда и водите
ТП	Териториално поделение
DD	Недостатъчно данни
EURO BATS	Споразумение за опазване на популациите на европейските прилепи
GPS	Глобална система за позициониране
IUCN	Международен съюз за защита на природата

РЕЗЮМЕ

Резерват “Силкосия” попада на територията на област Бургас, община Царево, землищата на село Българи и село Кости.

Режимът на използване и управление на Резервата (Р) е определен от Закона за защитените територии, Постановлението за обявяване на резервата и Плана за управление на резервата.

Финансиране

Възложител на плана за управление е РИОСВ-Бургас. Изготвянето на ПУ се финансира от Европейския фонд за регионално развитие на Европейския съюз и от държавния бюджет на Република България чрез Оперативна програма “Околна среда 2007-2013 г.”.

Задание

Разработването на ПУ се предхожда от Задание за изготвяне на ПУ, утвърдено от Министъра на околната среда и водите. Заданието определя обхвата и съдържанието на ПУ.

Планът за управление е резултат от планови и целенасочени проучвания, проведени през 2014 г. от екип на консорциум „СП 2014“ с водещ партньор „П-Юнайтед“ ООД.

При изготвянето на ПУ е осигурено активно участие на заинтересованите институции и лица: областна и общинска администрация, МОСВ, РИОСВ-Бургас, РДГ, ДГС, НПО, собственици, и др..

Част 1 Описание и оценка на ЗТ

Направени са основни характеристики и оценки. Представена е основната изходна информация, отнасяща се до дадености и особености на резервата във физико-географски, исторически, биологически, правен и социален аспект.

➤ **Абиотични фактори – включва данни за:**

- климат;
- геология и геоморфология;
- хидрология и хидробиология;
- почви.

Резултатите от анализите са коментирани с кратки обяснителни текстове. Данните от тях са представени в подходящ вид в приложение към ПУ.

➤ **Биологична характеристика – включва данни за:**

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие на Европейския съюз и от държавния бюджет на Република България чрез Оперативна програма “Околна среда 2007-2013 г.”

- екосистеми, биотопи и местообитания;
- растителност и горскодървесна растителност (таксация, инвентаризация и др.);
- флора (нисши растения и гъби – мъхообразни, лишей, макромикети, висши растения, лечебни растения);
- фауна (безгръбначни животни, риби, земноводни и влечуги, птици, бозайници, вкл. прилепи).

➤ **Културна и социално-икономическа характеристика – включва данни за:**

- ползване на резервата и социално-икономически аспекти;
- настоящо ползване на прилежащите територии;
- културно-историческо наследство;
- ландшафт.

На базата на събраната информация и анализи е описано състоянието на околната среда по компоненти.

ПЪРВА ОЦЕНКА

Направена е екологична оценка на базата на събраната информация за абиотичните и биотичните компоненти и елементи и социално-икономическата характеристика, по следните критерии:

➤ уязвимост;	➤ размери;
➤ рядкост;	➤ биологично разнообразие;
➤ естественост;	➤ стабилност и нестабилност.
➤ типичност;	

Направена е социално-икономическа оценка и е определена потенциалната стойност на защитената територия по значимост.

Част 2 Дългосрочни цели и ограничения

Определяне на главни и второстепенни цели.

Определянето на дългосрочните цели и ограничения е направено съгласно изискванията на Закона за защитените територии и приетата система за категоризация на Международния съюз за защита на природата (IUCN).

На базата на констатациите и оценките в Част 1 от ПУ са формулирани главните цели, към постигането, на които трябва да се насочат управленските решения и конкретните дейности в резервата през следващите 10 години.

Формулираните главни цели са следните:

Главна цел 1: Опазване, поддържане или възстановяване на естествения характер и ненарушеност на местообитанията

Главна цел 2: Опазване, поддържане или възстановяване на естествения характер и ненарушеност на популации на видове

Главна цел 3: Опазване на естественото състояние и целостта на ландшафта;

Формулираните второстепенни цели са следните:

Второстепенна цел 1: Опазване, поддържане или възстановяване на горите;

Второстепенна цел 2: Създаване на условия за развитие на научни и образователни дейности;

Второстепенна цел 3: Институционално развитие.

Ограничения

Систематизирани са тенденциите и факторите, ограничаващи възможностите за постигане на целите на ПУ. Влиянието им е оценено по скала, съгласно Заданието за изготвяне на ПУ.

ВТОРА ОЦЕНКА

Ограниченията и заплахите за постигане на главните и второстепенни цели, съответстват на направените констатации и оценки. Оценката е направена като се използват един или свободно съчетание на подходящи критерии.

Оценен и анализиран е ефектът на ограниченията върху главните и второстепенните цели. Оценени са тенденциите, както от естествен (абиотични и биотични), така и от антропогенен характер.

Определени са потенциалните възможности на резервата. Оценката на потенциалните възможности е направена в съответствие с определените цели. Тя е основа за определяне на програми и проекти в Част 4 от ПУ.

Част 3 Режими, норми, условия и препоръки за осъществяване на дейностите

В тази част са определени режимите за дейностите и свързаните с тях норми, условия и препоръки.

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие на Европейския съюз и от държавния бюджет на Република България чрез Оперативна програма “Околна среда 2007-2013 г.”

Предложените режими и норми са определени на базата на нормативно определени изисквания и аналитичната информация и оценки, представени в Част 1 от ПУ. Тяхното налагане цели преодоляване или ограничаване на въздействието на заплахите, идентифицирани в Част 2, осигуряване на условия за контрол и взимане на гъвкави управленски решения.

Зониране

С цел осъществяване на дългосрочните цели на Плана за управление, територията на резервата е разделена на 3 зони с определено функционално предназначение (Зона А, Зона Б и Зона В).

Част 4 Оперативни задачи и предписания за опазване и ползване

В тази част са степенувани по приоритет основните направления на работа за 10 годишния период на действие на ПУ.

Отчитайки дългосрочните цели и фактори, които оказват влияние върху тяхното изпълнение, са формулирани следните основни приоритети по отношение на устройство, организация и управление през 10-годишния период на действие на Плана за управление на резерват „Силкосия“:

- Координация на научни изследвания и публикации;
- Подобряване на условията за преминаване на посетители по нормативно определените пътеки, подновяване и добавяне на нови указателни табели;
- Природозащитно образование;
- Информационно осигуряване;
- Връзки с обществеността;
- Комплексен и дългосрочен мониторинг за опазване на биологичното разнообразие;
- Прилагане на законодателството и нормативната база.

Описани са програмите, които ще се изпълняват в рамките на действие на ПУ.

С Програмите се постигат целите на управлението. За всяка от програмите са посочени проекти, които могат да се изпълняват през целия период на действие на Плана за управление.

Предвидени са следните програми и проекти:

1. **Програма** „Опазване и поддържане на биоразнообразието – местообитания и видове“ - включва 3 проекта;
2. **Програма** „Дейности в горите“ - включва 1 проект;

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие на Европейския съюз и от държавния бюджет на Република България чрез Оперативна програма “Околна среда 2007-2013 г.”

3. **Програма** „Научни изследвания и мониторинг“ - включва 2 проекта;
4. **Програма** „Развитие на посещения с научни и образователни цели“ - включва 1 проект;
5. **Програма** „Връзки с обществеността и образование“ - включва 3 проекта;
6. **Програма** „Институционално развитие“ - включва 1 проект;

Разработен е работен план, който включва дейности и проекти за първите 3 години от действие на ПУ. В него са включени проектите от всички програми, които следва да се изпълняват от началото на действие на плана.

Част 5 Преглед на изпълнението на целите и задачите

Предложена е схема за извършване на прегледа на целите, участници и критерии.

Разработена е схема за текущ годишен преглед на задачите, оценка и отчет на изпълнението на задачите, дейностите и проектите.

ПРИЛОЖЕНИЯ

Неразделна част от ПУ са приложенията, съгласно Заданието за изготвяне на ПУ на резервата, вкл. тематични карти, цифров модел на територията и база данни.

ЧАСТ 0: ВЪВЕДЕНИЕ

0.1. ОСНОВАНИЕ ЗА РАЗРАБОТВАНЕ НА ПЛАНА

Законовата и нормативна основа за разработване на Плана за управление (ПУ) на резерват „Силкосия“ са следните документи:

- Закон за защитените територии (обн. в ДВ бр. 133 от 11.11.1998 г., изм. ДВ. бр.66 от 26 Юли 2013 г. изм. ДВ. бр.98 от 28 Ноември 2014 г.);
- Наредбата за разработване на планове за управление на защитени територии (обн., ДВ, бр. 13/15.02.2000 г., изм. и доп., бр. 55 от 20.07.2012 г., в сила от 20.07.2012 г.);
- Заповеди/постановления за обявяване и промени в територията на резервата:
 - *Постановление на Министерски Съвет № 10346 от 23.06.1931 г. за обявяване за предмет на горско стопанство държавната гора „Горна Еленица-Силкосия“;*
 - *Постановление на Министерски Съвет № 8485 от 29.06.1933 г. за обявяване на гора „Горна Еленица-Силкосия“ за резерват;*
 - *Постановление на Министерски Съвет № 13188 от 20.09.1934 г. за промяна в границите;*
 - *Заповед на КОПС при МС № 1028 от 06.11.1986 г. за обявяване на буферна зона*
 - *Акт на МФ за изключителна държавна собственост № 229 от 16.05.1997 г.*
 - *Заповед на МОСВ № РД-1043 от 01.10.2004 г. за определяне на пътека за посетители;*
 - *Заповед на МОСВ № РД – 419 от 18.06.2007 г. за прекатегоризиране на буферната зона в защитена местност.*
- Договор за възлагане изготвянето на План за управление на резервата от 19.08.2014 г., сключен между изпълнителя консорциум „Стратегическо планиране 2014“ и Възложителя - Регионалната инспекция по околната среда и водите-Бургас;
- Задание за разработване на ПУ на резерват „Силкосия“, утвърдено от Министъра на околната среда и водите.

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие на Европейския съюз и от държавния бюджет на Република България чрез Оперативна програма “Околна среда 2007-2013 г.”

В **Приложение № 5** са представени копия от заповеди/постановления за обявяване и промени в територията на резервата. В **Приложение № 6** е представено Задание за разработване на ПУ на резерват „Силкосия“, утвърдено от Министъра на околната среда и водите.

Основание за разработване на ПУ на резерват „Силкосия“ е необходимостта от:

- Съвременно управление на категорията „резерват“ в съответствие с националните и международни изисквания;
- Координирането на усилията на оторизираните държавни органи с правата и интересите на ползвателите за опазване на разнообразието в резервата;
- Създаване и стимулиране на регионален и национален интерес към ценностите на резервата.

0.2. ПРОЦЕС НА РАЗРАБОТВАНЕ НА ПЛАНА

0.2.1. Колектив експерти, участвали в разработването на плана, в съответните области

Планът за управление е разработен от колектив от високо квалифицирани експерти в съответните области, вкл. експерти лесовъди и биолози. Всички експерти са високо квалифицирани, с богат опит в направленията, в които работят, в изготвяне на ПУ на защитени територии, и са без конфликт на интереси.

В **Приложение № 9** е представен списък на колектива експерти, участвали в разработването на плана за управление.

0.2.2. Процес на изготвяне на плана за управление - основни етапи и всички участници и заинтересовани страни – РИОСВ, регионалните структури на МЗХ и ИАГ, общини, институции, НПО и др.

В процеса на разработването на ПУ са спазени максимално изискванията на утвърденото „Задание за разработване на ПУ на резерват „Силкосия“ – по отношение на: теренни проучвания; провеждане на работни срещи и обсъждания за всеки етап от работата; анализите; методите; оценките; зонирването и перспективните, планове, програми и проекти, както и по отношение на оформянето и представянето на проекта и картния материал към него и др..

Изготвянето на ПУ започва в края на м. август 2014 г. Началото е поставено с подписването на Договор между РИОСВ-Бургас и Консорциум „Стратегическо планиране 2014“ на 19.08.2014 г.

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие на Европейския съюз и от държавния бюджет на Република България чрез Оперативна програма „Околна среда 2007-2013 г.“

Последваща стъпка е окончателното сформирание на експертни екипи; издаване на необходимите разрешителни за извършване на работата по проекта; идентифициране на заинтересованите институции и субекти; провеждане на работни срещи; идентифициране и набиране на съществуващата информация; извършване теренната работа от експертните екипи, вкл. таксация на горските територии; набиране на необходимата допълнителна информация. До края на м. ноември 2014 г. са извършени теренни проучвания, свързани със събиране на информация и материали, проведени са работни срещи – както официални, така и в оперативен порядък.

На базата на наличната информация и проведените теренни проучвания през 2014 г. се извърши анализ на данните и оценка на екологичната и социално-икономическата значимост на резервата, отчетени са основните заплахи и са набелязани дългосрочните цели и ограничения. За осъществяване дейностите на територията на резервата са набелязани дългосрочни и краткосрочни програми, планове и проекти.

Последователността на процесите „Стъпка по стъпка“ на изготвяне на ПУ, както и План-график за действие и организация по изпълнението на проекта, са представени в **Приложение № 7.**

0.2.3. Проведени работни срещи и консултации, обсъждания - неформални и работни срещи с участието на заинтересованите държавни органи и институции, научни, обществени и неправителствени организации

ПУ на резервата е разработен със съдействието и помощта на:

- Министерство на околната среда и водите;
- Регионална инспекция на околната среда и водите гр. Бургас;
- ИАОС;
- Басейнова Дирекция за управление на водите Черноморски район с център Варна;
- Областна администрация;
- Община Царево;
- Общинска администрация;
- РДГ;
- ДГС;
- Неправителствени организации и др.;

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие на Европейския съюз и от държавния бюджет на Република България чрез Оперативна програма “Околна среда 2007-2013 г.”

- Обществени институции и организации.

За да осигури активно участие на заинтересованите страни - МОСВ, местни институции и ведомства (РИОСВ, Общинска, Областна администрация, РДГ, ДГС, ВиК, Електроснабдяване и др.) и заинтересованите неправителствени организации, в процеса на разработване на ПУ, консорциум „Стратегическо планиране 2014“ организира и проведе редица както официални срещи, така и такива в оперативен порядък, различни консултации и обсъждания (**Приложение № 21**).

0.3. ПРЕДНАЗНАЧЕНИЕ И ОСОБЕНОСТИ НА ПЛАНА

0.3.1. Предназначение на Плана от гледна точка на:

0.3.1.1. Опазване на флористичното и фаунистично разнообразие, както и на взаимосвързаните с тях специфични ландшафтни и екосистемни условия

С проучванията при разработването на ПУ се осигурява достатъчна осведоменост и знания за флората и фауната, за тяхното състояние и взаимовръзки. В значителна степен се допълва информацията за условията, в които видовете съществуват.

С провежданите теренни проучвания и наблюдения, се дава възможност да се потвърдят съществуващите данни и да се получат нови.

Информацията за растителността, екосистемите, биотопите и ландшафтите, осигурява достатъчно съпоставима аналитична, а в отделни случаи и интерпретирана информация за състоянието на наблюдаваните видове и техните местообитания.

ПУ осигурява необходимата информация за типовете природни местообитания и видове, предмет на европейски директиви.

0.3.1.2. Перспективи за природосъобразно управление и оценка за научната и образователна стойност на резервата

С ПУ са създадени достатъчно предпоставки за ефективното изпълнение на дейността по управление на резервата и съхранение на биологичното разнообразие и естествените процеси, които протичат в него. Това превръща територията в такава с висока стойност за научни и образователни дейности.

ПУ осигурява необходимата гъвкавост при вземане на решения в процеса на планиране, като позволява адаптиране на плана в съответствие с промените в общите условия (напр. законодателство, биологично разнообразие и др.).

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие на Европейския съюз и от държавния бюджет на Република България чрез Оперативна програма “Околна среда 2007-2013 г.”

0.3.1.3. Осигуряване на база от данни за резерват „Силкосия“ и набелязване на мониторингови схеми за нейното допълване

Чрез направените проучвания се допълва съществуващата база данни и се създава ГИС за резервата по отношение на екосистемите, биотопите, флористичното и фаунистично разнообразие, както и на взаимосвързаните с тях ландшафти.

Набраната база от данни гарантира информационната основа за провеждане на ефективна природозащитна политика и ще обслужва обществените нужди от информация за състоянието на биологичното разнообразие в ЗТ. Видове и местообитания, които имат местно и регионално значение ще се предложат за включване в НСМБР.

ПУ осигурява база данни и Географска информационна система за ЗТ.

Чрез направените изследвания се поставя началото или се допълва създадената вече база данни за ЗТ, което е и основата за предвидения мониторинг на най-важните елементи на ЗТ.

0.3.2. Главни особености на Плана, отчитащи спецификата на резерватната територия

0.3.2.1. Локални биотични и абиотични условия

В ПУ е взето предвид, че резерватът представлява ценен ресурс от гледна точка на съществуващото биологично и ландшафтно разнообразие и възможността за практикуване на посещения с научна и образователна цел. Както и, че ЗТ има значение за опазване на биологичното разнообразие на национално и международно ниво. Резерватът е включен в Екологичната мрежа Натура 2000: 33 BG0001007 “Странджа” - Защитена зона по Директивата за местообитанията и 33 BG0002040 “Странджа” - Защитена зона по Директивата за птиците.

0.3.2.2. Местни социално-икономически и културни условия

Връзката между култура и устойчиво развитие все по-ясно се очертава като фундаментален принцип на местните политики.

Защитените територии са предназначени както за опазване на биологичното разнообразие и природните ресурси, така и за свързаните с тях културни ценности. Това поражда и необходимостта от използването на най-подходящ инструмент за ефективното им управление. ПУ на ЗТ се налага като документ, който се разработва с цел регламентиране на действията по опазване на природата и устойчивото ползване на нейните ресурси и свързаните с нея културни ценности.

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие на Европейския съюз и от държавния бюджет на Република България чрез Оперативна програма “Околна среда 2007-2013 г.”

В ПУ са взети предвид местните социално-икономически и културни условия, които са важна предпоставка за развитието на района, в който попада ЗТ, както и за интереса, който представлява.

0.3.2.3. Значение на резерватната територия за формирането на цялостен природен комплекс заедно със съседната защитена местност и други прилежащи територии

Взаимовръзката между биотичните и абиотичните компоненти, добре съхранената природна среда в резервата и възможността за опазването ѝ, позволяват тя да бъде част от цялостен природен комплекс, заедно със ЗМ и други прилежащи територии.

Не се прогнозира особени изменения в естествено протичащите релефообразуващи и релефоизменящи процеси, които са особеност на комплекса. Не се очакват и съществени изменения в ландшафтите при съществуващия режим на ползване. Това са предпоставки за създаване на възможности за екологично образование и природозащитно поведение.

ПУ решава основните проблеми, свързани с опазването на биологичното и ландшафтното разнообразие и др.

0.3.2.4. Регламентиран достъп за преминаване по туристическите маршрути и рекреационно ползване на територията на ЗМ “Горна Еленица” (бивша буферна зона)

ПУ определя лицата и институциите, отговорни за различните аспекти в управлението на ЗТ. Предназначение на ПУ е и да обоснове и включи система от основни дейности и мерки, включително и за регламентиран достъп на посетители до защитената територия.

0.3.2.5. Създаване на възможности за екологично образование и природозащитно поведение за различни възрастови групи

Предназначение на ПУ е и да обоснове и включи система от основни дейности и мерки, включително и за създаване на възможности за екологично образование и природозащитно поведение за различни възрастови групи.

Отчитайки дългосрочните цели и фактори, които оказват влияние върху тяхното изпълнение, в ПУ са формулирани основни приоритети по отношение на устройство, организация и управление през 10-годишния период на действие на Плана за управление на ЗТ, включително и приоритет за природозащитно образование.

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие на Европейския съюз и от държавния бюджет на Република България чрез Оперативна програма “Околна среда 2007-2013 г.”

В ПУ значението на ЗТ за формирането на цялостен природен комплекс, заедно с други прилежащи територии, е разгледано от гледна точка създаване на възможности за екологично образование и природозащитно поведение.

0.3.2.6. *Особеност на плана за управление е необходимостта от идентифициране на всички потенциални заплахи, произтичащи от близостта до обработваеми земи/гори и лесен достъп/ недостъпност до резервата и необходимостта от преодоляването им с цел недопускането на негативни необратими промени в състоянието му*

ПУ определя режимите и нормите за ползване на територията, както и приоритети и мерки за развитие и ползване и действия за изпълнението на поставените задачи. Осигурява необходимата информация за приоритетни програми и проекти.

В ПУ са идентифицирани всички потенциални заплахи и необходимостта от преодоляването им, с цел недопускането на негативни необратими промени в състоянието на ЗТ.

ЧАСТ 1: ОПИСАНИЕ И ОЦЕНКА НА ЗАЩИТЕНАТА ТЕРИТОРИЯ

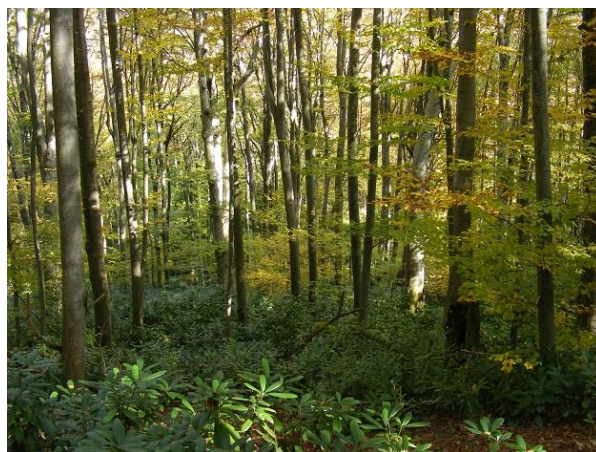
ОБЩА ИНФОРМАЦИЯ

1.0. МЕСТОПОЛОЖЕНИЕ И ГРАНИЦИ

1.0.1. Местоположение на резервата според физикогеографското райониране, административното деление, както и близки селищни образувания, градове, села и особености

Резерват „Силкосия“ попада в землищата на селата Българи и Кости, община Царево, област Бургас.

Община Царево заема югоизточната част на Р България. Намира се на 65 km южно от Бургас, на магистралния път Е-87. На изток общината граничи с Черно море, на запад с община Малко Търново, на юг с Р Турция, на север с община Приморско.

Резерватът попада в териториалния обхват на Регионална инспекция по околната среда и водите (РИОСВ)-Бургас.

1.0.2. Обзорна едромасщабна карта с разположението на резервата

В Приложение № 3 (Карта № 1) е представена обзорна едромасщабна карта с разположението на резервата.

1.0.3. Граници на резервата съгласно Постановление №8485/29.06.1933 г., като за основа са ползвани актуалните данни от Картата на възстановената собственост за землищата на с. Българи и с. Кости. Списък с координатите на граничните точки на включените имоти

Копие от Постановление № 8485/29.06.1933 г е представено в Приложение № 5. В Приложение № 11 е даден списък с координатите на граничните точки на включените имоти в резерват „Силкосия“.

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие на Европейския съюз и от държавния бюджет на Република България чрез Оперативна програма “Околна среда 2007-2013 г.”

1.0.4. Карта в подходящ мащаб, включваща площта, предмет на планиране, както и свързаните с нея защитена местност (бивша буферна зона) “Горна Еленица” и др. прилежащи територии с обща информация за тях и връзките на резервата със съседни населени места, селищни образувания, обекти и съоръжения, пътна мрежа и маршрути, други защитени територии и зони, обекти на туризма - хижи, заслони, съоръжения и маршрути, основни водни площи, съседни областни, общински и землищни граници

Картата е представена в **Приложение № 3 (Карта № 1)**.

1.0.5. Несъответствия, установени при теренните проучвания между КВС и действителното положение на терена да се представят в списък (цифров модел на действителното състояние)

Не са констатирани несъответствия при теренните проучвания между КВС и действителното положение на терена.

1.0.6. Измервания с геодезически инструменти и GPS устройства (при необходимост)

GPS данни са използвани при изготвянето на ГИС и база данни, които са приложени към ПУ (**Приложение № 8 и Приложение № 18**). Не се налага провеждането на допълнителни геодезически измервания и дейности.

1.0.7. Административни граници и пътна мрежа

Разклонението от основния път 99 (Царево – Малко Търново), което води до село Кости, пресича резервата през средата.

В границите на резервата има определена със Заповед на министъра на околната среда и водите пътека за посетители.

В резервата няма обособени туристически маршрути или части от такива.

В **Приложение № 3 (Карта № 1)** е представена карта, която включва пътната мрежа, административните граници и др..

1.0.8. Прилежащи територии и обекти

В обхвата на резервата няма масивни сгради и постройки. В **Приложение № 3 (Карта № 1)** е представена карта с най-близките до резервата населени места, местности и др.

1.0.9. Да се отразят на картите границите и номерата на кадастралните/поземлени имоти

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие на Европейския съюз и от държавния бюджет на Република България чрез Оперативна програма “Околна среда 2007-2013 г.”

В Приложение № 3 (Карта № 2) е представена карта с границите и номерата на кадастралните/поземлените имоти.

В Приложение № 10 е дадена пълна информация за фондовата и административна принадлежност на резервата.

1.0.10. Водоизточници, извори, каптажи, чешми, паметници и др. характерни ориентири

Съгласно становище от БДУВЧР № ДИ-82/5/02.12.2014, в границите на резервата няма водоизточници, термални извори, каптажи, чешми и др.

В района на резервата не са установени и не е намерена достоверна информация относно паметници и др. характерни ориентири.

1.1. ПЛОЩ НА ЗАЩИТЕНАТА ТЕРИТОРИЯ

Изчислена аналитично, въз основа на съвместения цифров модел на КВС, площта на резервата е 399,21 ha.

1.2. ФОНДОВА И АДМИНИСТРАТИВНА ПРИНАДЛЕЖНОСТ

1.2.1. Фондова принадлежност на резервата

По вид територия, площта на резервата е „защитена територия“ (Приложение № 10).

С Акт № 229/16.05.1997 г. на Министерството финансите резерват „Силкосия“ е утвърден за изключителна държавна собственост.

По начин на трайно ползване имотите, включени в резервата са: „резерват“.

1.2.2. Разпределение на площите по административна принадлежност. Обзорна карта на резервата и прилежащата територия в подходящ мащаб, вкл. населени места и техните землищни граници, границите на общините, както и разпределението на горите и земите в тях и др. елементи (по преценка)

Обзорна карта на резервата и прилежащата територия в подходящ мащаб, на която са показани землищата на населените места и техните землищни граници, границите на общината, както и разпределението на горите и земите в тях и др. елементи (по преценка) е представена в Приложение № 3 (Карта № 2).

1.3. ЗАКОНОВ СТАТУТ НА РЕЗЕРВАТ „СИЛКОСИЯ“

1.3.1. Исторически преглед на статута и предназначението на територията в миналото

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие на Европейския съюз и от държавния бюджет на Република България чрез Оперативна програма “Околна среда 2007-2013 г.”

В първоначалната си форма държавната гора „Горна Еленица – Силкосия“ е обявена с Постановление № 10346 от 23.06.1931 г. на Министерството на земеделието и държавните имоти като „строго охранителна държавна гора с обща площ 389,6 ha.

През 1933 г. с Постановление № 8485/29.06.1933 г. на Министерски съвет поради особено ценните и редки горски дървесни видове, както и поради характерната храстова и тревна растителност, която се намира там и представлява голям интерес от дендрологична, флористична, фитогеографска и екологична гледна точка, държавната гора „Горна Еленица – Силкосия“ се обявява за резерват.

Постановление № 13188 от 20.09.1934 г. на Министерски съвет актуализира постановление № 8485 от 29.06.1933 г. като вместо цялата гора обявена за предмет на горско стопанство на държавна гора „Горна Еленица Силкосия“, с постановление № 10346 от 23.06.1931 г. за строго охранителен периметър и резерват, се обявява само част от гората с площ 6 000 dka.

1.3.2. Кратък преглед на причините и стъпките за обявяването на защитената територия

В **точка 1.3.1** е дадена информация за причините и стъпките за обявяването на ЗТ и свързаните с това документи.

Със заповед № 1028/06.11.1986 г. на Председателя на КОПС при МС е обявена буферна зона около резервата „Силкосия“ с обща площ 91,1 ha., в това число 84,2 ha от горския фонд на ГС с. Кости и 6,9 ha от горския фонд на ГС гр. Мичурин.

Със заповед № РД – 1043 от 01.10.2004 г. на Министъра на околната среда и водите е обявена пътека за посетители през резерват „Силкосия“, преминаваща през отдели с номера 71 и 70 по Лесоустройствен проект на Държавно лесничество – Кости от 1998 г.

Със заповед № РД – 419/ 18.06.2007 г. на Министъра на околната среда и водите буферната зона на резерват „Силкосия“ се прекатегоризира в защитена местност „Горна Еленица“.

1.3.3. Законов статут на резерват „Силкосия“, произтичащ от националното законодателство - закони и техните поднормативни актове

1.3.3.1. Законов статут на резерватната територия, произтичащ от Закона за Защитените територии (ДВ. бр.133 от 11 Ноември 1998 г., последни

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие на Европейския съюз и от държавния бюджет на Република България чрез Оперативна програма “Околна среда 2007-2013 г.”

изменения и допълнения изм. ДВ. бр.27 от 15 Март 2013 г., изм. ДВ. бр.66 от 26 Юли 2013 г., изм. ДВ. бр.98 от 28 Ноември 2014 г.).

Законът цели опазването и съхраняването на защитените територии като национално и общочовешко богатство и достойние и като специална форма на опазване на родната природа, способстващи за развитието на културата и науката и за благополучието на обществото.

Защитените територии са предназначени за опазване на биологичното разнообразие в екосистемите и на естествените процеси, протичащи в тях, както и на характерни или забележителни обекти на неживата природа и пейзажи. Предназначението на защитените територии не може да се променя освен по реда на глава трета от закона.

Опазването и ползването на лечебните растения в защитените територии се уреждат с отделен закон.

Категориите защитени територии са:

1. резерват;
2. национален парк;
3. природна забележителност;
4. поддържан резерват;
5. природен парк;
6. защитена местност.

Разпоредбите на този закон се прилагат за всички защитени територии независимо от собствеността върху горите, земите и водните площи в тях.

Определянето на забраните и ограниченията за извършване на дейности в границите на вътрешния пояс от санитарно-охранителните зони, попадащи в защитени територии, се извършва по реда на Закона за водите.

Съгласно ЗЗТ (ДВ бр.133/1998 г.), чл. 5 територията се управлява като защитена територия първа категория.

Съгласно ЗЗТ, чл.16 (2) резерватите се управляват с цел:

- Запазване на естествения им характер;
- Научна и образователна дейност и/или екологичен мониторинг;
- Опазване на генетичните ресурси;

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие на Европейския съюз и от държавния бюджет на Република България чрез Оперативна програма “Околна среда 2007-2013 г.”

План за управление на резерват „Силкосия“

- Запазване на естествени местообитания и на популациите на защитени редки, ендемитни и реликтни видове;
- Развитие на мрежа от представителни за България и Европа екосистеми и застрашени местообитания.

Съгласно ЗЗТ, чл.17 (1) в резерватите се забраняват всякакви дейности, с изключение на:

- Тяхната охрана;
- Посещения с научна цел;
- Преминаването на хора по маркирани пътеки, включително с образователна цел;
- Събиране на семенен материал, диви растения и животни с научна цел или за възстановяването им на други места в количества, начини и време, изключващи нарушения в екосистемите;
- Потушаване на пожари и санитарни мероприятия в горите, (нова - ДВ, бр. 28 от 2000 г., изм., бр. 77 от 2002 г.) увредени вследствие на природни бедствия и каламитети.

(2) Пътеките по ал.1, т.3 се определят със заповед на министъра на околната среда и водите.

(3) Посещенията по ал. 1, т.2 и 4 се осъществяват с разрешение от МОСВ.

(4) Санитарните мероприятия по ал. 1, т.5 се извършват с разрешение от МОСВ, издадено след положително научно становище от БАН и положително решение на Националния съвет по биологичното разнообразие.

Забранено е самоволното навлизане в границите на защитената територия, освен изключенията по т. 1, 2, 4, 5, като за т. 2 и 4 се изисква **специално разрешително**, издадено от МОСВ на основание чл. 17, ал. 3 от Закона за защитените територии.

Съгласно чл. 55 от Закона, защитените територии се разработват планове за управление при условия и по ред, определени с наредба, утвърдена от Министерския съвет.

Плановете за управление на национални и природни паркове се разработват в срок до три години, а на резервати и поддържани резервати - в срок до две години от обявяването им. Плановете се актуализират на всеки десет години.

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие на Европейския съюз и от държавния бюджет на Република България чрез Оперативна програма “Околна среда 2007-2013 г.”

План за управление на резерват „Силкосия“

Законът определя изискванията, с които трябва да се съобразяват плановете за управление, както и тяхното съдържание.

Съгласно чл. 67 от Закона, охраната на защитените територии - изключителна държавна собственост, и обектите по Рамсарската конвенция и другите международни договори и конвенции се организира от Министерството на околната среда и водите. Горите в останалите защитени територии се опазват съгласно Закона за горите.

Регионалните органи на Министерството на околната среда и водите организират и осъществяват охраната на защитените територии - изключителна държавна собственост, в своите райони. Те организират подвижна паркова охрана и контролни пунктове.

Охраната на отделни резервати и поддържани резервати, извън границите на националните паркове, може да се предоставя от министъра на околната среда и водите на други органи на изпълнителната власт или на общини.

Защитените територии - изключителна държавна собственост, се разделят на охранителни участъци с площ до 1500 ha.

На територията на резервата е маркирана пътека за посетители, по която е разрешено преминаването на хора. Тя е регламентирана със Заповед РД-1043/01.10.2004 г. на Министъра на околната среда и водите, преминава през отдели с номера 71 и 70 по Лесоустройствен проект на Държавно лесничество – Кости от 1998 г.,

При преминаване по пътеката се забранява:

- Отклоняването на посетители и навлизане в резервата;
- Замърсяване с битови и други отпадъци;
- Бране, събиране, отрязване, изкореняване или друг начин на увреждане на екземпляри от растителни видове;
- Убиване, улавяне, преследване, обезпокояване или други начин на увреждане на екземпляри от животински видове;
- Палене на огън и бивакуване.

Съгласно Заповед № РД-419/18.06.2007 г. на МОСВ буферната зона към резерват „Силкосия“ е прекатегоризирана в ЗМ „Горна Еленица“, която запазва обхвата, границите и режимите, определени със Заповед № 1028/06.11.1986 г. на Председателя на КОПС при МС. В защитена местност „Горна Еленица“ се забранява:

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие на Европейския съюз и от държавния бюджет на Република България чрез Оперативна програма “Околна среда 2007-2013 г.”

- Строителство на сгради и пътища от републиканската пътна мрежа;
- Разкриване на кариери, промяна на водния режим и на естествения облик на местността;
- Лагеруване и палене на огън извън определените места;
- Ловуване;
- Залесяване с неприсъщи за района дървесни видове.

В границите на ЗМ се разрешават:

- Извеждане на сечи, предвидени в горите със специално предназначение;
- Съществуващите гори със специално предназначение запазват своя статут;
- Провеждане на ловностопански мероприятия;
- Паша на домашни животни (без кози) в определените с ЛУП пасищни площи;
- Косене на сено.

1.3.3.2. Законов статут на резерватната територия, произтичащ от Закона за биологичното разнообразие (ДВ, бр.77/09.08.2002 г., последни изменения и допълнения ДВ, бр.62/10.08.2010 г., изм. ДВ. Бр. 26 Юли 2013, изм. ДВ. бр.98 от 28 Ноември 2014 г.)

Законът урежда отношенията между държавните, общинските, юридическите и физическите лица по опазването и устойчивото ползване на биологичното разнообразие в Р България. В приложения са дадени видовете и местообитанията за опазване и защита.

Съгласно Закона, буферните зони около резервати и поддържани резервати, без тези, попадащи в национални паркове, обявени по реда на отменения Закон за защита на природата, запазват своите граници и режими, освен ако не са променени по реда на глава втора, раздел IV на този закон. Буферните зони около резервати, попадащи в национални паркове, се заличават с този закон.

Охраната на отделни резервати и поддържани резервати, извън границите на националните паркове, може да се предоставя от министъра на околната среда и водите на други органи на изпълнителната власт или на общини.

1.3.3.3. Законов статут на резерватната територия, произтичащ от Закона за лечебните растения (ДВ, бр. 29/07.04.2000 г., последни изменения и

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие на Европейския съюз и от държавния бюджет на Република България чрез Оперативна програма “Околна среда 2007-2013 г.”

допълнения ДВ, бр.103/29.12.2009 г., изм. ДВ. Бр. от 26 Юли 2013 г., изм. ДВ. бр.98 от 28 Ноември 2014 г.)

Законът е неприложим. В границите на резервата е забранено събирането на лечебни растения.

Законът урежда отношенията, свързани с управлението на дейностите по опазване и устойчиво ползване на лечебните растения, включително събирането и изкупуването на получаваните от тях билки. Съществува официален списък, съдържащ всички лечебни растения в България. Използването на тези природни ресурси изисква специални разрешителни и заплащане на различни такси. Законът се прилага от Министерство на околната среда и водите, Министерство на земеделието и горите, местни власти, регионални администрации.

Чл. 50 от Закона за лечебните растения гласи, че: „За опазване и устойчиво ползване на лечебните растения се разработват: раздел "Лечебни растения" към плановите за управление съгласно Закона за защитените територии - по задание от министъра на околната среда и водите...“.

Съгласно Закона за лечебните растения, собствениците на земи, гори, води или водни обекти, в които има находища на лечебни растения, са длъжни да прилагат мерките за опазване на лечебните растения, предвидени от съответните планове, програми и проекти по чл. 50, т. 2, 3 и 4.

За находища на лечебни растения, намиращи се в защитени територии, се прилагат режимите и нормите, установени със Закона за защитените територии, заповедите за обявяване и плановите за управление на защитените територии, а по отношение на опазването и ползването - разпоредбите на този закон.

Специализираните карта и регистър на лечебните растения осигуряват данни за местоположение, граници, размери, собственост на находищата, състояние на лечебните растения, количествени запаси и степен на ползване на ресурсите им.

При създаването и поддържането на специализираните карта и регистър се използват данни от раздел "Лечебни растения" към плановите, програмите и проектите по чл. 50, т. 2, 3 и 4.

Регионалните инспекции по околната среда и водите контролират изпълнението на предвижданията на плановите документи по чл. 50 от закона.

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие на Европейския съюз и от държавния бюджет на Република България чрез Оперативна програма “Околна среда 2007-2013 г.”

1.3.3.4. Законов статут на резерватната територия, произтичащ от Закона за устройство на територията (Обн. ДВ. бр.1 от 2 Януари 2001 г., изм. и доп. ДВ. бр.53 от 27 Юни 2014 г., ., изм. ДВ. бр.105 от 19 Декември 2014 г.)

Този закон урежда обществените отношения, свързани с устройството на територията, инвестиционното проектиране и строителството в Република България, и определя ограниченията върху собствеността за устройствени цели.

Съгласно чл. 8 от Закона, конкретното предназначение на поземлените имоти се определя с подробния устройствен план и може да бъде: „...в защитени територии - за природозащита (природни резервати, национални паркове, природни забележителности, поддържани резервати, природни паркове, защитени местности, плажове, дюни, водоизточници със санитарно-охранителните им зони, водни площи, влажни зони, защитени крайбрежни ивици) и за опазване на обектите на културно-историческото наследство (археологически резервати, отделни квартали или поземлени имоти в населени места с културно-историческо, етнографско или архитектурно значение)...“.

1.3.3.5. Законов статут на резерватната територия, произтичащ от Закона за водите (ДВ, бр. 67/27.07.1999 г., последни изменения и допълнения ДВ, бр. 61/06.08..2010 г., изм. ДВ бр 53 от 27 Юни 2014 г., изм. ДВ. бр.17 от 6 Март 2015 г.)

Този закон урежда собствеността и управлението на водите на територията на Р България като общонационален неделим природен ресурс и собствеността на водностопанските системи и съоръжения.

Съгласно чл. 119а от Закона, зоните за защита на водите са:

1. водните тела и санитарно-охранителните зони по чл. 119, ал. 4;
2. зоните с води за къпане;
3. зоните, в които водите са чувствителни към биогенни елементи, включително:
 - а) уязвими зони;
 - б) чувствителни зони;
4. зоните за опазване на стопански ценни видове риби и други водни организми;
5. **защитените територии и зони**, обявени за опазване на местообитания и биологични видове, в които поддържането или подобряването на състоянието на водите е важен фактор за тяхното опазване.

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие на Европейския съюз и от държавния бюджет на Република България чрез Оперативна програма “Околна среда 2007-2013 г.”

Съгласно чл. 119б от Закона, за териториите и зоните по чл. 119а, ал. 1, т. 5 могат да бъдат определени специфични изисквания към състоянието на водите, които трябва да се постигнат и/или поддържат според:

1. заповедта за обявяването, издадена по реда на Закона за защитените територии или Закона за биологичното разнообразие;
2. влязъл в сила план за управление на защитена територия или защитена зона;
3. влязъл в сила план за действие за растителен или животински вид.

1.3.3.6. Законов статут на резервата, произтичащ от Закона за държавната собственост (ДВ, бр.44/22.05.1996 г., последни изменения и допълнения, бр. 41/02.06.2009 г.) и Правилник за прилагането му (ДВбр.78/26.09.2006 г. последни изменения и допълнения ДВ, бр.18/05.03.2010 г., изм. ДВ бр 40 от 13 Май 2014 г., изм. и доп. ДВ. бр.105 от 19 Декември 2014 г.)

С този закон се уреждат придобиването, управлението и разпореждането с имоти и движими вещи - държавна собственост, както и актуването на имоти - държавна собственост.

В закона няма конкретни текстове, ограничения, забрани, условия и други, които касаят защитените територии, вкл. резерватите.

1.3.3.7. Законов статут на резервата, произтичащ от Закона за лова и опазване на дивеча (Обн. ДВ. бр.78 от 26 Септември 2000 г., изм. ДВ. бр.26 от 20 Март 2001 г., изм. ДВ. бр.62 от 12 Юли 2013 г.)

Законът е неприложим. В границите на резервата ловът е забранен.

Законът урежда отношенията, свързани със собствеността, опазването и стопанисването на дивеча, организацията на ловното стопанство, правото на лов и търговията с дивеч и дивечови продукти.

Съгласно чл. 7 от закона, ловната площ на страната се разпределя на ловностопански райони, независимо от фондовите граници и собствеността върху земите, горите и водните площи.

Не се обособяват ловностопански райони върху природни резервати.

В защитените територии стопанисването на дивеча се извършва съгласно техния режим и план за управление.

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие на Европейския съюз и от държавния бюджет на Република България чрез Оперативна програма “Околна среда 2007-2013 г.”

В Закона за защитените територии в чл. 14 се създава ал. 4, която гласи, че: "Заграждане на площи в защитени територии, без тези в резерватите и националните паркове, се допуска за изграждане на бази за развъждане на дивеч след съгласуване с министъра на околната среда и водите."

Изпълнението на Закона за лова и опазване на дивеча се възлага на министъра на земеделието и горите. В защитените територии - изключителна държавна собственост, обявени със Закона за защитените територии, изпълнението на закона се възлага на министъра на околната среда и водите.

1.3.3.8. Законов статут на резервата, произтичащ от Закона за рибарството и аквакултурите (Обн. ДВ. бр.41 от 24 Април 2001 г., изм. ДВ. бр.88 от 4 Ноември 2005 г., ДВ. бр.53 от 27 Юни 2014 г., изм. ДВ. бр.12 от 13 Февруари 2015 г.)

Законът е неприложим. В границите на резервата риболовът е забранен.

С този закон се уреждат отношенията, свързани със собствеността, организацията, управлението, ползването и опазването на рибните ресурси във водите на Република България, търговията с риба и други водни организми.

Законът има за цел да осигури:

- Устойчиво използване на рибните ресурси в това число възстановяването и защитата на биологичното равновесие във водните екосистеми;
- Устойчиво развитие на риболовния сектор (индустриален и развлекателен риболов, развъждане на риби и аквакултури);
- Изпълнение на правилата на риболовните практики;
- Увеличаване на консумацията на риба и рибни продукти.

Законът се прилага се от Министерство на околната среда и водите, Министерство на земеделието и горите, ИАРА, местни власти, регионални администрации.

Съгласно чл. 12 от закона, риболовът се организира и провежда по начин, който не пречат естественото възпроизводство на рибните ресурси и техните миграционни пътища, не застрашава устойчивото развитие на техните запаси и благоприятства опазването на биоразнообразието.

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие на Европейския съюз и от държавния бюджет на Република България чрез Оперативна програма "Околна среда 2007-2013 г."

Риболовът в рибностопанските обекти, които са в границите на защитените територии, обявени по Закона за защитените територии, се извършва съгласно плана за управление на съответната територия и установения за нея режим.

Изпълнението на този закон се възлага на министъра на земеделието и горите, а в защитените територии - изключителна държавна собственост - на министъра на околната среда и водите.

1.4. СОБСТВЕНОСТ

В Конституцията на Република България са формулирани общите принципи и задължения по опазването и възпроизводството на околната среда; поддържане на равновесието на живата природа; разумното използване на природните богатства и ресурсите на страната.

Съгласно чл. 8, ал. 1 от ЗЗТ, природните резервати, посочени в Приложение № 2 (изм. ДВ, бр. 28 от 2000 г., изм. - ДВ, бр. 77 от 2002 г.) (В раздел I Резервати под номер 1. Резерват „Силкосия“), които служат за задоволяване на обществени потребности с общонародна значимост, са изключителна държавна собственост.

С Акт № 229/16.05.1997 г. на Министерството финансите резерват „Силкосия“ е утвърден за изключителна държавна собственост.

1.5. УПРАВЛЕНСКА СТРУКТУРА

1.5.1. Организационна структура и администрация

Съгласно разпоредбите на ЗЗТ, МОСВ и неговият регионален орган РИОСВ-Бургас провеждат и осъществяват **управлението, контрола и охраната** в резервата – чл. 46 (1) и чл. 47 (11).

Основна отговорна институция за управлението на резервата на държавно ниво е МОСВ, а на регионално – РИОСВ-Бургас.

Министерство на околната среда и водите

Законовата база, която определя компетенциите и се прилага от МОСВ (РИОСВ), включва: *Закон за защитените територии, Закон за биологичното разнообразие, Закон за опазване на околната среда, Закон за чистотата на атмосферния въздух, Закон за водите*. С други закони, като Закона за лова и опазване на дивеча, Закона за лечебните растения и Закона за рибарството и аквакултурите се определят правомощията на МОСВ (РИОСВ) в съответните специализирани направления. Министерството на околната среда и водите отговаря за държавната

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие на Европейския съюз и от държавния бюджет на Република България чрез Оперативна програма “Околна среда 2007-2013 г.”

политика в сферата на опазването на околната среда (Постановление 278 на Министерския съвет, 1.07.1997 г., анекс към чл.1, §1). Задачите на МОСВ включват **“опазване на биологичното разнообразие и защитената природна среда”, “опазването и природосъобразното ползване на природните ресурси”**.

Специализирана структура за управление на защитените територии в България се явява **Дирекция „Национална служба за защита на природата” (НСЗП)** към МОСВ.

По-важни компетенции на МОСВ са:

- Поддържа Националната екологична мрежа;
- Координира дейностите на други министерства, ведомства, общини, обществени организации, научни и академични институти по опазване на биологичното разнообразие;
- Разработва и прилага механизми за стимулиране на дейности на собствениците или ползвателите, НПО, сдружения и др., насочени към опазването, поддържането и възстановяването на биологичното разнообразие;
- Организира системата за мониторинг на състоянието на биологичното разнообразие и създава база данни и ГИС за регистриране състоянието и установяване измененията в биологичното разнообразие, осигурява достъп и обмен на данни по опазване на биологичното разнообразие;
- Контролира състоянието на околната среда на територията на страната;
- Утвърждава норми за емисии и концентрации на вредни вещества и ползването на възобновими и невъзобновими природни ресурси;
- Упражнява изключителното право на МС за управление на водите на национално ниво;
- Разработва политика на държавата в областта на използването и опазването на водите и защитата им от вредно въздействие;
- Разработва национален водностопански план, национална програма за устойчиво ползване на водите и утвърждава ПУ на речните басейни;
- Организира и ръководи НС за мониторинг на водите и обобщава водностопанския кадастър;
- Организира изготвянето на НС за опазване и устойчиво ползване на лечебните растения.

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие на Европейския съюз и от държавния бюджет на Република България чрез Оперативна програма “Околна среда 2007-2013 г.”

РИОСВ-Бургас

Обхватът на действие на РИОСВ-Бургас включва територията на Бургаска област, част от Сливенска област (община Котел) и част от Варненска област (община Бяла) – общо 15 общини с територия 8 121 km² и население приблизително 472 000 жители. Територията на действие на инспекцията е втората по големина в страната след софийската.

По отношение опазването на биологичното разнообразие, защитените територии и горските екосистеми РИОСВ-Бургас има контролни, регулиращи и информационни функции.

В РИОСВ-Бургас в отдел "Биологично разнообразие, защитени територии и защитени зони" (БРЗТЗЗ) има главен специалист – охрана на резерват „Силкосия“.

Функциите на РИОСВ по отношение на биологичното разнообразие и защитените територии са определени в **Закона за защитените територии чл. 50 и Правилник за устройство дейността на РИОСВ.**

По-важни функции на РИОСВ **съгласно чл. 50 от ЗЗТ** по отношение на резервата са:

- Координира и контролира прилагането на планове за управление в областта на научно-изследователската работа, поддържащите и възстановителните мерки за застрашени видове и местообитания, просветните и образователните екологични програми и други природозащитни дейности, осъществявани от други държавни органи, общини, неправителствени организации и лица;
- Организира мониторинг върху качествата на компонентите на околната среда;
- Организира и поддържа база данни и регионални регистри;
- Организира функционирането на посетителските центрове;
- Санкционира нарушителите в предвидените случаи.

Конкретните функции и задачи на РИОСВ по отношение опазването на биологичното разнообразие и защитените територии са посочени в Правилника за устройство на дейността на РИОСВ. В най-общи линии те се свеждат до регулиращи, контролни функции, свързани с превантивен, текущ и последващ контрол върху стопанисването и опазването на възобновимите и невъзобновимите природни ресурси; контрол по опазване на биологичното разнообразие.

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие на Европейския съюз и от държавния бюджет на Република България чрез Оперативна програма “Околна среда 2007-2013 г.”

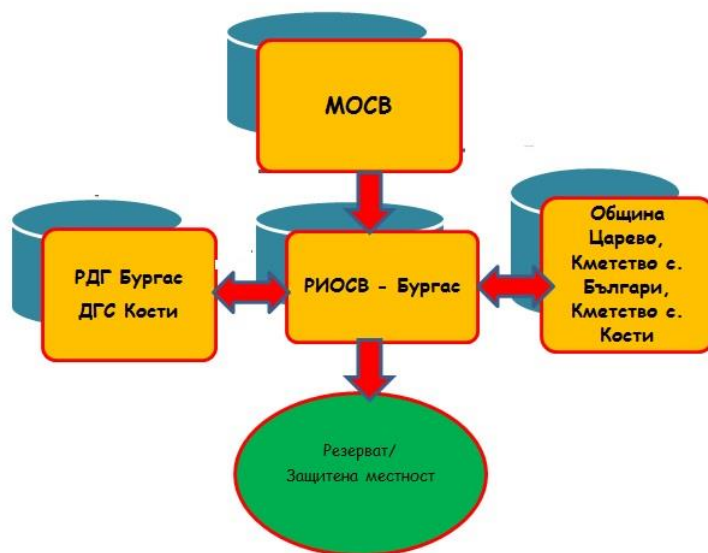

По-важни функции на РИОСВ по други закони са:

- Контролира спазването на изискванията за опазване на биологичното разнообразие при осъществяване на дейностите на собствениците или ползвателите на земи, гори и водни площи, включени в Националната екологична мрежа;
- Координира и контролира прилагането на ПУ, включително и интегрирането му в общинските планове и програми;
- Контролира опазването на растителните и животински видове, предмет на ЗБР;
- Обслужва общините по опазване на околната среда чрез писмени предписания и заповеди;
- Контролира изпълнението на плановите документи, свързани с ползването на лечебни растения, дейността на билкопроизводителите, видът и количеството на билките за преработка, опазването на находищата на лечебни растения.

В изпълнение на своите правомощия директорите на регионалните органи на МОСВ в своите райони осъществяват и организират управлението на ЗТ (чл. 50, т.1).

На **фигура 1.5.1-1** са дадени връзките и съподчинеността във функционалната структура по отношение на управлението на резервата.

Фигура 1.5.1-1 Връзки и съподчиненост във функционалната структура по отношение на управлението на резервата

1.5.2. Персонал-функции

При провеждане на своята дейност РИОСВ-Бургас има регулиращи, контролни и

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие на Европейския съюз и от държавния бюджет на Република България чрез Оперативна програма “Околна среда 2007-2013 г.”

информационни функции, произтичащи от законовите и подзаконовни нормативни актове. Задълженията и компетенциите на регионалните инспекции, както и организационната структура са регламентирани в Правилника за устройството и дейността на РИОСВ.

Дейността на РИОСВ-Бургас се осъществява от служители на обща и специализирана администрация. Общият брой на наличния персонал и разпределението му по длъжности е както следва:

- общ брой – директор и 51 служители;
- обща администрация – 11;
- специализирана администрация – 40;

Общата администрация е организирана в дирекция „Административни, финансови и правни дейности“ (АФПД). Тя подпомага осъществяването на правомощията на Директора, създава условия за осъществяване на дейността на специализираната администрация и извършва техническите дейности по административното обслужване. Общата администрация осигурява информационните връзки и комуникации, организира и провежда на територията на РИОСВ-Бургас кампании за повишаване на общественото съзнание и култура в областта на околната среда на регионално ниво. Общата администрация е представена от следния персонал:

- Директор на дирекция АФПД
- Гл. юрисконсулт
- Гл. специалист – касиер, счетоводство
- Ст. специалист – завеждащ техническа служба
- Гл. специалист – човешки ресурси
- Ст. специалист – работа на едно гише
- Гл. експерт – връзка с обществеността
- Гл. експерт – нац. кампании, екологично образование
- Гл. специалист – инвеститорски контрол
- Шофьори – двама

Специализираната администрация е организирана в две дирекции – Дирекция „Контрол на околната среда“ и Дирекция „Превантивна дейност“. Те подпомагат осъществяването на правомощията на директора на РИОСВ, свързани с неговата компетентност.

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие на Европейския съюз и от държавния бюджет на Република България чрез Оперативна програма “Околна среда 2007-2013 г.”

Дирекция „Контрол на околната среда“ (КОС) извършва контрол по опазване на компонентите на околната среда и факторите, които ѝ влияят, налага принудително-административни мерки съгласно нормативните актове, участва в съдебни дела във връзка с дейността на РИОСВ, анализира резултатите от измерванията от пунктовете на НАСЕМ, за състоянието на атмосферния въздух и водите, и предоставя информация на МОСВ; прилага изискванията за екологична отговорност по отношение на предотвратяването и отстраняването на екологични щети; контролира обектите, работещи с опасни химични вещества (ОХВ). Структурата на тази Дирекция е следната:

- Директор на Дирекция КОС

Отдел „Управление на отпадъци, почви, комплексни разрешителни и опасни химични вещества“ (УОПКРОХВ)

- Началник отдел УОПКРОХВ

Направление „Управление на отпадъците и опазване на почвите“

- Гл. експерт- управление на масово разпространени, строителни отпадъци
- Гл. експерт – управление на отпадъци, третиране на битови и строителни отпадъци, програми и проекти

- Гл. експерт – управление на производствени и опасни отпадъци, финансов контрол на такси

- Ст. експерт – управление на масово разпространени отпадъци

- Гл. експерт – почви и масово разпространени отпадъци

- Гл. експерт – ГИС и третиране строителни и битови отпадъци

Направление „Комплексно предотвратяване и контрол на замърсяването, екологична отговорност и доброволни ангажименти, опасни химични вещества и контрол на риска от големи аварии с опасни химични вещества“

- Гл. експерт - комплексни разрешителни, опасни химични вещества и управление на риска

- Гл. експерт – комплексни разрешителни, опасни химични вещества и управление на риска

- Ст. експерт - комплексни разрешителни, опасни химични вещества и управление на риска

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие на Европейския съюз и от държавния бюджет на Република България чрез Оперативна програма “Околна среда 2007-2013 г.”

**Отдел „Опазване на води, атмосферен въздух и вредни физични фактори“
(ОВАВВФФ)**

- Началник отдел ОВАВВФФ
- *Направление „Опазване чистотата на атмосферния въздух и вредни физични фактори“*
 - Гл. експерт опазване чистотата на атмосферния и вредни физични фактори
 - Ст. експерт – емисии на вредни вещества от неподвижни източници и к-л на емисии и парникови газове и вещества нарушаващи озоновия слой
 - Мл. експерт – шум и емисии на вредни в-ва от ЛОС в резултат на употреба на разтворители
 - Мл. експерт – оценка качеството на атмосферния въздух и к-л на емисии на вредни в-ва от неподвижни източници
 - Мл. експерт - шум и емисии на вредни в-ва от ЛОС в резултат на употреба на разтворители
 - Гл. експерт – техническо обслужване и информационно обезпечаване
 - Ст. експерт - техническо обслужване и информационно обезпечаване
- *Направление „Опазване на водите“*
 - Гл. експерт – опазване на водите
 - Гл. експерт – опазване на водите
 - Ст. експерт – опазване на водите

Дирекция „Превантивна дейност“ провежда процедури по ОВОС, ЕО и ОС, издава становища по ЕО и др. съгласувателни документи, необходими при одобряването на инвестиционни предложения (ИП), планове и програми; изготвя регистрационни и разрешителни документи; поддържа регистри с база данни съгласно специализираното законодателство. Структурата на Дирекция „Превантивна дейност“ е следната:

- Директор на дирекция ПД
- Отдел „ЕО, ОВОС и ОС“**
- Началник отдел „ЕО, ОВОС и ОС“
 - Гл. експерт – ОС, ОВОС и ЕО
 - Гл. експерт – ОС, ОВОС и ЕО

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие на Европейския съюз и от държавния бюджет на Република България чрез Оперативна програма “Околна среда 2007-2013 г.”

План за управление на резерват „Силкосия“

- Ст. експерт – ОС, ОВОС и ЕО
- Ст. експерт – ЕО и ОВОС
- Мл. експерт – ЕО и ОВОС

„Биологично разнообразие, защитени територии и защитени зони“ (БРЗТЗЗ)

- Началник отдел БРЗТЗЗ
- Гл. експерт – биоразнообразие, ЗТ и ЗЗ
- Ст. експерт – биоразнообразие, ЗТ и ГМО
- Гл. експерт – контрол на ЗТ и ЗЗ
- Гл. експерт – биоразнообразие, ЗЗ и ГМО
- Специалист – охрана на ЗТ, резервати „Витаново” и „Средока”
- Гл. специалист – охрана на ЗТ, резервати „Ропотамо”, „Вельов вир” и „Пясъчна лилия”
- Специалист – охрана на ЗТ, резервати „Ропотамо”, „Вельов вир” и „Пясъчна лилия”
- Гл. специалист – охрана на ЗТ, резервати „Силкосия”, „Тисовица” и „Узунбуджак”
- Ст. специалист – охрана на ЗТ, ПР „Атанасовско езеро”

1.5.3. Материално-техническо обезпечаване

➤ Сграден фонд:

Сградният фонд е собственост на РИОСВ-Бургас. Няма сграден фонд, ползван под наем. За управлението на резерват „Силкосия“ няма самостоятелна сграда. Единствено в сградата на РИОСВ-Бургас, в град Бургас са ситуирани работните места на служителите, свързани с резервата.

➤ офис оборудване:

За управлението на резервата няма изрично закупено офис оборудване. Експертите от отдел БРЗТЗЗ разполагат с компютри, преносими компютри, принтери, скенери, копирна машина и др.

В **Приложение № 15** е даден актуализиран списък с описание на броя и вида на офис оборудването на експертите от отдел БРЗТЗЗ.

➤ транспортни средства:

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие на Европейския съюз и от държавния бюджет на Република България чрез Оперативна програма “Околна среда 2007-2013 г.”

Експертите от отдел БРЗТЗЗ разполагат с високопроходими и леки автомобили. Има доставени транспортни средства по проект за „Транспортно-техническо обезпечаване изпълнението на дейности в защитени територии изключителна държавна собственост“, финансиран по Оперативна програма „Околна среда 2007-2013“, с бенефициент дирекция Национална служба за защита на природата към МОСВ.

В Приложение № 15 е даден актуализиран списък с описание на броя транспортни средства.

➤ **комуникационни връзки:**

Началникът на отдел БРЗТЗЗ и служителите по охрана разполагат с мобилни телефони.

➤ **оборудване за работа на терен:**

В Приложение № 15 е даден актуализиран списък с описание на броя и вида на оборудването за работа на терен.

➤ **туристическо оборудване:**

Отдел БРЗТЗЗ не разполага с туристическо оборудване.

➤ **посетителска инфраструктура (маркировка, екопътеки, паркова мебел, чешми, информационни и интерпретативни обекти и др.):**

Посетителската инфраструктура в териториалния обхват на РИОСВ-Бургас е означена с маркировка, налични са 30 бр. пътеки за посетители, 1 беседка, информационни и забранителни табели.

Информация по източници на финансиране - държавен бюджет, ПУДООС и други, изразходвани за периода от 2002 до 2012 г. за дейности, оборудване и др.

➤ **От ПУДООС:**

За периода 2002-2012 г. - **532798,73 лв.**

1.6. СЪЩЕСТВУВАЩИ ПРОЕКТНИ РАЗРАБОТКИ

1.6.1. Съществуващи и в процес на изпълнение програми, планове и проектни разработки за последните 10 години, свързани със строителство, ползване на ресурси и др. дейности на територията на Р, като: устройствен проект, общински териториално-устройствени планове, и др., ако има такива

За последните 10 години, и до момента, няма програми, планове и проектни разработки, свързани със строителство и ползване на ресурси, на територията на резервата.

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие на Европейския съюз и от държавния бюджет на Република България чрез Оперативна програма “Околна среда 2007-2013 г.”

На територията на резервата се изпълнява настоящият проект, финансиран по ОПОС на стойност 1 464 750, 86 лв. (промяна със заповед № РД-924/02.12.2014 г.).

Планове и стратегии, които са в процедура на изработване или изпълнение, в района на резервата:

- Областна Стратегия за развитие на област Бургас за периода 2014-2020 г.
- Общински план за развитие на община Царево 2014-2020 г.
- Общинска програма за енергийна ефективност 2010-2015 г. (община Царево).

1.6.2. Степен на реализация и актуалност, като цяло или на части от описаните проектни разработки

Горепосочените проекти са в процес на утвърждаване или изпълнение.

1.6.3. Опис на научните разработки, свързани с Р

Опис на научните разработки, свързани с резервата, е представен в **Приложение № 12**.

1.6.4. Опис на други разработки и програми, свързани с регионалното развитие, туризма и др. на различни нива, имащи някаква връзка с Р

В процеса на изготвяне на ПУ, е поискана информация от съответните административни структури за разработки, планове, програми, проекти и др., които се изпълняват на територията на резервата, защитената местност, землищата и общината, в които те попадат.

Изпратени са редица писма, от които над 15 конкретно за искане на информация за разработки, проекти, програми, които имат отношение към резервата.

Резултатите от получената информация показват, че има два проекта, финансирани по Оперативна програма „Околна среда 2007-2013“, които по цел и обхват имат отношение към резервата:

1. „Опазване и възстановяване на редки и защитени растителни видове на територията на ПП Странджа“, Място на изпълнение – Царево, Бенефициент – Дирекция на ПП „Странджа“. Проектът е приключен;
2. Устойчиво управление и устройство на природен парк "Странджа"; Място на изпълнение – Бургас, Бенефициент – Дирекция на ПП „Странджа“. Проектът е в процес на изпълнение;

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие на Европейския съюз и от държавния бюджет на Република България чрез Оперативна програма „Околна среда 2007-2013 г.“

В Приложение № 13 е представена подробна справка за изпратените писма с искане за информация и получената информация.

1.7. СЪЩЕСТВУВАЩО ФУНКЦИОНАЛНО ЗОНИРАНЕ И РЕЖИМИ НА ОБЕКТА

1.7.1. Зони и режими съгласно утвърдени проекти, отнасящи се до резервата и защитената местност. Карта на съществуващото функционално зонироване и режими в подходящ мащаб на площите в Р

Към момента няма съществуващо функционално зонироване на резервата.

С настоящия план за управление се предлага обособяване на 3 зони – Зона А, Зона Б и Зона В.

1.7.2. Функционално зонироване и режим на зоните – описание и отразяване с площ и процентно участие спрямо общата площ на Р

С цел осъществяване на дългосрочните цели на Плана за управление, територията на резерват “Силкосия” е разделена на 3 зони с определено функционално предназначение.

ЗОНА А - Зона за опазване на консервационно значими видове и местообитания

Строго резерватна зона.

Обхват: Цялата територия на резервата с изключение на териториите, които попадат в зони Б и В;

Площ: 394,25 ha

Функционално предназначение:

Опазване на ценни видове и природни местообитания;

Опазване на ценни ландшафти;

Научни наблюдения;

Събиране на семенен материал, диви растения и животни с научна цел или за възстановяването им на други места в количества, начини и време, изключващи нарушения в екосистемите;

Екологичен мониторинг.

ЗОНА Б - Зона за регламентиран достъп по пътека за посетители

Обхват: ивица с ширина 5 метра, която обхваща регламентираната пътека за посетители и изградената посетителска инфраструктура

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие на Европейския съюз и от държавния бюджет на Република България чрез Оперативна програма “Околна среда 2007-2013 г.”

Площ: 0,33 ha

Функционално предназначение:

Практикуване на посещения с научна и образователна цел;
наблюдение и обучение по възрастови групи и интереси;

Зона В - Зона с поддръжка на технически съоръжения

Обхват: сервитутната зона на електропровода, пресичащ резервата

Площ: 4,62 ha

Функционално предназначение:

Поддръжка на сервитута на електропровода в съответствие с Наредба 16 за сервитутите на енергийните обекти.

Карта на предложеното функционално зониране е представена в **Приложение № 3 (Карта № 14)**.

1.7.3. Информация за наличие на определени режими, произтичащи от закони и подзаконови нормативни актове

Съгласно Чл. 17. (1) на ЗЗТ, в резерватите се забраняват всякакви дейности, с изключение на:

1. тяхната охрана;
2. посещения с научна цел;
3. преминаването на хора по маркирани пътеки, включително с образователна цел;
4. събиране на семенен материал, диви растения и животни с научна цел или за възстановяването им на други места в количества, начини и време, изключващи нарушения в екосистемите.

5. потушаване на пожари и санитарни мероприятия в горите, увредени вследствие на природни бедствия и каламитети.

(2) Пътеките по ал. 1, т. 3 се определят със заповед на министъра на околната среда и водите.

(3) Посещенията по ал. 1, т. 2 и 4 се осъществяват с разрешение от Министерството на околната среда и водите.

(4) Санитарните мероприятия по ал. 1, т. 5 се извършват с разрешение от Министерството на околната среда и водите, издадено след положително научно становище от Българската академия на науките и положително решение на Националния съвет по биологичното разнообразие.

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие на Европейския съюз и от държавния бюджет на Република България чрез Оперативна програма “Околна среда 2007-2013 г.”

ХАРАКТЕРИСТИКА НА АБИОТИЧНИТЕ ФАКТОРИ

За характеристиката на абиотичните фактори са използвани актуални данни от проучванията и резултатите, както и други литературни и картни източници.

1.8. КЛИМАТ

1.8.1. Фактори за формиране на местния климат

Географското положение е основен климатичен фактор, тъй като определя слънчевото греене, атмосферния пренос с неговите сезонни изменения и формира типа климат в съответния климатичен пояс. Страната ни е разположена в южната част на умерения климатичен пояс и на прехода към субтропичния пояс. Географското положение определя континентално и океанско климатично влияние.

Според климатичното райониране на България по Л. Събев и Св. Станев от 1963 г. (Климатични райони на България и техният климат), територията на резерват „Силкосия“ попада в Континентално-средиземноморската климатична област, Южнобългарската климатична подобласт, Странджански климатичен район – неговата южна част. Единствено територията непосредствено около р. Велека принадлежи към Черноморската климатична подобласт – района на Странджанското Черноморие. Характерът на климата в района се формира от континенталното влияние от запад и север, черноморското влияние от изток и средиземноморското от юг, малката надморска височина и високата лесистост на Странджа.

Странджански климатичен район:

Районът представлява изолирано препятствие както за югозападните ветрове, така и за североизточните ветрове, духащи откъм морето. Особено значение за климата оказва местоположението на резервата. Той попада в областта, над която през зимата минават голяма част от по-южните средиземноморски циклони при отклонението им към Черноморския басейн. Надморската височина обхваща земите от около 150 m до 326 m. Поради това, че през студената част от годината районът попада по-често в топлите сектори и централни части на средиземноморските циклони, а по време на североизточните нахлувания, които носят по-резки застудявания, той попада в частта от потока откъм морето, зимите биват по-топли и с чести, обилни дъждове.

Релефът е важен климатообразуващ фактор. Той трансформира или спира въздушните маси чрез надморската си височина, разположението и разчленението си. Релефът може да видоизменя характера на въздушните маси, например от влажни в сухи чрез изваляването им, когато те срещнат преграда. За студените нахлувания от

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие на Европейския съюз и от държавния бюджет на Република България чрез Оперативна програма “Околна среда 2007-2013 г.”

север и северозапад няма естествена защита, затова понякога се проявяват и някои доста резки застудявания.

Климатичен район на Странджанското Черноморие

Водните басейни оказват локално въздействие върху климата - увеличават влажността на въздуха, честотата на мъглите, смекчават температурните амплитуди и др.

Това е районът с най-мекия зимен режим, благодарение на близостта му до областта, през която минава немалка част от средиземноморските циклони, както и близостта до топлото през зимата море и южното му местоположение. Поради южното му местоположение в района падат най-големи валежи по време на есенно-зимното активизиране на циклоничната дейност в Средиземно море. Тогава тук вали най-често и най-обилно.

Характерът на растителността също оказва влияние върху климатичните особености на резервата и върху качеството на въздушната среда. Горската растителност е с най-осезаемо въздействие, определяйки в значителна степен микроклиматичните условия.

1.8.2. Елементи на климата

Климатът в района около резерват „Силкосия“ е преходно-средиземноморски с черноморско климатично влияние и наченки на елементи от влажния субтропичен климат: зимата е мека, пролетта – хладна, лятото е слънчево, сухо, но не е горещо, есента е топла. Есенно-зимните валежи са значително по-големи от пролетно-летните. В района често падат тежки, мокри снегове, а по билата се образуват поледици.

➤ **температура на въздуха - ср. месечни, ср. годишна, амплитуди и др.;**

За характеристика на климата са използвани данни от метеорологична станция с дългогодишни наблюдения Царево. В **Таблица 1.8.2-1** са представени данни за температурния режим на въздуха.

Таблица 1.8.2-1 Средномесечна и годишна температура на въздуха в °C (Климатичен справочник, НИМХ)

Станция	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Год.
Царево	3,2	4,1	6,2	10,5	15,5	20,2	22,7	23,0	19,8	15,3	10,9	6,2	13,1

Средната януарска температура е 3,2⁰C. Средногодишната температура на въздуха е 13,1⁰C.

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие на Европейския съюз и от държавния бюджет на Република България чрез Оперативна програма “Околна среда 2007-2013 г.”

Таблица 1.8.2-2 Средна максимална температура на въздуха в °C (Климатичен справочник, НИМХ)

Станция	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Год.
Царево	6,4	7,7	9,7	14,5	19,5	24,2	27,1	27,1	23,6	18,8	14,4	9,5	16,9

Средномесечната максимална температура на въздуха достига най-високи стойности през месеците юли и август – 27,1 °C (Таблица 1.8.2-2), а най-ниска е през месец януари – съответно 6,4 °C. Средната максимална температура на въздуха за годината е 16,9°C.

Таблица 1.8.2-3 Средна минимална температура на въздуха в °C (Климатичен справочник, НИМХ)

Станция	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Год.
Царево	-0,2	0,5	2,6	6,8	11,7	15,9	18,3	18,5	15,3	11,7	7,4	2,8	9,3

Най-студен е месец януари със средна минимална температура на въздуха – 0,2°C, през месец август тази стойност е 18,5°C, а годишната средна минимална температура на въздуха е 9,3 °C (Таблица 1.8.2-3).

Годишната температурна амплитуда в района е една от най-ниските за страната – около 20°C.

➤ **валежи - годишна сума, месечно разпределение и др.;**

В Таблица 1.8.2-4 са изложени данни за средномесечните и годишна сума на валежите за района около резервата. По сезони валежите са неравномерно разпределени – преобладават есенните, следвани от зимните. Годишната сума на валежите е 656 mm.

Таблица 1.8.2-4 Количество валежи в mm (Климатичен справочник, НИМХ)

Станция	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Год.
Царево	67	53	57	45	46	42	27	29	44	77	88	80	656

Разпределението на валежите по месеци и сезони има ясно изразен средиземноморски характер. Те се отличават с есенно-зимен максимум и летен минимум. По-голямата част от зимните валежи падат във вид на дъжд.

През зимния сезон в районите на юг от р. Велека за 24-30 валежни дни падат между 230-350 mm като към граничните части те са по-големи.

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие на Европейския съюз и от държавния бюджет на Република България чрез Оперативна програма “Околна среда 2007-2013 г.”

През целия летен сезон има средно 11-13 валежни дни, като по-голямата част от валежите падат в началото на сезона – май и юни. В края на лятото се оформя ясно изразено засушаване.

Сезонната сума на валежите е разпределена по следния начин:

- През зимата – 200 mm
- През пролетта – 148 mm
- През лятото – 98 mm
- През есента – 210 mm

➤ *влажност на въздуха;*

Разглежданият район се характеризира със сравнително висока за надморската си височина средна годишна влажност на въздуха – 78 %.

Таблица 1.8.2-5 Средна месечна и годишна относителна влажност (%)

Станция	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Год.
Царево	84	81	80	78	79	73	71	70	73	77	82	83	78

Относителната влажност на въздуха е най-висока през месец януари (84 %), а най-ниска през август (70 %).

➤ *снежна покривка - дебелина и продължителност на снегозадържане и др.;*

Първите снеговалежи, които образуват снежна покривка падат обикновено към края на първото и началото на второто десетдневие на декември. Използвани са данни от Станция Малко Търново, поради липса на такива от Станция Царево. За станция Малко Търново средната дата на появяване на снежната покривка е 12 декември, а средната дата на нейното изчезване е 21 март. Средната продължителност на снежната покривка е 96 дена. Дебелината на снежната покривка е под 10 cm. В Таблица 1.8.2-6 са представени датите на начало, край и продължителността на снежната покривка в дни.

Таблица 1.8.2-6 Начало, край и продължителност на снежната покривка в дни

Станция	Дата на появяване на снежната покривка			Дата на образуване на уст. снежна покривка			Дата на разрушаване на уст. снежна покривка			Дата на изчезване на снежната покривка			Средна продължителност на снежната покривка (дни)	Средна продължителност на устойчивата снежна покривка (дни)
	най-ранна	най-късна	средна	най-ранна	най-късна	средна	най-ранна	най-късна	средна	най-ранна	най-късна	средна		
Малко Търново	14.X	5.II	12.XII	13.XII	-	.	-	2.III	.	14.II	13.IV	21.III	96	15

В Таблица 1.8.2-7 са показани броят дни със снежна покривка по десетдневия. Поради липса на достатъчно данни за Станция „Царево“, са използвани данни от Станция „Малко Търново“.

Таблица 1.8.2-7 Брой дни със снежна покривка по десетдневия

Станция	IX			X			XI			XII			I			II			III			IV			V			VI		
	1	2	3	1	2	3	1	2	3	1	2	3	1	2	3	1	2	3	1	2	3	1	2	3	1	2	3	1	2	3
Малко Търново				4	7	8	9	9	5	6	5	5							

Второто и третото десетдневие на месец януари се характеризират с най-голям брой дни със снежна покривка – 9, както се вижда от Таблица 1.8.2-7. През второто десетдневие на месец декември има 4 дни със снежна покривка, а през третото десетдневие - 7.

➤ **вятър - средна скорост, максимална скорост, преобладаваща посока и др.;**

Ветровитият режим показва ясна диференциация за крайбрежието и вътрешността на територията. За крайбрежието за периода декември – март са характерни северните ветрове, а от април до септември – североизточните. Летният ветрови режим се определя основно от бризовата циркулация.

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие на Европейския съюз и от държавния бюджет на Република България чрез Оперативна програма “Околна среда 2007-2013 г.”

В Таблица 1.8.2-8 е представена средната месечна и годишна скорост на вятъра.

Таблица 1.8.2-8 Средна месечна и годишна скорост на вятъра

Станция	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Год.
Царево	3,0	3,1	3,2	2,3	2,0	2,0	2,0	2,3	2,7	3,0	3,1	3,4	2,7

Средната годишна скорост на вятъра е 2,7 m/s. Най-силни са ветровете през декември – 3,4 m/s.

В следващата Таблица 1.8.2-9 е представена средната скорост на вятъра по посока.

Таблица 1.8.2-9 Средна скорост на вятъра по посока по данни от Станция „Царево“

Посока	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
N	5,1	4,7	5,0	2,9	3,0	3,3	3,2	3,4	4,4	5,0	5,2	5,8
NE	5,5	5,2	5,2	3,8	3,3	3,6	3,9	4,0	4,6	5,1	5,4	6,8
E	4,0	3,4	3,4	3,3	3,1	3,2	3,0	3,3	3,4	3,6	4,4	4,2
SE	5,1	4,7	3,9	3,7	3,4	3,7	3,6	4,3	3,8	3,7	3,8	3,8
S	5,7	7,7	6,4	6,6	5,1	3,1	2,5	3,2	3,5	4,9	5,9	6,6
SW	5,8	7,8	6,4	6,9	4,4	3,4	3,2	3,2	3,3	4,4	5,5	6,7
W	2,6	2,5	2,5	2,3	2,5	2,4	2,4	2,4	2,5	2,6	2,7	2,7
NW	3,9	3,4	3,7	2,8	2,8	2,7	3,2	3,3	3,5	3,1	3,6	3,4

От Таблица 1.8.2-9 се вижда, че североизточните, южните и югозападните ветрове са с най-висока скорост.

➤ слънчево греене

Годишната сумарна слънчева радиация е една от най- високите за страната – 200 MJ/m². В следващите Таблицы 1.8.2-10 и 1.8.2-11 са представени данни от Станция „Бургас“, поради липса на данни за слънчевото греене от друга станция в района.

Таблица 1.8.2-10 Продължителност на слънчевото греене (часове)

Станция	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Год.
Бургас	58	79	120	166	231	274	327	310	233	157	78	49	2082

Годишната продължителност на слънчевото греене е 2082 часа. Най-малък брой часове на слънчево греене има месец декември – 49 часа, последван от месец януари с 58 часа. Продължителността на слънчевото греене се характеризира с най-голям брой часове през юли и август, съответно – 327 и 310 часа.

В Таблица 1.8.2-11 е представена относителната продължителност на слънчевото греене, изразена в %.

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие на Европейския съюз и от държавния бюджет на Република България чрез Оперативна програма “Околна среда 2007-2013 г.”

Таблица 1.8.2-11 Относителна продължителност на слънчевото греене (%)

Станция	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Год.
Бургас	20	27	32	41	51	60	70	72	62	46	27	18	47

Както се вижда от таблицата, аналогично на продължителността на слънчевото греене, изразена в часове, относителната продължителност, изразена в процент е най-висока през месеците юли и август – съответно 70 и 72 %. Относителната продължителност на слънчевото греене за годината е 47 %.

➤ **вегетационен период - брой дни с температура над 10°C, начало и край.**

Въпреки че затоплянето от зимата към пролетта става по-бавно, утвърждаването на петградусовите температури в района започва още в последните дни на февруари. Спадането на температурите под 5 °C започва чак след 27 декември.

Таблица 1.8.2-12 Дата на начало и край на периодите с устойчиво задържане на температурата на въздуха над 0, 5, 10 и 15 °C

Станция	0 °C		5 °C		10 °C		15 °C	
	начало	край	начало	край	начало	край	начало	край
Царево			26.II	27.XII	13.IV	19.XI	15.V	15.X

Трайното задържане на температурите над 10 °C е около 13 април и се задържат така до 19 ноември или периодът на усилена вегетация е около 7 месеца.

Таблица 1.8.2-13 Продължителност на дни с устойчиво задържане на температурата на въздуха над 0, 5, 10 и 15 °C

Станция	Продължителност (дни)				Температурна сума (C x дни)			
	0°C	5°C	10°C	15°C	0°C	5°C	10°C	15°C
Царево	365	303	222	157	4780	4570	3985	3170

Продължителността на периода с трайно задържане на температурата на въздуха над 10°C, приеман за период на пълна вегетация на горскодървесната растителност е 222 дни.

1.9. ГЕОЛОГИЯ И ГЕОМОРФОЛОГИЯ

1.9.1. Геоложки строеж, морфоструктури и морфометрия

Територията на резерват „Силкосия“ попада в Странджанската тектонска зона.

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие на Европейския съюз и от държавния бюджет на Република България чрез Оперативна програма “Околна среда 2007-2013 г.”

Територията на резервата е изградена от скалите на сенонския вулканогенно-седиментогенен комплекс. Вулканизмът е следван от обширно проявена интрузивна дейност, маркирана от внедряването на големи порции магма, както сред вулканитите, така и сред нискокристалинните метаморфити и старите гранити. Открояват се многобройни интрузивни тела.

В стратиграфско и хронологично отношение скалите в резервата се разделят по следния начин:

- *триас*:

- задруга на силикатните филити и мраморизирани варовици
- граматиковска свита
- мрамори

- *горна креда*:

- Вършиловска група
- Грудовска група
- Мичуринска група

Вършиловска група

Обединява най-старите скали от горнокредната серия с възраст ценоман – ранен сенон. Изградена е изцяло от седименти. Разполага се трансгресивно върху триаски скали (Велекска група). Покрива се нормално от Грудовската група.

Грудовска група

Обединява седименти и магмени скали с кониаска възраст. Лежи нормално, с бърз литоложки преход върху седиментите на Вършиловската група. Покрива се нормално и латерално се зацепва клинообразно с Мичуринската група. В състава на групата участват магматити – алкални базалтоиди и алкални трахити, развити в експлозивен, субвулкански и ефузивен фациес и седиментни скали – варовити пясъчници, вулканогенно-теригенни и полимиктови пясъчници, чакълно-валунни брекчи и брекчоконгломерати, алевролити и туфити. Дебелината ѝ не превишава 1000 m.

Мичуринска група

Групата обединява магматити (главно пирокластити, рядко лави от базалти, андезити, латити, трахити, дацити и риодацити и аналогични по състав – дайки, силове и интрузии, вмесени сред догорнокредни и кредни скали – габро, диорити и сиенити с кварцсъдържащи до кварцови разновидности. Те са амфибилосъдържащи, което е

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие на Европейския съюз и от държавния бюджет на Република България чрез Оперативна програма “Околна среда 2007-2013 г.”

отличителен признак за скалите от групата. Покрива се нормално от Бургаска група.

1.9.1.1. Основна скала и преобладаващи морфоструктури и съставлящите ги скални формации, мезоформите на съвременния релеф с необходимите морфометрични показатели

Територията на резервата е изградена от разнообразни скали – магмени (гранити, монцонит, диорит, габро, андезити, туфобрекчи); седиментни (пясъчници, мергели, глинести варовици); метаморфни (мрамори, гнайси, шисти).

Най-младите скали са слабо споени руслови наслаги и по-ограничено представени езерни и делтови седименти с палеогенска и плиоценска възраст.

➤ **средна и абсолютна надморска височина**

Територията на резервата е разположена на надморска височина от 100 до 250 m.

➤ **наклони и изложение**

Преобладават стръмните терени, следвани от много стръмните. Също така има превез на припечните изложения (югоизток, югозапад, запад, юг) над сенчестите (север, североизток, северозапад, изток).

➤ **разчленение на релефа**

Един от най-важните морфометрични показатели е разчленеността на релефа. Тя се диференцира на хоризонтална и вертикална. Морфометричните показатели свидетелстват за силно раздвижен релеф. Вертикалното разчленение на резервата е 50-200 m/km², като преобладава 50-100 m/km², което съответства на ниската издигнатост на територията. Хоризонталното разчленение обаче е сравнително голямо 1,0-3,0 km/km², като преобладава 2,0-2,5 km/km², което е идентично на това в средновисоките и високите планини в страната.

1.9.1.2. Фактори, формирали съвременния релеф през геологичните епохи и проследяване на палеогеографското развитие на територията на резервата

Според учените, през последния ледников период преди 10 000 години Странджа е останала необледенена и това дава основание на някои да я наричат „Ноевият ковчег на Европа”. Според някои учени в геологическо отношение Странджа е „стара” планина. В тази връзка изказват предположения, че възникването на странджанската система започва след разкъсването на свръхконтинента Пангея преди около 200 млн. години – периодът на образуване на океанската кора и планините. Други учени я определят като млада планинска верига, част от голямата Алпо-Хималайска система, в която тя се намира.

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие на Европейския съюз и от държавния бюджет на Република България чрез Оперативна програма “Околна среда 2007-2013 г.”

В тектонско отношение резерват „Силкосия“ попада в рамките на Странджанския антиклинорий. Тази голяма геоструктура е била геоложки силно променена и сега на повърхността има планини и възвишения – една от които е Странджа планина. Странджа планина е антиклинала с посока на простиране северозапад-югоизток. Предполага се, че Странджанският антиклинорий е оформен в края на горната и началото на долната креда. Най-интензивна разломна дейност е имало през горната креда и палеоцена, когато се е оформил Босненският дислокационен сноп, както и редица други разломни зони. Внедряването на големи количества магма през този период е следвало нарушенията в земната кора.

1.9.1.3. Тип и разрядност на основните платформени морфоструктури, върху които се намира резерватът

През неоген – кватернера се формират основните морфоструктури в България. В своята същност морфоструктурите представляват едри форми на релефа, възникнали на определен етап от тектонското развитие на земната кора под въздействието на вътрешните релефообразуващи процеси. На територията на нашата страна се отделят следните основни морфоструктури: Мизийска плоча (платформа), Балканиди, Краищиди и Рило – Родопски.

На средно хипсометрично ниво могат да се разграничат следните главни морфоструктури:

- Дунавска епиплатформена равнина;
- Старопланинска епигеосинклинална планинска система;
- Преходна (Краищидно-Средногорска) блоково-разломна област;
- Македоно-Родопски срединен планински масив;
- Черноморска дълбоководна депресия.

Резерват „Силкосия“ попада върху морфоструктурата на Балканидите и следователно е млада по геоложка възраст. Балканидите представляват сложна нагъната система, формирана от края на палеозоя до неогена. Отличават се с интензивни нагъвателни процеси, внедряване на плутонични тела, активна вулканична дейност, хоризонтални и вертикални движения на земната кора с голяма амплитуда. Към тях през различните геоложки периоди са били присъединявани части от съседни области.

1.9.1.4. Съвременен тектонско поведение на територията - издигания, потъвания, земетръсност (сеизмичен район-оценка и прогноза)

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие на Европейския съюз и от държавния бюджет на Република България чрез Оперативна програма “Околна среда 2007-2013 г.”

Според сеизмичното райониране на страната резерват „Силкосия“ попада в Пета степен на интензивност по скалата на Медведев, Шпонхойер и Карник.

1.9.2. Геоморфология на релефа

1.9.2.1. Принадлежност на територията спрямо геоморфоложкото деление на страната

Съгласно геоморфоложкото райониране на страната (по Алексиев – В: География на България, 2002), резерватът попада в:

Преходна (Краищенско-Средногорска) планинско-котловинна област (В)

Горнотракийска низинна подобласт (Вв)

Бургаски регион (Вв3)

1.9.2.2. Характеристика на всички налични форми на съвременния релеф и характерни релефоизменящи процеси:

Съвременният природно-географски облик в района на резервата е резултат от продължително и сложно развитие, началото на което е поставено в далечното палеогеографско минало. Основният фактор в това развитие е морфотектонският, т.е. движенията на земната кора и свързаното с тях релефообразуване. Промените в характера на тектонските движения са довеждали до съответни изменения не само в релефа, но и в цялостната природно-географска /ландшафтна/ структура на района.

– речно-ерозионни: речни тераси, меандри, старици

Характерни за територията на резервата са заоблените форми, стръмните и врязани речни долини, на места ждрелоподобни. Речните тераси са развити относително слабо и на места фрагментирано.

– денудационно-ерозионни: ерозионни бразди, ровини, долове

За дълбокото врязване на речните долини влияние имат също и последните залеждания, през които нивото на Световния океан е спадало с няколко десетки метра. За това свидетелстват удавените долини на всички пряко вливащи се в Черно море реки.

– денудационно-гравитационни: срутища, свлачища

Свлачищните явления са характерни за сравнително малко терени в резервата. Ясно проявени срутища и каменопади могат да се наблюдават само по най-стръмните скални откоси.

– антропогенни: ускорена ерозия, кариерна, пътностроителна и др.

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие на Европейския съюз и от държавния бюджет на Република България чрез Оперативна програма “Околна среда 2007-2013 г.”

стопанска дейност

Произтичат от социално-икономическите системи (население, производство, инфраструктура), които антропогенизират природните ландшафти. Такива фактори са битът на населението, селското и горското стопанство, урбанизацията, хидротехническите комплекси, транспортът, строителството и др. На територията на резервата такива практически няма.

1.9.2.3. Карта на скалния фундамент и Карта на релефа в подходящ мащаб

В Приложение № 3 са представени карта на скалния фундамент (Карта № 4) и карта на релефа (Карта № 3) в обхвата на резерват „Силкосия“.

1.10. ХИДРОЛОГИЯ И ХИДРОБИОЛОГИЯ

1.10.1. Хидрология и хидрография

1.10.1.1 Основна хидроложка, хидрографска и хидробиологична характеристика на водните ресурси, включваща: водни течения на територията на резервата, гъстота на речната мрежа по литературни данни. Фактори, влияещи на водния режим и динамиката на водните количества и средногодишен баланс на отделните водни течения и общо за резервата

Съгласно хидрогеоложкото райониране на страната районът на резерват „Силкосия“ е разположен в Междинната област, Южнобългарски Артезиански басейн, Странджански район – **Фигура 1.10.1-1.**

Фигура 1.10.1-1 Хидрогеоложко райониране на България

Резерват „Силкосия“ обхваща част от водосборния басейн на река Велека. Река Велека принадлежи към Черноморския водосборен басейн и е с административно управление от Басейнова Дирекция за управление на водите Черноморски район, гр. Варна. Реките, вливащи се в Черно море, се отличават със сравнително малка дължина и водосборни басейни с разнообразни физикогеографски условия. От север на юг се наблюдава промяна в режима на черноморските реки от континентален към средиземноморски.

Река Велека води началото си от множество карстови извори в близост до гр. Ковчас, Р. Турция. За този участък на реката е характерна висока залесеност и липса на значителни корекции. В България р. Велека развива речната си мрежа между Граничния рид (Резовски рид) на юг и рида Босна на север. Надлъжният наклон на реката се изменя от 33 % в горното ѝ течение, на 4 % при Звездец, след което плавно спада на 2 % при вливането на Младежка, 1-1,8 % при Бродилово, като достига наклон от 0,55 % при устието на реката. В горното си течение речната долина е тясна и дълбока и почти изцяло залесена. Приемайки по-големите си притоци – реките Младежка (Каръмлък) и Мечи дол (Айдере), Велека сменя облика си. Освен промяната на наклона, се изменя и характерът на речния бряг – наклонът на брега спада от 50 %

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие на Европейския съюз и от държавния бюджет на Република България чрез Оперативна програма “Околна среда 2007-2013 г.”

над с. Звездец до 20 % при р. Колибарски дол и продължава да намалява към устието на реката. Появяват се живописни меандри и речната долина се разширява. Към с. Бродилово тя достига 1200 m. Променя се дълбочината на реката, която към горното течение е едва 0,8-1,0 m, а при устието ѝ достига 7-8 m. Ширината на коритото ѝ също се изменя – от 20 m в горното течение до 80 m при вливането на Младежка, като достига при устието и 150 m при средна водност. В устиевата си част речната долина има широка коритообразна форма с ниски склонове и представлява типичен лиман. Реката е плавателна на повече от 9 km.

Река Велека се отличава с най-добре развита от всички странджански реки приточна система. Левите притоци са повече на брой и по-многоводни от десните. Те се спускат по южния склон на рида Босна. По-важни леви притоци са реките Младежка, Дяволски дол, Стърмница, Еленица и Трашка, повечето от които извират от рида Босна. Най-дълга е Младежка река (30,4 km, с водосборна площ 232,2 km²). Някои от по-малките притоци на Велека пресъхват при сухи години през летния период поради интензивно изпарение и инфилтрация.

Десните притоци извират от билото на Резовски рид и всичат своите долини в неговите северни склонове. По-значителни от тях са реките Мечи дол (Айidere), Катун, Язменски дол, Лигурски дол и Колибарски дол. Най-дълга е р. Мечи дол (25,3 km, с водосборна площ 95,1 km²).

Дължината на р. Велека е 147 km, а водосборната площ на реката на българска територия е 994,8 km². Басейнът има изтеглена в посока запад—изток продълговата форма, която благоприятства бързото оттичане на валежите и формиране на големи по обем високи вълни в оттока.

Поречието на р. Велека има средна надморска височина — 311 m. По-значителната част на водосбора е с надморска височина от 300 до 600 m.

Оттокообразуващите фактори за Велека са относително благоприятни. Висок модул на оттока – над 5 l/s/km² се наблюдава почти в целия водосбор на реката над с. Кости. В горното и течение на реката той нараства до 15-20 l/s/km² – стойност, характерна само за високите планини в България. Периодът на пълноводие започва от началото на януари и свършва в края на април, следван от период на пролетно понижаване на стойностите на оттока през май и юни. Периодът на маловодие започва в началото на юли и продължава до края на септември. От началото на октомври до края на годината започва период на есенно повишаване на оттока, вследствие

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие на Европейския съюз и от държавния бюджет на Република България чрез Оперативна програма “Околна среда 2007-2013 г.”

увеличаването на валежите и намаляване на изпарението. Максимумът на речния отток на р. Велека се проявява през февруари, а минимумът през септември. През зимните месеци – октомври, януари и февруари – преминават 70 % от годишната водна маса. Годишният отток на Велека варира от 323,5 млн. m³ в средновлажна година до 195 млн. m³ в суха година.

1.10.1.2 Оценка на естественото състояние на местата с високи подпочвени води, водните площи, течения и прилежащите им брегови зони

Разнообразието на литоложкия състав и структурните условия в района на резервата обуславят наличието на различни типове подземни води - пукнатинни и порови.

Хидрогеоложкият облик на района се определя от широкото разпространение на карстовите и пукнатинно-карстовите подземни води.

Балансът в прилежащите на резервата територии се обезпечава от карстови и пукнатинно-карстови води. Образува се напълно обособен водоносен хоризонт.

1.10.1.3 Хидрографската мрежа да се илюстрира с Карта в подходящ мащаб, на която да се покажат, при наличие, и съществуващи хидротехнически съоръжения.

Картата е представена в Приложение №3 (Карта № 1).

1.10.1.4 Карта на геоложкия строеж и геолого - хидрогеоложки разреди в подходящ мащаб на района на Р

Картата е представена в Приложение №3 (Карта № 4).

1.10.2. Хидрохимия

В Таблица № 1.10.2-1 е дадена информация за хидрохимични и физични показатели на водите от резерват „Силкосия“.

Таблица № 1.10.2-1 Хидрохимични и физични показатели на водите от резерват „Силкосия“ (р. Селски дол) и екологично състояние според Наредба Н-4.

Показател	Измерен на/в	Мерни единици	Методи	Резултат	Състояние Наредба Н-4
Разтворен кислород	Терен	mg/dm ³		8.9	Отлично

Показател	Измерен на/в	Мерни единици	Методи	Резултат	Състояние Наредба Н-4
Сух остатък	Лаборатория	mg/dm ³	БДС 3546	297 ± 9	-
Суспендирани вещества	Лаборатория	mg/dm ³	БДС EN 872	< 2	-
Окисляемост, перманганатна	Лаборатория	mgO/dm ³	БДС 17.1.4.16	2.53 ± 0.13	-
БПК ₅	Лаборатория	mg/dm ³	БДС EN 1899-2	1.13 ± 0.06	Добро/отлично
Нитрати	Лаборатория	mg/dm ³	БДС EN ISO 10304-1	0.41 ± 0.04	Добро
Амониев йони	Лаборатория	mg/dm ³	БДС 3587	< 0.05	Отлично

Обобщеното екологично състояние на резерват „Силкося“ (р. Селски дол), на база на химичните показатели на водата, се приема за „отлично“ по смисъла на Наредба Н-4 (ДВ. 22/2013, изм. и доп. 79/2014).

1.10.3. Хидробиология

Макрозообентосът се приема като един от най-сигурните биологични елементи за оценка качеството на водните екосистеми. Определящо значение имат съставът на индикаторните таксони и тяхното обилие (Русев, 1993). За хидробиологични изследвания по отношение оценката на екологичното състояние на реките в България е приет Ирландския биотичен индекс (IBI, Irish Biotic index), в неговия адаптиран за наши условия вариант (биотичен индекс (БИ): Чешмеджиев и Варадинова, 2013). Индексът борава както с относителна численост, така и с таксономичния състав на макробезгръбачните от дънния биотоп на речните екосистеми. Като допълнителен показател е използван и Общ брой таксони от разредите *Ephemeroptera*, *Plecoptera*, *Trichoptera* (ЕРТ taxa). Хидробиологичните изследвания и анализи са извършени съгласно утвърдените с Наредба Н-4 (ДВ. 22/2013, изм. и доп. 79/2014) методи. Обхватът за различните стойности е за „планински“ тип река (R-2) от екорегиян № 12 „Понтийска провинция“.

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие на Европейския съюз и от държавния бюджет на Република България чрез Оперативна програма “Околна среда 2007-2013 г.”

1.10.3.1. Общ брой таксони по Биотичен индекс

Установени са седем таксона водни безгръбначни (Приложение № 2, Списък № 2) според критериите на БИ, което определя екологичното състояние като „умерено“ за р. Селски дол. Малкият брой таксони вероятно е продиктуван от ниските водните нива и вероятния непостоянен хидрологичен режим на реката, както и от преобладаващия субстрат: скално легло и пресечени речни камъни.

1.10.3.2. Общ брой таксони EPT

Общият брой таксони от групите, които са по-чувствителни към антропогенно влияние също е доста нисък и има стойности, отговарящи на „умерено“ екологично състояние (EPT = 3).

1.10.3.3. Биотичен индекс

Екологичното състояние, оценено по Биотичен индекс на база на видовия състав на зообентоса на р. Селски дол отговаря на „умерено“ екологично състояние (БИ=2.5-3).

1.10.3.4. Обобщена хидробиологична оценка

Обобщеното екологично състояние на р. Селски дол е представено на Таблица 1.10.3-1 и се приема за „отлично“ на база на химичните показатели на водата и за „умерено“ на база на метриците, установени за водната безгръбначна фауна. Разминаването на оценките на база химични и биологични показатели е резултат от бедния видов състав и вероятно не е продиктувано от потенциално влошено качество на водите или антропогенно влияние. Липсата на литературни данни не е достатъчно за коректното определяне на екологичното състояние на база на дънната биота на такъв водоем, поради ниските водни нива.

Установено е водното конче *Caliaeschna microstigma*, който е рядък за страната вид и в Европа. Не са установени видове с консервационен статус.

Таблица 1.10.3-1. Обобщена хидробиологична оценка на екологичното състояние на речните води от резерват „Силкосия“

Пункт / индекс	Хидрохимия	TTN	EPT taxa	БИ
р. Селски дол	Отлично	7	3	2.5--3

Легенда: TTN – общ брой таксони;

EPT - – общ брой таксони от разредите *Ephemeroptera*, *Plecoptera*, *Trichoptera*

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие на Европейския съюз и от държавния бюджет на Република България чрез Оперативна програма “Околна среда 2007-2013 г.”

БИ – биотичен индекс;

синьо – „отлично“ екологично състояние; жълто – „умерено“ екологично състояние

1.11. ПОЧВИ

1.11.1. Разпространение и характеристика на почвите

1.11.1.1. Определение, генезис и разпространение на основните типове и видове почви в района на обекта

Според почвено-географското райониране на България (по Николов, 1997 и 2002г.) резерват „Силкосия“ попада в Средиземноморската почвена област, Балкано-Средиземноморска почвена подобласт, Странджанска провинция.

Процесът на почвообразуване в резервата е под влияние на особеното съчетание на характерния за Странджа климат, уникалната горскодървесна растителност, извънредното разнообразие от коренни и почвообразуващи скали, ридовохълмистия нископланински релеф с голяма разчлененост, гъсто разклонена хидрографска мрежа с къси склонове и доминиращи припечни изложения.

Биоклиматичните условия обуславят формирането на зоналния почвен тип канелени горски почви, но близостта до Черно море, съчетанието на по-голямата влажност, температурните условия и горската растителност (източен бук с подлес от странджанска зеленика) върху пясъчници, филитоидни шисти и други, благоприятстват образуването и на жълтоземно-подзолисти почви.

Представители на канелените горски почви са: типичните канелени горски почви и излужените канелени горски почви. Техният генезис е свързан със следните фактори на почвообразуване – заемат хълмистите и нископланинските територии с надморска височина до 800 m, разположени са върху млади в геоложко отношение седименти и са образувани при преходни и континентално-средиземноморски климатични условия и широколистна, предимно дъбова растителност.

Жълтоземните почви биват обикновени жълтоземи и жълтоземно-подзолисти. Те са уникален почвен тип за Странджа, България и Европа. Развитието им под гори с южноексински видове ги отличава от сродните им почви в Средиземноморска Европа и ги свързва с влажните и топли територии на Кавказието и Колхида. Характеристиките им се доближават и до почвите от този тип в световните субтропични региони. Разпространени са по водосборните склонове на долното течение на р. Велека при надморска височина 300-400 m. Формирането им е свързано с различната възраст на

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие на Европейския съюз и от държавния бюджет на Република България чрез Оперативна програма “Околна среда 2007-2013 г.”

релефа, условията на по-голямо овлажняване и повишено термично ниво, което води до дълбокото изветряне от алитен тип на почвообразуващата скала, бързо разлагане на органичните вещества и силно обогатяване с алуминий.

1.11.1.2. Почвени различия на изследваната територия

Характерни за територията на резерват „Силкосия“ са **излужените канелени горски почви**. Заемат равнинните райони. Имат добре оформен и сравнително дълбок профил – до 120 cm. А-хоризонт е с мощност до 35 cm, а В-хоризонт е по-глинест, с кафявочерен цвят. С-хоризонт е представен от изветрителни продукти, обикновено елувий или плиоценски и кватернерни седименти. Количеството на глина е по-голямо, в сравнение с типичните канелени горски почви. При валежи те се насищат за дълго време с вода, което влошава аерацията им и затруднява азотното хранене на растенията. Съдържанието на хумус е около 2-3 %. Реакцията е слабо кисела.

Жълтоземно-подзолистите почви (Stagnic Alisols, ALj FAO 1990) са широко разпространени във водосбора на река Велека и нейните притоци. Обрасли са с горска растителност, представена в сообществата на източен горун, източния бук и благуна с подлес от странджанска зеленика. Почвообразуващите скали при тях са главно глинесто-песъчливи шисти и/или глинести пясъчници. Профилът им е ясно разчленен по цвят, състав, свойства и функциониране. За разлика от другите псевдоподзолити почви елувиалните хоризонти са с жълтеникав оттенък, а в дълбочина илувиалният хоризонт е жълтеникавооранжево оцветен. Мощността на почвения профил е 80-100 cm с три добре оформени хоризонта. Хумусното съдържание е ниско – до 2 %. Почвената реакция е средно кисела до кисела и с голямо количество обменен алуминий – 30-40 % от сорбционния капацитет. Представяват рядкост за страната и Европа.

В районите с пресечен релеф и различна надморска височина се разпростират и плитки, неразвити почви, с плитък профил 10-50 cm, наречени скелетни почви или ранкери. В резерват „Силкосия“ са разпространени **ранкери с канелени горски почви**. Те съдържат значителни количества материали от почвообразуващата скала (предимно силикатни скали – гранити, риолити, андезити, пясъчници, гранитогнайси, кристалинни шисти и др.) и незначително количество органично вещество (1-1,5 % хумус). Обикновено са с кисела реакция. Естественото им плодородие е ниско.

1.11.2. Почвени процеси

1.11.2.1. Установени ерозионни процеси

Ерозионните процеси в резервата не са значими, което се дължи на високата

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие на Европейския съюз и от държавния бюджет на Република България чрез Оперативна програма “Околна среда 2007-2013 г.”

лесистост и на устойчивостта на основните скали.

Единствено в подотдел 67 „в“ се наблюдава площна ерозия, III степен на 10 % от площта на подотдела, което е 0,6 dka.

1.11.2.2. Съществуващи противоерозионни съоръжения и тяхното състояние

На територията на резервата не са установени съществуващи противоерозионни съоръжения.

1.11.2.3. Карта на почвите в подходящ мащаб

Карта на почвите с отразени степените на ерозионните процеси, противоерозионните съоръжения, ако има такива и местата с повърхностно преовлажняване е представена в **Приложение № 3 (Карта № 5)**.

БИОЛОГИЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА

1.12. ЕКОСИСТЕМИ И БИОТОПИ

1.12.1. Обща характеристика на биотопите на видово и екосистемно равнище

При разработването на ПУ на резерват „Силкосия“ за периода 2014-2023 г. се възприема следното съдържание на понятията „екосистема“ и „биотоп“ - екосистема е съвкупността от съобщества на различни групи организми (растения, животни и гъби), развиващи се на относително еднородна територия, взаимодействащи помежду си и с абиотичната среда, при което се осъществява определен поток на енергия и кръговрат на веществата. Екосистемата се разглежда и като „динамичен комплекс от растителни, животински и микроорганизмови съобщества и тяхната нежива околна среда, които си взаимодействат като функционална единица със специфични взаимосвързани процеси и специфичен общ облик“ (ЗБР) .

Понятието „биотоп“ се възприема като идентично на понятието „местообитание“. Биотопът (местообитанието) е пространствено и функционално място (екологична ниша) в екосистемата, което заемат (обитават) популации на видове и съобщества на различни групи организми, т.е. биотопът представлява тяхното местообитание. Природно местообитание е „естествени или близки до естествените сухоземни или акваториални области, характеризиращи се с характерни географски, абиотични и биотични особености, придаващи им специфичен облик“ (ЗБР). Местообитание на вид е районът, определен от специфични абиотични и биотични фактори, в който този вид се намира постоянно или временно в някой от стадите на своя жизнен цикъл.

При възприетото съдържание на понятията „екосистема“ и „биотоп (местообитание)“, диференциацията на територията на резерват „Силкосия“ по типове екосистеми е направено в съответствие със съществуващите закономерности в разпределение на растителността и свързаните с хидротермичен и хранителен режим на местообитанията групи растения, животни и гъби. Като диагностични признаци на екосистемите от различни равнища са възприети определените синтаксони по физиономичен, доминантен и флористичен подход за класификация на растителността. От физиономичния подход за класификация се използват синтаксоните *клас формации* и *група формации*. От доминантния подход се използват синтаксоните *група асоциации*

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие на Европейския съюз и от държавния бюджет на Република България чрез Оперативна програма “Околна среда 2007-2013 г.”

и асоциация. От флористичния подход за класификация се използват синтаксоните, които са свързани с природните местообитания включени в Приложение 1 на ЗБР.

За биотопи (местообитания) на популациите на видовете и съобществата на различни групи организми са възприети естествените природни местообитания от Приложение 1 на ЗБР и вторично преобразуваните местообитания в антропогенно формираните производни екосистеми.

1.12.1.1. Класификация на съвременните екосистеми

Екосистемите в резервата са коренни, с изключение на крайно ограничени нарушени участъци, най-вече свързани със съществуващи ограничени участъци от горски пътища, просеки и други инженерни съоръжения, свързани с енергоснабдяването, водоснабдяването и горското стопанство. Те са свързани най-вече с бившите, съществували до третата четвърт на XX век в околност на реките Селски и Ургарски дол колибарски средища. В съвременната резерватна територия се срещат участъци от пасища, егреци и други земеделски земи, както и голи сечища, които се намират в последен стадий от сукцесия към горски съобщества, асоциирани с природното местообитание *91M0 Балкано-Панонски церово-горунови гори*.

Изкуствените горски плантации (горски култури) с неместни за геоботаничния окръг видове не се срещат в резерватната територия. Такива плантации се срещат по непосредствената граница на резервата в землището на село Българи, без обаче пряко въздействие върху естествените природни местообитания и растителност в резерватната територия.

В съответствие със Закона за биологичното разнообразие в резерват „Силкосия“ са установени 8 броя природни местообитания, на които са формирани 4 типа екосистеми: Горски екосистеми, храстово-тревни екосистеми, приизворни екосистеми и скални екосистеми.

В растителната покривка на резервата доминират екосистемите на горските съобщества с 98 % от общата площ. Екосистемите на поляните, пасищата, голините с растителност заемат над 1 %. Просеките и другите изкуствени инженерно-технически съоръжения заемат под 1 %. Речните екосистеми заемат незначителна част от площта на резервата, като речните течения са под склопа на горската растителност. Единичните скалните блокове са също част от екосистеми на склопени горски съобщества.

Горски екосистеми

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие на Европейския съюз и от държавния бюджет на Република България чрез Оперативна програма “Околна среда 2007-2013 г.”

Горските екосистеми в резервата са формирани с участието на следните природни местообитания:

9180* Смесени гори от съюза *Tilio-Acerion* върху сипеи и стръмни склонове

91E0* Алувиални гори с *Alnus glutinosa* и *Fraxinus excelsior* (*Alno-Pandion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*)

91G0* Панонски гори с *Quercus petraea* и *Carpinus betulus*

91M0 Балкано-Панонски церово-горунови гори

91S0* Западнопонтийски букови гори

В групата на горските екосистеми преобладават съобществата на източния горун (*Quercus polycarpa*) и на източния бук (*Fagus orientalis*); следвани от тези на благуна (*Quercus frainetto*); на цера (*Quercus cerris*); на обикновения габър (*Carpinus betulus*); на мъждряна (*Fraxinus ornus*).

Смесените гори с участие на различни дървесни видове, без преобладаване на някои от тях, заемат около 1/4 от горските територии в резервата.

Резерват „Силкосия“ е типично горски резерват, който е обявен с цел запазването на горско-дървесни видове и естествени горски екосистеми от благуна (*Quercus frainetto*), източен горун (*Quercus polycarpa*), източен бук (*Fagus orientalis*) и странджанска зеленика (*Rhododendron ponticum*).

В резервата доминират смесените дъбови гори от източен горун и благуна, цера и габър, както и източно-буковите гори. Характерни представители на южноевксинската флора в резервата са колхидския джел (*Ilex colhica*), странджанска зеленика (*Rhododendron ponticum*), чашковидна и багрилна звъника (*Hypericum calycinum*, *H. androsaemum*), пухесто горянче (*Epimedium pubigerum*), източен лопох (*Trachystemon orientalis*), странджанско бясно дърво (*Daphne pontica*), безстъблена иглика (*Primula acaulis* ssp. *rubra*), форскалеева какула (*Salvia forskaohlei*), мушмула (*Mespilus germanica*) и др.

Специфичност и висока консервационна значимост на горската растителност в резервата придават следните дървесни и храстови съобщества:

- гора от източен бук (*Fagus orientalis*) с вечнозелен подлес от странджанска зеленика (*Rhododendron ponticum*), лавровишна (*Laurocerasus officinalis*) и колхидски джел (*Ilex colhica*);

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие на Европейския съюз и от държавния бюджет на Република България чрез Оперативна програма „Околна среда 2007-2013 г.“

- гора от източен горун (*Quercus polycarpa*) и благун (*Quercus frainetto*) с подлес от странджанска зеленика (*Rhododendron ponticum*) и понтийско бясно дърво (*Daphne pontica*);
- гора от източен горун (*Quercus polycarpa*) и благун (*Quercus frainetto*) с подлес с участие на пирен (*Erica arborea*) и калуна (*Calluna vulgaris*);
- гора от източен горун (*Quercus polycarpa*) и благун (*Quercus frainetto*) с подлес от чашковидна звъника (*Hypericum calycinum*) и пухесто горянче (*Epimedium pubigerum*);
- гора от източен горун (*Quercus polycarpa*), благун (*Quercus frainetto*) и цер (*Quercus cerris*) с подлес от летнозелени храсти (*Mespilus germanica*, *Crataegus monogyna*, *C. pentagyna*, *Carpinus orientalis* и др.);
- смесена гора от цер (*Quercus cerris*), източен горун (*Quercus polycarpa*), благун (*Quercus frainetto*) и обикновен габър (*Carpinus betulus*).

В резервата се опазват едни от сравнително големите басейни на участъци на „стари гори“ (Old-growth forests). Горите с характеристики, близки до изискванията за „стари гори“, заемат около 1/5 от общата площ на резервата. Средната възраст на дърветата е 120-130 години, а само в отделни участъци – и над 200 години. Общата оценка за състоянието на горските съобщества в резервата, е че осемте десетилетия на резерватен режим все още не са достатъчни, за да придобият по-голямата част от горите облик на т.нар. непокътнати или девствени гори (*virgin forest*).

Храстово-тревни екосистеми

Храстово-тревните екосистеми са свързани с местообитание 4030 *Европейски сухи ерикоидни съобщества и формирани производни и вторични тревни съобщества на частично преоразувани местообитания*.

Приизворни екосистеми

Формирани са основно от силикатни приизворни екосистеми и с фрагментарно участие на местообитание 7220* *Извори с твърда вода с туфести формации (Cratoneurion)*.

Скални екосистеми

Формирани са фрагментарно на малки площи с участие на местообитание 8220 *Хазмофитна растителност по силикатни скални склонове*.

Най-малкият брой екосистеми и природни местообитания в резервата, спрямо другите резервати в район Велека на геоботаничен окръг Странджа, би следвало да бъде свързан както с най-малката площ в съвременните граници на резервата, така и със спецификата на резерватната територия, в която преобладават коренните и реликтни екосистеми и местообитания, а вторичните съобщества и преобразуваните местообитания заемат малък процент от съвременната площ на резервата.

Съобразно целите на Плана за управление в границата на резервата са определени 13 броя местообитания с различен систематичен ранг според класификационната система на Европейския съюз EUNIS.

В резервата са установени 10 броя природни местообитания, включени в Червена книга на България, том 3.

Разгледаните местообитания, спадащи към в 4 броя Екологични групи естествени и изкуствени местообитания, са представени в **Приложение № 2 (Таблица № 1.12.1-3)**.

1.12.1.2. Обща класификация на биотопите на застрашените, редките, реликтните и ендемитните видове висши растения и гръбначни животни

В съответствие с възприетото съдържание на понятията „биотоп“ и „местообитание“ на видове, общата класификация на биотопите на установените консервационно значими видове висши растения и гръбначни животни, се свързва с разработената обща класификация на екосистемите в резервата и установените взаимовръзки с природните местообитания, включени в Приложение 1 на ЗБР.

Възприета е следната класификация на биотопите на застрашени, редки, реликтни и ендемични видове **висши растения**:

- Биотопи на природно местообитание 4030 *Европейски сухи ерикоидни съобщества*
- Биотопи на природно местообитание 7220* *Извори с твърда вода с туфести формации (Cratoneurion)*
- Биотопи на природно местообитание 8220 *Хазмофитна растителност по силикатни скални склонове*
- Биотопи на природно местообитание 9180* *Смесени гори от съюза Tilio-Acerion върху сипеи и стръмни склонове*

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие на Европейския съюз и от държавния бюджет на Република България чрез Оперативна програма “Околна среда 2007-2013 г.”

- Биотопи на местообитание 91E0* Алувиални гори с *Alnus glutinosa* и *Fraxinus excelsior* (Alno-Pandion, Alnion incanae, Salicion albae)
- Биотопи на природно местообитание 91G0* Панонски гори с *Quercus petraea* и *Carpinus betulus*
- Биотопи на природно местообитание 91M0 Балкано-Панонски церово-горунови гори
- Биотопи на природно местообитание 91S0* Западнопонтийски букови гори

Общата класификацията на биотопите и местообитанията за **гръбначните** животни за територията на резерват „Силкосия“ се категоризира по следния начин:

- Горските ценози заемат 97,9 % от площта на резервата и са основно от горун (*Quercus polycarpa*), източен бук (*Fagus orientalis*) и източно букова гора с подлес от вечнозелени храсти. Те имат относително нисък потенциал за видово разнообразие както за земноводни и влечуги, така и за останалата сухоземна гръбначна и безгръбначна фауна;
- Сухоустойчиви формации от източен горун (*Quercus polycarpa*) и благун (*Quercus frainetto*) с подлес с участие на пирен (*Erica arborea*) и калуна (*Calluna vulgaris*) и открити терени и покрайнини на гори. Те заемат малка площ от територията, но имат висок потенциал за видово разнообразие както за земноводни и влечуги, така и за останалата сухоземна гръбначна и безгръбначна фауна;
- Крайречните гори са с относително висок потенциал, защото предоставят както укритие, така и относително спокойствие на обитаващите видове ;
- Крайречните открити терени са с по-малък капацитет на средата. Основна причина обикновено са обезлесени брегове на водоемите;
- Водни течения – заемат малка площ от територията, но имат висок потенциал за видово разнообразие на безгръбначни животни и на земноводни и влечуги.

1.12.1.3. Данни от проект на дирекция НСЗП - Катиране и определяне на природозащитното състояние на природни местообитания и видове – фаза I

В обхвата на проект „Катиране и определяне на природозащитното състояние на природни местообитания и видове - фаза I“ за резерват „Силкосия“ не са регистрирани теренни посещения, като представените отнасяния към типове природни

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие на Европейския съюз и от държавния бюджет на Република България чрез Оперативна програма “Околна среда 2007-2013 г.”

местообитания, вкл. в Приложение 1 към ЗБР за територията на резервата се основават единствено на т.нар. предварителен индуктивен модел.

Предварителният индуктивен модел се основава от своя страна, в много голяма (преобладаваща) степен, на алгоритмичния модел, използван в процеса на преоценка на достатъчността на мрежата Натура 2000. На територията на резервата не са установени популации на растителни видове, обекти на проект „Картиране и определяне на природозащитното състояние на природни местообитания и видове – фаза I”.

В Приложение № 3 (Карта № 13) е представена карта на установените по проекта природни местообитания.

Според данните от проект „Картиране и определяне на природозащитното състояние на природни местообитания и видове - фаза I” на територията на резерват “Силкосия” са картирани:

От **сухоземната безгръбначна фауна** - обикновен паракалоптенус (*Paracaloptenus caloptenoides*), бръмбар рогач (*Lucanus cervus*) и алпийска розалия (*Rosalia alpina*).

Потенциални местообитания имат 7 целеви вида **земноводни и влечуги**, както следва: южен гребенест тритон (*Triturus karelinii*) - слабо пригодни, пригодни и оптимални местообитания; червенокоремна бумка (*Bombina bombina*) и каспийска блатна костенурка (*Mauremys rivulata*)- слабо пригодни местообитания; обикновена блатна костенурка (*Emys orbicularis*), шипобедрена костенурка (*Testudo graeca*), шипоопашата костенурка (*Testudo hermanni*) и пъстър смок (*Elaphe sauromates*) - слабо пригодни и пригодни местообитания; Конкретни находища на целеви видове не са картирани в резервата или близките околности. Два от видовете (червенокоремна бумка и каспийска блатна костенурка) имат спорадично разпространение и присъствието им в Странджа е доказано само в близост до морския бряг, следователно наличието на потенциални местообитания не е достатъчно показателно и към настоящия момент тези видове не могат да се причислят към херпетофауната на резервата.

От **птиците** са установени 82 вида, от които 18 са обект на опазване в ЗЗ “Странджа” (BG0002040) по Директива за птиците (2009/147/ЕО). Данните показват, че египетския лешояд е изчезнал като гнездящ от ЗЗ и са регистрирани два нови приоритетни вида: речна рибарка (*Sterna hirundo*) и малък ястреб (*Accipiter nisus*). За ЗЗ “Западна Странджа” (BG0002066) по Дир. 2009/147/ЕО има доклади за пролетната и

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие на Европейския съюз и от държавния бюджет на Република България чрез Оперативна програма “Околна среда 2007-2013 г.”

есенната миграция от наблюдателна точка в северния край на с. Попово (на 20 km от гр. Елхово). Установени са 77 вида птици, от които 63 са с характер на мигриращи птици. Общата численост на преминалите индивиди е 6 469, като 4 338 от тях са реешци се птици. За есенната миграция са установени 80 вида птици, от които 66 са с характер на мигриращи. Общата численост на преминалите птици е 17 962, от които 11 486 са реешци се (щъркели, пеликани и грабливи птици).

При **бозайниците** потенциално пригодни и ефективно заети местообитания в ЗЗ “Странджа” BG0001007 има европейски вълк (*Canis lupus*) с обща площ 705.44 km² или почти 60 % от площта на зоната. Пригодните местообитания в зоната са свързани и позволяват присъствието на териториални семейни двойки, които се нуждаят от обширни територии за заселване. Видът не е картиран на територията на резервата.

За **прилепите** на територията на резервата попадат пригодни местообитания на всичките 12 целеви вида, но с малка площ и средна степен на пригодност. В непосредствена близост до него са установени видовете: малък подковонос (*Rhinolophus hipposideros*), голям подковонос (*Rhinolophus ferrumequinum*), южен подковонос (*Rhinolophus euryale*), средиземноморски подковонос (*Rhinolophus blasii*), широкоух прилеп (*Barbastella barbastellus*), дългокрил прилеп (*Miniopterus schreibersii*), дългопръст нощник (*Myotis capaccinii*) и дългоух нощник (*Myotis bechsteinii*). Конкретни находища на целеви видове не са картирани в резервата.

1.12.1.4. Обзор на минали проучвания на видове и екосистеми в резервата

Няма публикувано целенасочено специализирано изследване на мъхообразните. Макромицетите не са били обект на системни микологични проучвания. За района на резервата се съобщават само три вида базидиални гъби с едри плодни тела (Kuthan & Kotlaba 1989). Незначителното количество данни за макромицетите без съмнение е свързано с продължителната изолираност и трудна достъпност на района на гранична зона. Наличието на много характерни и запазени растителни съобщества обаче, предполага също наличие на значително гъбно разнообразие, вкл. и потенциално на голям брой интересни и консервационно значими видове.

В литературата съществуват сравнително малко данни за флористичното разнообразие в резервата. Не са известни съвременни научни разработки, касаещи видове лечебни растения в това число и консервационно значимите видове в защитената територия. Конкретни изследвания на флората, подобно на тези в

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие на Европейския съюз и от държавния бюджет на Република България чрез Оперативна програма “Околна среда 2007-2013 г.”

резерватите „Витаново“ и „Узунбуджак“, не са провеждани. Отделни проучвания на територията на резервата датират от 70-те и 80-те години на миналия век (Палашев & Димитров 1972, Маркова и др. 1982, Велчев и др. 1983), но в тези публикации липсват обобщени данни за видовия състав на флората и сведения за популациите на консервационно значимите растения. Такива данни не са налични и в по-късни публикации, отнасящи се за резерватите в Странджа (Патронов 1995, 2001; Георгиев 2004). В тях намираме ценна информация, но за ограничен брой видове лечебни растения. Съвременни данни, отнасящи се до видовото разнообразие на лечебните растения в ПП „Странджа“ съобщава Гусев. Проучванията на Tzonev (2006) и Гусев & Цонев (2014), въпреки че са насочени основно към растителните съобщества и местообитанията в защитена зона „Странджа“, до известна степен предоставят информация и за разпространените в резерватите висши растения. Към настоящия момент, по-конкретна информация за някои консервационно значими видове, разпространени и в резерватната територия, предоставя Червена книга на Р България (Пеев 2012). Проблемите по опазването на флората и видовете с природозащитен статут, засегнати в трудове на Велчев и др. (1985) и Спиридонов (1984), принципно касаят опазването на редки видове и растителни съобщества в Странджа като цяло, но в частност биха могли да бъдат отнесени и към резерватната територия.

През голям период от време информацията за растителното разнообразие, включително растителните съобщества, екосистеми и биотопи в резервата е много ограничена. С известна условност, като източник на такъв тип информация могат да се ползват данните от таксацията на горските територии, отразени в Лесоустройствените проекти. От тези проекти следва да се открие последният (до преминаването на резерватните територии под юрисдикцията на МОСВ), изготвен от лесоустройствен екип 1998 г. (ръководител инж. Венелин Радков). В този проект за първи път е обърнато внимание и са отразени и консервационно значими видове, най-вече реликти и ендемити, свързани с Евксинската ботанико-географска провинция.

Едни от първите сведения с управленски характер за резерватната територия се намират в обръщението на Българско ботаническо дружество, което заставайки против концесията в Странджа и Дъовлен (Девин), в писмо от 03.12.1926 г. пишат до Министъра на земеделието и държавните имоти за запазването на горите в Странджа, визирайки най-вече басейна на „Горна Еленица - Силкосия”: "(...), че по своя състав

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие на Европейския съюз и от държавния бюджет на Република България чрез Оперативна програма „Околна среда 2007-2013 г.”

представляват единствено явление в горската природа на Европа като остатък от една изчезнала в европейския континент горска растителност".

Проф. Васил Стоянов подкрепя запазването на гората „Горна Еленица-Силкосия“, която "представлява извънредно голям интерес от лесовъдно гледище, поради съществуващите там редки горско-растителни елементи, да се настоява да бъде запазена цялостно и непокътнато за вечни времена, като природен горски паметник".

С определен принос и характер на проучвания върху растителността са и извършените таксационни работи на инж. Стефан Симеонов Синивирски, който в съответствие със Заповедта от Отделението за горите е натоварен: "В IV-та секция да измери, ограничи и състави стопански планове на държавните гори във Василювско и Малко Търновско"... В спомените си Ст. Синивирски пише:

„Много трудности и лишения имаше при това първо културно навлизане за измерване и таксиране в тези девствени гори. През 1928-1929 г. преминах да устройвам високостъблените гори в най-големия комплекс Визишки от 207 хил. dка, с преобладаващи дъбови насаждения, разположени по южните склонове на масива Ограш-Босна до р. Карамлък и долината на р. Велека. В същия комплекс гори около с. Българи имаше много букови насаждения с подлес реликтния храст зеленика /рододендрон понтикум/, които заемаха освен усойните места, но и някои равни плоскогория, при явното до тук стигащо влияние на морето. За запазването на това рядко находище на зелениката, отделих 2 хил. dка в м. Горна Еленица-Силкосия за резерват /Природен паметник/, разположен източно от с. Българи-Марин Преслап-северно от в. Малка Папия".

Данни от общ характер за растителността и местообитанията в резервата могат да се почерпят и от изследванията на Маркова, Анчев, и Пеев (Маркова, М., М. Анчев, Д. Пеев. 1982. Състояние на флората и тенденции в нейното развитие в резерват "Силкосия" в Странджа планина. - В: Национална теоретична конференция опазване и възпроизводство на обкръжаващата среда, 1-5. XI.1982, Слънчев бряг, Т.1. София, БАН.98-103) г., посочващи наличие на 260 вида висши растения, разпределени в 63 семейства и 190 рода. От тях дървесните видове са 14, храстовите 17, многогодишните тревисти растения са 143, а едногодишните и двегодишните - 70. При това изследване са установени 16 вида реликтни и 3 вида ендемични растения, което свидетелства за неговия пионерен и неизчерпателен характер.

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие на Европейския съюз и от държавния бюджет на Република България чрез Оперативна програма "Околна среда 2007-2013 г."

Друга специализирана публикация с обзоре характер, свързана с растителността на разглеждания резерват, е публикацията на Велчев, Василев и Мешинев (Велчев, В., П. Василев, Т. Мешинев. 1983. Растителност в резерват “Силкосия”. - В: Трета национална конференция по ботаника, София, 26-30. X. 1983. София, БАН.949-956).

Докторският труд на гл. асистент, д-р Мартин Борисов (ЛТУ), свързан с проучването на особеностите и възобновяването на западно понтийските буковни гори с подлес от странджанската зеленика (*Rhododendron ponticum*), се явява първата докторантура върху тема, свързана с растителността на Странджа планина. В рамките на тази разработка са заложени временни пробни площи в резерват “Силкосия” и е анализирано състоянието на източнобуковите гори.

Данни за разпространението на консервационно значими растителни съобщества и природни местообитания може да се намери в проекта за План за управление на ПП „Странджа” - Спиридонов, Ж., Гусев Ч., Патронов, Д. ПроГИС, 2003.

Няма публикувани данни от конкретни изследвания на **водни безгръбначни животни**. Литературни данни има за територията на Странджа планина и се отнасят до мекотели, водни кончета и ручейници. Странджа е най-богатата планина в страната по отношение на преглациални реликти от тип Мекотели (*Mollusca*) (Hubenov 2007). Hubenov (2007) обобщавайки данните за мекотелите в България, посочва наличието на 10 вида. В района на Странджа планина, Георгиев (2014) установява следните видове сладководни охлюви: *Theodoxus fluviatilis*, *Galba truncatula*, *Radix auricularia*, *R. labiata*, *Physella acuta*, *Planorbis planorbis*, *P. carinatus*, *Gyraulus piscinarum*, *Hippeutis complanatus*, *Segmentina nitida*, *Ancylus fluviatilis* и инвазивния *Potamopyrgus antipodarum*, един ендемичен род (*Strandzhia*), видовете *Radomaniola strandzhica*, *Strandzhia bythinellopenia*, *Bythinella elenae*, *B. dedovi*, *B. margritae*, *B. izvorica*, както и някои неидентифицирани таксони от родовете *Gyraulus* (cf. *piscinarum*) и *Bythinella* (Георгиев 2014). Beschovski (1993), Beshovski & Marinov (2007), и Кумански (1985, 1988) сред находищата на някои таксони споменават и Странджа планина за разредите *Odonata* и *Trichoptera*.

За **Сухоzemните безгръбначни животни** на територията на резервата има 3 проучвания върху две семейства на тип Кръгли червеи (*Nematoda*) (Katalan-Gateva et al., 1991; Илиев, 1992; Lazarova et al., 1998) и проучване на едно местообитание (Илиев,

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие на Европейския съюз и от държавния бюджет на Република България чрез Оперативна програма “Околна среда 2007-2013 г.”

2014) с общо установени 32 вида. В съществуващите местообитания вероятно има поне 120-130 вида, но системни проучвания не са извършвани. В рамките на проект № ДО 02-159/16.12.08 са проучвани: членестоноги - Паяци (*Aranei*) (Хр. Делчев); Сенокосци (*Opiliones*) – (П. Митов), Твърдокрили (*Coleoptera*) - бръмбари бегачи (*Carabidae*) (Р. Костова непубликувани данни); бръмбари късокрилки (*Staphylinidae*) – (Bekchiev, 2013); Ципокрили (*Hymenoptera*) - Мравки (*Formicidae*) – (Лапева-Гъонова, 2012; Lapeva-Gjonova and Kiran, 2012; Gjonov & A. Lapeva-Gjonova, 2013). Макар, че изследванията на пеперудите (*Lepidoptera*) в Странджа да са едни от първите в района (Илчев, 1924), липсват изследвания за територията на „Силкосия“. Beshkov, (2009) е ревизирал всички материали от района на ПП Странджа. Данните, получени за ЗМ „Пирена“, в непосредствена близост до резерват „Силкосия“, могат да бъдат екстраполирани и за резервата.

Водните тела на територията на резерват „Силкосия“ не предоставят условия за съществуването на **ихтиофауна**.

За територията на резервата е съобщен един вид от **земноводни и влечуги** - кафява крастава жаба (*Bufo bufo*) (Schlüter, 2006b). Данни от близките околности на резервата има в трудовете на Буреш и Цонков (1933, 1942), Дренски (1955), Кишин (1996) и Schlüter (2006 a, b). Цитираните автори съобщават, че в районите около с. Българи и с. Кости има общо 8 вида: кафява крастава жаба (*Bufo bufo*), горска дългокрака жаба (*Rana dalmatina*), обикновена блатна костенурка (*Emys orbicularis*), късокрак гушер (*Ablepharus kitaibelii*), жълтокоремник (*Pseudopus apodus*), зелен гушер (*Lacerta viridis*), обикновена водна змия (*Natrix natrix*) и пъстър смук (*Elaphe sauromates*).

Милчев (1991, 1994, 1998) проучва **орнитофауната** в Странджа . В квадрат 5x5 km, в които се намира резерват „Силкосия“ установява 57 вида птици (като са изключени някои грабливи птици).

Резерватът е част от Орнитологично важно място „Странджа“, с площ 115 417.3 ha. В него са установени 260 вида птици (Костадинова и Граматиков, 2007).

Конкретни проучвания на **бозайната** фауна на територията на резервата не са провеждани. За територия, която е относително близко до резервата, са публикувани изследвания за дребните мишевидни бозайници от Марков и др. (2000) и Atanasov и др. (2012).

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие на Европейския съюз и от държавния бюджет на Република България чрез Оперативна програма „Околна среда 2007-2013 г.“

Публикувани конкретни научни изследвания на **прилепната фауна** за територията на резерват „Силкосия“ липсват. Според Benda et al. (2003), Иванова (2005) и Бешков (1993) в района около резервата, през годините са регистрирани: малък подковонос (*Rhinolophus hipposideros*), голям подковонос (*Rhinolophus ferrumequinum*), воден ношник (*Myotis daubentonii*) и дългокрил прилеп (*Miniopterus schreibersii*).

1.12.1.5. Анализ на съвременното състояние на екосистемите и промените настъпили в исторически план

Резерват „Силкосия“ е първият обявен специализиран резерват в геоботанически окръг Странджа, и единствен в областта на разпространение на странджанската зеленика, разположен във водосбора на река Велека.

Историческият обзор налага да се отчете, че още в първите години след обявяването му от резерватната територия отпадат близо 2/3 от първоначалната територия, местността “Горна Еленица”. Социо-икономическият анализ на тази редукция би следвало да се свърже освен с очевидния натиск през тридесетте години на XX век за ползване на дървесината, включително и чрез опороченото в тези десетилетия концесийно ползване, но и донякъде със стремежа за недопускане на постоянно човешко присъствие и линейни нарушения в резерватната територия. До 60-те години на XX век пътят за Крайбрежието от село Кости, и за голяма част от териториите, гравитиращи към Крайбрежието от източните части на землището на село Сливарово (където до втората световна война е съществувал дори митнически граничен пункт, показателен за едни много различни равнища на стопанска активност), е минавал през територията на първоначално обявения резерват - т.е. между местностите Силкосия и Горна Еленица.

С трасирането и изграждането през 50-те години на XX век на съвременния асфалтиран път Кости - Царево, с прокарването и изграждането на водопровод и електропровод, със съответните просеки и пътища за обслужване, част от резерватната територия не просто е увредена, а цялостната територия - фрагментирана в значителна степен, като е нарушена връзката между двата главни водосборни басейна в резервата - басейна на Ургарски и басейна на Селски дол.

Взети в своята историческа, социално-икономическа и културна съвкупност - редукцията на първоначалната резерватна територия (с близо $\frac{2}{3}$), стопанските рецесии през 30-те, войните през 40-те години на XX век, изплащането на репарации и др.,

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие на Европейския съюз и от държавния бюджет на Република България чрез Оперативна програма “Околна среда 2007-2013 г.”

намират своята ярка изява в проектирането и изграждането на инфраструктурните съоръжения - път, електропровод, водопровод, именно в най-старата защитена територия на България.

В такава обстановка от социо-икономическа и културна гледна точка е редно да се отчете, че “респектът” пред резерватния режим на територията е бил значително подронен и увреден през голяма част от съществуването на защитената територия. Дори до края на XX век, както местното население, така и местната власт и ръководителите на стопанските предприятия разглеждат резерватния режим с една определена условност. Може да се предположи, че поне в $\frac{3}{4}$ от времето на съществуването на резервата посегателствата, свързани с нерагламенирана паша (особено на свине), браконьерския лов, събирането на мъртва и паднала маса, събирането на гъби, билки, горски плодове, кори, дори браконьерството на отделни дървесни стволоче, особено край стабилизираните пътища, не са имали единствено характер на инциденти, а по-скоро неофициализирана, но достатъчно масова практика.

Важно е да се има предвид, при разбирането на характера и значимостта на антропогенните намеси в резерватната територия, е че между времето на техния най-значим натиск и проявление, е изминал един период с твърде съществени социално-икономически и демографски промени. За изминалите години от обявяването на резервата, и особено след 70-те години на XX век демографската обстановка се е сменила коренно и населението, свързано с пограничните на резервата територии е намаляло значително. Коренно променен е и статусът на населението, свързано с пограничните на резервата територии, по отношение възрастова структура, делът на упражняващите поминък, свързан с използването на природните ресурси, делът на активното население и др.

Въпреки резерватния статут на част от водосбора на реките Селски дол и Ургарски дол, в голяма част от съвременната територията на резервата допреди век откриването на горски територии за пасища и стопанисването на горите, са с интензивност и методи, включително с голи сечи, които значително са променили облика (състав, структура и възраст) на коренната горска растителност. Промени във физиономичния облик на горите следствие на такъв тип минали ползвания не се откриват единствено в по-непристъпните участъци по склоновете на резервата, където се опазват изолираните басейни със „стари гори”. Именно тези недостъпни и стопански

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие на Европейския съюз и от държавния бюджет на Република България чрез Оперативна програма “Околна среда 2007-2013 г.”

изолирани участъци дават обосновка за предложението за опазване чрез резерватен режим на територията и са изключително важни за съхраняване на южноевксинска фито- и зообионта в Северна Странджа, в средното и долно поречие на басейна на река Велека (Спиридонов, Ж., Гусев Ч., Патронов, Д. В: Проект за план за управление на ПП „Странджа“, ПроГИС, 2003).

В исторически аспект човешкото влияние следва да бъде разгледано в неговите традиционни форми: животновъдство, земеделие и ползване на горите. В близост до територията на резервата са били разположени колибарски селища, свързани с традиционна форма на животновъдство в Странджа. Следите от интензивно пасищно животновъдство в територията на резервата в откритите пространства са почти напълно заличени и на повечето места поляните и разкритията в гората са в напреднал сукцесионен стадий на възстановяване на горски съобщества.

Налични са представителни данни, че дори до последната четвърт на XX от района на резервата се допуска ползване на мъртва и паднала дървесна маса за т.нар. “нужди на местното население”. Това ползване е било съсредоточено основно на удобни за извоз участъци от резервата, в близост до стабилизирани пътища, гравитиращи към селищата Българи и Кости. Исторически обявяването на територията за резерват да става две десетилетия след присъединяването на тези горски масиви към границите на България. Но свидетелства за провеждане на интензивна стопанската експлоатация на горите, в района има както от края на XIX век, така и от началото на XX век. Стопанските ползвания в този период, разбира се, са били свързани или с неправилни селекционни сечи, или с голи сечи. Самото обявяване на територията за защитена е продиктувано и може да се разглежда и като опит за противодействие на ново предвидено мащабно „задействане” (стопанско ползване, свързано със строителство на нови пътища) на басейна на горите в района и даването им под концесия.

Понастоящем преките следи от дърводобивната дейност са до голяма степен заличени. До обявяването на резерватния режим в няколко от билните участъци на съвременната резерватна територия са били изведени голи сечи за добив на дървени въглища на място. Настоящото състояние на тези масиви е представително за издънково-семенни дъбови ценози, с типична и съответна на техния произход и начин

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие на Европейския съюз и от държавния бюджет на Република България чрез Оперативна програма “Околна среда 2007-2013 г.”

на стопанисване до обявяването на резервата – опростена възрастова и пространствена структура.

Както понастоящем, но още повече в един период, обхващащ цялото съществуване на резервата, наличието по неговите граници на едни интензивни ловностопански ползвания и поддържането на съответните инфраструктурни и технически съоръжения (дивечови ниви, пътища, и др.), както и стопанисването на горските подотдели в непосредствено съседство на резервата, осигуряват човешко присъствие и косвено антропогенно въздействие, което е и източник на различни заплахи за благоприятното природозащитно състояние на екосистемите и природните местообитания в резервата. Тези заплахи, които имат постоянно действие и сумарен ефект, понастоящем не са твърде интензивни. Най-значимите от тях са: поддържане на горски пътища, пашуването до преди десетилетие на домашни животни (свине, овце, кози, говеда и коне) в относителна близост до границата на резервата, разораване на полоси и дивечови ниви, макар и ограничено, движение на хора по немаркирани пътеки. По основните била, по или в близост границите на резервата се поддържат стабилизирани и един асфалтиран път. Тези комуникации фрагментират в някаква част горските масиви около границите на резервата и създават рискове от пожари и ерозия. Електропроводната просека, трасето на водопровода и горските пътища представляват траектории за навлизане на антропофити „дълбоко“ в горските ценози. Най-висока концентрация на рудерални видове е установена по границите със защитената местност „Горна Еленица“ (бившата буферната зона), асфалтирания път през резервата, стабилизиранияте камионни пътища през и по границите на резервата, просеките за електропровода.

Не са високи срещаемостта и числеността на антропофити, навлезли по тесните каменисти и чакълести брегове на реките Селски дол и Ургарски дол, където растителността е сравнително устойчива, поради нейния естествен и реликтен произход.

Резерватната територия е замърсена с битови отпадъци, най-вече под асфалтирания път през резервата, но и със строителни отпадъци, свързани с изграждането и поддържането на инфраструктурните съоръжения.

Общата оценка за територията на резервата е за средно (до слабо) повлияване от човешка дейност.

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие на Европейския съюз и от държавния бюджет на Република България чрез Оперативна програма “Околна среда 2007-2013 г.”

1.13. ФЛОРА

1.13.1. Нисши растения и гъби

1.13.1.1. Мъхообразни

Теренни проучвания и инвентаризация на флористичния състав

Обработени са камерално материали, събрани при теренните проучвания, проведени през м. септември 2014 г., от представители на три екологически групи мъхообразни: епилитни (по камъни и скали), епифлеодни (по кори на дървета) и епигейни (по повърхността на почвата).

Списъци на литературни източници за допълване на данните на флористичния състав

Няма публикувано целенасочено специализирано изследване на мъхообразните в резервата „Силкосия“, поради което съставянето на такъв списък е невъзможно.

Отрицателно действащи фактори и препоръки за опазване на флористичните видове

Основен негативен фактор за мъхообразните е нерегламентираната сеч, с което се ограничава разпространението на видовете горски елементи. На територията на резервата не е установен този негативен фактор.

Видове, които трябва да бъдат обект на специални мерки и причините за това

Представители на мъхообразните у нас са включени в Закона за биологичното разнообразие (Приложение II и Приложение Па – 2002, 2007), в Червен списък (Natcheva et al. 2006; http://www.bryology-bg.hit.bg/Bulgarian/Bryo_div_cons_bg/Check_list_bg.htm - accessed 20.11.2014) и в Червената книга на Р България (Пеев, 2011).

На територията на резервата не е намерен нито един вид от включените в тези документи.

Установени пропуски в познанията

Не съществуват конкретни детайлни данни за мъхообразните в резервата.

Обобщена информация за: богатство на таксоните, общ брой на видовете, общ брой и разпределение на видовете с природозащитен статус

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие на Европейския съюз и от държавния бюджет на Република България чрез Оперативна програма “Околна среда 2007-2013 г.”

Класификационната система, по която е изготвен списъкът на видовете (Приложение № 2, Списък № 4) следва основно Frey et al. (2006) и „Списък с видовете на мъховете в България“.

Установените в материалите от територията на резервата мъхообразни са от два отдела – на чернодробните и листнатите мъхове. Общо определените представители са от 6 семейства, 7 рода и 8 вида. Сред тях няма представители с известна консервационна значимост.

Списъци с установените видове

В Приложение № 2 (Списък № 4) е представен систематичен списък на установените видове.

1.13.1.2. Лихенизирани гъби (лишеи)

Теренни проучвания и инвентаризация на флористичния състав

Обработени са камерално материали, събрани на терена през м. октомври 2014 год. от представители на две екологически групи лихенизирани гъби: епифлеодни (по кори на дървета) и епигейни лишеи (по повърхността на почвата и сред мъхове).

Списъци на литературни източници за допълване на данните за флористичния състав

Липсват литературни източници за допълване на данните.

Отрицателно действащи фактори и препоръки за опазване на флористичните видове

Основен негативен фактор за лишеите е нерагламентираната сеч, с което се ограничава разпространението на видовете горски елементи. Не е установена в резервата.

Видове, които трябва да бъдат обект на специални мерки и причините за това

Представителите на лихенизираните гъби у нас не са включени в списъците на защитени от ЗБР растения, в Червен списък и в Червената книга на Р България (Пеев, 2011). Единственото предложение за обявяване на защитени видове лишеи е публикувано от Драганов, Стойнева (1994), а списък на редки видове лишеи е предложен от Д. Иванов във Воденичаров и др. (1993). На територията на резервата не са намерени видове, включени в тези списъци.

Установени пропуски в познанията

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие на Европейския съюз и от държавния бюджет на Република България чрез Оперативна програма “Околна среда 2007-2013 г.”

Въпреки че изследването на лихенизираните и лихениколните гъби в България датира от повече от един век (Казанджиев 1900) и за тях е публикувана специализирана флора (Попниколов, Железова 1964), а през последните години е издаден каталог на всички публикувани лихенизирани и лихениколни гъби на страната (Mayrhofer et al. 2003), досега няма конкретни детайлни данни за резервата.

Обобщена информация за: богатство на таксоните, общ брой на видовете, общ брой и разпределение на видовете с природозащитен статус

Установените лихенизирани гъби са от един клас – на торбестите гъби, *Ascomycetes*. Общо определените представители са от 3 семейства, 5 рода и 5 вида. Сред тях няма представители с известна консервационна значимост. Класификационната система, по която е изготвен списъкът на видовете (**Приложение № 2, Списък № 3**) следва основно Wirth et al. 2013.

Списъци с установените видове

В **Приложение № 2 (Списък № 3)** е представен систематичен списък на установените видове.

1.13.1.3. Макромицети

Теренни проучвания и инвентаризация на флористичния състав

Теренните наблюдения са извършени през месец октомври 2014 г. Прилагани са утвърдени теренни и камерални методи за извършване на проучванията. За консервационно значимите видове са наблюдавани подходящи характеристики с потенциално значение за тяхното опазване. За определянето на макромицетите са използвани подходящи за целта съвременни монографски разработки.

Списъци на литературни източници за допълване на данните за флористичния състав

Липсват целенасочени проучвания. Наличието на много характерни и запазени растителни сообщества предполага наличие на значително гъбно разнообразие, вкл. и потенциално на голям брой интересни и консервационно значими видове.

Отрицателно действащи фактори и препоръки за опазване на макромицетите

Идентифицирани са следните съществуващи или потенциални отрицателно действащи фактори:

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие на Европейския съюз и от държавния бюджет на Република България чрез Оперативна програма “Околна среда 2007-2013 г.”

Таблица 1.13.1-1 Отрицателно действащи фактори и мерки за опазване

Фактор	Обхват	Мерки за преодоляване
Събиране на плодни тела на ядливи гъби	Потенциално. Цялата територия, по-интензивно в близост до пътища; значение – умерено.	1. Ограничаване на събирането на ядливи гъби; 2. Подготовка на интерпретативен маршрут и информационни табели;
Унищожаване на плодни тела на диворастящи гъби	Потенциално. Цялата територия, по-интензивно в близост до пътища; значение – умерено	1. Ограничаване на събирането на ядливи гъби; 2. Подготовка на интерпретативен маршрут и информационни табели;
Битово замърсяване	Край асфалтовия път по границите на резервата; значение – незначително	Ограничаване на замърсяването, напр. чрез дейности по почистване, поставяне на контейнери за битови отпадъци около Р;
Слабо познаване на гъбното разнообразие като цяло и консервационно значимите видове в частност	Цялата територия, значение – потенциално, умерено;	Провеждане на системна инвентаризация на гъбното разнообразие, продължаващо картиране на консервационно значимите видове и мониторинг на избрани находища на макромицети със статус на застрашеност

Видове, които трябва да бъдат обект на специални мерки и причините за това

Три вида макромицети се предлага да бъдат обект на специални мерки: *Amanita caesarea*, *Cotylidia pannosa* и *Hericium erinaceum* (Приложение № 2, Таблица № 1.13.1-2).

Установени пропуски в познанията

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие на Европейския съюз и от държавния бюджет на Република България чрез Оперативна програма “Околна среда 2007-2013 г.”

До началото на изследването практически липсват данни, както за видовото богатство на гъбите, така и за броя и състоянието на консервационно значими видове гъби. Проведеното теренно изследване доведе до натрупване на значителен обем данни, но поради биологичните особености на гъбите, пълна инвентаризация на гъбното разнообразие на резервата е възможна само при провеждане на системни изследвания.

Обобщена информация за: богатство на таксоните, общ брой на видовете, общ брой и разпределение на видовете с природозащитен статус

В резервата са установени общо 141 вида гъби макромицети. Четири вида се отнасят към един разред и две семейства на отдел Торбести гъби (*Ascomycota*). Останалите 137 вида са представители на отдел Базидиални гъби (*Basidiomycota*) и са разпределени в 10 разряда и 36 семейства (един вид е с неясно положение по отношение на принадлежност към разред и семейство). Пълен списък на установените таксони е представен в **Приложение № 2 (Списък № 6)**. Добре е представена екологичната група на дърворазрушаващите представители, което е без съмнение свързано с режима на управление на резервата и наличието на голямо количество разноразмерна мъртва дървесина в горските съобщества.

Установени са находища на общо 12 консервационно значими вида макромицети, които са представени в **Приложение № 2 (Таблица № 1.13.1-3)**. Всички видове са представени с обичайната за други находища численост на плодните тела. Сред консервационно значимите гъби един вид е „Критично застрашен“, три са с категория „Застрашен“, седем вида са с категория „Уязвим“ и един – е „Почти застрашен“. Всички видове са включени в Червения списък на гъбите в България, от тях пет са представени и в Червената книга на Република България, а един вид е кандидат за включване в Европейски червен списък на гъбите. Два вида са обект на Националната система за мониторинг на биологичното разнообразие. Това потвърждава предположението за високата консервационна стойност на територията по отношение на гъбното разнообразие.

Списъци с установените видове

В **Приложение № 2 (Списък № 6)** е представен списък на установените видове макромицети в резерват „Силкосия“.

1.13.2. Висши растения

Теренни проучвания и инвентаризация на флористичния състав

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие на Европейския съюз и от държавния бюджет на Република България чрез Оперативна програма „Околна среда 2007-2013 г.“

Изследванията са проведени по маршрутен метод в края на вегетационен сезон 2014 г., като са обхванати представителни съобщества, опазвани в резерватната територия.

При определянето на висшите растения е използван „Определител на растенията в България“ (Делипавлов и др. 2003), като в част от случаите опознаването е проведено още на терен, в други – при камерални условия. Флорогеографските елементи следват “Конспект на висшите растения в България (Асьов & Петрова, 2012).

Природозащитният статут на видовете е определен по Petrova & Vladimirov (2009) и Пеев (2012); ендемичният елемент – по Petrova (2006) и Petrova & Vladimirov (20010); реликтите – по Kuzmanov (1969). Законовата защита на консервационно значимите видове е показана съобразно Закона за биологичното разнообразие в България (ЗБР) и международни нормативни документи (Бернска конвенция, CITES).

Данните за находищата на консервационно значими видове са снемани с GPS Garmin Etrex Legend, като по време на теренна работа са отчитани подходящи характеристики на популациите, предимно площ и численост, когато е било приложимо.

Списъци на литературни източници за допълване на данните за флористичния състав

Видовете висши растения, посочвани за резерватната територия в някои литературни източници и неустановени при проведеното проучване са отразени в приложения „Списък на висши растения на територията на резерват „Силкосия“ (Приложение № 2, Списък № 5). Информацията е от публикации на Велчев и др. (1985), Спиридонов (1984), Tzonev (2006), Гусев & Цонев (2014), въпреки, че данните се отнасят за проучвания в Странджа като цяло.

Проучванията на Tzonev (2006) и Гусев & Цонев (2014), въпреки че се отнасят предимно за растителните съобщества в резервата и местообитанията в защитена зона Странджа, до известна степен служат като източник на информация за видовия състав на флората, без обаче да представят пълна картина на флористичното разнообразие и консервационно значимите видове.

Отрицателно действащи фактори и препоръки за опазване на висшите растения

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие на Европейския съюз и от държавния бюджет на Република България чрез Оперативна програма “Околна среда 2007-2013 г.”

Статутът на територията благоприятства опазването на флората като цяло и на консервационно значимите видове. Установените заплахи са преимуществено локални или потенциални, а значението им за опазването на видовете като цяло не е голямо. Идентифицирани са следните отрицателно действащи фактори:

Таблица 1.13.2-1 *Отрицателно действащи фактори и мерки за опазване*

Фактор	Обхват	Мерки за преодоляване
Замърсяване с битови отпадъци.	Предимно около асфалтовия път, минаващ през резервата. Локална заплаха с ниска значимост.	Осигуряване на кошчета за битови отпадъци на подходящи места край асфалтовия път, около резервата.
Неместни, чужди и инвазивни видове	На няколко места в близост с преминаващия през резервата асфалтов път са установени единични екземпляри от чужди и инвазивни видове (<i>Bidens frondosus</i> , <i>Erigeron canadensis</i> , <i>Galinsoga parviflora</i> , <i>Robinia pseudoacacia</i>) и подраст от черен бор (<i>Pinus nigra</i>). Локална заплаха, с ниска значимост.	Периодичен контрол върху появата в границите на резервата на неместни и инвазивни видове от съседни територии, където тези видове са с по-широко разпространение.
Събиране на консервационно значими видове растения (без тези от прил. 4 на ЗБР) за колекции (изкл. за събиране за национални научни колекции, след разрешение от МОСВ).	Потенциално по цялата територия, но по-вероятно в по-лесно достъпните райони. Потенциална заплаха с относително ниско значение.	Запазване на контрола, препятстващ събирането на консервационно значими висши растения.
Слабо познаване на	Тази заплаха касае ограничен	Научни изследвания

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие на Европейския съюз и от държавния бюджет на Република България чрез Оперативна програма “Околна среда 2007-2013 г.”

Фактор	Обхват	Мерки за преодоляване
биологията на консервационно значимите видове.	брой видове (<i>Calluna vulgaris</i> , <i>Erica arborea</i>) и има потенциално високо значение, поради факта, че резерватът съхранява значими популации на тези видове.	върху биологичните особености на <i>Calluna vulgaris</i> и <i>Erica arborea</i> . Мониторинг на популациите.
Необходимост от допълнително информационно осигуряване.	Локално, по утвърдените пътеки за посетители и покрай пътищата в резервата. Значение – косвено, средно високо.	Поставяне на допълнителни информационни табели на подходящи места покрай преминаващия път през резервата.

Видове, които трябва да бъдат обект на специални мерки

Два вида висши растения, *Calluna vulgaris* и *Erica arborea*, се предлага да бъдат обект на специални мерки (Приложение № 2, Таблица № 1.13.2-2). Препоръчват се като обекти на специални мерки за опазване, отчитайки тяхната консервационна значимост и поради сравнително слабото познаване на биологията им у нас. В близки райони те са характерни елементи на храстови съобщества, най-често на припечни местообитания. От друга страна, известно е, че за развитието им е необходима сравнително висока въздушна влажност, която може би не е налична в открити местообитания при локалните условия. В границите на резервата находищата се намират в горски съобщества под склопа на гората, като в по-сенчестите местообитания растенията са видимо подтиснати и вероятно не цъфтят. За осигуряване опазването им се препоръчва регулярен мониторинг на всеки две години. При потвърждаване на негативна тенденция – допълнително обсъждане на възможни мерки, непротиворечащи на статута на територията.

Установени пропуски в познанията

Недостатъчно детайлна е информацията за консервационно значимите видове и състоянието на техните популации.

Обобщена информация за: богатство на таксоните, общ брой на видовете, общ брой и разпределение на видовете с природозащитен статус

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие на Европейския съюз и от държавния бюджет на Република България чрез Оперативна програма “Околна среда 2007-2013 г.”

Към настоящия момент в резерватната територия са установени 207 вида висши растения. Те се отнасят в 156 рода и 63 семейства. Към споровите растения се отнасят общо пет вида, от които 4 се отнасят към отдел Папратовидни растения (*Polypodiophyta*) и един вид – към отдел Хвощови растения (*Equisetophyta*). Голосеменните растения (отдел *Pinophyta*) са представени с един вид. Останалите 201 вида са представители на отдел Покритосеменни растения (*Magnoliophyta*). Пълен списък на установените таксони е представен в **Приложение № 2 (Списък № 5)**.

Най-много видове до момента са установени в семействата *Rosaceae* (21 вида), *Asteraceae* (20), *Fabaceae* (19), *Poaceae* и *Lamiaceae* (по 13 вида).

В резервата растителността е основно горска – дървесните видове са около 12 % от всички установени видове. Храстите са почти 10 % от разпространените в резервата висши растения.

Тревната покривка е изградена в най-голяма степен от представители на сем. Розоцветни (*Rosaceae*), Сложноцветни (*Asteraceae*), Бобови (*Fabaceae*) и Житни (*Poaceae*).

Предполага се наличието и на още видове от сем. Салепови (*Orchidaceae*) – при настоящото проучване са установени само 2 екземпляра от *Cephalanthera longifolia* и 1 екземпляр от *Neottia nidus-avis*.

Флората на резервата е формирана основно от субмедитерански, евромедитерански и евроазиатски видове. В състава ѝ участват също понтийски и евксински елементи, които я определят като своеобразна флора, близка по своя характер до понтийско-евксинската флора на Кавказ. Именно присъствието на евксински и понтийски видове придават тази уникалност на флората в европейски контекст.

Броят на адвентивните видове е незначителен. Установени са единични екземпляри от няколко инвазивни вида, предимно тревисти растения, разпространени основно край пътищата и по границите на територията. Проблем би могъл да възникне от навлизането в резерватната територия на салкъма (*Robinia pseudoacacia*) и увеличаване на площите, заети от орловата папрат (*Pteridium aquilinum*), поради което следва да се извършват периодични наблюдения за разпространението на тези видове и предприемане на адекватни мерки при необходимост.

Консервационно значими видове

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие на Европейския съюз и от държавния бюджет на Република България чрез Оперативна програма “Околна среда 2007-2013 г.”

От резерват „Силкосия“ до момента са известни общо 22 вида висши растения с консервационна значимост, от тях 15, установени при настоящото изследване, а останалите по данни от литературата. Шест вида са включени в Червена книга на Република България (Пеев, 2012), всички с категория „Застрашен“. Пет вида са с категория „Уязвим“, два са оценени „Почти застрашен“ и три като „Слабо засегнат“. Седемнадесет вида са в приложения на Закона за биологичното разнообразие, сред тях в приложение 3 са 13 вида, един е в приложение 2а и три – в приложение 4. Един вид е включен в Бернската конвенция, а три вида са обект на CITES. Реликтните видове висши растения са 26. Данни за популациите на консервационно значимите видове са представени в **Приложение № 2 (Таблица № 1.13.2-3)**. Част от известните консервационно значими видове не са регистрирани при настоящето проучване, който факт следва да се отдаде преди всичко на сезонност в развитието на част от видовете. До момента няма основание да се предполага изчезване на находища.

Реликтни висши растения: *Acer campestre*, *Acer pseudoplatanus*, *Calluna vulgaris*, *Carpinus betulus*, *Carpinus orientalis*, *Clematis vitalba*, *Corylus avellana*, *Daphne pontica*, *Fagus orientalis*, *Hedera helix*, *Ilex colchica*, *Laurocerasus officinalis*, *Mespilus germanica*, *Phillyrea latifolia*, *Populus nigra*, *Populus tremula*, *Pteridium aquilinum*, *Pyracantha coccinea*, *Quercus cerris*, *Quercus dalechampii*, *Quercus frainetto*, *Quercus hartwissiana*, *Rhododendron ponticum*, *Ruscus hypoglossum*, *Salvia forskahlei*, *Taxus baccata*.

Списъци с установените видове

В **Приложение № 2 (Списък № 5)** е представен списък на установените видове висши растения на територията на резерват „Силкосия“.

1.13.2.1 Лечебни растения

Теренни проучвания и инвентаризация на флористичния състав.

Теренните проучвания са проведени през месец октомври 2014 година. Приложен е трансектния метод. Посетени са различни типове местообитания. Изготвеният списък на видовете лечебни растения е съобразно Приложение 1 на Закона за лечебните растения (2000). Определянето на видовия им статус е по Делипавлов & Чешмеджиев (2003) и томове на Флора на България I-X (Йорданов 1963-1979; Велчев 1982, 1989; Кожухаров 1995). Справки са направени и със следните литературни източници:

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие на Европейския съюз и от държавния бюджет на Република България чрез Оперативна програма “Околна среда 2007-2013 г.”

- за определяне на природозащитния статус на видовете са ползвани Червения списък на висшите растения в България (Petrova & Vladimirov 2009), Закона за биологичното разнообразие (2007), Червена книга на Р България (Пеев 2012), Заповед на МОСВ № РД 83/2014 и международни нормативни документи (Бернска конвенция, CITES).

По време на теренните изследвания находищата на консервационно значимите видове са локализирани с GPS координати. Наблюдавани и отчитани са важни характеристики на популациите, като площ, хоризонтална структура, численост, проективно покритие.

Списъци на литературни източници за допълване на данните за лечебните растения

В литература няма публикуван списък с видове лечебни растения, разпространени в резервата. Посочените в наличните литературни източници видове са включени в общия списък (Приложение № 2, Списък № 1).

Отрицателно действащи фактори и препоръки за опазване на лечебните растения

Статутът на резерватната територия благоприятства опазването на лечебните растения в частност на консервационно значимите видове. Установените заплахи са преимуществено локални, а въздействието им към настоящия момент не е голямо. Идентифицирани са следните отрицателно действащи фактори върху популациите на лечебните растения (Таблица № 1.13.2-4):

Таблица № 1.13.2-4 Отрицателно действащи фактори и мерки за преодоляване

Фактор	Обхват	Мерки за преодоляване
Климатичните промени наблюдавани в последните десетилетия (повишаване на средните летни температури, поройни дъждове и наводнения)	Цялата територия. Значение – високо	Провеждане на мониторингови изследвания на лечебните видове с консервационна значимост.
Събиране на консервационно значими лечебни видове растения (без тези от	Възможност за събиране по цялата територия, по-	Запазване на постоянен контрол.

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие на Европейския съюз и от държавния бюджет на Република България чрез Оперативна програма “Околна среда 2007-2013 г.”

Фактор	Обхват	Мерки за преодоляване
приложение 4 на ЗБР) за колекции и научни изследвания (след разрешение от МОСВ).	вероятно край пътищата, преминаващи в резервата. Заплаха с относително ниско значение.	
Необходимост от допълнително информационно осигуряване.	Локално, по утвърдените пътеки за посетители и покрай пътищата в резервата. Значение – косвено, средно.	Поставяне на допълнителни информационни табели на подходящи места край преминаващия път през резервата с кратка и точна информация за опазването биологичното разнообразие в това число и лечебните растения.

Видове, които трябва да бъдат обект на специални мерки

Предлагат се да бъдат обект на специални мерки за опазване три вида лечебни растения, два от които са включени в Червена книга на Р България с категорията „Застрашен“ вид - *Ilex colchica*, *Hypericum androsaemum* и един вид - *Calluna vulgaris*, включен в Червения списък на висшите растения в България с категория „Уязвим“ и в Приложение 3 на ЗБР (Приложение № 2, Таблица № 1.13.2.1-4). Тези видове се препоръчват като обект на специални мерки за опазване, поради тяхната консервационна значимост, присъствието им в растителните съобщества, включени в Приложение 1 на ЗБР и сравнително слабо познаване на биологията им у нас. Известно е, че *Ilex colchica* се среща с единични екземпляри и за развитието му е необходима сравнително висока почвена и въздушна влажност, която не е налична във всички местообитанията при локалните условия. В установените находища *Hypericum androsaemum* присъства с единични екземпляри или малки групи, поради което съществува риск от унищожаването им при промяна на условията на средата. Местообитанието на *Calluna vulgaris* е с природозащитен статут и е включено в Приложение 1 на ЗБР – 4030. *Европейски сухи ерикоидни съобщества*. В границите на

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие на Европейския съюз и от държавния бюджет на Република България чрез Оперативна програма “Околна среда 2007-2013 г.”

резервата находища на трите вида се намират в горски съобщества под склопа на гората и са в известна степен подтиснати.

Установени пропуски в познанията

До началото на настоящото изследване не е провеждано проучване върху разпространението и състоянието на лечебните растения в резерватната територия. Липсва информацията за консервационно значимите видове, съвременното състояние на популациите и предприети мерки за опазването им.

Обобщена информация за: богатство на таксоните, общ брой на видовете, общ брой и разпределение на видовете с природозащитен статус

При проведеното изследване в резерват “Силкосия” са установени 107 вида лечебни растения, принадлежащи към 95 рода и 49 семейства (**Приложение № 2, Списък № 1**). Данните показват, че въпреки сравнително малката територия на резервата, в нея се опазва значително видово разнообразие от лечебни растения, което представлява ценен генетичен потенциал.

Съществен и преразпределящ фактор за растителността в резерват “Силкосия” се явява влагата. Склоновете на влажните дълбоки долове са заети от местообитание *G1.6E12 Странджански източно букови гори*. Поради голямата склопеност на гората, водеща до почти пълно засенчване, тревната и храстовата растителност е оскъдна, както и броят на лечебните видове. В това местообитание се срещат с единични екземпляри или малки групи следните видове: *Laurocerasus officinalis*, *Sanicula europaea*, *Glechoma hederacea*, *Arum maculatum*, *Mercurialis perennis*, *Polypodium vulgare*.

В местообитания *G1.76A1 Тракийски смесени термофилни дъбови гори* и *G1.76A4 Странджански гори на източен горун* е установен най-голям брой лечебни растения /над 100 вида/. Дървесните и храстови видове - *Fraxinus excelsior*, *Tilia tomentosa*, *Sorbus aucuparia*, *S. torminalis*, *Crataegus monogyna*, *C. pentagyna*, *Rosa sp.*, се срещат често, но с единични екземпляри. Рядко срещан вид е *Ilex colchica*. Широко разпространи и с най-добри ресурсни възможности са тревистите видовете - *Ruscus aculeatus*, *Cyclamen coum*, *Primula vulgaris*, *Melissa officinalis*, *Origanum vulgare*, *Sanicula europaea*, *Digitalis ferruginea*. Тези видове образуват значителни по площ локалитети, достигащи до 0,5-1 ha с променящо се проективно покритие в отделните части на популацията. В някои случай видовете образуват мозаечни структури /*Primula*

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие на Европейския съюз и от държавния бюджет на Република България чрез Оперативна програма “Околна среда 2007-2013 г.”

vulgaris, *Mellissa officinalis*, *Origanum vulgare*/, а в други са разпространени равномерно и имат високо проективно покритие, достигащо до 25-30 % /*Ruscus aculeatus*, *Cyclamen coum*/.

В местообитание *G1.76A1 Тракийски смесени термофилни дъбови гори* в западният участък на резервата, подлесът е от лечебните видове *Cotinus coggygia* и *Calluna vulgaris*. Видове образуват значителни по площ находища с проективно покритие, достигащо до 15 % и значителен ресурс.

На територията на резервата са описани 9 вида лечебни растения с природозащитен статус (**Приложение № 2, Таблица № 1.13.2.1–1**). Тези видове представляват 8 % от всички лечебни растения установени в резервата, 2 вида (1,9 %) са включени в Червена книга на Р България т. 1 с категорията “застрашен”, 6 вида (5,6 %) са под закрилата на Заповед на МОСВ № РД 83/2014., 1 вида е в CITES (0,9 %), 4 вида (3.7 %) са със специален режим на ползване и опазване съгласно Закона за лечебните растения (2000).

От видовете с природозащитен статус, рядко срещащи се с единични екземпляра са *Ilex colchica* и *Hypericum androsaemum*, които са в Червената книга на РБългария с категория „застрашен” вид. Видовете под специален режим на ползване - *Primula veris*, *Asplenium trichomanes*, *Orchis sp.div* образуват малки групи, а популации на трети, достигат площ до няколко декара - *Calluna vulgaris*, *Cyclamen coum*, *Ruscus aculeatus*, *Primula vulgaris*. Посочените консервационно значими видове имат специфични изисквания към средата, в която се развиват и всяка промяна в режима на осветление, рН на почвата, почвената и въздушната влажност, могат да се отразят негативно върху състоянието на популацията им. Особено опасен е антропогенният натиск. Той се дължи на пътна артерия, пресичаща резервата и близостта на населени места, което води до проникване на територията на резервата на хора и селскостопански животни.

За определяне на ресурсите при видовете с ограничителен режим за ползване е използван възприет подход за оценка чрез прилагането на следната скала – единично срещащи се екземпляри /1-10 екземпляра/, група /11 до 50 екземпляра/ и множество /51 ≤ екземпляра. В **Приложение № 2 (Таблица 1.13.2.1-2)** са представени местообитанията и ресурсите на видовете лечебни растения с природозащитен статус и/или със специален режим на ползване и опазване съгласно Заповед на МОСВ № РД 83/2014 в резерват „Силкосия“.

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие на Европейския съюз и от държавния бюджет на Република България чрез Оперативна програма “Околна среда 2007-2013 г.”

Списъци с установените видове

В Приложение № 2 (Списък № 1) е представен списък на установените видове лечебни растения по Закона за лечебните растения в резерват „Силкося“.

1.13.2.2 Горскодървесна растителност

1.13.2.2.1. Класификация на растителността

При проведено проучване на растителността през 2014 г. са приложени два подхода за класификация (доминантен и флористичен), в резултат на което са обособени различен брой синтаксони.

При доминантен подход на класификация в съвременната растителност на резервата се разграничават две синтаксономични категории: *формации* и *група растителни асоциации*. Възприетите синтаксони при този подход са в съответствие с картируемите геоботанични единици в „Растителност на България. Карта в М 1:600 000 с обяснителен текст“ (Бондев, 1991)

При флористичния метод за класификация е възприета системата от синтаксономични категории, свързани с природните местообитания, включени в Приложение 1 на ЗБР.

Въз основа на установените взаимовръзки между обособените синтаксони и местообитанията им, класификацията на растителността в резервата е представена в 10 групи.

1. Класификация на Странджанските дъбови гори

Отнасят се към следните системи за класификация на природните местообитания и растителността:

Тип местообитание по Приложение 1 на Закона за биологичното разнообразие:

91M0 Балкано-Панонски церово-горунови гори

вкл. в Приложение 1 на Директивата 92/43 на Съвета на Европейската икономическа общност за запазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна (Директивата за местообитанията 92/43 ЕЕС, HD 92/43):

91M0 Pannonian-Balkan turkey oak-sessile oak forests

EUNIS:

G1.761 Helleno-Moesian [Quercus cerris] forests;

G1.762 Helleno-Moesian [Quercus frainetto] forests;

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие на Европейския съюз и от държавния бюджет на Република България чрез Оперативна програма “Околна среда 2007-2013 г.”

G1.76A1 Euxino-Thracian [Quercus frainetto]–[Quercus cerris] forests;

G1.76A41 Stranja [Primula rosea]-[Quercus polycarpa] forests.

PAL. CLASS.:

41.761 Helleno-Moesian [Quercus cerris] forests;

41.762 Helleno-Moesian [Quercus frainetto] forests;

41.76A1 Euxino-Thracian [Quercus frainetto]–[Quercus cerris] forests;

41.76A41 Stranja [Primula rosea]-[Quercus polycarpa] forests.

Природозащитен статут на природните местообитания, свързани с разпространението на съответната растителност.

Закон за биологичното разнообразие (ЗБР),

Директива 92/43 на ЕИО (ДХ).

Категория на застрашеност на природните местообитания, свързани с разпространение на съответната растителност според Червена книга на България, том III: Застрашено.

В местообитанията, свързани с разпространението на разглежданата растителност, в резервата биха могли да се разграничат два подтипа дъбови гори:

Подтип I. Тракийски смесени термофилни дъбови гори

Връзка с класификационните геоботанични единици в „Растителност на България. Карта в М 1:600 000 с обяснителен текст“ (Бондев 1991):

91 Смесени гори от цер (Quercus cerris) и благун (Q. frainetto);

92 Смесени гори от цер (Quercus cerris) и благун (Q. frainetto) и средиземноморски елементи;

93 Смесени гори от цер (Quercus cerris) и благун (Q. frainetto) и келяв габър (Carpinus orientalis), на места възникнали вторично;

94 Смесени гори от цер (Quercus cerris) и благун (Q. frainetto) и келяв габър (Carpinus orientalis), със средиземноморски елементи, на места възникнали вторично;

99 Смесени гори от цер (Quercus cerris) и келяв габър (Carpinus orientalis), на места и с мъждрян (Fraxinus ornus);

101 Гори от благун (Querceta frainetto) със средиземноморски елементи;

103 Смесени гори от благун (Quercus frainetto) и мъждрян (Fraxinus ornus);

104 Смесени гори от благун (Quercus frainetto) и келяв габър (Carpinus orientalis), на места възникнали вторично;

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие на Европейския съюз и от държавния бюджет на Република България чрез Оперативна програма “Околна среда 2007-2013 г.”

105 Смесени гори от благун (*Quercus frainetto*) и келяв габър (*Carpinus orientalis*), със средиземноморски елементи, на места възникнали вторично (в регионите с преходно-континентален и преходно-средиземноморски климат).

Тракийските смесени термофилни дъбови гори в резервата са част от **съюза *Quercion frainetto*** и от голямата полиморфна **асоциация *Quercetum frainetto-cerris* s. l.**, представена от различни географски синварианти в различните части на Балканския полуостров. В обхвата на разглежданата резерватна територия те могат да бъдат отнесени към **географския синтаксон *Quercetum frainetto-cerris thracicum***.

Характерни видове на *Тракийските смесени термофилни дъбови гори* са представени в **Приложение № 2 (Списък № 7)**.

Подтип II. Източноторунови гори

Връзка с класификационните геоботанични единици в: Растителност на България. Карта в М 1:600 000 с обяснителен текст“ (Бондев 1991):

82 Гори от източен торун (*Querceta polycarpae*);

83 Смесени гори от източен торун (*Quercus polycarpa*) и обикновен габър (*Carpinus betulus*);

84 Смесени гори от източен торун (*Quercus polycarpa*), благун (*Quercus frainetto*) и цер (*Quercus cerris*);

85 Смесени гори от източен торун (*Quercus polycarpa*) и благун (*Quercus frainetto*).

Горите с доминантно участие на източния торун (*Quercus polycarpa*) са сред най-широко разпространените дъбови гори в резервата, особено в по-високите билни участъци, най-вече при изложения със северна компонента. Източният торун формира монодоминантни или смесени дървостои, най-често с благун (*Quercus frainetto*), цер (*Quercus cerris*), обикновен габър (*Carpinus betulus*) и келяв габър (*Carpinus orientalis*).

Характерни видове на *Източноторуновите гори* са представени в **Приложение № 2 (Списък № 7)**.

2. Класификация на странджанските букови гори

Отнасят се към следните системи за класификация на природните местообитания и растителността:

Тип местообитание по Приложение 1 на Закона за биологичното разнообразие:

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие на Европейския съюз и от държавния бюджет на Република България чрез Оперативна програма “Околна среда 2007-2013 г.”

91S0* Западнопонтийски букови гори

вкл. в Приложение 1 на Директивата 92/43 на Съвета на Европейската икономическа общност за запазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна (Директивата за местообитанията 92/43 ЕЕС, HD 92/43):

91S0* *Western Pontic beech forests*

EUNIS:

G1.6E122 *Stranja rhododendron-oriental beech forests*

PAL. CLASS.:

41.1E122 *Stranja rhododendron-oriental beech forests*

Синтаксономична принадлежност:

Синтаксономично класификационната единица на странджанските букови гори се отнася към съюза *Fagion orientalis* с асоциациите *Rhododendro pontici* - *Fagetum orientalis*, *Cyclamini coum-Fagetum orientalis* и *Primulo rubrae-Fagetum orientalis*.

Връзка на класификационната единица с класификационните геоботанични единици в: „Растителност на България. Карта в М 1:600 000 с обяснителен текст“ (Бондев 1991):

79 *Гори от източен бук (Fageta orientalis)*

Природозащитен статут на природните местообитания, свързани с разпространението на съответната растителност. Опазвани по национални и европейски нормативни документи:

Закон за биологичното разнообразие (ЗБР),

Бернска конвенция (БК),

Директива 92/43 на ЕИО (ДХ).

Категория на застрашеност на природните местообитания, свързани с разпространение на съответната растителност според Червена книга на България, том III: Застрашено

Характерни видове на *Странджанските букови гори* са представени в **Приложение № 2 (Списък № 7).**

Въз основа на микрорелефните особености в разпространението и преобладаващите видове в подлеса и тревната покривка на резервата се разграничават два подтипа на класификационната единица на *Странджанските букови гори*:

Подтип I. Странджански гори от източен бук със странджанска зеленика

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие на Европейския съюз и от държавния бюджет на Република България чрез Оперативна програма “Околна среда 2007-2013 г.”

Монодоминантни и по-рядко смесени съобщества на източен бук с ясно обособен подлес от вечнозелени храсти. Синтаксономично се отнасят към асоциация *Rhododendro pontici-Fagetum orientalis*.

Характерни видове на *Странджанските гори от източен бук със странджанска зеленика* са представени в **Приложение № 2 (Списък № 7)**.

Подтип III. Гори от източен бук без подлес от южноевксински храсти

Чисти или смесени (с *Quercus polycarpa*) съобщества на *Fagus orientalis* с по-слабо участие на представители на южноевксинския флорен елемент. В подлеса липсват вечнозелени храсти от лавровиден тип, с изключение на странджанско бясно дърво (*Daphne pontica*).

Характерни видове на *Гори от източен бук без подлес от южноевксински храсти* са представени в **Приложение № 2 (Списък № 7)**.

3. Класификация на странджанските смесени гори на стръмни и урвести склонове

Отнасят се към следните системи за класификация на природните местообитания и растителността:

Тип местообитание вкл. в Приложение 1 на Закона за биологичното разнообразие:

9180* *Смесени гори от съюза Tilio-Acerion върху сипеи и стръмни склонове*

вкл. в Приложение 1 на Директивата 92/43 на Съвета на Европейската икономическа общност за запазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна (Директивата за местообитанията 92/43 ЕЕС, HD 92/43):

9180* *Tilio-Acerion forests of slopes, screes and ravines*

EUNIS:

G1.A4 *Ravine and slope woodland*

PAL. CLASS.:

41.4 *Mixed ravine and slope forests; HD 92/43: 9180*

**Tilio-Acerion forests of slopes, screes and ravines*

Синтаксономична принадлежност:

Синтаксономично класификационната единица на странджанските смесени гори на стръмни и урвести склонове се отнася към **съюза *Tilio-Acerion*** и подсъюза *Tilio-Acerenion*.

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие на Европейския съюз и от държавния бюджет на Република България чрез Оперативна програма “Околна среда 2007-2013 г.”

Връзка с класификационните геоботанични единици в: „Растителност на България. Карта в М 1:600 000 с обяснителен текст“ (Бондев 1991):

80 Смесени гори от източен бук (Fagus orientalis), обикновен габър (Carpinus betulus) и сребролистна липа (Tilia tomentosa)

Природозащитен статут на природните местообитания, свързани с разпространението на съответната растителност:

Закон за биологичното разнообразие (ЗБР),

Бернска конвенция (БК),

Директива 92/43 на ЕИО (ДХ).

Категория на застрашеност на природните местообитания, свързани с разпространение на съответната растителност според Червена книга на България, том III: Застрашено.

Странджанските смесени гори на стръмни и урвести склонове са екологично вариабилни с различно участие на дървесните видове. Флористичните различия се дължат на разликите в наклона, изложението и вида на субстрата.

Характерни видове на *Странджанските смесени гори на стръмни и урвести склонове* са представени в **Приложение № 2 (Списък № 7).**

Класификация на странджанските мезофилни дъбови и габърски гори

Отнасят се към следните системи за класификация на природните местообитания и растителността:

Тип местообитание вкл. в Приложение 1 на Закона за биологичното разнообразие под код и име:

91G0 Панонски гори с Quercus petraea и Carpinus betulus*

вкл. в Приложение 1 на Директивата 92/43 на Съвета на Европейската икономическа общност за запазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна (Директивата за местообитанията 92/43 ЕЕО, HD 92/43):

91G0 Pannonic woods with Quercus petraea and Carpinus betulus*

EUNIS:

G1.A1C31 Moesian mesophile oak-hornbeam forests

PAL. CLASS.:

41.2C3 Moesian mesophile oak-hornbeam forests

Синтаксономична принадлежност:

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие на Европейския съюз и от държавния бюджет на Република България чрез Оперативна програма “Околна среда 2007-2013 г.”

Синтаксономично класификационната единица на странджанските мезофилни дъбови и габъррови гори се отнасят към клас *Quercetea pubescentis*, разред *Quercetalia pubescenti-petraeae*, съюз *Quercion confertae* и асоциация *Querco-Carpinetum moesiicum* s.l.

Връзка с класификационните геоботанични единици в: „Растителност на България. Карта в М 1:600 000 с обяснителен текст“ (Бондев 1991):

54 Гори от обикновен габър (*Carpineta betuli*) на места с келяв габър (*Carpinus orientalis*),

55 Смесени гори от обикновен габър (*Carpinus betulus*), клен (*Acer campestre*) и др.,

56 Габърово-горунови гори (*Querceto-Carpineta betuli*) (при надм. вис. под 600 m),

57 Смесени гори от обикновен габър (*Carpinus betulus*) и цер (*Quercus cerris*) на места с горун (*Q. dalechampii*), клен (*Acer campestre*) и др.

Природозащитен статут на природните местообитания, свързани с разпространението на съответната растителност. Опазвани по национални и европейски нормативни документи:

Закон за биологичното разнообразие (ЗБР),

Бернска конвенция (БК),

Директива 92/43 на ЕИО (ДХ).

Категория на застрашеност на природните местообитания, свързани с разпространение на съответната растителност според Червена книга на България, том III: Потенциално застрашено.

4. Класификация на странджанските заливни гори от черна елша (*Alnus glutinosa*)

Отнасят се към следните системи за класификация на природните местообитания и растителността:

Тип местообитание вкл. в Приложение 1 на Закона за биологичното разнообразие под код и име:

91E0* Алувиални гори с *Alnus glutinosa* и *Fraxinus excelsior* (*Alno-Padion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*)

вкл. в Приложение 1 на Директивата 92/43 на Съвета на Европейската икономическа общност за запазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна (Директивата за местообитанията 92/43 ЕЕС, HD 92/43):

91E0 Alluvial forests with Alnus glutinosa and Fraxinus excelsior (Alno-Padion, Alnion incanae, Salicion albae)*

EUNIS:

G1.413 Southern Helleno-Balkan swamp alder woods

PAL. CLASS:

44.913 Southern Helleno-Balkan swamp alder woods

Синтаксономична принадлежност:

Синтаксономично класификационната единица на странджанските заливни гори от черна елша (*Alnus glutinosa*) се отнасят към клас *Populetea albae*, разред *Fraxinetalia* и съюз *Alnion incanae*.

Връзка с класификационните геоботанични единици в: „Растителност на България. Карта в М 1:600 000 с обяснителен текст“ (Бондев 1991):

143 Гори от черна елша (Alneta glutinosae), върби (предимно Saliceta albae, Saliceta fragilis) и тополи (Populeta nigrae, Populeta albae) на места в съчетание с изкуствени тополови насаждения и с хигрофитни тревни формации (в Южна България)

Природозащитен статут на природните местообитания, свързани с разпространението на съответната растителност. Опазвани по национални и европейски нормативни документи:

Закон за биологичното разнообразие (ЗБР),

Директива 92/43 на ЕИО (ДХ).

Категория на застрашеност на природните местообитания, свързани с разпространение на съответната растителност според Червена книга на България, том III: Застрашено.

5. Класификация на странджанските храсталаци от калуна (*Calluna vulgaris*) и пирен (*Erica arborea*)

Отнасят се към следните системи за класификация на природните местообитания и растителността:

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие на Европейския съюз и от държавния бюджет на Република България чрез Оперативна програма “Околна среда 2007-2013 г.”

Тип местообитание вкл. в Приложение 1 на Закона за биологичното разнообразие под код и име:

4030 Европейски сухи ерикоидни съобщества

вкл. в Приложение 1 на Директивата 92/43 на Съвета на Европейската икономическа общност за запазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна (Директивата за местообитанията 92/43 ЕЕС, HD 92/43):

4030 European dry heaths

EUNIS:

F4.22C Pontic ling heaths

PAL. CLASS.:

31.22C Pontic ling heaths

Синтаксономична принадлежност:

Класификационната единица на *странджанските храсталаци от калуна (Calluna vulgaris) и нирен (Erica arborea)* се отнасят към групата на *Умереноконтинентални ерикоидни храсталаци*.

Природозащитен статут на природните местообитания, свързани с разпространението на съответната растителност. Опазвани по национални и европейски нормативни документи:

Закон за биологичното разнообразие (ЗБР),

Бернска конвенция (БК),

Директива 92/43 на ЕИО (ДХ).

Категория на застрашеност на природните местообитания, свързани с разпространение на съответната растителност според Червена книга на България, том III: Застрашено

Характерни видове на *странджанските храсталаци от калуна (Calluna vulgaris) и нирен (Erica arborea)* са представени в Приложение № 2 (Списък № 7).

6. Класификация на странджанските карстови извори и потоци с бигорни образувания

Отнасят се към следните системи за класификация на природните местообитания и растителността

Тип местообитание вкл. в Приложение 1 на Закона за биологичното разнообразие:

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие на Европейския съюз и от държавния бюджет на Република България чрез Оперативна програма “Околна среда 2007-2013 г.”

7220* Извори с твърда вода с туфести формации (Cratoneurion)

вкл. в Приложение 1 на Директивата 92/43 на Съвета на Европейската икономическа общност за запазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна (Директивата за местообитанията 92/43 ЕЕС, HD 92/43):

7220* Petrifying springs with tufa formations (Cratoneurion)

EUNIS:

C2.121 Petrifying springs with tufa or travertine formations

Pal. Class.:

54.121 Middle European tufa springs

Синтаксономична принадлежност:

Синтаксономично растителните видове, свързани с класификационната единица на **странджанските карстови извори и потоци с бигорни образувания**, могат да се отнесат към съюза *Cratoneurion commutatum*, където доминират основно водни калцифилни мъхове.

Природозащитен статут на природните местообитания, свързани с разпространението на съответната растителност. Опазвани по национални и европейски нормативни документи:

Закон за биологичното разнообразие (ЗБР),

Бернска конвенция (БК),

Директива 92/43 на ЕИО (ДХ).

Категория на застрашеност на природните местообитания, свързани с разпространение на съответната растителност според Червена книга на България, том III: Застрашено

7. Класификация на странджанските силикатни скали с хазмофитна растителност или почти лишени от растителност

Отнасят се към следните системи за класификация на природните местообитания и растителността

Тип местообитание, вкл. в Приложение 1 на Закона за биологичното разнообразие под код и име:

8220 Хазмофитна растителност по силикатни скални склонове

вкл. в Приложение 1 на Директивата 92/43 на Съвета на Европейската икономическа общност за запазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна (Директивата за местообитанията 92/43 ЕЕС, HD 92/43):

8220 Siliceous rocky slopes with chasmophytic vegetation

EUNIS:

H3.152 Carpatho-Balkano-Rhodopide campion siliceus cliffs

H3.1B Bare siliceous inland cliffs

Pal. Class.:

62.252 Carpatho-Balkano-Rhodopide campion siliceous cliffs

62.42 Siliceous bare inland cliffs

Синтаксономична принадлежност:

Синтаксономично растителните видове, свързани с класификационната единица на **странджанските силикатни стръмни скали**, могат да бъдат отнесени към голям брой основни синтаксони.

Комбинациите от видове в конкретните скални местообитания в голямата си част са случаен факт, тъй като липсва фитоценотичен подбор, а единствено общоекологичен.

Природозащитен статут на природните местообитания, свързани с разпространението на съответната растителност. Опазвани по национални и европейски нормативни документи:

Закон за биологичното разнообразие (ЗБР),

Директива 92/43 на ЕИО (ДХ).

Категория на застрашеност на природните местообитания, свързани с разпространение на съответната растителност според Червена книга на България, том III: Уязвимо.

Странджанските силикатни скали с хазмофитна растителност или почти лишени от растителност в резерват „Силкосия“ се среща изключително рядко, с точкови и непредставителни изяви, поради редкостта на местата със силикатни скални разкрития. Тези скални разкрития включват отвесни или с голям наклон (между 65° и 90°) силикатни скални стени с пукнатини по тях. В резерватната територия се намират в непосредствена близост до най-стръмните и урвести участъци на склоновете над реките Селски и Ургарски дол.

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие на Европейския съюз и от държавния бюджет на Република България чрез Оперативна програма “Околна среда 2007-2013 г.”

Местообитания и свързана с тях растителност, които не са включени в класификационната система Натура 2000

Местообитанията в тази група и свързана с тях растителност са представени според класификационна система EUNIS

C2.11 Извори с меки води

C2.11 Soft water springs

Местообитанието според наличните данни се среща в участъците със силикатна скална основа, където има малки потоци и извори. Представлява извори в силикатни скали, най-често лишени от растителност. Местообитанието не е приоритетно и не се предлага като обект на специален мониторинг.

8. Растителност на странджанските субсредиземноморски гари

Отнасят се към следните системи за класификация на местообитанията и растителността:

EUNIS:

F6.43 Thracian garrigues

PAL. CLASS.:

32.C3 Thracian garrigues.

Синтаксономична принадлежност:

Синтаксономично класификационната единица на **странджанските субсредиземноморски гари** може да бъде свързана със съобщества, които се отнасят към асоциация, известна до сега от Република Македония: *Diantho-Cistetum incani* (*Trifolion cherleri*, *Astragalo-Potenilletalia*, *Festuco-Brometea*).

Категория на застрашеност на природните местообитания, свързани с разпространение на съответната растителност според Червена книга на България, том III: Потенциално застрашено.

H3.1B4 Единични силикатни скали в горите

H3.1B4 Nemoral low altitude siliceous cliffs

Това местообитание е крайно рядко, с точково разпространение. Свързано е генетично с *H3.152* Карпато-Балкано-Родопидни силикатни скали*.

Представлява изолирани силикатни скали под склопени в различна степен горски съобщества. Скалите са засенчени в преобладаващата част от денонощието и са

почти напълно лишени от растителност. Местообитанието и свързаната с него растителност не се предлагат като обект за мониторинг.

G1.7C63 Растителност на Термофилните гори от мъждрян

G1.7C63 Manna tree woods

Отнасят се към следните системи за класификация на местообитанията и растителността

EUNIS:

G1.7C6 Thermophilous Fraxinus woods

(G1.7C63 Manna tree woods)

PAL. CLASS.:

41.86 Thermophilous ash woods

(41.863 Manna tree woods)

Синтаксономична принадлежност:

Синтаксономично може да се отнесе към разред *Quercetalia pubescenti-petraeae*.

Връзка с класификационните геоботанични единици в: „Растителност на България. Карта в М 1:600 000 с обяснителен текст“ (Бондев 1991):

113 Гори от мъждрян (Fraxinus ornus), на места примесени с келяв габър (Carpinus orientalis)

115 Смесени гори от мъждрян (Fraxinus ornus) и келяв габър (Carpinus orientalis), на места възникнали вторично

В Приложение № 3 (Карта № 12) е представена карта на растителността в обхвата на резерват „Силкосия“.

В. Приложение № 3 (Карта № 11) е представена карта на природните местообитания в обхвата на резерват „Силкосия“.

1.13.2.2.2. Характеристика на горскодървесна растителност

1.13.2.2.2.1. Анализ на наличната към момента информация и исторически преглед за управлението и ползването на горите в резервата и предходни управленски действия

Направен е хронологичен преглед на историята и досегашните устройства от обявяването на резервата, като за последното устройство са отразени номерата на отделите, ползвана картна основа, методи за определяне на запаса и др. особености (Приложение № 4).

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие на Европейския съюз и от държавния бюджет на Република България чрез Оперативна програма “Околна среда 2007-2013 г.”

В **Приложение № 4** са представени и таксационни данни на горско-дървесната растителност (по дървесни видове) – биомаса на живи и мъртви дървета, височина, дебелина, възраст, склопеност и др., както и данни за съществуващи карти и схеми.

В **Приложение № 4** е направен преглед на проведените горскостопански мероприятия и съществуващи публикации и научни разработки за проучваната територия.

1.13.2.2.2. Събиране и обработка на данни

Събирането на данни е извършено на цялата територия на Р. Върху картите на резервата са отразени границите на всички територии, представляващи гори по смисъла на Закона за горите, независимо от това дали са отбелязани в кадастралната карта или КВС, незалесените горски площи, отразени в КВС като „горски територии“ и неотразени досега в горските карти (актуалното състояние на територията).

Картите са представени в **Приложение № 3 (Кarti № 2 и № 6)**.

1.13.2.2.3. Теренни проучвания

На територията на резервата са извършени проучвания за здравословното състояние на горскодървесната растителност. За лесопатологично обследване и оценка на здравословното състояние на дърветата и насажденията е ползвана Наредба № 12 от 16.12.2011 ДВ, бр. 2/2012 г. за защита на горските територии и от вредители, болести и други повреди и приложение № 7 на Наредба № 6.

За всяко насаждение са описани видът, степента и процентът на констатираните повреди. Изготвен е списък на насажденията, засегнати от болести и вредители.

При констатиране на повреди по насажденията и културите, причинени от биотични и абиотични фактори, са представени по подотдели, засегнатите гори и видовете повреди.

Резултатите от проучванията са представени в **Приложение № 4**.

При теренните проучвания е направена инвентаризация на горскодървесната растителност, включваща:

➤ ***Разделяне на площта на отдели***

Запазена е досегашната номерация на отделите.

➤ ***Таксиране на горските площи***

Не са обособявани нови подотдели.

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие на Европейския съюз и от държавния бюджет на Република България чрез Оперативна програма “Околна среда 2007-2013 г.”

На залесените площи са определени следните таксационни елементи по дървесни видове: произход, участие в състава, възраст, пълнота, височина, бонитет, диаметър, строеж, форма на склопа, състояние, дървесен запас, възобновяване, и др. На таксационното описание, в числител е отразена склопеността, а в знаменател - пълнотата на насажденията и културите, определена по кръгова площ (**Приложение № 4**).

При таксирането, особено внимание е обърнато на точното описание на подраства, подлеса, храстите и тревната покривка.

Стъбленият запас е определен по окомерна пълнота (склопеност) и растежни таблици, посочени в Наредба № 6, като при добра видимост, пълнотата задължително е контролирана по кръгова площ, която се записва в знаменател под склопеността (**Приложение № 4**).

Приложен е списък на насажденията, чийто запас е определен чрез пробни ленти и по математико-статистически методи.

Запасът е определян и на подлесната растителност, когато е достигнала височина над 3 m.

В таксационите описания (**Приложение № 4**), запасът е посочен с клони.

➤ **Пробни площи**

В характерни за Р насаждения са заложили 2 постоянни пробни площи за проследяване хода на растежа и производителността им. Дърветата са номерирани на височина 1,30 m и диаметърът им е измерен с точност 1 cm.

Данните от измерванията са представени в т. нар. “Досие на ППП” (**Приложение № 14**).

1.13.2.2.4. Характеристика на горско-дървесната растителност въз основа на теренни проучвания по основни таксационни показатели (дървесен вид, възраст, произход, участие, пълнота, покритие, височина, строеж, форма на склопа, бонитет) по площи и процентното им съотношение за нуждите на управление на резервата

Въз основа на теренни проучвания е направена характеристика на горско-дървесната растителност по основни таксационни показатели (дървесен вид, възраст, произход, участие, пълнота, покритие, височина, строеж, форма на склопа, бонитет) по

площи и процентното им съотношение за нуждите на управление на Р. Изготвеният доклад е представен в **Приложение № 4**.

Таксационни описания са представени в **Приложение № 4**.

В **Приложение № 3** са представени карти на:

- на типовете месторастения (**Карта № 7**);
- на видове гора (**Карта № 8**);
- на видовете насаждения (**Карта № 9**);
- на здравословното състояние на насажденията (**Карта № 10**);

В **Приложение № 3 (Карта № 6)** е представена горскостопанска карта на резерват „Силкосия“.

В **Приложение № 4** са представени отчетни форми на горските територии – 1, 2, 3, 4, 6, 7, ГФ.

1.14. ФАУНА

1.14.1. Безгръбначни животни

1.14.1.1 Водни безгръбначни животни

Теренни проучвания и инвентаризация

Полеви проучвания са проведени през октомври 2014 г. На терен е измерено количество на разтворения кислород (8.9 mg/dm^3); кислородното насищане (89 %) и температурата на водата (14.5 C°) на р. Селски дол. Резултатите от анализите за водна химия (1 dm^3) са представени в **Таблица 1.10.2-1** и определят “отлично” екологично състояние.

Зообентосът е събран, използвайки „мултихабитатен метод” по Cheshmedjiev et al., 2011. По време на теренните изследвания са установени общо 7 таксона водни безгръбначни, което според критериите на БИ определя екологичното състояние на р. Селски дол като „умерено”. Видовият състав отговаря на БИ = 2.5, което за този речен тип отговаря на „умерено” екологично състояние.

Съставяне на списъци по литературни източници за допълване на данните
Липсват.

Отрицателно действащи фактори и препоръки за опазване

По време на теренното наблюдение не са установени отрицателно действащи фактори и преки заплахи за водната безгръбначна фауна. На този етап няма причина за

предприемане на конкретни мерки за опазване на определени видове водни безгръбначни животни или техни местообитания.

Видове, които трябва да бъдат обект на специални мерки

От установените таксони част са чистолюбиви видове (ксеносапробни и олигосапробни), останалите са предимно еврибионти. Рядка е одонатата *Caliaeschna microstigma*. Не са установени видове с консервационен статус и такива, за които да се предвидят специални мерки.

Установени са 7 вида водни безгръбначни животни от 7 семейства, 6 разряда и 2 класа.

Списъци на установените видове

Таксономичен списък е представен в **Приложение № 2 (Списък № 2)**.

1.14.1.2 Сухоземни безгръбначни животни

Теренни проучвания и инвентаризация

При теренните проучвания в резервата са установени 28 вида безгръбначни животни, 26 рода, 21 семейства, от 11 разряда на 7 класа от три типа. Установено е присъствието на консервационно значимите видове: бръмбар рогач (*Lucanus cervus*), алпийска розалия (*Rosalia alpina*) и обикновен паракалоптенус (*Paracaloptenus caloptenoides*). Анализът на наличните местообитания в резервата и установяването на видовете обикновен сечко (*Cerambyx cerdo*) и буков сечко (*Morimus funereus*) в относителна близост, дава основание да се предположи, че тези видове, вероятно се срещат в резервата. Аналогична е картината и за гигантска синевка (*Maculinea arion*) и *Lycaena ottomanus*.

Съставяне на списъци по литературни източници за допълване на данните

Beshkov (2009) установява гигантска синевка (*Maculinea arion*) и *Lycaena ottomanus* в близост до резервата (местността “Дядо Вълчо”). Осмодерма (*Osmoderma eremita*) е наблюдаван (с. Младежко) в сравнително отдалечен район (Митов, 2009). За доказване на вида е необходимо системно проучване в подходящ сезон поради ограниченият му миграционен потенциал (Ranius and Hedin, 2001). На базата на сравнителен анализ на разнородните фактори на средата (климат, почви, растителна покривка, надморска височина и др.) е направено разширение на първоначалния списък от изследвания в резервата (Katalan-Gateva et al., 1991; Lazarova et al., 1998, Костова, 2012; Bekchiev, 2013; Илиев, 2014; Пиев, 2014) с изследвания, извършени в

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие на Европейския съюз и от държавния бюджет на Република България чрез Оперативна програма “Околна среда 2007-2013 г.”

непосредствена близост до резервата (Ganev, 1984; Zlatkov & Beskov, 2008; Beshkov, 2009; Делчев, 2012; Костова, 2012; Lapeva-Gjonova and Kiran, 2012; Gjonov & A. Lapeva-Gjonova, 2013). Литературни данни за много големи групи от безгръбначни (*Protozoa*, *Mollusca*, *Plathelminthes*, *Annelida*, и много от групите на *Arthropoda* - *Crustaceae* - *Isopoda*, *Miriapoda*; *Acari*, *Colembola*, *Insecta* - *Orthoptera*, *Hemiptera*, *Hymenoptera*, част от семействата на *Coleoptera*; и др.) липсват. Литературните източници са представени в **Приложение № 1**.

Отрицателно действащи фактори и препоръки за опазване

Отрицателно действащи фактори са прилагането на препарати за растителна защита от въздуха в близост до резерватните площи. Потенциално отрицателно действащи фактори са горските пожари и браконьерството, които не са установени в Р.

Видове, които трябва да бъдат обект на специални мерки

Природозащитен, законов статут и консервационна тежест на видовете безгръбначни животни е представен в **Приложение № 2 (Таблица № 1.14.1-1)**.

За аргументирано определяне на видове, обект на специални мерки, е въведена т.н. „консервационна тежест“ (КТ). Матрицата за определяне на консервационната тежест (КТ) на видовете от групата на фауната по българско законодателство и европейски директиви, е представена в **Приложение № 2 (Таблица № 1.14-3)**.

Най-голяма консервационна тежест имат: осмодерма (*Osmoderma eremita*), алпийска розалия (*Rosalia alpina*) (КТ=15), еуплагия (*Euplagia quadripunctaria*) (КТ=11), обикновеният паракалоптенус (*Paracaloptenus caloptenoides*) и обикновеният сечко (*Cerambyx cerdo*) (КТ=5). На територията на резервата не са установени реални заплахи за тях или за други видове, следователно предприемане на специални мерки не е необходимо.

Установени са 168 вида сухоземни безгръбначни животни от четири типа.

Списъци на установените видове

Таксономичен списък е представен в **Приложение № 2 (Списък № 2)**.

1.14.2. Риб

Съществуващите водни тела на територията на резерват „Силкосия“ не предоставят условия за съществуването на ихтиофауна.

1.14.3. Земноводни и влечуги.

Теренни проучвания и инвентаризация

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие на Европейския съюз и от държавния бюджет на Република България чрез Оперативна програма „Околна среда 2007-2013 г.“

По време на полевите изследвания (септември 2014 г.) са установени 2 вида – късокрак гущер (*Ablepharus kitaibelii*) и стенен гущер (*Podarcis muralis*), като е направена и експертна оценка на територията на резервата, като местообитание на земноводни и влечуги.

Съставяне на списъци по литературни източници за допълване на данните

В научната литература върху българската херпетофауна, за територията на резервата е съобщен един вид, а от близките околности има конкретни данни за други 7 вида (Буреш и Цонков, 1933, 1942; Дренски, 1955; Кирин, 1996; Schlüter, 2006a, b). Според представените в работата на Stojanov et al. (2011) карти на разпространението на земноводните и влечугите в България, територията на резервата попада в ареалите на 7 вида земноводни и 18 вида влечуги.

Отрицателно действащи фактори и препоръки за опазване

Не са установени конкретни фактори, които действат отрицателно върху херпетофауната. Потенциална заплаха представлява асфалтовият път, който пресича резервата, но предвид незначителния трафик на МПС, както и малката вероятност трафикът да се увеличи съществено през следващите 10 години, на този етап няма обективна необходимост от предприемане на смекчаващи мерки.

Видове, които трябва да бъдат обект на специални мерки

Природозащитният, законов статут и консервационна тежест на видовете земноводни и влечуги е представен в **Приложение № 2 (Таблица № 1.14.3-2)**. Най-голяма консервационна тежест ($KT \geq 5$) имат трите вида костенурки, Пъстрият смок и Южният гребенест тритон. На територията на резервата не са установени реални заплахи за тях или за други видове, следователно предприемане на специални мерки не е необходимо.

Списъци с установените видове. Видов състав на херпетофауната

В резултат на полевите изследвания и анализа на наличната информация може да се твърди, че на територията на резервата се срещат общо 25 вида земноводни и влечуги (таксономичният списък е даден в **Приложение № 2, Списък № 2**). Земноводните са представени със 7 вида, от които 2 вида от разред Опашати земноводни (*Caudata*) и 5 вида от разред Безопашати земноводни (*Anura*). Влечугите са представени с 18 вида, от които 3 вида от разред Костенурки (*Testudines*) и 15 вида от разред Люспести (*Squamata*) (7 вида от подразред Гущери (*Sauria*) и 8 вида от

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие на Европейския съюз и от държавния бюджет на Република България чрез Оперативна програма “Околна среда 2007-2013 г.”

подразред Змии (*Serpentes*). Отнесено към видовия състав на херпетофауната на национално ниво, това означава, че в резервата се срещат съответно 30 % и 47 % от известните видове земноводни и влечуги в България.

В Приложение № 2 (Таблица № 1.14.3-1) са представени използваните методи за установяване на видовия състав на херпетофауната в резерват „Силкосия“.

Списъци на установените видове

Таксономичен списък е представен в Приложение № 2 (Списък № 2).

1.14.4. Птици

Теренни проучвания и инвентаризация

В резултат на теренните проучвания, проведени през месец октомври 2014 год., са установени: червеногръдка (*Erithacus rubecula*), голям синигер (*Parus major*), Орехче (*Troglodytes troglodytes*), кос (*Turdus merula*), елов певец (*Phylloscopus collybita*) и горска зидарка (*Sitta europea*).

Съставяне на списъци по литературни източници за допълване на данните за птиците.

В Приложение № 2 (Таблица № 1.14.4-1) е представен списък на видовете птици, срещани се в резервата, по литературни източници (Милчев, 1994), техният консервационен статус в национален и международен план и техният статус в резервата: Г - гнездящ/размножаващ се (В- вероятно гнездене, С - сигурно гнездене), П - постоянен, М - мигриращ, З - зимуващ, Сл - случаен).

За резервата са характерни видове птици за буково-дъбови гори: чинка, голям синигер, червеногръдка, черноглаво коприварче, орехче. В Странджанския ботаникогеографски окръг гнездят 100 % от кълвачовите птици и хралупогнездещите видове от врабчоподобните птици (Милчев, 1991).

Установените видове птици в резервата представляват 12 % от българската орнитофауна (409, Ivanov et al., 2009).

От видовете, които са срещани се в резервата, 96 % са защитени по ЗБР и са включени в Бернската конвенция (Приложение № 2, Таблица № 1.14.4-1), 22 % от видовете са включени в Прил. 1 на Дир. 2009/147/ЕО, само 5 вида са в ЧК на РБ (2011). Единствено полубеловратата мухоловка е част от световния Червен списък в категория “почти застрашен”.

Постоянни за територията на резервата са 62 % от видовете, а 32 % са размножаващи се. Мигриращи са 20 вида, т.е. преминават през/над територията на резервата по време на пролетната и есенната миграция.

Отрицателно действащи фактори и препоръки за опазване

Антропогенни

- незаконни сечи (не са установени в резервата).
- безпокойство по време на размножителния период.

Естествени:

- тясна специализация към храна и местообитания;
- за сивия кълвач: конкуренция на черния, но особено на зеления кълвач, по-специализиран в лова на мравки по земята;
- за белогърбия кълвач: конкуренцията на черния кълвач.

Видове, които трябва да бъдат обект на специални мерки

Видовете, за които трябва да се вземат специални мерки са определени по тяхната консервационна тежест. С най-голяма консервационна тежест (КТ=9) са два вида: сив кълвач и южен белогърб кълвач. Девет вида са с КТ= 6: бял щъркел, обикновен мишелов, земеродно рибарче, среден пъстър кълвач, горска чучулига, орехче, полубеловрата мухоловка, червеногърба сврачка и градинска овесарка.

Мерки за сивият и южният белогърб кълвач:

- запазване на стари гори за връзка между странджанската и родопската популация

Общи мерки за цялата орнитофауна:

- проучвания на биологията и екологията на видовете с висок консервационен статус в резервата и изискванията им към местообитанията.

Зоогеографска характеристика на гнездящата орнитофауна

Зоогеографската характеристика на орнитофауна на резерват „Силкосия“ е извършена по Voous (1960). Видовете птици в резервата принадлежат към 8 зоогеографски области. С най-много видове е представен палеарктичния тип фауна, следван от европейския, европейско-туркестанския и т.н.

Резултатите са представени на таблицата в **Приложение № 2 (Таблица № 1.14.4-2).**

Видове с намаляваща численост, причини

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие на Европейския съюз и от държавния бюджет на Република България чрез Оперативна програма “Околна среда 2007-2013 г.”

Няма данни за видове птици с намаляваща численост. По данни на Милчев (1991) в дъбови гори (*Quercus sp.*) плътността на птиците е в порядъка 771 - 1078 екземпляра/km², а в букови (*Fagus sp.*) е 1079 екземпляра/km².

Списъци с установените видове

Таксономичен списък на видовете птици е представен в **Приложение № 2 (Списък № 2)**.

1.14.5. Бозайници

Теренни проучвания и инвентаризация

Теренните проучвания и събирането на информация е направено през месеците септември и октомври 2014 г. В **Приложение № 2 (Таблица 1.14.5-1)** са представени източниците на информация и прилаганите методи за установяване на видовото разнообразие на бозайната фауна на територията на резервата и в района. Присъствието на видове се потвърждава главно с прилагането на косвени методи (следи от жизнената дейност, звуци и др.) и литературни източници, отнасящи се до разпространение на голяма част от видовете и техните ареали на територията на резервата. Характерно за прилепната фауна е, че присъствието на видове се потвърждава също предимно с прилагането на косвен метод – записване на ехолокационни звуци с ултразвуков детектор и разчитането им.

Видово разнообразие

На територията на резервата и района са установени 24 вида бозайници (без прилепи), които представляват 30 % от видовете, срещащи се в страната от 13 семейства, обединени в 5 разряда. Разред Гризачи (*Rodentia*) е представен с 6 вида, Разред Зайцевидни (*Lagomorpha*) с 1 вид, Разред Хищници (*Carnivora*) със 7 вида, Разред Чифтокопитни (*Artiodactyla*) с 2 вида и Разред Насекомоядни (*Insectivora*) с 8 вида.

Установени са и 16 вида прилепи или 48.5 % от общо 33 вида в България, като 4 вида принадлежат към семейство Подковоноси (*Rhinolophidae*) и 12 към сем. Гладконоси (*Vespertilionidae*). За установените пещерни видове, тези райони предоставят хранителна база и временни убежища.

На територията на резервата бозайната фауна все още не е напълно проучена.

Терени и пещери в съседство, важни за опазване на прилепи

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие на Европейския съюз и от държавния бюджет на Република България чрез Оперативна програма “Околна среда 2007-2013 г.”

Важни за опазването на прилепи в района са 2 пещери - “Махарата” и “Керечницата”, намиращи се на около 8 km югоизточно от резервата. Там през годините са регистрирани следните видове - голям подковонос (*Rhinolophus ferrumequinum*), малък подковонос (*Rhinolophus hipposideros*), средиземноморски подковонос (*Rhinolophus blasii*), южен подковонос (*Rhinolophus euryale*), воден нощник (*Myotis daubentonii*) и дългопръст нощник (*Myotis capaccinii*). Въпреки отдалечеността на тези пещери от резервата, има голяма вероятност пещерни видове да прелитат това разстояние както за храна, така и за формиране на временни летни колонии.

Теренни проучвания на бозайниците, обект на лов

Ловът в границите на резервата е забранен.

Проучването на бозайниците, вкл. обект на лов, е извършено през м. август и септември 2014 г. със стандартните методи, приложени към бозайната фауна (Приложение № 2, Таблица №1.14.5-1.)

Наблюдавани бозайници – обект на лов:

- Сърна (*Capreolus capreolus* L.) – косвено (следи)
- Дива свиня (*Sus scrofa* L.) - косвено (ровеща дейност)
- Вълк (*Canis lupus* L.) – косвено (литературни източници)
- Див заек (*Lepus europaeus* Pall.) - косвено (изпражнения)
- Катерица (*Sciurus vulgaris* L.) – следи от хранене
- Лисица (*Vulpes vulpes* L.) - косвено (литературни източници)
- Чакал (*Canis aureus*) - косвено (изпражнения).

Независимо от относително обширната територия, за съществуването на популации на едри бозайници и хищници не съществуват условия за функциониране на напълно самостоятелна, естествена, самоподдържаща се система. Почти всички изследвани видове имат индивидуални или стадни територии, обхващащи едновременно както територия от резервата, ЗМ, така и от територии, които не са предмет на опазване.

Съставяне на списъци по литературни източници за допълване на данните

Публикувани конкретни научни изследвания на бозайната и прилепната фауна за територията на резерват „Силкосия“ липсват.

Данни за дребните бозайници в близките околности има в публикациите на Марков и др. (2000), Пешев и др. (2004), Atanasov et al. (2012). Литературни източници

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие на Европейския съюз и от държавния бюджет на Република България чрез Оперативна програма “Околна среда 2007-2013 г.”

за хищните бозайници практически липсват. Косвена информация, отнасяща се за чакала дава Markov (2012).

За прилепната фауна в относителна близост до резервата и ЗМ се споменава в трудовете на Benda et al. (2003), Иванова (2005) и Бешков (1993). Според авторите през годините в района са регистрирани: малък подковонос (*Rhinolophus hipposideros*), голям подковонос (*Rhinolophus ferrumequinum*), воден нощник (*Myotis daubentonii*) и дългокрил прилеп (*Miniopterus schreibersii*). За посочените видове може да се допусне, че ползват резерватната територия за временни убежища и хранителен биотоп.

Отрицателно действащи фактори и препоръки за опазване

Конкретни отрицателно действащи фактори върху бозайната фауна (без прилепи) не са установени с изключение на асфалтовият път, който пресича резервата. Автомобилният трафик и фрагментиращото въздействие на пътя могат да се приемат за незначителни и няма обективна необходимост от предприемане на смекчаващи мерки.

Отрицателно действащи фактори за дендрофилните видове прилепи е отстраняването на стари дървета с хралупи. За всички останали видове, най-съществена заплахата е унищожаване на хранителните биотопи. При теренните проучвания не са забелязани подобни въздействия.

Видове, които трябва да бъдат обект на специални мерки

Видов състав, консервационен, законов статут и консервационна тежест на видовете бозайници (без прилепи) е представен в **Приложение № 2 (Таблица № 1.14.5-2)**. Най-голяма консервационна тежест ($КТ \geq 5$) имат европейски вълк (*Canis lupus*) и дива котка (*Felis silvestris*). На територията на резервата не са установени реални заплахи за тях или за други видове, следователно предприемане на специални мерки не е необходимо.

Поради ниския си размножителен потенциал, високото им място в хранителните вериги и колониалния начин на живот, прилепите са много силно уязвима група бозайници. По редица причини, числеността им в много от известните в миналото колонии намалява, разрушени или са станали непригодни редица техни убежища, влошени са качествата на местообитанията и е редуцирана хранителната им база. Това отрежда на прилепите висок консервационен статус според националното природозащитно законодателство и международни конвенции (**Приложение № 2, Таблица № 1.14.5-3**). С най-голяма “Консервационна тежест” ($КТ=5$) за територията на

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие на Европейския съюз и от държавния бюджет на Република България чрез Оперативна програма “Околна среда 2007-2013 г.”

ЗТ и района са 9 вида прилепи - малък подковонос (*Rhinolophus hipposideros*), голям подковонос (*Rhinolophus ferrumequinum*), южен подковонос (*Rhinolophus euryale*), средиземноморски подковонос (*Rhinolophus blasii*), широкоух прилеп (*Barbastella barbastellus*), дългокрил прилеп (*Miniopterus schreibersii*), дългоух нощник (*Myotis bechsteinii*), дългопръст нощник (*Myotis capaccinii*) и трицветен нощник (*Myotis emarginatus*). Не са установени реални заплахи за нито един от посочените видове, следователно за района на резерват „Силкосия“ не са необходими специални мерки за опазване на прилепната фауна.

Списъци с установените видове

Таксономичен списък на бозайниците е представен в **Приложение № 2 (Списък № 2)**.

КУЛТУРНА И СОЦИАЛНО-ИКОНОМИЧЕСКА ХАРАКТЕРИСТИКА

1.15. ПОЛЗВАНЕ НА РЕЗЕРВАТА И СОЦИАЛНО-ИКОНОМИЧЕСКИ АСПЕКТИ

1.15.1. Население и демографска характеристика на община Царево, област Бургас

1.15.1.1. Брой население, възрастова и образователна структура и демографски процеси

Общата численост на населението в община Царево към 2011 г. е 9 291 души, с което се нарежда сред трите общини от областта с най-малък брой жители (наред с Малко Търново и Приморско). Общата площ на общината е 530,4 km². Гъстотата на населението е 17,6 души на km², което е под средната гъстота за областта. Средногодишно населението намалява с около 170 души. Основните причини за тази тенденция са отрицателният естествен прираст на населението и миграционните процеси с цел осигуряване на работа и постигане на по-добри икономически перспективи.

Демографската ситуация в община Царево е резултат от действието на фактори и влияния, които от една страна са характерни за Република България, а от друга специфични за територията на общината и обусловени от нейното демографско, културно-историческо и социално-икономическо развитие. Съществено влияние оказват раждаемостта и смъртността, брачност, разводите, миграцията, полово-възрастова, етническа, религиозна и образователна структура на населението. Те влияят на формирането на човешките ресурси в общината, както в количествено, така и в качествено отношение. В **Таблица 1.15.1-2** е представена възрастова структурата на населението от общината за 2011 г. Към 2011 г. демографската статистика показва, че община Царево е с проблемна възрастова структура. В териториален разрез (по населени места) проблемът се характеризира с определена диференциация. В двата града – Ахтопол и Царево възрастовата структура на населението е относително благоприятна в сравнение с останалите населени места. В тях населението в надтрудоспособна възраст (около 20 % от общия му брой) е почти равно на броя (относителния дял) на населението в трудоспособна възраст (с. Кости, с. Бродилово, с. Велика). В някои от най-малките села възрастното население представлява над 70 % от общия брой жители – Кондолово, Българи, Изгрев.

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие на Европейския съюз и от държавния бюджет на Република България чрез Оперативна програма “Околна среда 2007-2013 г.”

В Таблица 1.15.1-1 е представена полова структура на населението от общината по местоживееене, съответно в градовете и селата.

Таблица 1.15.1-1 Население към 31.12.2013 г. в община Царево по местоживееене и пол

Община	Общо			В градовете			В селата		
	Всичко	Мъже	Жени	Всичко	Мъже	Жени	Всичко	Мъже	Жени
Царево	9 453	4 669	4784	7 324	3 593	3 731	2 129	1 076	1 053

Половата структура на населението от община Царево не се различава от стандартната, при която броят на мъжете е приблизително равен на броя на жените.

План за управление на резерват „Силкося“

Таблица 1.15.1-2 Население в община Царево по населено място и възраст към 2011 г.

Населено място	Под трудоспособна				В трудоспособна възраст										Над трудоспособна възраст				
	Общо	0-4	5-9	10-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65-69	70-74	75-79	80-84	85+
ЦАРЕВО	9291	480	455	426	488	573	651	643	655	645	655	743	650	653	457	411	368	245	93
гр. Ахтопол	1288	85	76	72	61	89	101	90	104	97	98	73	95	96	55	38	28	23	7
гр. Царево	6071	331	306	293	335	406	450	449	433	449	450	519	418	385	260	239	193	110	45
с. Бродилово	264	1	3	6	10	3	6	6	12	9	10	22	24	30	34	24	38	20	6
с. Българи	68	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	4	1	4	14	11	22	6	4
с. Варвара	260	13	16	11	22	17	26	17	18	12	18	24	14	18	9	12	6	6	1
с. Велика	72	1	1	-	3	3	1	5	1	-	3	3	7	14	6	2	3	11	8
с. Изгрев	24	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	2	3	3	8	-	4	3
с. Кондолово	14	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	3	2	2	4	1
с. Кости	249	4	9	-	1	11	6	11	9	12	14	17	17	18	19	34	38	23	6
с. Лозенец	560	21	27	21	34	33	39	38	49	46	34	44	42	43	30	17	16	20	6
с. Резово	46	-	-	-	-	-	-	-	4	-	1	3	3	5	7	11	7	3	2
с. Синеморец	342	24	17	23	22	11	21	25	25	20	24	31	23	30	15	11	10	6	4
с. Фазаново	33	-	-	-	-	-	1	1	-	-	1	3	2	7	2	2	5	9	-

Източник: Национален статистически институт

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие на Европейския съюз и от държавния бюджет на Република България чрез Оперативна програма “Околна среда 2007-2013 г.”

Раждаемост, смъртност, естествен прираст и механичен прираст

Разликата между раждаемостта и смъртността представлява естественият прираст на населението, който се определя в промили. В следващите **Таблицы 1.15.1-3** и **1.15.1-4** са представени коефициентите на раждаемост и смъртност за област Бургас.

Таблица 1.15.1-3 Коефициенти на раждаемост, област Бургас, 2013 г., (‰)

Показатели	Общо	Град	Село
Коеф. на раждаемост	10,0	9,7	11,1

Таблица 1.15.1-4 Коефициенти на смъртност, област Бургас, 2013 г., (‰)

Област	Смъртност (на 1 000 души от населението)			Детска смъртност (на 1 000 живородени)		
	Общо	Мъже	Жени	Общо	Момчета	Момичета
Бургас	13,0	14,2	11,7	6,3	6,8	5,8

Общо за областта коефициентът на раждаемост е 10 ‰, а коефициентът на смъртност е 13 ‰, като по-голяма е смъртността при мъжете в сравнение с тази при жените. Наблюдава се отрицателен естествен прираст на населението за 2013 г. Според данни на НСИ през 2011 г. живородени на територията на общината са 98, умрели са 131 и съответно естественият прираст е бил – 33.

Съществено влияние върху броя и структурата на населението оказва и механичният прираст, който показва положителни стойности в община Царево за 2013 г. Той е формиран като разлика между броя на заселилите се и изселилите се от общината.

Таблица 1.15.1-5 Механично движение на населението през 2013 г. по общини и пол

Община	Заселени			Изселили			Механичен прираст		
	всичко	мъже	жени	Всичко	Мъже	Жени	Всичко	Мъже	Жени
Царево	235	122	113	149	81	68	86	41	45

Механичният прираст е по-висок при жените спрямо мъжете като разликата е незначителна.

Етническа структура на населението

Според преброяването на населението през 2011 година от всички жители на община Царево около 92 % са отговорили на доброволния въпрос за етническа принадлежност.

Най-многобройната етническа общност в община Царево е българската - 73 %.

Ромският етнос е вторият по численост в общината – 8 % или 748 души са се

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие на Европейския съюз и от държавния бюджет на Република България чрез Оперативна програма “Околна среда 2007-2013 г.”

определили като роми към 02.2011 г. Процентът на хората, които се определят като принадлежащи към друга етническа група е 0,5 % или 42 души. Като турци са се определили 0,3 % от населението на общината или 31 души. Не се самоопределят 18 души или 0,2 % от населението. В Таблица 1.15.1-6 е представено разделението на населението според етническа група и възраст.

Таблица 1.15.1-6 Население според етническа група и възраст

Община Етническа група	Общо	Възраст в навършени години							
		0-9	10-19	20-29	30-39	40-49	50-59	60-69	70 и повече
Царево	9291	935	914	1224	1298	1300	1393	1110	1117
В т.ч. отговорили	7576	703	720	982	1066	1067	1153	933	952
Българска	6737	523	584	821	921	976	1079	889	944
Турска	31	-	5	4	-	-	-	-	-
Ромска	748	161	128	151	124	83	59	34	8
Друга	42	-	-	3	10	6	12	8	-
Не се самоопределят	18	10	-	3	-	-	-	-	-

Образователна структура на населението

Образователната структура на населението е представена в следващата Таблица 1.15.1-7.

Таблица 1.15.1-7 Население на 7 и повече навършени години по степен на завършено образование, пол и възраст

Община и Възраст	Общо	Степен на завършено образование				Незавършено образование	Никога непосещавали училище	Дете
		Висше	Средно	Основно	Начално			
Царево	8624	1027	3590	2287	1036	544	110	30
7-14	694	-	-	58	244	355	7	30
15-19	488	-	58	346	64	14	6	-
20-29	1224	164	652	208	131	47	22	-
30-39	1298	234	639	277	99	37	12	-
40-49	1300	222	774	198	68	27	11	-
50-59	1393	229	780	292	54	20	18	-
60-69	1110	117	451	447	54	19	22	-
70 и повече	1117	6	236	461	322	25	12	-

Образователната структура на населението в община Царево е следната:

- С висше образование – 12 %;
- Със средно образование – 42 %;

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие на Европейския съюз и от държавния бюджет на Република България чрез Оперативна програма “Околна среда 2007-2013 г.”

План за управление на резерват „Силкосия“

- С основно образование – 27 %;
- С начално образование – 12 %;
- С незавършено образование – 6 %;
- Никога не са посещавали училище – 1,3 %;

1.15.1.2. Кратка характеристика на структурата и тенденциите на трудовата заетост за селищата в района на резервата и общините

В Таблица 1.15.1-8 е представена икономическата активност на населението на община Царево по класове на дейност за 2011 г.

Таблица 1.15.1-8 Заети лица на 15-64 навършени години по класове икономически дейности, местоживееене и пол, община Царево, 2011 г.

Класове икономическа дейност	Общо			В градовете			В селата		
	общо	мъже	жени	общо	мъже	жени	общо	мъже	жени
Селско, горско и рибно стопанство	155	127	28	94	79	15	61	48	13
Добивна промишленост	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Преработваща промишленост	173	117	56	152	101	51	21	16	5
Производство и разпределение на ел. и топлинна енергия и газообразни горива	15	-	-	-	-	-	-	-	-
Доставяне на води: канализационни услуги, управление на отпадъци и възстановяване	27	22	5	19	14	5	8	8	-
Строителство	219	181	38	181	149	32	38	32	6
Търговия; ремонт на автомобили и мотоциклети	599	222	377	531	192	339	68	30	38
Транспорт, складиране и пощи	115	71	44	102	65	37	13	6	7
Хотелиерство и ресторантьорство	351	169	182	285	137	148	66	32	34

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие на Европейския съюз и от държавния бюджет на Република България чрез Оперативна програма “Околна среда 2007-2013 г.”

План за управление на резерват „Силкосия“

Класове икономическа дейност	Общо			В градовете			В селата		
	общо	мъже	жени	общо	мъже	жени	общо	мъже	жени
Създаване и разпространение на информация, творчески продукти; далекосъобщения	30	18	12	30	18	12	-	-	-
Финансови и застрахователни дейности	39	8	31	-	-	-	-	-	-
Операции с недвижими имоти	38	21	17	30	16	14	8	5	3
Професионални дейности и научни изследвания	56	27	29	50	-	-	6	-	-
Административни и спомагателни дейности	169	152	17	160	-	-	9	-	-
Държавно управление	662	318	344	572	274	298	90	44	46
Образование	134	24	110	127	21	106	7	3	4
Хуманно здравеопазване и социална работа	82	24	58	77	-	-	5	-	-
Култура, спорт и развлечения	28	20	8	24	-	-	4	-	-
Други дейности	73	34	39	62	-	-	11	-	-
Дейности на домакинства като работодатели	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Дейности на екстериториални организации и служби	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Непосочена	22	18	4	-	-	-	-	-	-

Най-голям дял от населението – 22,1 % е ангажирано в **Държавното управление**, следван от клас икономическа дейност **Търговия, ремонт на автомобили и мотоциклети**, където са съсредоточени 20 % от населението. Делът на заетите жени преобладава над заетите мъже в тези два класа дейност, както и заетостта в градовете над тази в селата. Най-малка е активността на населението в клас **Производство и**

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие на Европейския съюз и от държавния бюджет на Република България чрез Оперативна програма “Околна среда 2007-2013 г.”

разпределение на ел. и топлинна енергия и газообразни горива – 0,5 %.

Освен в Държавното управление, Търговия, ремонт на автомобили и мотоциклети, Хотелиерство и ресторантьорство, Професионални дейности и научни изследвания, където по-голямата част от ангажираното население е от жените, във всички останали класове икономическа дейност преобладава ангажираност от мъжете.

1.15.1.3. Основни дейности на населението, ангажирано в туристическото обслужване, земеделие, риболов, лов, животновъдство, културно- исторически паметници, народни занаяти и традиционни производства и др.

Стопанската дейност в общината се осъществява в по-голямата си част от търговски дружества и еднолични търговци, които осъществяват дейност основно в третичния сектор – търговия, туризъм и транспорт.

Туризмът е с положителна тенденция в развитието на местната икономика. Почти всички други отрасли, които се развиват в региона, имат непосредствена връзка с туризма. Той се явява структуроопределящ отрасъл с възможност за развитие на познавателен, еко и етно-туризъм, яхт туризъм, фото и хоби туризъм, ловен, спортен и подводен туризъм.

Освен за туризъм, излазът на Черно море е предпоставка и за развитието на пристанищното дело, риболова и търговията.

Селското стопанство е с ограничено значение за икономиката на общината, основно за задоволяване потребностите на населението. Доказани са възможности за отглеждане на субтропични култури – смокиня, райска ябълка, дафинов лист, арония, синап. Общината има традиции в производството на зърнени и технически култури. По отношение на животновъдството местното население е ангажирано в овцевъдство и козевъдство.

1.15.2. Селищна мрежа

Резерват „Силкосия“ попада в землищата на селата Българи и Кости, които спадат към община Царево.

Община Царево заема югоизточната част на Р България. Намира се на 65 km южно от Бургас, на магистралния път Е-87. На изток общината граничи с Черно море, на запад с община Малко Търново, на юг с Р Турция , на север с община Приморско.

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие на Европейския съюз и от държавния бюджет на Република България чрез Оперативна програма “Околна среда 2007-2013 г.”

План за управление на резерват „Силкосия“

Селищната мрежа на общината включва 13 селища, от които два града - гр. Царево и гр. Ахтопол и 11 села - с. Бродилово, с. Българи, с. Варвара, с. Велика, с. Изгрев, с. Кондолово, с. Кости, с. Лозенец, с. Резово, с. Синеморец и с. Фазаново.

Фигура 1.15.2-1 Селищна мрежа – община Царево

Площ на населените места от община Царево:

• гр. Царево 35,179 km ²	• с. Кондолово 49,793 km ²
• гр. Ахтопол 28,704 km ²	• с. Кости 76,639 km ²
• с. Бродилово 70,189 km ²	• с. Лозенец 12,942 km ²
• с. Българи 44,403 km ²	• с. Резово 48,064 km ²
• с. Варвара 18,272 km ²	• с. Синеморец 27,808 km ²
• с. Велика 26,223 km ²	• с. Фазаново 39,113 km ²
• с. Изгрев 36,07 km ²	

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие на Европейския съюз и от държавния бюджет на Република България чрез Оперативна програма “Околна среда 2007-2013 г.”

Общината е със сравнително ниска гъстота на селищната мрежа – едва 2,6 селища на 100 km² при 3,2 за Бургаска област и 4,7 за страната.

Основната част от селищата са локализираны в източната крайбрежна равнинна част. Единствено селата Кости, Българи и Кондолово са в североизточните склонове на Странджа.

Групирането на населените места е както следва:

- много малки градове (с население под 10 хил. души) – 2 бр.
- малки села (с население от 500 до 1000 души) – 1 бр.
- много малки села (с население под 500 души) – 10 бр.

По степен на благоустроеност може да се констатира определена диференциация. Селищата с по-добре изяви курортно-туристически функции са по-добре благоустроени (Царево, Ахтопол, Лозенец и др.).

По териториално устройство почти за всички населени места има нови регулационни планове. Общината разполага с общ устройствен план, одобрен със Заповед № РД-02-14-776/13.08.2008 г. на министъра на регионалното развитие и благоустройството, който е със спряно действие поради допуснато негово изменение.

1.15.3. Техническа инфраструктура, застроени площи и сгради

Транспорт и пътни връзки

Пътната мрежа на община Царево е 105 km, от които 38 % са първокласни пътища. Структуриращата пътна мрежа се състои от първокласния път I-9 от националната пътна мрежа. Той представлява главен стимулатор на урбанизационните процеси по крайбрежието и е физически носител на международния транспортен коридор Дуранкулак – Варна – Бургас – М. Търново, осигуряващ междурегионалните връзки между северното и южното Черноморие и изпълняващ интегрираща роля за всички черноморски общини.

Географското положение на общината е периферно по отношение на транспортните международни коридори, преминаващи през региона – коридор № 8, свързващ Адриатическото с Черноморското крайбрежие. Достъпът до него се осъществява по международен път E-87 и път II-98.

Пътищата до отделните селища са третокласни и четвъртокласни. В локален план от първостепенна важност са направленията Царево – Резово с носител път IV-90077 и Ахтопол – Кости с носител път IV-90081.

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие на Европейския съюз и от държавния бюджет на Република България чрез Оперативна програма “Околна среда 2007-2013 г.”

Състоянието на пътната мрежа е неудовлетворително. Много от пътищата се нуждаят от ремонт и реконструкция.

Железопътна инфраструктура:

На територията на община Царево няма изградена железопътна инфраструктура. Тя не се обслужва пряко от жп-транспорт. Най-близката жп гара е в гр. Бургас.

Морски транспорт:

Бургаското пристанище е с национално значение и безмитна зона. Пристанище Царево има локално значение. То функционира от 1937 г., а от 1995 г. е обявено за международно. Разполага с 2 корабни места от 176 m дължина. Средната дълбочина на водата в района на пристанището е 4,1 m.

Подходи към резервата и начин на осъществяване на достъп при охрана и аварийни ситуации - пожар, природни бедствия, спасителни дейности и др.

Разклонението от основния път 99 (Царево – Малко Търново), което води до село Кости, пресича резервата по средата и осигурява достъпа до него и до ЗМ.

Енергопреносна инфраструктура

Електрозахранването на територията на община Царево се осъществява от подстанции „Приморско“ и „Василко“ (Царево) със 126 трафопоста. Електропроводната мрежа 110 kV включва един електропровод в добро техническо състояние.

Водоснабдяване и канализация

В община Царево единствен водоизточник е язовир „Ясна поляна“. Степента на изграденост на уличната водопреносна мрежа за общината е около 70 %. Пречиствателни станции за отпадни води има в с. Лозенец, в гр. Царево и в гр. Ахтопол, изградени са пречиствателни модули в с. Синеморец и с. Варвара.

Телекомуникационна инфраструктура

Телекомуникационната инфраструктура на територията на общината е добре развита. Осигурено е покритие на мобилните телефонни съобщения. Монтирана е Цифрова Автоматична Телефонна Централa (ЦАТЦ) и е завършена Южната оптична магистрала, обслужваща всички населени места на юг от Бургас.

1.15.4. Селско стопанство

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие на Европейския съюз и от държавния бюджет на Република България чрез Оперативна програма “Околна среда 2007-2013 г.”

1.15.4.1. Описание на земеделските земи в прилежащата територия по вид на площите, заети с обработваеми земеделски земи, горска растителност, естествени ливади и пасища.

Горските територии в община Царево представляват 79 % от общата територия на общината, а 6 % от населените места са на брега на морето, обуславящи основния поминък на населението от общината – туризъм, горско стопанство, лов, риболов, животновъдство, пчеларство.

Земеделските територии в община Царево се равняват на 92 927,65 dка, което представлява едва 18,1 % от общата територия и е разпокъсана на малки имоти с площ от 2 до 20 dка, което не позволява рентабилното ѝ ползване. С най-висок дял на земеделските територии са предимно крайбрежните селища, чиито землища са с преобладаващо равнинен характер на терена. Такива са Лозенец, Царево, Варвара и Ахтопол. С най-нисък относителен дял на земеделските територии се характеризират селата от вътрешността на община Царево, които са разположени на хълмист терен с преобладаващ горски фонд.

С оглед на почвените и климатични условия в община Царево най-подходящо е развитието на лозарство и овощарство, включително на топлолюбиви видове като смокини, нар, райска ябълка, дафин и др., а около реките – царевица, фасул, зеленчуци, фъстъци.

1.15.4.2. Други селскостопански дейности, които се практикуват в прилежащата територия – животновъдство, пчеларство и др..

Мерите и пасищата, заедно с естествените ливади се очертават като поземлен ресурс, необходим за развитие на животновъдството в община Царево – основно на овцевъдството и козевъдството.

В община Царево силно е развито пчеларството и само тук се произвежда прочутият „манов мед“. Мановият мед е пчелен мед, получен от мана (сладък сок, отделян от листните въшки) или медена роса (отделяна от листата на някои растения). Бива тъмен, със зеленикав оттенък (от широколистни дървета) и светъл (от иглолистни).

1.15.5. Горско стопанство

1.15.5.1. Информация за състоянието на горите

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие на Европейския съюз и от държавния бюджет на Република България чрез Оперативна програма “Околна среда 2007-2013 г.”

Подробна информация относно състоянието на горите на територията на резерват „Силкосия“ е представена в **Приложение № 4**.

➤ **Оценка на естественото възобновяване**

Естественото възобновяване протича нормално. Наличният подраст е разновъзрастен, в сравнително добро състояние. Той се е настанил в осветлените участъци и в преобладаващата част повтаря основния видов състав на насаждението — източен бук, източен горун, благун, цер. В преобладаващите насаждения е формиран втори етаж и неравномерна пълнота. Това прави насажденията устойчиви и гарантира тяхната дълговечност.

Пълната оценка на естественото възобновяване е представена в **Приложение № 4**.

➤ **Санитарно състояние на горите – болести, снеговали, ветровали, суховършия и предвиждани/прилагани мерки**

За лесопатологично обследване и оценка на здравословното състояние на дърветата и насажденията е ползвана Наредба № 12 от 16.12.2011 г., (ДВ. бр. 2/2012 г.) за защита на горските територии от вредители, болести и други повреди и приложение № 7 на Наредба № 6 от 05.02.2004 г. за устройство на горите и земите от горския фонд и на ловностопанските райони в Република България.

По време на таксацията няма установени значими повреди. Състоянието на насажденията е добро. Съхнене и суховършия се наблюдава единствено при насажденията на висока възраст (над средна възраст 120 години), което се обяснява с естествената зрялост на гората.

Списък на повредите по подотдели и дървесни видове, както и описание на повредите, са представени в **Приложение № 4**.

➤ **Наличие и участие на неместни дървесни видове**

Не се наблюдава залесяване с нетипични /инвазивни/, включително чужди дървесни и храстови видове в непосредствена близост с резервата.

Подробна информация относно наличието и участието на неместни дървесни видове в резерват „Силкосия“ е представена в **Приложение № 4**.

➤ **Наличие на девствени и вековни гори, стари и хралупати дървета**

Средната възраст на дървесната растителност в резервата е 138 години.

В границите на резервата има девствени и вековни гори.

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие на Европейския съюз и от държавния бюджет на Република България чрез Оперативна програма “Околна среда 2007-2013 г.”

В резервата има наличие на стари и хралупати дървета, основно об. горун и благун, които са на възраст над 100 години.

➤ **Горски пожари, гасене, възстановяване, противопожарни мероприятия**

На територията на резерват „Силкосия“ няма нанесени щети в следствие на пожари за изминалия ревизионен период.

При възникване на пожар да се спазва определения ред и начин за връзка и оповестяване на институциите, посочени в схемата и описа , приложен в оперативните планове за настоящата година за ДГС ”Кости”, на територията, на което се намира резерват ”Силкосия”.

Подробна информация относно пожарите и противопожарните мероприятия е представена в **Приложение № 4**.

1.15.5.2. Осъществени мерки по опазване и охрана на горскодървестната растителност през миналите периоди

От създаването през 1931 г. до 1998 г. (приемането на 33Т) територията на резервата е била стопанисвана и охранявана от ДГС „Кости”. Управлението и контролните функции са се осъществявали от МОСВ и ДАГ (сега ИАГ към МЗХ), съответно техните регионални поделения – РИОСВ-Бургас и РДГ-Бургас. След 1998 г. всички функции се поемат от МОСВ и РИОСВ-Бургас.

При извършената главна ревизия през 1998 год. от фирма „Агролеспроект”-ЕООД е била устроена територията на резерват „Силкосия”. При инвентаризацията през 2007 год. площта на резервата не е била предмет на лесоустройство. Настоящата инвентаризация е изготвена на база извършена таксация през 2014 год. Общата инвентаризирана площ е 399,2 ha.

Не е констатирано неправилно прилагане на лесоустройствени проекти. Няма данни за извършено браконьерство. Не са провеждани горскостопански дейности.

Подробна информация за осъществените мерки по опазване и охрана на горскодървестната растителност през миналите периоди е представена **Приложение № 4**.

1.15.6. Лов, риболов, събиране на природни продукти

1.15.6.1. Места и райони, които в момента се използват за лов и риболов извън границите на резервата в бившата буферна зона и констатирани

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие на Европейския съюз и от държавния бюджет на Република България чрез Оперативна програма “Околна среда 2007-2013 г.”

нарушения на забраните (вид, брой, горещи точки), неправилно прилагане на лесоустройствени проекти, браконьерство. Брой и динамика на популациите на дивеча по видове в района.

Резерват “Силкосия” се намира на територията на Държавно горско стопанството „Кости”, в югоизточната част на Бургаска област и в община Царево. Няма информация за конкретни места и райони, които в момента се използват за лов, извън границите на резервата в бившата буферна зона.

Числеността на ловните бозайници, които обитават постоянно или временно територията и имат пряко или косвено значение за ловното стопанство са представени в **Приложение № 2 (Таблица № 1.15.6.1-1).**

Благороден елен. Пролетният запас в ДГС „Кости” за 2009 г. е бил 40 животни, докато през 2014 г. възлиза на 83 броя, т.е. показва увеличение с 43 броя, или 51 % повече спрямо 2009 г.

Екземплярите, обитаващи района са в постоянна миграция.

Сърна. Пролетният запас за 2009 г. е бил 146 екземпляра, което е 46.8 % по-малко от регистрирания през 2014 г. На територията видът е разпространен повсеместно с неравномерна гъстота.

Дива свиня. Числеността ѝ през 2009 г. е 209 броя, докато през 2014 г. нейната численост достига 326 индивида или увеличение с 49 %. Разпространена е повсеместно.

Заек - Въпреки увеличаващият се брой на хищниците, запасът на заека показва макар и бавен растеж – от 35 броя за 2009 г. увеличава броя си приблизително двойно (73 бр.) за 2014 г. Обитава предимно по-големи открити площи в разкъсани горски масиви и окрайнини на горите. Повсеместно разпространен с незначителна гъстота.

Вълк - Наблюдава се чувствително увеличение на числеността на вида. Пролетният запас през 2009 г. възлиза на 5 броя, докато през 2014 г. неговата численост е 24 индивида. Обитава повсеместно територията на Странджа със значителна плътност.

Чакал - Числеността на пролетния запас през 2009 г. е бил 54 броя и бележи увеличение от около 2 пъти и през 2014 г., са отчетени 83 екземпляра.

Числеността на **лисицата** също се увеличава от 23 индивида за 2009 г., до 77 за 2014 година. Обитава повсеместно територията, като последните години е с намаляваща тенденция.

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие на Европейския съюз и от държавния бюджет на Република България чрез Оперативна програма “Околна среда 2007-2013 г.”

Белка – увеличава числеността си за последните 4 години от 9 екземпляра през 2011 до 15 през 2014 г. Обитава цяла Странджа, като числеността и е по-висока близо до населените места.

Черен пор – 3 екземпляра през 2011 г. до 5 през 2014 г. повсеместно на територията на цяла Странджа.

Според данните от таксацията на ловните видове бозайници, динамиката на техните популации е посочена в **Приложение № 2 (Фигура № 1.15.6.1-2)**. Може да се приеме, че се забелязва устойчива и трайна тенденция на увеличаване на запасите всички видове ловни бозайници.

ДГС „Кости“ извършна мониторинг на застрашени и изчезващи видове:

риби: лупавец (*Rutilus frisii*), резовски харип (*Alosa caspia bulgarica*), триигла бодливка (*Gasterosteus aculeatus*),

земноводи и влечуги - шипобедрена (*Testudo graeca*), шипоопашата (*Testudo hermanni*) и блатна (*Emys orbicularis*) костенурки, жълтокоремник (*Pseudopus apodus*), смок мишкар (*Zamenis longissimus*),

птици - черен (*Dryocopus martius*) и южен белогръб (*Dendrocopas leucotos*) кълвачи - най-често срещащи се на територията на резервати „Силкосия“ и „Узунбуджак“, горски бекас (*Scolopax rusticola*), бял (*Ciconia ciconia*) и черен (*Ciconia nigra*) щъркели, бухал (*Bubo bubo*), осояд (*Pernis apivorus*),

бозайници - трицветен нощник (*Myotis emarginatus*), видра (*Lutra lutra*), благороден елен (*Cervus elaphus*), вълк (*Canis lupus*).

1.15.6.2. Данни (видове и количества) за събиране на природни продукти, ако има данни за нарушения в резервата и в бившата буферна зона

Няма данни за нарушения в резервата и в бившата буферна зона.

1.15.7. Туризм, рекреация, спорт, услуги

Посещенията в резерват „Силкосия“ са разрешени по обявена със Заповед РД-1043/01.10.2004 г. на Министъра на околната среда и водите пътека за посетители.

До момента резерватът не е бил обект на екологично образование.

1.15.7.1. Регионални и Общински стратегии, програми и планове за развитие на туризма

- **Програма за развитие на туризма в община Царево 2009-2013 г. –** Програмата отчита факта, че все още на международния туристически пазар е ниско

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие на Европейския съюз и от държавния бюджет на Република България чрез Оперативна програма “Околна среда 2007-2013 г.”

равнището на информираност за община Царево. Благоприятен е фактът, че туристическото предлагане не е идентично с това на съседните общини. Определяща страна на туристическия продукт на община Царево са разнообразният релеф, запазената околна среда, природни феномени, съчетанието на планина с море, защитените територии.

Главна цел на програмата е: *„Разширяване и промяна в структурата на търсенето на туристическия продукт на община Царево от български и чуждестранни туристи, увеличаване на броя и престоя на българските и чуждестранни граждани, които почиват в общината при удължен туристически сезон“*. Освен главна цел, Програмата включва и 4 специфични цели: *„Устойчиво развитие на интегриран туристически продукт на база разнообразието от природни и антропогенни дадености на община Царево и подобряване на неговото качество“*; *„Ефективна маркетингова политика на дестинацията за популяризиране и налагане на продукта на туристическия пазар“*; *„Подобряване на състоянието на местната среда за развитие на туризма в община Царево“*; *„Създаване и укрепване на институционалната рамка за развитието на туризма в общината“*.

- **Планът за икономическо развитие на община Царево за периода 2007-2013 г.** поставя като Приоритет № 1 *„Развитие и технологично обновление на икономиката с основна специализация туризъм“*. Планът определя туризмът като структуроопределящ отрасъл с възможности за познавателен, еко и етно-туризъм.

- **В областната Стратегия за развитие на област Бургас за периода 2014-2020 г.** се посочва, че във вътрешността на областта има потенциал за развитието на специализирани форми на туризъм като екологичен, селски и др. В Стратегията се предлага прилагане на иновативни туристически практики, използващи потенциала на защитените територии. Бъдещото развитие на туризъм в тези територии трябва да бъде регулирано, за да се предотврати натоварване от човешки потоци в тези територии. Отбелязан е фактът, че област Бургас е сред водещите в страната, особено в областта на летния, респ. морския туризъм.

1.15.7.2. Списък на туристическите маршрути, при наличие на такива, с информация за: Заповед на министъра на околната среда и водите за определяне на туристическите маршрути; начална и крайна точка; категория;

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие на Европейския съюз и от държавния бюджет на Република България чрез Оперативна програма “Околна среда 2007-2013 г.”

продължителност на прехода; наличие на хижи или заслони; опасни участъци и обезопасеност; степен на информационна обезпеченост и др.

На територията на резерват „Силкосия“ няма туристически маршрути или части от такива. Туристическата дейност в резервата е забранена.

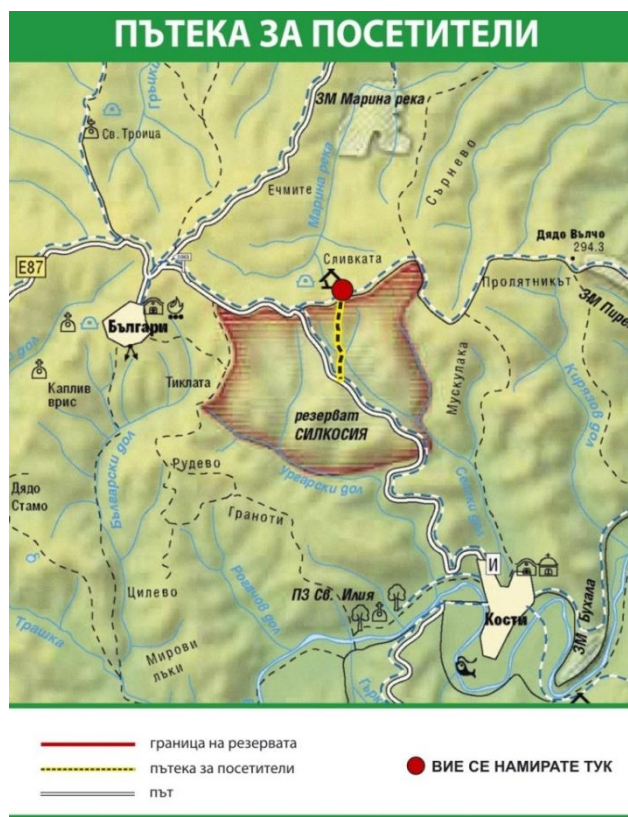
На територията на резерват „Силкосия“ има обособена пътека за посетители, обявена със Заповед РД-1043/01.10.2004 г. на Министъра на околната среда и водите.

В Приложение № 16 е даден списък на туристическите маршрути в района на резерват „Силкосия“, но извън неговите граници, и пътеката за посетители на територията на резервата.

1.15.7.3. Карта на туристическите маршрути в подходящ мащаб

В резервата няма туристически маршрути или части от такива.

На Фигура 1.15.7-3 е посочена пътеката за посетители в резервата.

Фигура 1.15.7-2 Пътека за посетители в резерват „Силкосия“

Карта на пътеката за посетители е дадена в Приложение № 3 (Карта № 1).

1.15.8. По-значими дейности и занаяти в района

Информацията е представена в точка 1.17.2 от настоящия ПУ.

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие на Европейския съюз и от държавния бюджет на Република България чрез Оперативна програма “Околна среда 2007-2013 г.”

1.15.9. Информираност на обществеността за резервата и отношението към него

1.15.9.1. Ниво на информираност на обществеността за резервата и отношението на местното население към него на база анкети и друга информация

В процеса на изготвяне на плана за управление бяха проведени анкети с местни жители в района на резервата. Целта беше да се установи отношението им към ЗТ и тяхната информираност за нея.

Отговорите показват, че повечето от анкетираните местни жители знаят, че на територията на община Царево, с. Българи и с. Кости има защитена територия, но част от тях не са наясно с нейната категория и статут, както и ограниченията, които тя налага.

1.15.9.2. Образователни проекти и програми, производство и разпространение на информационни и рекламни материали за резервата, работа с медии

В процеса на изготвяне на ПУ е поискана информация от МОСВ, РИОСВ-Бургас, ДПП Странджа и др. институции и организации относно издавани публикации, пътеводители, книги и др. материали за Р, които са известни до сега, вкл. къде и кой ги е разпространявал.

Съгласно получената информация, събрана във връзка с изготвянето на ПУ и направеното проучване, подобни материали са издавани и ни бяха предоставени от РИОСВ-Бургас (**Приложение № 22**).

Не са правени образователни програми, свързани с Р и популяризирането му. Както и мероприятия и инициативи и програми за еко образование, свързани с него. В рамките на настоящия проект са предвидени и се изпълняват дейности, популяризиращи ЗТ.

От дирекция ПП „Странджа“ бяха предоставени книги и други материали (**Приложение № 22**).

В процеса на изготвяне на ПУ бе поискана информация от МОСВ, РИОСВ-Бургас и др. институции и организации относно издавани публикации, пътеводители, книги и др. материали за резервата, които са известни до сега, вкл. къде и кой ги е разпространявал.

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие на Европейския съюз и от държавния бюджет на Република България чрез Оперативна програма “Околна среда 2007-2013 г.”

В рамките на настоящия проект са предвидени и се изпълняват дейности, популяризиращи ЗТ.

1.15.9.3. Възможности за ползване/обособяване на съществуващи информационно-туристически центрове в околните населени места за информирание на гости, туристи, местното население, обществеността за резервата, биологичното разнообразие и възможностите за туризъм

Няма съществуващи информационно-туристически центрове, разположени в близост до резервата. Най-близко разположеният информационно-посетителски център е в гр. Малко Търново.

1.15.9.4. Публикации, пътеводители, книги и др. материали за резервата

Публикациите, свързани с района на Р и прилежащите му територии са представени **Приложение № 12.**

1.16. НАСТОЯЩО ПОЛЗВАНЕ НА ПРИЛЕЖАЩИТЕ ТЕРИТОРИИ И ВЛИЯНИЕТО ВЪРХУ РЕЗЕРВАТА

В **точка 1.15** е предоставена информация за настоящото ползване на прилежащите територии и влиянието върху резервата.

1.16.1. Граници, разположение, собственост, административна и фондова принадлежност на защитената местност

Разположението и границата на ЗМ е представено в **Приложение № 3 (Карта № 1).** Информация за собствеността, фондовата и административната принадлежност на ЗМ е дадена в **Приложение № 20.**

1.16.2. Горскостопански дейности и функции на горите в прилежащата на резервата защитена местност

Информация за горскостопанските дейности и функции на горите в ЗМ е представена в **Приложение № 4.**

1.16.3. Ловно и рибно устройствените дейности в защитена местност “Горна Еленица”, вкл. конкретните райони и начините на ползване

Няма данни за конкретни райони на ловно и рибно устройствени дейности в защитена местност “Горна Еленица”. Още повече, че съществуващите водни тела на територията на ЗМ не предоставят условия за съществуването на ихтиофауна.

1.16.4. Настоящи дейности на населението: земеделие, риболов, животновъдство, промишлени производства, строителство на инфраструктурни

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие на Европейския съюз и от държавния бюджет на Република България чрез Оперативна програма “Околна среда 2007-2013 г.”

обекти, туризъм, народни занаяти и традиционни производства, в случай че такава информация не е представена в т. 1.15.

Информацията е представена в точка 1.15.

1.16.5. Вид, състояние и влияние на застроените прилежащи територии

В прилежащата на резервата ЗМ няма застроени територии.

1.16.6. Обекти от техническата инфраструктура - пътища, строителство, водоснабдителни съоръжения и др., които имат отношение към територията на резервата

Наличието на горски пътища по границите на резервата и автомобилен път, който го пресича, води до фрагментация на местообитанията и популациите на видове.

1.16.7. Начин на ползване на земеделските земи и други селскостопански обекти в прилежащите територии

Информацията е представена в точка 1.15.

1.16.8. Горскостопански дейности и функции на горите в прилежащите територии. Случаи на залесяване с нетипични/ инвазивни, включително чужди дървесни и храстови видове в непосредствена близост с резервата в бившата буферна зона - защитена местност “Горна Еленица”

Информацията е представена в точка 1.15.

1.16.9. Туристическа дейност и рекреационни ресурси в прилежащата на резервата защитена местност

В прилежащата на резервата ЗМ няма изградена туристическа инфраструктура. Туриступотокът не е значителен. Маркираната пътека за посетители за достъп до резерватната територия се посещава инцидентно. Туристическият натиск към ЗМ е пренебрежимо нисък.

1.17. КУЛТУРНО-ИСТОРИЧЕСКО НАСЛЕДСТВО

1.17.1. Списък със значимите археологически обекти и архитектурни паметници и исторически места в прилежащите територии - църкви, мемориали, етнографски обекти и др.

Община Царево е богата на паметници на културата, някои от които са с регионално и национално значение. Хилядолетната човешка цивилизация по тези земи е оставила тук множество долмени, тракийски светилища и жертвеници, надгробни могили и могилни некрополи, параклиси и свещени извори /аязми/.

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие на Европейския съюз и от държавния бюджет на Република България чрез Оперативна програма “Околна среда 2007-2013 г.”

Интерес представлява и специфичната странджанска архитектура, запазена в селата Кости, Българи и Кондолово със старите къщи, уникални със своя архитектурен стил. Те са строени от гърците, живели по тези земи преди своето преселване.

В **Приложение № 17** е представен списък със значимите археологически обекти, архитектурни паметници и исторически места в прилежащите на резерват „Силкосия“ територии.

1.17.2. Дейности от миналото, свързани с поминъка на населението и местните занаяти (рибарство, отглеждане на технически култури, пчеларство, билкарство и т.н.)

Влиянията на множество култури и фолклорни традиции се виждат днес в темпераментните народни танци и музика, в живописните народни носии и своеобразни обичаи.

Само в с. Българи и до днес е съхранен древният езически обичай „Нестинарство“. Магията на огнения танц привлича хиляди български и чужди туристи всяка година на празника на „Св. Св. Константин и Елена“ – покровителите на селото.

И до днес обичаят е неизяснена научна загадка – езически ли е или е християнски, но за странджанските българи нестинарският огън е свещен. Нестинарите от с. Българи са обявени за живо човешко наследство на ЮНЕСКО през 2010 г.

Запазени местни занаяти са лодкостроене, риболов, плетене на мрежи, пчеларство.

1.18. ЛАНДШАФТ

1.18.1. Структура на ландшафта

Съгласно регионалното ландшафтно райониране на България ландшафтите в резерват „Силкосия“ се отнасят към Факийско-Велекски ландшафтен район на Странджанската подобласт на Междупланинската зонална област на южнобългарските низини и ниски планини (Петров, 1997).

Според типологичното ландшафтно райониране на България обектът попада в следната ландшафтна структура:

Клас Планински ландшафти

Тип Ландшафти на средиземноморските нископланински гори

Подтип Ландшафти на нископланинските долинни лонгозни (псевдолианни) гори

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие на Европейския съюз и от държавния бюджет на Република България чрез Оперативна програма “Околна среда 2007-2013 г.”

Група Ландшафти на нископланинските долинни лонгозни гори върху алувиални наслаги

Подтип Ландшафти на нископланински субколхидски гори

Група ландшафти на нископланински субколхидски гори върху андезити

Група ландшафти на нископланински субколхидски гори върху неспоени кватернерни наслаги

Използваната типологична таксономична система, чрез която са определени отделните йерархични рангове и единици в резервата, е пряко свързана с категориите в извършената таксация на терена и по този начин е свързана единно с типологията на ландшафтите. От направената физико-географска характеристика се вижда, че територията на резервата се характеризира със сравнително еднообразни показатели. Малката разлика в надморската височина, значителни наклони, еднотипна скална основа (пясъчник), два типа почви - определят и еднообразието на ландшафта. Представен е само горският тип. Установени са 6 подтипове ландшафти както следва:

Горски иглолистен – 0,5 ha (0,1 % от общата площ) - 1 вид - горски иглолистен високостъблен склонов богат до среднобогат свеж – 0,5 ha;

Заема иглолистно-широколистни култури с преобладание на черен бор или чисти черборови култури.

Горски широколистен високостъблен – 393,9 ha (98,7 % от общата площ) - 5 вида - горски широколистен високостъблен склонов богат свеж до влажен – 130,0 ha; горски широколистен високостъблен склонов средно богат сух до свеж – 23,3 ha, горски широколистен високостъблен склонов беден сух до свеж – 4,7 ha; горски широколистен високостъблен склонов средно богат до богат свеж до влажен – 74,5 ha и горски широколистен високостъблен склонов среднобогат свеж – 161,3 ha. Заема естествени чисти и смесени формации с източен бук, цер, зимен дъб, благун, габър и единично участие на явор, клен и бреза и др.

1.18.2. Естетически качества

1.18.2.1. *Особености в ландшафта на резервата и прилежащите територии от значение за естетическото въздействие на територията като цяло.*

Голямата хоризонтална и вертикална разчлененост на резерватната територия допринася за възприемане на голямо разнообразие от форми и цветове през различните

сезони. Ландшафтите, в които участват съобществата на странджански дъб, се отличават с разнообразен състав, сложна структура и уникалност.

1.18.2.2. *Информация за фактори и процеси, водещи до негативни нарушения в естествената структура на ландшафта.*

Степента на уязвимост на естествените ландшафти в резервата се оценява като средна. Устойчивостта на тяхната структура се определя от процесите на самоорганизация на ландшафта. Няма основание да се счита, че промените в основните компоненти - релефът, като преразпределящ абиотичните фактори на средата и растителността, ще се променят по начин и посока, която да намали устойчивостта на ландшафтите. Причини, които могат да нарушат устойчивостта на природните ландшафти в резервата са различни видове природни бедствия, като наводнения, пожари и други.

1.19. СЪСТОЯНИЕ НА КОМПОНЕНТИТЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА

Състоянието на климата и атмосферния въздух е разгледано в точка 1.8 от ПУ. Състоянието на водите е разгледано в точка 1.10 от ПУ. Състоянието на почвите е разгледано в точка 1.11 от ПУ.

Качеството на атмосферния въздух в района на резервата и защитената местност е добро. Няма установени превишения на НДЕ по отношение на КАВ в района.

Състоянието на повърхностните и подземните води е добро. Няма установени превишения на ПДК.

На територията няма регистрирани значими замърсявания с битови и строителни отпадъци, както и нерегламентирани сметища.

В резултат на направеното описание и анализ на компонентите на околната среда, е направено заключението, че общото състояние на основните компоненти на околната среда е добро и не съществуват значими нарушения и замърсявания.

Няма значими източници на замърсяване в района, които да повлияят върху качеството на околната среда в района.

ПЪРВА ОЦЕНКА

1.20. ЕКОЛОГИЧНА ОЦЕНКА

Съгласно Наредбата за разработване на ПУ на ЗТ, Екологичната оценка е направена по възприети общоевропейски критерии (уязвимост, рядкост, естественост, типичност, размери, биологично разнообразие, стабилност и нестабилност).

За опазването и подобряването благоприятното природозащитно състояние на природните местообитания, свързаните с тях растителни съобщества и видове, в границите на резерват ”Силкосия“ **положително значение** имат следните административни забранителни дейности, формулирани в Заповедта за обявяване на резервата, и общите постановки на ЗЗТ:

- Забраната за паша на добитък, сечене, кастрене, изкореняване на дървета, събиране на растения, внасяне на неместни растителни и животински видове, събиране или увреждане на скални образци, добив на инертни материали от речното поречие, достъп и движение на хора извън определените места.

От факторите с положително значение, освен административно-управленските, пряко насочени към опазването на резервата, следва да се отчетат и следните:

- Териториалния обхват на резервата, създаващ предпоставки за опазване в голяма степен на функционалните връзки на екосистемите.
- Труднодостъпен терен в голяма част от територията на резервата.
- Голямата хоризонтална и вертикална разчлененост на резерватната територия.
- Чистата околна среда в околност на резервата и липса на значими индустриални или битови замърсители.
- Високата степен на естественост на екосистемите и природните местообитания.

От отрицателните фактори, свързани с опазването и подобряването благоприятното природозащитно състояние на природните местообитания и свързаните с тях растителни съобщества и видове, в границите на резерват ”Силкосия”, могат да се посочат:

- Малката относителна площ на резерватната територия след нейната редукция.

- В непосредствена околност на резервата се намират две сравнително големи за района селищни съсредоточия.
- Наличието на няколко линейни инфраструктурни съоръжения, прекосяващи резервата, които са трансекти за антропофитно замърсяване с неместни видове и битово и транспортно замърсяване.
- Значими все още следи от водените горскостопански дейности до обявяването на резервата – все още невъзстановена възрастова и пространствена структура на горските съобщества в близост до стабилизираните пътища. Наличие на няколко увредени горски участъци, използвани за горски складове, камионни обръщала и др.
- Маркираната пътека за достъп до резерватната територия не се посещава, освен инцидентно, поради което липсва превантивния граждански контрол върху потенциални нарушения в резерватната територия.
- Околните на резервата територии са с интензивно развивано горско и ловно стопанство, включително – чрез изграждането и поддържането на съответната инфраструктура, като потенциално огнище на замърсители и коридор за проникване на инвазивни и антропофитни елементи.
- Промените в климата и хидрологичния режим, като пречка за естественото възстановяване на повлияни до обявяването на резервата природни местообитания.

Оценката на територията по посочените критерии е в:

степени – “ниска”, “средна” “висока”

значение – “национално“, „европейско“ и „свременно“.

1.20.1. Уязвимост

1.20.1.1. Установените видове и местообитания да се оценят от гледна точка на тяхната уязвимост от антропогенни и естествени процеси и въздействия (пожари и др), за: видовете, местообитанията и целия природен комплекс.

Най-уязвими за резерват „Силкосия“ и защитената местност „Горна Еленица“ са местата с човешко присъствие – това в по-малка степен е маркираната пътека, но най-вече пътищата за достъп на служителите, свързани с ловната и горскостопанска дейност по и в близост до границите на резервата, както и пътищата, по които се

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие на Европейския съюз и от държавния бюджет на Република България чрез Оперативна програма “Околна среда 2007-2013 г.”

извършва охраната на резервата. Уязвими са и откритите местообитания, където следствие на ограниченото човешко присъствие и липса на паша от домашни животни в съчетание на нисък натиск от диви тревопасни, са с ускорени сукцесионните процеси и настъпва силно захрастяване или обрастване с дървесна растителност.

Уязвимостта на природния комплекс по отношение на природни и антропогенни процеси е в степен и характер, които не предлагат възможност за предприемане на мерки за премахване на отрицателно действащи фактори или за намаляване на тяхното въздействие в самата резерватна територия.

Видовете, в преобладаващата си част са слабо уязвими от антропогенни и естествени процеси и въздействия. Популациите на единични видове висши растения (напр. в някои находища на Странджански пирен (*Erica arborea*)) е възможно да проявяват негативни тенденции, свързани с естествени процеси на развитие на растителните съобщества. Най-уязвими са местата, където прякото човешко присъствие може да предизвика безпокойство, особено през размножителния период на някои видове.

За определяне степента на уязвимост е ползвана комбинирана оценка на степента на следните параметри:

- Фрагментация
- Промяна в заеманата площ и фрагментацията
- Промяна в структурата
- Възстановимост.

Уязвимост по групи видове, местообитания и природния комплекс

Група	Степен	Причини
Макромицети	Ниска	Групата като цяло е слабо уязвима към антропогенни влияния и естествени процеси при запазване на съществуващия режим.
Мъхообразни Лихенизирани гъби (лишеи)	Средна	Състоянието на местообитанията и съществуващият режим на управление на ЗТ, обуславят средна степен на уязвимост.
Висши растения	Ниска	Висшите растения като цяло са с ниска уязвимост към антропогенни и естествени процеси и въздействия.

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие на Европейския съюз и от държавния бюджет на Република България чрез Оперативна програма “Околна среда 2007-2013 г.”

План за управление на резерват „Силкосия“

Група	Степен	Причини
		Популациите на единични видове висши растения (напр. в някои находища на <i>Erica arborea</i>) е възможно да проявяват негативни тенденции, свързани с естествени процеси на развитие на растителните съобщества.
Лечебни растения	Средна	Възможна е проявата на негативни тенденции при отделни видове в резултат на естествените процеси, протичащи в растителните съобщества. Възможно е поради климатичните промени да настъпят и изменения в степента на уязвимост на някои видове лечебни растения.
Безгръбначни животни	Ниска	Установените таксони <u>водни</u> безгръбначни са без консервационен статус. Няма директни антропогенни въздействия, които да ги застрашават. Естествени фактори, които биха довели до промени в структурата на зообентосното съобщество са възможни промени в хидрологичния режим на р. Селски дол.
	Средна	От общо 168 вида <u>сухоzemни</u> безгръбначни животни, няма видове в ЧК на България. Като „уязвими“ в световен мащаб, включени в червения списък на IUCN са 4 вида: <i>Cerambyx cerdo</i> , <i>Rosalia alpina</i> , <i>Morimus funereus</i> и <i>Lycaena ottomanus</i> . 4 вида са Балканските ендемити: (<i>Bythinus balkanicus</i> , <i>Coelotes jurinitschi</i> , <i>C. karlinskii</i> , <i>C. kulczynskii</i>) и 1 балкански субендемит (<i>Lycaena ottomanus</i>). Заплахи са браконьерска сеч, пожари и прилагането на пестициди в близост до резервата по въздуха (например през 2013 г. срещу гъботворка). На територията на резервата не са установени реални заплахи и прилагане на специални мерки не е необходимо.
Земноводни и влечуги	Средна	Четири вида (от общо 25) са включени в ЧК на България (3 вида в категория „Застрашен“ и 1 вид в категория „Уязвим“), а 1 от тях е категоризиран, като застрашен на

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие на Европейския съюз и от държавния бюджет на Република България чрез Оперативна програма „Околна среда 2007-2013 г.“

План за управление на резерват „Силкося“

Група	Степен	Причини
		<p>световно ниво (категория “Уязвим” в Червения списък на застрашените видове на IUCN).</p> <p>На територията на резервата не са установени конкретни заплахи за тези или други видове.</p>
Птици	Ниска	<p>От гнездящите и постоянни за резервата видове птици (общо 47 вида) най-уязвими са 2 вида: сивият кълвач (<i>Picus canus</i>) и южния белогръб кълвач (<i>Dendrocopos leucotos</i>) поради техния висок консервационен статус. В категория “уязвим” на ЧК на България (2011) са 3 вида: бял щъркел, градински присмехулник и полубеловрата мухоловка.</p> <p>Уязвимостта спрямо естествени процеси е свързана с тясна специализация към храна и местообитания;</p>
Бозайници	Средна	<p>От общо 24 вида бозайници, (без прилепи) 2 вида са включени в ЧК на България - 1 вид - европейски вълк (<i>Canis lupus</i>) категория VU; 1 вид дива котка (<i>Felis silvestris</i>) - EN;</p> <p>Заплахи при бозайниците (и прилепи): Уязвими са местата с пряко човешко присъствие, които могат да предизвикат безпокойство, особено през размножителния период и ловния сезон.</p>
Прилепи	Ниска	<p>От общо 16 вида прилепи 8 вида са включени в ЧК на България, в категория “уязвим” са: южен подковонос (<i>Rhinolophus euryale</i>), средиземноморски подковонос (<i>Rhinolophus blasii</i>), широкоух прилеп (<i>Barbastella barbastellus</i>), дългокрил прилеп (<i>Miniopterus schreibersii</i>), дългопръст нощник (<i>Myotis capaccinii</i>), трицветен нощник (<i>Myotis emarginatus</i>), дългоух нощник (<i>Myotis bechsteinii</i>) и малък вечерник (<i>Nyctalus leisleri</i>).</p> <p>По IUCN - дългопръст нощник (<i>Myotis capaccinii</i>) е в категория VU; южен подковонос (<i>Rhinolophus euryale</i>),</p>

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие на Европейския съюз и от държавния бюджет на Република България чрез Оперативна програма “Околна среда 2007-2013 г.”

Група	Степен	Причини
		широкоух прилеп (<i>Barbastella barbastellus</i>), дългокрил прилеп (<i>Miniopterus schreibersii</i>) и Дългоух нощник (<i>Myotis bechsteinii</i>) са в категория NT.
Природни местообитания	Средна	<p>Вкл. в ЧК на България, том III, с категория: Застрашено.</p> <p>Местообитания с код 4030 (<i>Европейски сухи ерикоидни съобщества</i>), 91M0 (<i>Балкано-Панонски церово-горунови гори</i>), 91S0* (<i>Западно понтийски букови гори</i>), 9180* (<i>Смесени гори от съюза Tilio-Acerion върху сипеи и стръмни склонове</i>), 91G0* (<i>Панонски гори с Quercus petraea и Carpinus betulus</i>) и с код 91E0* (<i>Крайречни смесени гори от Quercus robur, Ulmus laevis и Fraxinus excelsior или Fraxinus angustifolia покрай големи реки (Ulmenion minoris)</i>)</p> <p>Вкл. в ЧК на България, том III, с категория: Уязвимо.</p> <p>Местообитание с код 7220* (<i>Извори с твърда вода и туфести формации (Cratoneurion)</i>).</p> <p>Причините и поясненията за оценката на степента са посочени в Приложение № 2 (Таблица № 1.20-1).</p>
Природен комплекс	Средна	Територията е относително добре запазена. Териториално, нарушенията, свързани с електропроводната просека и другите инфраструктурни обекти, макар с малък дял спрямо общата площ на резервата са потенциална причина за уязвимост на целия природен комплекс.

1.20.1.2 Необходимост от мерки за премахване на фактори или намаляване на тяхното въздействие.

Не се налагат спешни мерки за премахване или намаляване на факторите на въздействие.

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие на Европейския съюз и от държавния бюджет на Република България чрез Оперативна програма “Околна среда 2007-2013 г.”

Необходими са превантивни мерки по отношение на климатичните промени, потенциални незаконни сечи и събиране на природни продукти (гъби и лечебни растения).

Специално внимание трябва да се обърне на въздействието на пътя и просеката на електропровода.

1.20.2. Рядкост

Съгласно международните документи, рядкостта на застрашените растения, животни и типовете природни местообитания се смята като елемент на заплахата. Оценка на рядкостта на видовете макромидети в световен, европейски, национален и локален мащаб е следната:

- в световен мащаб – към момента липсват международни документи, касаещи макромидетите;
- в европейски мащаб – средна – редица консервационно значими видове са представени в червени списъци на европейски страни, един вид е кандидат за Европейски червен списък на гъбите
- в национален мащаб – висока – територията съхранява популации на 12 консервационно значими вида макромидети

Висшите растения са с висока степен на рядкост, отчитайки представеността на голям брой консервационно значими видове с национален и международен природозащитен статус, както и факта, че се касае за територия с редки за нашата страна и в европейски мащаб местообитания.

- в световен мащаб – висока – резерватът опазва характерен и рядък комплекс от растителни видове, а също така популации на три вида висши растения с международна значимост;
- в европейски мащаб – висока – резерватът опазва характерен и рядък комплекс от растителни видове, популации на видове с природозащитен статус, сред тях такива, които в Европа са представени само или главно в Странджа планина, а също така популации на три вида висши растения с международна значимост;
- в национален мащаб – висока – територията съхранява популации на 22 консервационно значими вида висши растения, от които 6 вида, включени в Червена книга на Република България (всички с категория „Застрашен“) и 17 вида в приложения

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие на Европейския съюз и от държавния бюджет на Република България чрез Оперативна програма “Околна среда 2007-2013 г.”

на Закона за биологичното разнообразие, сред тях в приложение 3 са 13 вида, един от приложение 2а и три – в приложение 4.

Оценката на рядкостта на лечебните растения показва, че:

- в световен мащаб висока – резерватът опазва характерен комплекс от редки лечебни видове.
- в европейски мащаб – висока – резерватът опазва характерен комплекс от редки лечебни видове, част от които в Европа са представени с популации само или главно в Странджа планина;
- в национален мащаб – висока – територията съхранява популации на 9 консервационно значими вида лечебни растения, от които 2 вида, включени в Червена книга на Република България (с категория „Застрашен“) и 6 вида, защитени от Закона за биологичното разнообразие, както и 4 вида под Специален режим на опазване и ползване според Закона за лечебните растения.

В растителните съобщества на резервата, съобразно общата специфика за геоботаничен окръг Странджа, преобладават тези, свързани със специфичните комплекси от рефугиален тип, за които е характерно участието на голям брой терциерни реликти и сравнително малък брой ендемити.

Една от специфичните черти на екосистемите в резервата е висока численост на евксинския флорен елемент (близо 1/6) спрямо останалите флорни елементи в субмедитеранската група. По този показател, растителните съобщества са на едно от първите места от териториите в западната част на район Велека, геоботаничния окръг Странджа.

Друга отличителна черта на екосистемите и биотопите в резервата е високата концентрация на терциерни растителни реликти – близо 50 % от общия брой на реликтите в границите на район Велека, ботаничен окръг Странджа. Голяма част от характерните за резервата реликти са с крайно ограничено разпространение, което за пределите на Европейския съюз покрива единствено район Велека, ботаничен окръг Странджа. Разглеждайки малката относителна площ на Евксинската провинция, респективно Черноморския биогеографски регион, в рамките на Европейската мрежа Натура 2000 може да се възприеме, че съобществата са с високо или определящо участие на южноевксински реликти, като съобщества с “ендемично” разпространение. До момента липсват данни за негативни тенденции при флорния комплекс като цяло.

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие на Европейския съюз и от държавния бюджет на Република България чрез Оперативна програма “Околна среда 2007-2013 г.”

План за управление на резерват „Силкосия“

Група	Степен	Причини/негативни тенденции
Макромицети	Висока	Макромицетите са с висока степен на рядкост, отчитайки представеността на редки консервационно значими видове, както и факта, че става въпрос за територия с редки за нашата страна и в европейски мащаб местообитания.
Мъхообразни	Средна	Няма установени редки, реликтни и ендемични видове. Добре запазени редки за страната и в европейски мащаб местообитания.
Лихенизирани гъби (лишеи)	Средна	Добре запазени редки за страната и в европейски мащаб местообитания.
Висши растения	Висока	Наличните данни за флористичното разнообразие в резервата показват, че групата на висшите растения е с висока степен на рядкост , обусловена от присъствието в резерватната територия на 22 редки видове растения с национален и международен природозащитен статут и 26 реликтни вида висши растения.
Лечебни растения	Висока	Флората на резервата включва 22 консервационно значими вида растения, от които 9 вида са лечебни растения с национален и международен природозащитен статут. Част от тези видове са изключително редки за страната, като някои от тях са разпространени единствено в Странджа. Повечето от видовете са привързани към приоритетни за опазване и с европейска значимост местообитания.
Водни безгръбначни животни	Ниска	Един вид (от общо 7) е рядък на национално ниво - <i>Caliaeschna microstigma</i> . Реликтни и ендемични видове не са установени.
Сухоzemни безгръбначни животни	Висока	Редки видове са 27 (22 от <i>Aranei</i> и 5 от <i>Lepidoptera</i>) Балкански ендемити - 4 вида (3 от <i>Aranei</i> и един от <i>Coleoptera</i>) са балкански ендемити и един е субендемичен (<i>Lepidoptera</i>). Реликтните видове са 13

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие на Европейския съюз и от държавния бюджет на Република България чрез Оперативна програма “Околна среда 2007-2013 г.”

		(<i>Aranei</i>).
Земноводни и влечуги	Ниска	Един вид (от общо 25) е рядък на национално ниво - пъстър смок (<i>Elaphe sauromates</i>). Реликтни и ендемични видове няма.
Птици	Ниска	Редки видове на национално ниво са 2 вида: южен белогръб кълвач (<i>Dendrocopos leucotos</i>) и полубеловрата мухоловка (<i>Ficedula semitorquata</i>). Националната популация на първия вид е около 1200-1700 дв., а на втория: 1500-3500 дв.
Бозайници	Средна	Няма редки видове бозайници. 1 вид бозайник - невестулка (<i>Mustela nivalis</i>) е балкански ендемит.
Прилепи	Ниска	Няма редки и ендемитни видове.
Екосистеми и биотопи	Висока	<p>Вкл. в ЧК на България, том III, с категория: Застрашено.</p> <p>Местообитания с код 4030 (<i>Европейски сухи ерикоидни съобщества</i>). 91M0 (<i>Балкано-Панонски церово-горунови гори</i>). 91S0* (<i>Западно понтийски букови гори</i>), 9180* (<i>Смесени гори от съюза Tilio-Acerion върху сипеи и стръмни склонове</i>), 91G0* (<i>Панонски гори с Quercus petraea и Carpinus betulus</i>) и с код 91E0* (<i>Крайречни смесени гори от Quercus robur, Ulmus laevis и Fraxinus excelsior или Fraxinus angustifolia покрай големи реки (Ulmenion minoris)</i>)</p> <p>Вкл. в ЧК на България, том III, с категория: Уязвимо.</p> <p>Местообитания с код 7220* (<i>Извори с твърда вода и туфести формации (Cratoneurion)</i>) и с код 8220 (<i>Хазмофитна растителност на силикатни скални склонове</i>). Причините и поясненията за оценката на степента са посочени в Приложение № 2 (Таблица № 1.20-1).</p>

1.20.2.1. Оценка на негативни тенденции в числеността на видовете

До момента липсват данни за негативни тенденции, както при флорния комплекс като цяло, така и при популациите на консервационно значимите видове висши растения. Изключение са популациите на 2 консервационно значими вида - *Calluna vulgaris* и *Erica arborea*, при които е възможно проявата на негативна тенденция в числеността.

Към момента липсват данни за негативни тенденции в числеността на видовете.

1.20.3. Естественост

Преобладават първични екосистеми с коренни дъбови, източно-букови и смесени широколистни съобщества с висока степен на естественост. За екосистемите и местообитанията в резервата, установените характеризиращи видове висши растения имат в преобладаваща степен естествен произход.

Разселването на инвазивни видове има локален характер за цялата резерватна територия. Потенциално уязвими участъци са поречията на реките Селски и Ургарски дол, просеката на електропровода, съществуващите горски пътища и автомобилен път. Коренната растителност доминира на територията на резервата (около 98 %).

Въздействието в прилежащите територии върху екосистемите е незначително, като пряко или косвено такова въздействие може да се очаква от териториите, разположени по границите на резервата. Потенциално уязвими траектории на проникване са течението на реките Селски и Ургарски дол.

Мерките трябва да бъдат насочени към ограничаване разпространението на акацията в прилежащите територии на резервата.

Отличителна черта на екосистемите и биотопите в резервата е най-високата концентрация на терциерни растителни реликти – около 50 % от общия брой на реликтите в границите на ботаникогеографски окръг Странджа, район Велека. Общата оценка: Висока степен на естественост.

Установените видове лихенизирани гъби (лишеи), макромицети, мъхообразни, висши растения и лечебни растения имат естествен произход.

Група	Степен	Причини/ Основания
Екосистеми	Висока	Преобладават първични екосистеми с коренни дъбови, източно-букови и смесени широколистни

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие на Европейския съюз и от държавния бюджет на Република България чрез Оперативна програма “Околна среда 2007-2013 г.”

Група	Степен	Причини/ Основания
		съобщества с висока степен на естественост. Въздействието в прилежащите територии върху екосистемите е незначително, като пряко или потенциално въздействие може да се очаква от териториите, разположени под резерватната по течението на реките Селски и Ургарски дол. В храстовия етаж се срещат обикновен глог (<i>Crataegus monogyna</i>), скоруша (<i>Sorbus domestica</i>), мушмула (<i>Mespilus germanica</i>), и др. Общо за резервата ходът на сукцесията към възстановяване на естествените дъбови местообитания е напреднал значително и тези местообитания нямат висока консервационна значимост, представлявайки серийно съобщество при възстановяването на термофилните дъбови гори.
Ландшафти	Висока	Ландшафтите са с относително висока степен на естественост и са сравнително слабо повлияни от антропогенни фактори.
Лихенизирани гъби (Лишеи), Макромицети, Мъхообразни, Висши растения, Лечебни растения	Висока	Местообитанията в резерватната територия са с висока степен на естественост и слабо повлияни. Установеният флорен комплекс е с естествен произход и в не малка степен с реликтна природа (установени са 26 реликтни вида). Наличието на адвентивни видове не повлиява на естествената природа на растителността.
Безгръбначни животни Земноводни и влечуги Птици Бозайници Прилепи	Висока	Всички представители на фауната се характеризират с относително висока степен на екологична пластичност. Всички представители на фауната са естествени обитатели на отделните екосистеми представени в резервата.

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие на Европейския съюз и от държавния бюджет на Република България чрез Оперативна програма “Околна среда 2007-2013 г.”

1.20.4. Типичност

Отсъствието на значими антропогенни въздействия от обявяването на резервата е причина да съществуват типични местообитания, свързани със смесени широколистни съобщества. Видовият състав от флората и фауната е типичен за съществуващите горски екосистеми и не са повлияни от антропогенна дейност. Установените висши растения са типични за представените в резерватната територия местообитания и за растителността на Странджа планина като цяло.

По отношение на фауната, всички групи - Безгръбначни животни, Земноводни и влечуги, Птици и Бозайници, се характеризират с типични обитатели за местообитанията в резервата.

Група	Оценка	Причина
Макромицети	Висока	Видовият състав е типичен за този тип местообитания.
Висши растения	Висока	Видовият състав е типичен за този тип горски екосистеми.
Лечебни растения	Висока	Видовият състав е типичен за този тип горски екосистеми.
Безгръбначни животни Земноводни и влечуги Птици Бозайници Прилепи	Висока	От установените таксони водни безгръбначни животни една част са саксеносапробни и олигосапробни - характерни за планински и полупланински реки. Останалите са основно еврибионти. Сухоземни безгръбначни животни са характерни за горски екосистеми. Една част от тях извършват денонощна или сезонна миграция от съседни на резервата територии. Типични за хълмист терен, покрит с широколистни гори, със значителен склоп в Югоизточна България са 5 от установените 7 вида земноводни и 4 от установените 18 вида влечуги.

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие на Европейския съюз и от държавния бюджет на Република България чрез Оперативна програма “Околна среда 2007-2013 г.”

План за управление на резерват „Силкося“

Група	Оценка	Причина
		<p>Видовият състав на птиците и бозайниците е типичен за равнинни широколистни гори, които са с най-голямо участие в резервата.</p> <p>Повечето установени видове са типични обитатели на широколистните гори, с относително малка надморска височина.</p> <p>Ксерофилните видове се разполагат в покрайнините на гората и по-високите части, докато мезофилните са в ниските части и в доловете, следвайки инверсията на едификаторните растения в резервата.</p>

Оценка за типичността на природните местообитания е дадена по-долу.

Име и обвързаност на типове природни местообитания	Степен на типичност спрямо определени екологични условия	Степен на повлияване на типичността, в следствие продължителни въздействия с антропогенен характер	Степен на значимост на резервата за съхраняването на типичните за региона местообитания
<p>Природни местообитания с код 4030 (Европейски сухи ерикоидни съобщества 7220* (Извори с твърда вода и туфести формации (Cratoneurion)) и 91E0* (Крайречни смесени гори от <i>Quercus robur</i>, <i>Ulmus laevis</i> и <i>Fraxinus excelsior</i> или <i>Fraxinus angustifolia</i> покрай големи реки (<i>Ulmion minoris</i>))</p>	Средна	Ниска	Ниска

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие на Европейския съюз и от държавния бюджет на Република България чрез Оперативна програма “Околна среда 2007-2013 г.”

Име и обвързаност на типове природни местообитания	Степен на типичност спрямо определени екологични условия	Степен на повлияване на типичността, в следствие продължителни въздействия с антропогенен характер	Степен на значимост на резервата за съхраняването на типичните за региона местообитания
Природно местообитание 8220	Ниска	Ниска	Ниска
Природно местообитание 91M0	Висока	Средна	Средна
Природно местообитание 91S0*	Висока	Ниска	Висока
Природно местообитание 9180*	Средна	Ниска	Средна
Природно местообитание 91G0*	Висока	Ниска	Средна

Причините и поясненията за оценката на степента на природните местообитания са посочени в **Приложение № 2 (Таблица № 1.20-1)**.

1.20.5. Размери

Резерват „Силкосия“ – е най-малкият по площ в геоботаничен окръг „Странджа“. Резерватът в своите съвременни, редуцирани граници, заедно със защитената местност “Горна Еленица” осигуряват достатъчно благоприятни условия за опазването на природните местообитания и растителните сообщества в техния обхват. Установените 8 броя природни местообитания, включени в 4 броя Екологични групи екосистеми показват представителност спрямо заложените цели за опазване и достатъчност на размерите на двете територии за запазване на биологичното разнообразие и за постигане на устойчиво управление на териториите. Във връзка с това не се налагат промени в границите на резервата и защитената местност.

Група	Оценка	Причина
Лихенизирани гъби	Висока	Този спектър от микроместообитания прави територията на резервата

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие на Европейския съюз и от държавния бюджет на Република България чрез Оперативна програма “Околна среда 2007-2013 г.”

План за управление на резерват „Силкосия“

Група	Оценка	Причина
		оптимална.
Макромицети	Висока	Територията на резервата е оптимална.
Мъхообразни	Висока	Площта на резервата е достатъчна.
Висши растения	Висока	Територията е оптимална за тази организмова група.
Лечебни растения	Висока	Територията на резервата е оптимална.
Фауна	Висока	Размерите на резервата са достатъчни за поддържане на жизнени популации и размножителен потенциал на характерните за този район животински видове. Няма необходимост от промени в границите на резервата и защитената местност.
Природни местообитания	Висока	Установените 8 броя природни местообитания, показват представителност спрямо заложените цели за опазване и достатъчност на размерите на двете територии за запазване на биологичното разнообразие и за постигане на устойчиво управление на териториите. Не се налагат промени в границите на двете територии. Причините и поясненията за оценката на степента са посочени в Приложение № 2 (Таблица № 1.20-1) .

1.20.6. Биологично разнообразие

Флората и микотата в резервата имат висока стойност в световен, европейски и национален мащаб. Опазват се 12 конзервационно значими вида макромицети, много от които редки в европейски мащаб, както и типичен комплекс от макромицети за редки в европейски мащаб местообитания. Опазва се също така рядък комплекс от

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие на Европейския съюз и от държавния бюджет на Република България чрез Оперативна програма “Околна среда 2007-2013 г.”

растителни видове, популации на три вида висши растения с международна значимост; популации на видове с природозащитен статус, които в Европа са представени само или главно в Странджа планина, популации на 22 консервационно значими вида висши растения, от които 6 вида, включени в Червена книга на Република България (всички с категория „Застрашен“) и 17 вида в приложения на Закона за биологичното разнообразие, от тях в Приложение 3 са 13 вида, един от Приложение 2а и три – в Приложение 4.

От безгръбначните и гръбначни животни, като балкански ендемити са установени 6 вида. Национално консервационно значими видове на територията на резервата се обобщават като: Защитени по смисъла на ЗБР са 89 вида гръбначни (15.2 % от всички таксони установени в България), в ЧК на България са вписани 19 вида гръбначни животни (3.2 %), от които 5 вида птици. С европейска значимост защитени по Директива 92/43/ЕО за местообитанията от безгръбначните животни попадат 8 вида (4,8 %) и 35 вида (6 %) гръбначни животни и по Директива 2009/147/ЕО за защита на дивите птици 11 вида (1.9 %). Защитени по смисъла на Бернската конвенция са 73 вида гръбначни животни (12.5 %), от които 48 вида птици. По Бонската конвенция са защитени 16 вида гръбначни животни (2.7 %). Със световна значимост по IUCN са вписани 10 вида гръбначни животни (1.7 %), от които 1 вид птица.

На територията на резервата е формиран комплекс от ценози, типичен за умерения пояс на Северното полукукло.

В растителната покривка на резервата доминират екосистемите на горските съобщества – 98 % от общата площ. Екосистемите на поляните и голините с растителност заемат 2 %.

Преобладават растителните съобщества на източния горун (*Quercus polycarpa*), на източния бук (*Fagus orientalis*), на благуна (*Quercus frainetto*), на цера (*Quercus cerris*), на обикновения габър (*Carpinus betulus*), на мъждряна (*Fraxinus ornus*).

Смесените гори с участие на различни дървесни видове, без преобладаване на някои от тях, заемат около 20 %.

В резервата се опазват едни от сравнително големите площи със „стари гори“ (Old-growth forests), изключително важни за опазване на биоразнообразието в Странджа планина. Горите с характеристики, близки до изискванията за „стари гори“, заемат около 1/3 от общата площ на резервата. Средната възраст на горите е около сто години, а най-възрастните – дъбови и източнобукови гори, са около 170 годишни.

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие на Европейския съюз и от държавния бюджет на Република България чрез Оперативна програма „Околна среда 2007-2013 г.“

План за управление на резерват „Силкосия“

Растителните съобщества в резерватната територия могат да бъдат причислени към 8 броя различни типове природни местообитания, включени в Приложение 1 на Директивата 92/43 на Съвета на Европейската икономическа общност за запазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна (Директивата за местообитанията 92/43 ЕЕС, HD 92/43):

Група	Оценка	Причини
Макромицети Лихенизирани гъби	Висока	Резерватът осигурява опазването на 12 консервационно значими вида макромицети, много от които редки в европейски мащаб, както и типичен комплекс от макромицети за редки в европейски мащаб местообитания.
Висши растения Мъхове	Висока	Резерватът има важно значение за опазването на популации на 22 консервационно значими висши растения, сред които 1 вид, включен в Бернската конвенция, 3 вида обект на CITES, 17 вида по ЗБР (приложение 3 – 13 вида, приложение 2а – 1 вид, приложение 4 – 3 вида).
Лечебни растения	Висока	Резерватната територия опазва значителна част от специфичното растително разнообразие на Странджа (повече от 100 вида лечебни растения, около 7 % от разпространените в планината). В границите на резервата се опазват популации на 9 консервационно значими вида лечебни растения с национален и международен природозащитен статут.
Природни местообитания	Висока	В резервата са установени 8 типа природни местообитания, включени в Приложение 1 на ЗБР, като 5 от тях са обозначени като Приоритетни за опазване. Природните местообитания в резервата могат да се свържат с 10 типа, включени в Червената книга на РБ. Причините и поясненията за оценката на степента са посочени в Приложение № 2 (Таблица № 1.20-1) .

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие на Европейския съюз и от държавния бюджет на Република България чрез Оперативна програма “Околна среда 2007-2013 г.”

Група	Оценка	Причини
Растителни съобщества, определени като важни за опазване в резервата и станали основа за определяне на неговото международно значение за опазване на биологичното разнообразие	Висока	<ul style="list-style-type: none"> гора от източен бук (<i>Fagus orientalis</i>) с вечнозелен подлес от странджанска зеленика (<i>Rhododendron ponticum</i>), лавровишня (<i>Laurocerasus officinalis</i>) и колхидски джел (<i>Ilex colhica</i>); гора от източен горун (<i>Quercus polycarpa</i>) и благун (<i>Quercus frainetto</i>) с подлес от странджанска зеленика (<i>Rhododendron ponticum</i>) и понтийско бясно дърво (<i>Daphne pontica</i>); гора от източен горун (<i>Quercus polycarpa</i>) и благун (<i>Quercus frainetto</i>) с подлес от калуна (<i>Calluna vulgaris</i>) и пирен (<i>Erica arborea</i>); гора от източен горун (<i>Quercus polycarpa</i>) и благун (<i>Quercus frainetto</i>) с подлес от чашководна звъника (<i>Hypericum calycinum</i>) и пухесто горянче (<i>Epimedium pubigerum</i>); гора от източен горун (<i>Quercus polycarpa</i>), благун (<i>Quercus frainetto</i>) и цер (<i>Quercus cerris</i>) с подлес от летнозелени храсти (<i>Mespilus germanica</i>, <i>Crataegus monogyna</i>, <i>C. pentagyna</i>, <i>Carpinus orientalis</i> и др.); смесена гора цер (<i>Quercus cerris</i>), източен горун (<i>Quercus polycarpa</i>), благун (<i>Quercus frainetto</i>) и обикновен габър (<i>Carpinus betulus</i>).
Водни безгръбначни животни	Средна	На територията на резервата са установени 7 вида водни безгръбначни. От тях 1 вид е рядък за фауната на България.
Сухоzemни безгръбначни животни	Средна	От приблизително 27000 безгръбначни животни в България, на територията на резервата към момента са установени 168 вида сухоzemни безгръбначни (0.62 %). От известните до сега: 27 вида са редки, 5 вида са балкански ендемита и 13

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие на Европейския съюз и от държавния бюджет на Република България чрез Оперативна програма “Околна среда 2007-2013 г.”

План за управление на резерват „Силкосия“

Група	Оценка	Причини
		<p>вида са реликтни.</p> <p>7 вида са включени в Прил. II и 6 вида в Прил. III на ЗБР.</p> <p>7 вида са в Прил. II и 5 в Прил. IV на Дир. 92/43.</p> <p>4 вида са в категория VU, 2 вида в категория NT в IUCN.</p> <p>4 вида са в Прил. II и 1 в Прил. III на Бернската конвенция.</p>
Земноводни и влечуги	Ниска	<p>От общо 61 вида земноводни и влечуги в България, на територията на резервата се срещат 25 вида (41 %). От тях:</p> <p>5 вида са в Прил. II, и 21 в Прил. III на ЗБР;</p> <p>5 вида са в Прил. II и 18 в Прил. IV на Дир. 92/43;</p> <p>3 вида са в категория EN и 1 вид в категория VU в ЧК на България;</p> <p>18 вида са в Прил. II и 7 вида в Прил. III на Бернската конвенция;</p> <p>1 вид е в категория VU, 3 вида в категория NT и 14 вида в категория LC в Червения списък на IUCN.</p>
Птици	Средна	<p>От 409 вида птици, срещащи се в България, на територията на резервата се срещат около 50 вида (12 %). От тях:</p> <p>9 вида са в Прил. II, и 43 в Прил. III на ЗБР;</p> <p>11 вида са в Прил. I на Дир. 2009/147;</p> <p>2 вида са в категория EN и 3 вида в категория VU в ЧК на България;</p> <p>38 вида са в Прил. II и 10 вида в Прил. III на Бернската конвенция;</p> <p>1 вид е част от Червения списък на IUCN – NT (полубеловрата мухоловка).</p>
Бозайници	Средна	<p>От общо 81 вида бозайници (без прилепи), срещащи се</p>

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие на Европейския съюз и от държавния бюджет на Република България чрез Оперативна програма “Околна среда 2007-2013 г.”

Група	Оценка	Причини
		<p>в България, на територията на резервата се срещат 24 вида бозайници от 5 разряда и 13 семейства или 30 % от всички видове в страната. От тях:</p> <p>1 вид в Прил. II и 3 вида в Прил. III на ЗБР;</p> <p>1 вид в Прил. II и 2 вида в Прил. IV на Дир. 92/43;</p> <p>1 вид е в категория EN и 1 вид в категория VU в ЧК на България;</p> <p>2 вида са в Прил. II и 12 вида в Прил. III на Бернската конвенция;</p> <p>2 вида са в Прил. II на CITES.</p>
Прилепи	Средна	<p>От общо 33 вида, разделени в 2 разряда, на територията на резервата и района са регистрирани 16 вида прилепи или 48.5 % от всички видове в страната. От тях:</p> <p>9 вида са в Прил. II и 16 вида Прил. III на ЗБР;</p> <p>9 вида от Прил. II на Дир. 92/43;</p> <p>8 вида в категория VU в ЧК на България;</p> <p>15 вида са в Прил. II и 14 вида в Прил. III на Бернската конвенция;</p> <p>1 вид е в категория VU, 4 вида в категория NT в Червения списък на IUCN;</p> <p>16 вида са включени в Бонската конвенция.</p>

1.20.6.1. Значение на ЗТ в национален и международен план за опазване на биологичното разнообразие.

Защитената територия има значение за опазване на биологичното разнообразие на световно, европейско и национално ниво.

1.20.7. Стабилност и нестабилност

Не са установени популации на видове, които се намират в нестабилно състояние. Не са установени приоритетни местообитания и типове растителни съобщества, които са в нестабилно състояние. Има основания да се предполага, че част от находищата на *Erica arborea* и *Calluna vulgaris* е възможно да се намират в

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие на Европейския съюз и от държавния бюджет на Република България чрез Оперативна програма “Околна среда 2007-2013 г.”

План за управление на резерват „Силкосия“

нестабилно състояние, дължащо се на естествени фактори. Не са установени приоритетни местообитания и растителни съобщества, които да са в критично нестабилно състояние.

На този етап не са необходими нови мерки за премахване на вредното въздействие върху стабилността и намаляването на рисковете от навлизане на антропофитни растителни елементи от пограничните с резервата територии.

Група	Оценка	Причина
Лихенизирани гъби	Висока	Стабилно състояние на микрообитанията, сравнително стабилния водно - въздушен режим правят тази група стабилна.
Макромицети	Висока	Стабилно състояние. Няма данни за популации/видове с нестабилно състояние.
Мъхове	Висока	Състоянието на микрообитанията правят тази група стабилна.
Висши растения	Висока	Високата степен на естественост. Част от находищата на <i>Erica arborea</i> и <i>Calluna vulgaris</i> е възможно да се намират в нестабилно състояние, дължащо се на естествени фактори. Има основания да се предполага, че е възможно проявата на негативни тенденции в развитието на 2 вида, дължащи се на естествени процеси, протичащи в растителните съобщества, промени на микроклимата в местообитанията и др.
Лечебни растения	Висока	Наличните данни показват, че групата на висшите растения, в това число лечебните растения, може да се характеризира с висока степен на стабилност при сегашния режим на територията. Има основания да се предполага, че част от популациите на лечебните видове - <i>Plex colchica</i> , <i>Hypericum androsaemum</i> и <i>Calluna vulgaris</i> могат да се окажат в не достатъчно стабилно състояние в резултат от влиянието на естествени фактори – естествени процеси, протичащи в растителните съобщества, промени на микроклимата в местообитанията и др.
Фауна (без птици)	Висока	Стабилно състояние на популациите на отделните животински видове, липсата на агресивни фактори от антропогенен тип, осигурява добро природозащитно състояние на

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие на Европейския съюз и от държавния бюджет на Република България чрез Оперативна програма “Околна среда 2007-2013 г.”

План за управление на резерват „Силкосия“

Група	Оценка	Причина
		местообитанията.
Птици	Средна	Относително стабилно състояние на популациите на отделните видове.

Типове екосистеми и природни местообитания

Причините и поясненията за оценката на степента са посочени в **Приложение № 2 (Таблица № 1.20-1)**.

Типове природни местообитания	Степен на естествена възстановимост след нарушения	Степен на естествена нестабилност и динамика в зависимост от различни фактори на средата. Причини	Мерки за премахване или намаляване на въздействието на фактори, водещи до нестабилност
Природно местообитание <i>4030 (Европейски сухи ерикоидни съобщества)</i>	Средна	Средна – естествена сукцесия на горски съобщества при липса на интензивно пашуване.	Укрепване популациите на дивите тревопасни в ЗМ „Горна Еленица“.
Природно местообитание, <i>7220* (Извори с твърда вода и туфести формации (Cratoneurion))</i>	Средна	Ниска.	Няма приложими за резерватната територия.
Природно местообитание, <i>8220 (Хазмофитна растителност по силикатни скални склонове)</i>	Средна	Висока - срутища, ветрова и водна ерозия, общо климатично засушаване.	Няма приложими за резерватната територия.
Природно местообитание,	Средна	Ниска	Не са приложими мерки за понижаване на

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие на Европейския съюз и от държавния бюджет на Република България чрез Оперативна програма “Околна среда 2007-2013 г.”

НАЦИОНАЛНА
СТРАТЕГИЧЕСКА
РЕФЕРЕНТНА
РАМКА
2007-2013

План за управление на резерват „Силкося“

Типове природни местообитания	Степен на естествена възстановимост след нарушения	Степен на естествена нестабилност и динамика в зависимост от различни фактори на средата. Причини	Мерки за премахване или намаляване на въздействието на фактори, водещи до нестабилност
91M0 Балкано-Панонски церово-горунови гори)			нестабилността
Природно местообитание, 91S0* (Западнопонтийски букови гори)	Средна	Ниска	Не са приложими мерки за понижаване на нестабилността
Природно местообитание, 9180* Смесени гори от съюза <i>Tilio-Acerion</i> върху сипеи и стръмни склонове)	Средна	Висока – геоморфоложки, климатични, геоботанични	Не са приложими мерки за понижаване на нестабилността
Природно местообитание, 91G0* (Панонски гори с <i>Quercus petraea</i> и <i>Carpinus betulus</i>)	Висока	Ниска	Не са необходими мерки за понижаване на нестабилността
Природно местообитание, 91E0* (Алувиални гори с <i>Alnus glutinosa</i> и <i>Fraxinus excelsior</i> (Alno-Pandion, Alnion incanae, Salicion albae)	Средна	Висока - геоморфоложки, хидроложки, климатични, антропогенни	В територии под резерватната: подобряване, възстановяване или ограничаване на нови намеси в естествения хидрологичен режим; ограничаване замърсяването на

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие на Европейския съюз и от държавния бюджет на Република България чрез Оперативна програма “Околна среда 2007-2013 г.”

НАЦИОНАЛНА
СТРАТЕГИЧЕСКА
РЕФЕРЕНТНА
РАМКА
2007-2013

Типове природни местообитания	Степен на естествена възстановимост след нарушения	Степен на естествена нестабилност и динамика в зависимост от различни фактори на средата. Причини	Мерки за премахване или намаляване на въздействието на фактори, водещи до нестабилност
			водите и инвазията на неместни видове по течението на реките Селски и Ургарски дол
Обща оценка на стабилност/нестабилност на природните местообитания в резервата	Общо, територията на резервата се характеризира с висока относителна стабилност. Най-високи показатели на нестабилност се отчитат при вторичните тревисти и хазмофитни съобщества, развиващи се при условията на специфични геоморфоложки изяви.		

1.21. СОЦИАЛНА И ИКОНОМИЧЕСКА ОЦЕНКА

Показател	Оценка	Препоръки
Условия за участие на местни органи и обществеността при обсъждането и вземането на решенията, свързани с управлението на резервата. Оценка на информираността на населението.	Нормативната уредба (ЗЗТ, Наредбата за изготвяне на ПУ) предоставя възможност за участие на местните органи и обществеността при обсъждането и вземането на решенията, свързани с управлението на резервата. Местното население е добре информирано по отношение на резервата.	При провеждане на срещи, семинари и други да се осигури реална възможност за участие на местните органи (Община; ДГС) и обществеността. Да се създаде възможност за участие на местното население и местните власти при изпълнение на дейностите, заложи в плана. Да се организират регулярни работни срещи между представители на кметствата,

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие на Европейския съюз и от държавния бюджет на Република България чрез Оперативна програма “Околна среда 2007-2013 г.”

План за управление на резерват „Силкосия“

Показател	Оценка	Препоръки
		ДГС и РИОСВ-Бургас, на които да се планират мероприятия, имащи отношение към управлението на резервата. Също така, в максимална степен да се привлече местното население и власти към каузата за опазване на биологичното разнообразие в рамките на резервата.
Оптимални форми на бъдещото управление и охрана на резервата.	Настоящият документ (План за управление) е база за оптимално бъдещо управление на резервата. Към момента няма данни за нарушение на режима на ЗТ.	Спазване на изготвения План за управление на резервата. Подобряване охраната на резервата, особено по отношение на нерегламентираното ползване на природни ресурси.
Стопанисване и туристически дейности в прилежащите територии и защитената местност. Оценка на тяхната съвместимост с предназначението, целите и режимите, определени със ЗЗТ.	РИОСВ-Бургас стопанисва законосъобразно резервата. Няма документиран нарушения. Има обособена пътека за посетители, която позволява регламентирани посещения с познавателна цел в границите на резервата. Районът е богат на природни дадености, които високо се ценят от посетителите. Извършваните към момента посещения са съвместими с предназначението, целите и	Подобряване на възможностите за запознаване на посетителите с ценностите на резервата, за да може районът максимално да се възползва от съвременното потребление и нагласи на посетителите.

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие на Европейския съюз и от държавния бюджет на Република България чрез Оперативна програма “Околна среда 2007-2013 г.”

НАЦИОНАЛНА
СТРАТЕГИЧЕСКА
РЕФЕРЕНТНА
РАМКА
2007-2013

Показател	Оценка	Препоръки
	режимите на резервата.	
Културно-историческото наследство	В границите на резервата няма установени паметници на културата и/или туристически обекти.	Не са необходими препоръки.

1.21.1. Социално-икономически условия

1.21.1.1. Оценка на рекреационната дейност

Показател	Оценка	Препоръки
Потенциал и условия за развитие и упражняване на образователни, туристически и рекреационни дейности	Туризмът в резервата е забранен. Предвид високата природна стойност на резервата, той представлява безценен ресурс по отношение на образователни и научни дейности. Към момента този ресурс не се оползотворява ефективно.	Да се проучи възможността за обособяване на информационно – образователен център в с. Кости, ДГС „Кости“. Да се положат усилия за популяризиране на ценностите на резервата като място за опознаване на българската природа.

1.21.1.2. Оценка на дейностите по ползване на ресурсите

Показател	Оценка	Препоръки
Необходимост от провеждане на санитарни дейности в горите, ако са установени проблеми.	Няма установена необходимост от провеждане на санитарни сечи и други санитарни дейности в рамките на резервата. Всички дейности, които се извършват в прилежащите	Не са необходими препоръки.

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие на Европейския съюз и от държавния бюджет на Република България чрез Оперативна програма “Околна среда 2007-2013 г.”

План за управление на резерват „Силкосия“

Показател	Оценка	Препоръки
	територии са в съответствие с мероприятията, планирани в ГСП на ДГС „Кости“. Няма установена необходимост от провеждането на специализирани мероприятия.	

1.21.2. Собственост

Показател	Оценка	Препоръки
Интереси на собствениците и ползвателите на земите и горите, граничещи с резервата при различните форми на собственост и ползване с оглед статута на резервата и защитената местност.	Територията на резервата е изключителна държавна собственост. Интересите на собствениците в района не се нарушават.	Не са необходими препоръки.
Възможности за привличане на частните собственици за изпълнение на целите и задачите на Плана.	Към момента частни собственици не участват в изпълнението на дейности по управление на резервата.	Включване на частни собственици при изпълнение на дейности за популяризиране на резервата като обект за образователни и научни дейности, участието им при провеждане на акции по почистване на териториите, при провеждането на мониторинг и други.

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие на Европейския съюз и от държавния бюджет на Република България чрез Оперативна програма “Околна среда 2007-2013 г.”

НАЦИОНАЛНА
СТРАТЕГИЧЕСКА
РЕФЕРЕНТНА
РАМКА
2007 -2013

1.21.3. Управление

Показател	Оценка	Препоръки
Степен на кадрова и материално-техническа осигуреност на РИОСВ - Бургас и необходимостта от развитието им.	РИОСВ-Бургас разполага с минималната необходима материално-техническа обезпеченост. Експертният капацитет по отношение на управлението на резервата е изцяло от служители на РИОСВ – Бургас.	Предвид големия брой защитени територии, които РИОСВ-Бургас управлява и интересът, който те представляват за обществеността, е необходимо увеличаване на човешкия ресурс, който е отговорен за управлението на ЗТ, както и значително подобряване на материалната база.
Оценка на установените връзки и взаимодействие на РИОСВ-Бургас с регионалните структури на МЗХ (ДЛС/ДГС) и ИАГ (РДГ), общини, полиция, пожарна и др. и с неправителствени организации и необходимостта от разширяването им.	Установени са връзки и взаимодействие между институциите.	Създаване на устойчива във времето схема на взаимодействие между РИОСВ-Бургас, ДГС, ДЛС, общината и кметствата на територията, на които попада резерватът по отношение на охраната на резервата; провеждане на образователни мероприятия; предприемането на противопожарни мерки и действия. Необходимо е провеждането на регулярни срещи (ежегодни) за планиране на общи превантивни действия по отношение на резервата.
Оценка на други органи или НПО, които изпълняват функции по: мониторинг на	Провеждани са отделни дейности от други органи, научни институции и	Създаване на устойчива във времето схема на взаимодействие. Включване на

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие на Европейския съюз и от държавния бюджет на Република България чрез Оперативна програма “Околна среда 2007-2013 г.”

Показател	Оценка	Препоръки
фактори на околната среда; обезпечаване сигурността и здравето на посетителите; борба с пожарите и други дейности (извън тези на РИОСВ и ДЛС/ДГС) на територията на резервата.	НПО. Не са установени дейности, свързани с обезпечаване сигурността и здравето на посетителите, борба с пожарите и др..	заинтересовани страни и НПО в дейностите по мониторинг, обезпечаване сигурността и здравето на посетителите, борба с пожарите и други.

1.21.4. Формиране на основните и на специфичните проблеми на територията

Основните и специфични проблеми на територията са представени в Таблицата по-долу.

№	Констатирани проблеми	Фактори и причини за възникване на проблемите
Основни проблеми		
1	Състоянието на видовете и местообитанията е добро. Няма идентифициран значим проблем, който води до значимо нарушаване на целите и функциите на резервата.	Няма.
Специфични проблеми		
1	Потенциална опасност от навлизане на инвазивни видове	Наличие на инвазивни видове по границите на резервата, автомобилния път и просеката на електропровода.
2	Уязвимост на видове и местообитания вследствие от нерегламентирано ползване на природни продукти.	Близост до населени места. Лесен достъп в границите на резервата, вкл. с автомобил.
3	Пряко въздействие върху местообитанията, видовете.	Замърсяване със строителни отпадъци и рудерализация при поддържане на пътя, електропровода и просеката, свързана с

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие на Европейския съюз и от държавния бюджет на Република България чрез Оперативна програма “Околна среда 2007-2013 г.”

№	Констатирани проблеми	Фактори и причини за възникване на проблемите
		него. Прочистване просеката на електропровода. Третиране на автомобилния път със сол и луга през зимния период.

1.22. ПОТЕНЦИАЛНА СТОЙНОСТ НА ЗАЩИТЕНАТА ТЕРИТОРИЯ

Потенциалната стойност е добра по всички компоненти.

Оценка	Основание
Биологично разнообразие Висока оценка	Значително биологично разнообразие, богато на консервационно значими видове и местообитания на национално, европейско и световно ниво.
Място на обекта в Екологичната мрежа на страната и Европа	Резерватът попада в границите на ЗЗ BG0001007 “Странджа” по Директива 92/43/ЕЕС за опазване на природните местообитания и ЗЗ BG0002040 „Странджа” по Директивата за птиците 2009/147/ЕЕС.
Територия за съхранение на местообитания и видове с европейско и световно консервационно значение Висока оценка	Налични видове с европейско и световно консервационно значение.
Обект за образователни и научно-изследователски дейности Средна оценка	Предлага добри условия за научно-изследователски дейности
Ресурси – обобщаваща оценка	Резерватът предлага добри възможности за посещения с научна и образователна цел и провеждане на научно изследователски дейности в типични, редки и консервационно значими местообитания и видове в международен мащаб.

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие на Европейския съюз и от държавния бюджет на Република България чрез Оперативна програма “Околна среда 2007-2013 г.”

Оценка	Основание
<p>Територия с възможности за развитие на туризъм и рекреация</p> <p>Ниска оценка</p>	<p>Туризмът в резервата е забранен.</p> <p>Териториите около резервата предлагат добри възможности за развитие на туризъм и рекреация.</p> <p>„Силкосия“ е първият обявен специализиран резерват в България и единственият в окръг Странджа, разположен във водосбора на река Велека - в областта на разпространение на странджанската зеленика.</p> <p>Разположението на резерват „Силкосия“ е в непосредствена близост до две от големите селища в Странджа планина - село Кости и село Ургари (Българи) и в относителна близост до село Бродилово, Кондолово и Сливарово.</p> <p>В района на резервата има следи от античен рудодобив, могилни некрополи и стари параклиси. Особен интерес представлява крепостта „Градището“ край село Българи. Селата Българи и Кости са едни от центровете на нестинарството в Странджа. В околните и близки селища са запазени представителни образци на стари странджански къщи, обявени за паметници на културата.</p> <p>Съществуват възможности за интерпретацията на този тип архитектура, свързана с традиционната странджанска дървена къща, да се търси връзка със съхранените и представителни горски съобщества, източник на такъв тип ресурси, в околните резервати: „Узунбуджак“ и „Тисовица“.</p>

Ч А С Т 2: ДЪЛГОСРОЧНИ ЦЕЛИ И ОГРАНИЧЕНИЯ

2.1. ДЪЛГОСРОЧНИ ЦЕЛИ

2.1.1. Определяне на главните цели

Определянето на дългосрочните цели и ограничения е направено съгласно изискванията на Закона за защитените територии и приетата система за категоризация на Международния съюз за защита на природата IUCN.

Съгласно чл. 16. (2) от Закона за защитените територии Резерватите се управляват с цел:

1. Запазване на естествения им характер;
2. Научна и образователна дейност и/или екологичен мониторинг;
3. Опазване на генетичните ресурси;
4. Запазване на естествени местообитания и на популациите на защитени редки, ендемитни и реликтни видове;
5. Развитие на мрежа от представителни за България и Европа екосистеми и застрашени местообитания.

Съгласно “Насоки за управленски категории защитените територии” (IUCN) резерват “Силкосия” попада в **Категория I - Строг природен резерват / Зона на дива природа: защитена територия, управлявана главно с научна или с цел опазване на дивата природа; Категория Ia - Строг природен резерват: защитена територия, управлявана главно с научна цел.**

Целта на тази категория защитена територия е:

- Опазване на местообитания, екосистеми и видове при възможно най-малка намеса;
- Поддържане на генетичните ресурси в състояние на динамично еволюционно развитие;
- Поддържане на текущите екологични процеси;
- Опазване на структурните особености на ландшафта или скални разкрития;
- Осигуряване на образци от природната среда за научни изследвания, екологичен мониторинг и с образователна цел, включително от ключови зони, до които достъпът е стриктно ограничен;
- Минимизиране на увреждането чрез внимателно планиране и провеждане

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие на Европейския съюз и от държавния бюджет на Република България чрез Оперативна програма “Околна среда 2007-2013 г.”

на изследвания и други целесъобразни дейности; и

- Ограничаване на широкия достъп.

Основният принцип при определяне на дългосрочните цели, е територията да бъде управлявана по такъв начин, че спазвайки българското законодателство да се осигурява опазване и поддържане на биоразнообразието в дългосрочен план.

Идентифицирани са главните цели на управление на резервата, в съответствие с нормативните изисквания, направената оценка и изискванията, посочени в Заповедите за обявяване на защитената територия.

Главна цел 1: Опазване, поддържане или възстановяване на естествения характер и ненарушеност на местообитанията

Опазване на съществуващото фитоценотично разнообразие на растителността и протичането на естествените процеси.

Главна цел 2: Опазване, поддържане или възстановяване на естествения характер и ненарушеност на популации на видове

Опазване на естествения характер на флората, микотата и фауната.

Запазване на естествените местообитания на популациите на видовете с висока консервационна тежест.

Главна цел 3: Опазване на естественото състояние и целостта на ландшафта

Опазване уникалния горски ландшафт.

Недопускане разширяването на техническата инфраструктура в района на резервата, с единствено изключение на такава, която допринася за неговото опазване и управление.

2.1.2. Определяне на второстепенните цели

Второстепенна цел 1: Опазване, поддържане или възстановяване на горите

Запазване на естествения характер на горските екосистеми.

Ненамеса в горските екосистеми с изключение на потушаване на пожари и санитарни мероприятия в горите, увредени вследствие на природни бедствия и каламитети в случаите, регламентирани в ЗЗТ.

Второстепенна цел 2: Създаване на условия за развитие на научни и образователни дейности

Организиране на комплексен мониторинг.

Организиране на проучвателни дейности за отделни групи организми, нуждаещи

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие на Европейския съюз и от държавния бюджет на Република България чрез Оперативна програма “Околна среда 2007-2013 г.”

се от допълнителни продължителни изследвания.

Повишаване екологичната култура на местното население и посетителите;

Подобряване и поддържане обществената информираност за възможностите, значимостта и ценността на резервата.

Създаване и поддържане на база данни за резервата.

Второстепенна цел 3: Институционално развитие

Към момента институционалното развитие по отношение на организация и управление на резервата е добро. Експертите, отговорни за управлението на резервата са с добра квалификация и притежават необходимите знания за устойчиво управление. За постигане на целите на плана и устойчиво управление на територията на резервата е необходимо постоянно развитие, както на служителите, така и на управляващата институция като цяло, в това число и привличане на доброволци, експерти и местната общественост. Постигането на целта е възможно чрез изпълнението на следните дейности:

- Подобряване на материалната база и поддържането ѝ на съвременно ниво;
- Усъвършенстване на управлението чрез повишаване на квалификацията на служителите, които имат отношение към управлението на резервата;
- Постигане на дълготрайна подкрепа на местните общности за реализиране на целите на управлението;
- Разработване на проекти и развиване възможностите за привличане и работа с доброволци, особено такива от селищата около резервата;
- Постигане на дълготрайна подкрепа на ключови партньори за целите на конзервацията и устойчивото развитие на територията.

Разработеният спектър от главни и второстепенни цели и задачи осигурява устойчивото съществуване на резервата съобразно неговата естествена динамика.

2.2. ОГРАНИЧЕНИЯ

Постигането на посочените главни и второстепенни цели зависи от множество фактори на средата (от естествен или антропогенен произход), които могат да стимулират тяхното осъществяване и да ограничат постигането им.

Ограниченията и заплахите за постигане на главните и второстепенни цели, съответстват на направените констатации и оценки. Оценката е направена като се използват един или свободно съчетание на подходящи критерии.

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие на Европейския съюз и от държавния бюджет на Република България чрез Оперативна програма “Околна среда 2007-2013 г.”

По-долу са представени основните фактори (тенденции), които потенциално биха могли да окажат влияние на изпълнението на целите, идентифицирани в процеса на изготвяне на настоящия План за управление.

Те са разпределени като тенденции с антропогенен и естествен характер и са подредени по значимост.

2.2.1. Тенденции от естествен характер

Промени в климата, почвите, хидроложкия режим

Глобалното затопляне е трайна тенденция, водеща до промяна на климата в световен мащаб и съответно локалните условия на средата. То може да води и до промяна в микроклиматичните условия, хидротермичния и хранителен режим на почвите, хидроложкия режим и върху други абиотични компоненти на средата. При трайно проявление е възможно да настъпи промяна във видовия състав, намаляване и дори изчезване на консервационно значими видове и местообитания. Има негативно въздействие и върху горското стопанство и други фактори за развитие на територията. По този начин се ограничава постигането на основните цели, свързани с опазването на консервационно значимите видове и местообитания.

Тип цел	Цел	Степен на въздействие	Обект на въздействие	Обхват на въздействие
Главна 1	Опазване, поддържане или възстановяване на естествения характер и ненарушеност на местообитанията	Средно	Местообитания	Потенциално Повсеместно
Главна 2	Опазване, поддържане или възстановяване на естествения характер и ненарушеност на популации на видове	Средно	Видове	Потенциално Повсеместно
Главна 3	Опазване на естественото състояние и целостта на ландшафта	Средно	Видове Местообитания	Потенциално Повсеместно
Второстепенна 1	Опазване, поддържане	Средно	Видове	Потенциално

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие на Европейския съюз и от държавния бюджет на Република България чрез Оперативна програма “Околна среда 2007-2013 г.”

Тип цел	Цел	Степен на въздействие	Обект на въздействие	Обхват на въздействие
	или възстановяване на горите		Местообитания	Повсеместно
Второстепенна 2	Създаване на условия за развитие на научни и образователни дейности	Ниско	За хората	Потенциално Повсеместно
Второстепенна 3	Институционално развитие	Средно	За хората	Потенциално Повсеместно

Природни бедствия (пожари, каламитети и други)

Горските пожари са един от основните фактори, които могат да доведат до значителни загуби на биологично разнообразие. Други природни бедствия, които могат да окажат влияние върху биологичното разнообразие и да доведат до неизпълнение на целите на резервата са ветровали, ветроломи, снеговали, снеголоми, смерч, каламитет и други.

Тип цел	Цел	Степен на въздействие	Обект на въздействие	Обхват на въздействие
Главна 1	Опазване, поддържане или възстановяване на естествения характер и ненарушеност на местообитанията	Високо	Местообитания	Локално
Главна 2	Опазване, поддържане или възстановяване на естествения характер и ненарушеност на популации на видове	Високо	Видове	Локално
Главна 3	Опазване на естественото състояние и целостта на ландшафта	Високо	Видове Местообитания	Локално
Второстепенна 1	Опазване, поддържане или възстановяване на горите	Високо	Видове Местообитания	Локално
Второстепенна 2	Създаване на условия за	Високо	За хората	Локално

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие на Европейския съюз и от държавния бюджет на Република България чрез Оперативна програма “Околна среда 2007-2013 г.”

Тип цел	Цел	Степен на въздействие	Обект на въздействие	Обхват на въздействие
	развитие на научни и образователни дейности			
Второстепенна 3	Институционално развитие	Средно	За хората	Локално

Сукцесии, междувидова конкуренция, изолация и други

Природната уязвимост на основните консервационно значими видове и местообитания в резервата изисква повече усилия и по-комплексни мерки за тяхното опазване. Тясната специализация към местообитания и хранителна база, слабата репродуктивност и късният матуритет на част от приоритетните видове, междувидовата конкуренция, изолация, каламитетите, конкуренцията за хранителна база, промяна в протичането на естествените сукцесии, като цяло затруднява тяхното опазване. Явява се ограничител за постигане на основните консервационни цели.

По същия начин уязвимостта на приоритетни видове местообитания и различни групи - гъбно разнообразие, водораслова, мъхова флора и на голяма част от безгръбначната фауна и земноводните, са тясно свързани с микроклимата в резервата и ще изисква значително повече усилия за тяхното опазване, свързани с допълнителни мерки.

Тип цел	Цел	Степен на въздействие	Обект на въздействие	Обхват на въздействие
Главна 1	Опазване, поддържане или възстановяване на естествения характер и ненарушеност на местообитанията	Ниско	Местообитания	Локално
Главна 2	Опазване, поддържане или възстановяване на естествения характер и ненарушеност на популации на видове	Ниско	Видове	Локално
Главна 3	Опазване на естественото състояние и целостта на	Ниско	Видове местообитания	Локално

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие на Европейския съюз и от държавния бюджет на Република България чрез Оперативна програма “Околна среда 2007-2013 г.”

Тип цел	Цел	Степен на въздействие	Обект на въздействие	Обхват на въздействие
	ландшафта			
Второстепенна 1	Опазване, поддържане или възстановяване на горите	Средно	Видове местообитания	Повсеместно
Второстепенна 2	Създаване на условия за развитие на научни и образователни дейности	Висока	За хората	Локално
Второстепенна 3	Институционално развитие	Няма отношение	Няма отношение	Няма отношение

2.2.2. Тенденции от антропогенен характер

2.2.2.1. Конкретно установени в резервата заплахи или тенденции от антропогенен характер, възпиращи постигането на някои от главните или второстепенните цели

Ерозия, нарушаване на ландшафта, увреждане условията на местообитанията

Видовете *Primula veris*, *Asplenium trichomanes*, *Orchis sp.div*, *Calluna vulgaris*, *Cyclamen coum*, *Ruscus aculeatus*, *Primula vulgaris* имат специфични изисквания към средата в която се развиват. Особено опасен е антропогенният натиск. Това се дължи на пътната артерия, пресичаща резервата и близостта на селата Кости и Българи, което води до проникване на територията на резервата на значителен брой хора.

В резервата няма развитие на ерозия, нарушения на ландшафта (освен асфалтовия път и просеката на електропровода) и установени нарушени местообитания.

Въздействието е само локално, ниско, засягащо местообитанията.

Браконьерство по горите, лова, риболова и ползване на ресурси – билки, паша и други

Няма официални данни за извършено браконьерство. При теренните проучвания е установено събиране на диворастящи гъби в отделни части на резервата.

Въздействието е само потенциално, ниско, локално, засягащо отделни видове.

Замърсяване, шум

В близост до резервата няма условия за генериране на емисии.

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие на Европейския съюз и от държавния бюджет на Република България чрез Оперативна програма “Околна среда 2007-2013 г.”

При поддържане на автомобилния път, електропровода и просеката на електропровода се генерират строителни отпадъци и по-малко количество битови отпадъци, които биха повлияли върху части от местообитания и популации на видове, разположени в непосредствена близост. Също така, поддържащите дейности водят до генериране на шумови емисии, които могат да доведат до безпокойство на животинските видове. Предвид ограниченото им времетраене и неголяма честота, въздействието е в незначителна степен.

Въздействието е локално, ниско, засягащо местообитания и видове.

Воден баланс

Няма условия за нарушаване на водния режим

2.2.2.2. Ограничения и тенденции извън резервата

Практики в селското, горското и ловното стопанство и др. в съседните територии

- В непосредствена близост на резервата се намират две сравнително големи за района селищни съсредоточия.
- Районът около резервата е сред най-интензивно използваните в стопанско отношение в района.
- Наличието на няколко линейни инфраструктурни съоръжения, прекосяващи резервата, които са трансекти за антропофитно замърсяване с неместни видове и битово и замърсяване от транспорта.
- Налични все още следи от водените горскостопански дейности до обявяването на резервата – все още невъзстановена възрастова и пространствена структура на горските съобщества в близост до стабилизирани пътища. Наличие на няколко увредени горски участъци, използвани за горски складове, камионни обръщала и др.
- Околните на резервата територии са с интензивно развивано горско и ловно стопанство, включително чрез изграждането и поддържането на съответната инфраструктура, като потенциално огнище на замърсители и коридор за проникване на инвазивни и антропофитни елементи.

Въздействието е локално, ниско, засягащо отделни местообитания и части от популации на видове.

Предвиждания на регионални и местни планове и програми

Предвижданията на регионални и местни планове и програми, свързани с Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие на Европейския съюз и от държавния бюджет на Република България чрез Оперативна програма “Околна среда 2007-2013 г.”

увеличаване на антропогенния натиск могат да доведат до намаляване на екологичната стойност на района и да доведат до загуба на биологично разнообразие. В конкретния случай, в близост няма влязъл в сила ПУП, който би довел до негативно влияние върху предмета и целите на резервата.

По отношение на предвижданията на регионални и местни планове и програми въздействие не се очаква.

Въздействието е потенциално, ниско.

Ниво на знанията и опита на местно ниво

Недостатъчното ниво на знания и опит много често е в основата на разрушителното отношение спрямо природата, което от своя страна води до намаляване на популациите на видове и местообитания, унищожаване на животни и растения от приоритетни и други видове. Ограничението въздейства върху постигането както на консервационните цели, така и на целите на устойчивото развитие.

Въздействието е потенциално, високо, по отношение на местообитания и популации на видове.

Инфраструктура

Наличието на горски пътища по границите на резервата и автомобилен път, който го пресича, води до фрагментация на местообитанията и популациите на видове.

Въздействието е ниско, локално, засягащо местообитанията и части от популациите на видове.

Административни, финансови и др.

Няма установени негативни тенденции.

Прекомерен туристически натиск

Туризмът в границите на резервата е забранен. Няма установени негативни тенденции.

Маркираната пътека за посетители за регламентиран достъп до резерватната територия се посещава инцидентно.

Въздействието е потенциално, локално, засягащо местообитанията и части от популациите на видове.

2.2.3. Други ограничения и тенденции

Няма установени други ограничения и тенденции, които биха били заплаха за изпълнение на целите, заложили в плана.

ВТОРА ОЦЕНКА

2.3. ЕФЕКТ НА ОГРАНИЧЕНИЯТА ВЪРХУ ДЪЛГОСРОЧНИТЕ ЦЕЛИ

Въздействието на ограниченията, които имат естествен характер може да доведе до промяна на местообитанията, загуба на видовото разнообразие - на индивидуално ниво (намаляване числеността); на групово ниво - намаляване на броя на популациите; на видово ниво - до евентуално изчезване (за резервата) на даден вид. При трайно проявление е възможна промяна в екосистемното и ландшафтно разнообразие.

Въздействието на антропогенните ограничения, като пряко унищожаване на видове, може да доведе до нарушаване на естествената стабилност на структурите на популациите от едри и дребни бозайници в дългосрочен план, и за поддържане на цялостния баланс в екосистемата. Липсата на достатъчно познания върху разпространението, числеността и динамиката на популациите на видове от различни организмови групи, не дава възможност за вземане на ефективни управленски решения. Най-добрият начин за решаване на този проблем е организиране и провеждане на комплексен мониторинг.

Недостатъчната екологична култура често е в основата на отрицателното поведение в природата, а това води до унищожаване на растения, гъби и животни.

В таблицата по-долу е дадена оценка на въздействието на ограниченията/тенденциите върху главните и второстепенни цели. Въздействията са оценени по значимост, обхват и честота. Представени са и мерки за намаляване и ограничаване на неблагоприятните тенденции.

Оценката на ограниченията е направена по следната скала:

Значимост	Незначително	Средно	Значително
Обхват	Потенциално	Локално	Повсеместно
Честота	Рядко	Периодично	Постоянно

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие на Европейския съюз и от държавния бюджет на Република България чрез Оперативна програма “Околна среда 2007-2013 г.”

План за управление на резерват „Силкосия“

Цел	Ограничения	Значимост	Обхват	Честота	Мерки за преодоляване на ограниченията
Главна цел 1: Опазване, поддържане или възстановяване на естествения характер и ненарушеност на местообитанията	Промени в климата, почвите, хидроложкия режим	Средно	Потенциално	Постоянно	Научни изследвания и вземане на съответни управленски решения на локално ниво.
	Природни бедствия (пожари, каламитети и други)	Значително	Локално	Рядко	Създаване на доброволчески групи. Координиране на съвместни действия с горските стопанства и общините.
	Сукцесии, междувидова конкуренция, изолация и други	Незначително	Локално	Рядко	Мониторинг.
	Ерозия, нарушаване на ландшафта, увреждане условията на местообитанията	Незначително	Локално	Рядко	Мониторинг.
	Бракониерство по горите, лова, риболова и ползване на ресурси –	Незначително	Локално	Рядко	Засилен контрол.

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие на Европейския съюз и от държавния бюджет на Република България чрез Оперативна програма “Околна среда 2007-2013 г.”

План за управление на резерват „Силкося“

Цел	Ограничения	Значимост	Обхват	Честота	Мерки за преодоляване на ограниченията
	билки, паша и други				
	Замърсяване, шум	Незначително	Локално	Рядко	Засилен контрол.
	Воден баланс	Средно	Повсеместно	Рядко	Мониторинг.
	Практики в селското, горското и ловното стопанство и др. в съседните територии	Незначително	Локално	Рядко	Запазване на статута на околните територии.
	Предвиждания на регионални и местни планове и програми	Незначително	Локално	Постоянно	Прилагане на определените по закон процедури, съгласно ЗООС и ЗУТ по отношение на предвижданията на ОУП.
	Ниво на знанията и опита на местно ниво	Значително	Повсеместно	Постоянно	Повишаване на капацитета на местната администрация, която има отношение към

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие на Европейския съюз и от държавния бюджет на Република България чрез Оперативна програма “Околна среда 2007-2013 г.”

План за управление на резерват „Силкосия“

Цел	Ограничения	Значимост	Обхват	Честота	Мерки за преодоляване на ограниченията
					управлението и опазването на резервата. Провеждане на образователни програми.
	Инфраструктура	Незначително	Локално	Постоянно	Недопускане изграждането на инфраструктура, освен такава, която спомага за изпълнението на целите
	Административни, финансови и др.	Незначително	Локално	Постоянно	Постоянно повишаване на квалификацията на експертите, които имат отношение към управлението на резервата.
	Прекомерен туристически натиск	Незначително	Локално	Рядко	Спазване на условията

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие на Европейския съюз и от държавния бюджет на Република България чрез Оперативна програма “Околна среда 2007-2013 г.”

План за управление на резерват „Силкося“

Цел	Ограничения	Значимост	Обхват	Честота	Мерки за преодоляване на ограниченията
					за преминаване през резервата.
Главна цел 2: Опазване, поддържане или възстановяване на естествения характер и ненарушеност на популации на видове	Промени в климата, почвите, хидроложкия режим	Средно	Потенциално	Постоянно	Научни изследвания и вземане на съответни управленски решения на локално ниво.
	Природни бедствия (пожари, каламитети и други)	Значително	Локален	Рядко	Създаване на доброволчески групи. Координиране на съвместни действия с горските стопанства и общините.
	Сукцесии, междувидова конкуренция, изолация и други	Незначително	Локално	Рядко	Мониторинг.
	Ерозия, нарушаване на ландшафта, увреждане условията на местообитанията	Незначително	Локално	Рядко	Мониторинг.

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие на Европейския съюз и от държавния бюджет на Република България чрез Оперативна програма “Околна среда 2007-2013 г.”

План за управление на резерват „Силкося“

Цел	Ограничения	Значимост	Обхват	Честота	Мерки за преодоляване на ограниченията
	Бракониерство по горите, лова, риболова и ползване на ресурси – билки, паша и други	Незначително	Локално	Рядко	Засилен контрол.
	Замърсяване, шум	Средна	Локално	Постоянно	Засилен контрол.
	Воден баланс	Средно	Повсеместно	Рядко	Мониторинг.
	Практики в селското, горското и ловното стопанство и др. в съседните територии	Незначително	Локално	Рядко	Запазване на статута на околните територии.
	Предвиждания на регионални и местни планове и програми	Незначително	Локално	Постоянно	Прилагане на определените по закон процедури, съгласно ЗООС и ЗУТ по отношение на предвижданията на ОУП.
	Ниво на знанията и опита на	Значително	Повсеместно	Постоянно	Повишаване на

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие на Европейския съюз и от държавния бюджет на Република България чрез Оперативна програма “Околна среда 2007-2013 г.”

План за управление на резерват „Силкосия“

Цел	Ограничения	Значимост	Обхват	Честота	Мерки за преодоляване на ограниченията
	местно ниво				капацитета на местната администрация, която има отношение към управлението и опазването на резервата. Провеждане на образователни програми.
	Инфраструктура	Незначително	Локално	Рядко	Недопускане изграждането на инфраструктура, освен такава, която спомага за изпълнението на целите.
	Административни, финансови и др.	Незначително	Локално	Рядко	Постоянно повишаване на квалификацията на експертите, които имат отношение към

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие на Европейския съюз и от държавния бюджет на Република България чрез Оперативна програма “Околна среда 2007-2013 г.”

План за управление на резерват „Силкосия“

Цел	Ограничения	Значимост	Обхват	Честота	Мерки за преодоляване на ограниченията
					управлението на резервата.
	Прекомерен туристически натиск	Незначително	Локално	Рядко	Спазване на условията за преминаване през резервата.
Главна цел 3: Опазване на естественото състояние и целостта на ландшафта	Промени в климата, почвите, хидроложкия режим	Средно	Потенциално	Постоянно	Научни изследвания и вземане на съответни управленски решения на локално ниво.
	Природни бедствия (пожари, каламитети и други)	Значително	Локално	Рядко	Създаване на доброволчески групи. Координиране на съвместни действия с горските стопанства и общините.
	Сукцесии, междувидова конкуренция, изолация и други	Незначително	Локално	Рядко	Мониторинг.

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие на Европейския съюз и от държавния бюджет на Република България чрез Оперативна програма “Околна среда 2007-2013 г.”

План за управление на резерват „Силкосия“

Цел	Ограничения	Значимост	Обхват	Честота	Мерки за преодоляване на ограниченията
	Ерозия, нарушаване на ландшафта, увреждане условията на местообитанията	Незначително	Локално	Рядко	Мониторинг.
	Бракониерство по горите, лова, риболова и ползване на ресурси – билки, паша и други	Незначително	Локално	Рядко	Засилен контрол.
	Замърсяване, шум	Незначително	Локално	Периодично	Засилен контрол.
	Воден баланс	Незначително	Повсеместно	Рядко	Мониторинг
	Практики в селското, горското и ловното стопанство и др. в съседните територии	Незначително	Локално	Рядко	Запазване на статута на околните територии.
	Предвиждания на регионални и местни планове и програми	Незначително	Локално	Постоянно	Прилагане на определените по закон процедури, съгласно ЗООС и ЗУТ по отношение на

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие на Европейския съюз и от държавния бюджет на Република България чрез Оперативна програма “Околна среда 2007-2013 г.”

План за управление на резерват „Силкосия“

Цел	Ограничения	Значимост	Обхват	Честота	Мерки за преодоляване на ограниченията
					предвижданията на ОУП.
	Ниво на знанията и опита на местно ниво	Значително	Повсеместно	Постоянно	Повишаване на капацитета на местната администрация, която има отношение към управлението и опазването на резервата. Провеждане на образователни програми.
	Инфраструктура	Незначително	Локално	Рядко	Недопускане изграждането на инфраструктура, освен такава, която спомага за изпълнението на целите.
	Административни, финансови и	Незначително	Локално	Рядко	Постоянно повишаване

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие на Европейския съюз и от държавния бюджет на Република България чрез Оперативна програма “Околна среда 2007-2013 г.”

План за управление на резерват „Силкосия“

Цел	Ограничения	Значимост	Обхват	Честота	Мерки за преодоляване на ограниченията
	др.				на квалификацията на експертите, които имат отношение към управлението на резервата
	Прекомерен туристически натиск	Незначително	Локално	Рядко	Спазване на условията за преминаване през резервата
Второстепенна цел 1: Опазване, поддържане или възстановяване на горите	Промени в климата, почвите, хидроложкия режим	Средно	Потенциално	Постоянно	Научни изследвания и вземане на съответни управленски решения на локално ниво
	Природни бедствия (пожари, каламитети и други)	Значително	Локално	Рядко	Създаване на доброволчески групи. Координиране на съвместни действия с горските стопанства и

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие на Европейския съюз и от държавния бюджет на Република България чрез Оперативна програма “Околна среда 2007-2013 г.”

План за управление на резерват „Силкосия“

Цел	Ограничения	Значимост	Обхват	Честота	Мерки за преодоляване на ограниченията
					общините.
	Сукцесии, междувидова конкуренция, изолация и други	Средно	Локално	Рядко	Мониторинг.
	Ерозия, нарушаване на ландшафта, увреждане условията на местообитанията	Незначително	Локално	Рядко	Мониторинг.
	Бракониерство по горите, лова, риболова и ползване на ресурси – билки, паша и други	Незначително	Локално	Рядко	Засилен контрол.
	Замърсяване, шум	Незначително	Локално	Периодично	Засилен контрол.
	Воден баланс	Незначително	Повсеместно	Рядко	Мониторинг.
	Практики в селското, горското и ловното стопанство и др. в съседните територии	Незначително	Локално	Рядко	Запазване на статута на околните територии
	Предвиждания на регионални и местни планове и програми	Незначително	Локално	Постоянно	Прилагане на определените по закон процедури, съгласно

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие на Европейския съюз и от държавния бюджет на Република България чрез Оперативна програма “Околна среда 2007-2013 г.”

План за управление на резерват „Силкосия“

Цел	Ограничения	Значимост	Обхват	Честота	Мерки за преодоляване на ограниченията
					ЗООС и ЗУТ по отношение на предвижданията на ОУП.
	Ниво на знанията и опита на местно ниво	Значително	Повсеместно	Постоянно	Повишаване на капацитета на местната администрация, която има отношение към управлението и опазването на резервата. Провеждане на образователни програми.
	Инфраструктура	Незначително	Локално	Постоянно	Недопускане изграждането на инфраструктура, освен такава, която спомага за

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие на Европейския съюз и от държавния бюджет на Република България чрез Оперативна програма “Околна среда 2007-2013 г.”

План за управление на резерват „Силкосия“

Цел	Ограничения	Значимост	Обхват	Честота	Мерки за преодоляване на ограниченията
					изпълнението на целите
	Административни, финансови и др.	Незначително	Локално	Рядко	Постоянно повишаване на квалификацията на експертите, които имат отношение към управлението на резервата
	Прекомерен туристически натиск	Незначително	Локално	Рядко	Спазване на условията за преминаване през резервата.
Второстепенна цел 2: Създаване на условия за развитие на научни и образователни дейности	Промени в климата, почвите, хидроложкия режим	Средно	Повсеместно	Постоянно	Научни изследвания и вземане на съответни управленски решения на локално ниво.
	Природни бедствия (пожари, каламитети и други)	Средно	Локално	Рядко	Създаване на доброволчески групи. Координиране на

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие на Европейския съюз и от държавния бюджет на Република България чрез Оперативна програма “Околна среда 2007-2013 г.”

План за управление на резерват „Силкосия“

Цел	Ограничения	Значимост	Обхват	Честота	Мерки за преодоляване на ограниченията
					съвместни действия с горските стопанства и общините.
	Сукцесии, междувидова конкуренция, изолация и други	Средно	Локално	Рядко	Мониторинг.
	Ерозия, нарушаване на ландшафта, увреждане условията на местообитанията	Незначително	Локално	Рядко	Мониторинг.
	Бракониерство по горите, лова, риболова и ползване на ресурси – билки, паша и други	Значително	Локално	Рядко	Засилен контрол.
	Замърсяване, шум	Значително	Локално	Рядко	Засилен контрол.
	Воден баланс	Средно	Повсеместно	Рядко	Мониторинг.
	Практики в селското, горското и ловното стопанство и др. в съседните територии	Средно	Локално	Рядко	Запазване на статута на околните територии.
	Предвиждания на регионални и	Значително	Локално	Постоянно	Прилагане на

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие на Европейския съюз и от държавния бюджет на Република България чрез Оперативна програма “Околна среда 2007-2013 г.”

План за управление на резерват „Силкосия“

Цел	Ограничения	Значимост	Обхват	Честота	Мерки за преодоляване на ограниченията
	местни планове и програми				определените по закон процедури, съгласно ЗООС и ЗУТ по отношение на предвижданията на ОУП.
	Ниво на знанията и опита на местно ниво	Незначително	Повсеместно	Постоянно	Повишаване на капацитета на местната администрация, която има отношение към управлението и опазването на резервата. Провеждане на образователни програми.
	Инфраструктура	Средно	Локално	Рядко	Недопускане на изграждането

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие на Европейския съюз и от държавния бюджет на Република България чрез Оперативна програма “Околна среда 2007-2013 г.”

План за управление на резерват „Силкосия“

Цел	Ограничения	Значимост	Обхват	Честота	Мерки за преодоляване на ограниченията
					инфраструктура, освен такава, която спомага за изпълнението на целите.
	Административни, финансови и др.	Средно	Локално	Рядко	Постоянно повишаване на квалификацията на експертите, които имат отношение към управлението на резервата.
	Прекомерен туристически натиск	-	-	-	-
Второстепенна цел 3: Институционално развитие	Промени в климата, почвите, хидроложкия режим	Средно	Потенциално	Постоянно	Своевременно усвояване на нови знания от отговорните лица към управлението на резервата. Познаване на добрите практики за управление на ЗТ за
	Природни бедствия (пожари, каламитети и други)	Значително	Локално	Рядко	
	Сукцесии, междувидова конкуренция, изолация и други	Незначително	Локално	Рядко	
	Ерозия, нарушаване на ландшафта,	Незначително	Локално	Рядко	

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие на Европейския съюз и от държавния бюджет на Република България чрез Оперативна програма “Околна среда 2007-2013 г.”

План за управление на резерват „Силкосия“

Цел	Ограничения	Значимост	Обхват	Честота	Мерки за преодоляване на ограниченията
	увреждане условията на местообитанията				справяне с настъпили промени и бедствия.
	Бракониерство по горите, лова, риболова и ползване на ресурси – билки, паша и други	Незначително	Локално	Рядко	Засилен контрол. Спазване на вътрешните правилници на работа.
	Замърсяване, шум	-	-	-	Засилен контрол.
	Воден баланс	-	-	-	-
	Практики в селското, горското и ловното стопанство и др. в съседните територии	-	-	-	-
	Предвиждания на регионални и местни планове и програми	-	-	-	-
	Ниво на знанията и опита на	-	-	-	-

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие на Европейския съюз и от държавния бюджет на Република България чрез Оперативна програма “Околна среда 2007-2013 г.”

План за управление на резерват „Силкосия“

Цел	Ограничения	Значимост	Обхват	Честота	Мерки за преодоляване на ограниченията
	местно ниво				
	Инфраструктура	-	-	-	-
	Административни, финансови и др.	Значително	Повсеместно	Постоянно	Ограниченията – финансови или административни водят до намаляване на компетентността на ангажираните с управлението на ЗТ лица, което води и до влошаване на институционалното развитие. За справяне с ограниченията е необходимо осигуряване на постоянна

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие на Европейския съюз и от държавния бюджет на Република България чрез Оперативна програма “Околна среда 2007-2013 г.”

План за управление на резерват „Силкосия“

Цел	Ограничения	Значимост	Обхват	Честота	Мерки за преодоляване на ограниченията
					възможност за повишаване на квалификацията на отговорните лица и осигуряване на достатъчно средства за изпълнение на задълженията им.
	Прекомерен туристически натиск	-	-	-	-

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие на Европейския съюз и от държавния бюджет на Република България чрез Оперативна програма “Околна среда 2007-2013 г.”

2.4. ПОТЕНЦИАЛНИ ВЪЗМОЖНОСТИ НА ЗАЩИТЕНАТА ТЕРИТОРИЯ

2.4.1. Потенциал на територията по отношение консервация на хабитати и видове при установен модел и режим на ниво на подпочвени води и заливане

Оценка на потенциала	Основание
Опазване на биологичното разнообразие - Защитената територия притежава висок потенциал за опазване на биологичното разнообразие. Оценката е висока	<p>След допълнителни проучвания е възможно да се обогати информацията, с което ще увеличат и потенциалните възможности на резервата и защитената местност за ОБР, при установен модел и режим на ниво на подпочвени води и заливане.</p> <p>Резерватът има важно значение за опазването на популации на 22 консервационно значими висши растения, сред които 1 вид, включен в Бернската конвенция, 3 вида обект на CITES, 17 вида по ЗБР (приложение 3 – 13 вида, приложение 2а – 1 вид, приложение 4 – 3 вида).</p> <p>Резерватната територия опазва значителна част от специфичното растително разнообразие на Странджа (повече от 100 вида лечебни растения, около 7 % от разпространените в планината). В границите на резервата са защитени популации на 9 консервационно значими вида лечебни растения с национален и международен природозащитен статут.</p> <p>В резервата са установени 8 броя типа природни местообитания, включени в Приложение 1 на ЗБР, като 5 от тях са обозначени като Приоритетни за опазване.</p> <p>Природните местообитания в резервата могат да се свържат с 10 местообитания, включени в</p>

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие на Европейския съюз и от държавния бюджет на Република България чрез Оперативна програма “Околна среда 2007-2013 г.”

Оценка на потенциала	Основание
	<p>Червената книга на РБ.</p> <p>На територията на резервата са установени 7 вида водни безгръбначни. От тях 1 вид е рядък за фауната на България.</p> <p>Резерватът осигурява опазването на 12 консервационно значими вида макромицети, много от които редки в европейски мащаб, както и типичен комплекс от макромицети за редки в европейски мащаб местообитания.</p>

2.4.2. Потенциални възможности за развитие на научно-познавателен туризъм и други рекреационни дейности на местно, национално и международно ниво.

Оценка на потенциала	Основание
<p>Територии с възможност за развитие на рекреационни дейности – туризъм, спорт, познавателен и екотуризъм.</p> <p>Оценката е ниска</p>	<p>Туризмът в резервата е забранен.</p> <p>На територията на резервата има създадена пътека за посетители, която позволява регламентиран достъп до ЗТ.</p>

2.4.3. Други

Оценка на потенциала	Основание
<p>Източник на ползи за местното население</p> <p>Дейности, свързани с използване на потенциалните възможности на територията.</p> <p>Оценката е средна</p>	<p>Възможност за продажба на информационни материали и други.</p>

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие на Европейския съюз и от държавния бюджет на Република България чрез Оперативна програма “Околна среда 2007-2013 г.”

ЧАСТ 3: РЕЖИМИ, НОРМИ, УСЛОВИЯ И ПРЕПОРЪКИ ЗА ОСЪЩЕСТВЯВАНЕ НА ДЕЙНОСТИТЕ

3.1. ЗОНИРАНЕ И ФУНКЦИОНАЛНО ЗНАЧЕНИЕ НА ЗОНИТЕ

Предложените режими и норми са определени на базата на нормативно определени изисквания и аналитичната информация и оценки, представени в Част 1. Тяхното налагане цели преодоляване или ограничаване на въздействието на заплахите, идентифицирани в Част 2, осигуряване на условия за контрол и взимане на гъвкави управленски решения.

3.1.1. Териториално разположение на зони съобразно спецификата и целите на резервата

С цел осъществяване на дългосрочните цели на Плана за управление, територията на резерват “Силкосия” е разделена на 3 зони с определено функционално предназначение.

ЗОНА А - Зона за опазване на консервационно значими видове и местообитания

Строго резерватна зона.

Обхват: Цялата територия на резервата с изключение териториите, които попадат в зони Б и В;

Площ: 394,25 ha

Функционално предназначение:

Опазване на ценни видове и природни местообитания;

Опазване на ценни ландшафти;

Научни наблюдения;

Събиране на семенен материал, диви растения и животни с научна цел или за възстановяването им на други места в количества, начини и време, изключващи нарушения в екосистемите;

Екологичен мониторинг.

ЗОНА Б - Зона за регламентиран достъп по пътека за посетители

Обхват: ивица с ширина 5 m, която обхваща регламентираната пътека за посетители и изградената посетителска инфраструктура

Площ: 0,33 ha

Функционално предназначение:

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие на Европейския съюз и от държавния бюджет на Република България чрез Оперативна програма “Околна среда 2007-2013 г.”

Практикуване на посещения с научна и образователна цел;
наблюдение и обучение по възрастови групи и интереси.

Зона В - Зона с поддръжка на технически съоръжения

Обхват: сервитутната зона на електропровода, пресичащ резервата

Площ: 4,62 ha

Функционално предназначение:

Поддръжка на сервитута на електропровода в съответствие с Наредба 16 за сервитутите на енергийните обекти.

3.2. РЕЖИМИ И НОРМИ

Режим на защитената територия, определен в ЗЗТ (обн. В ДВ ДВ. бр.133 от 11 Ноември 1998 г., посл. изм. ДВ. бр.98 от 28 Ноември 2014 г.):

чл. 16. (1) За резервати се обявяват образци от естествени екосистеми, включващи характерни и/или забележителни диви растителни и животински видове и местообитанията им.

(2) Резерватите се управляват с цел:

1. запазване на естествения им характер;
2. научна и образователна дейност и/или екологичен мониторинг;
3. опазване на генетичните ресурси;
4. запазване на естествени местообитания и на популациите на защитени редки, ендемитни и реликтни видове;
5. развитие на мрежа от представителни за България и Европа екосистеми и застрашени местообитания.

Чл. 17. (1) В резерватите се забраняват всякакви дейности, с изключение на:

1. тяхната охрана;
2. посещения с научна цел;
3. преминаването на хора по маркирани пътеки, включително с образователна цел;
4. събиране на семенен материал, диви растения и животни с научна цел или за възстановяването им на други места в количества, начини и време, изключващи нарушения в екосистемите.
5. (нова - ДВ, бр. 28 от 2000 г., изм. - ДВ, бр. 77 от 2002 г.) потушаване на пожари и санитарни мероприятия в горите, увредени вследствие на природни бедствия

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие на Европейския съюз и от държавния бюджет на Република България чрез Оперативна програма “Околна среда 2007-2013 г.”

и каламитети.

(2) Пътеките по ал. 1, т. 3 се определят със заповед на министъра на околната среда и водите.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 103 от 2009 г.) Посещенията по ал. 1, т. 2 и 4 се осъществяват след съгласуване с министъра на околната среда и водите или с оправомощени от него длъжностни лица.

(4) (Нова - ДВ, бр. 28 от 2000 г., доп. - ДВ, бр. 77 от 2002 г., изм. - ДВ, бр. 103 от 2009 г.) Санитарните мероприятия по ал. 1, т. 5 се извършват след съгласуване с министъра на околната среда и водите или с оправомощени от него длъжностни лица, издадено след положително научно становище от Българската академия на науките и положително решение на Националния съвет по биологичното разнообразие.

Режимът на резервата, определен с други нормативни документи – Заповеди, постановления и др..

Режимът на защитената територия е определен със следните Постановления и Заповеди.

- *Постановление на Министерски Съвет № 10346 от 23.06.1931 г. за обявяване за предмет на горско стопанство държавната гора „Горна Еленица-Силкосия“;*

- *Постановление на Министерски Съвет № 8485 от 29.06.1933 г. за обявяване на гора „Горна Еленица-Силкосия“ за резерват. „Забранява всякакво ползване било от гората, било от пашата, било от дивеча, освен за научни цели и с предварително специално разрешение от Министерство на земеделието и държавните имоти“.*

- *Постановление на Министерски Съвет № 13188 от 20.09.1934 г. за промяна в границите на ЗТ;*

- *Заповед на КОПС при МС № 1028 от 06.11.1986 за обявяване на буферна зона;*

- *Акт на МФ за изключителна държавна собственост № 229 от 16.05.1997 г.;*

- *Заповед на МОСВ № РД-1043 от 01.10.2004 г. за определяне на пътека за посетители;*

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие на Европейския съюз и от държавния бюджет на Република България чрез Оперативна програма “Околна среда 2007-2013 г.”

• *Заповед на МОСВ № РД – 419 от 18.06.2007 за прекатегоризиране на буферната зона в защитена местност.*

Копие от посочените документи е представено в **Приложение № 5.**

Режими и норми за всяка зона във връзка с провеждане на обучения, научни изследвания и мониторинг и други такива, свързани със спецификата на резервата

(1) Да не се допуска преминаване извън определената пътека за посетители (Зона Б) с изключение за научни изследвания и извършването на мероприятия в Зона В.

(2) След провеждане на научни изследвания с използване на съоръжения и след приключване на наблюденията, да се демонтират и се възстановява изходното състояние.

(3) Изграждането на нагледната информационна система за резервата, свързана с маркировка, информационни табла, указателни табели и печатна информация се извършва съгласно утвърдени работни проекти и само в Зона Б на резервата.

(4) Предложенията за научно-изследователски дейности съдържат следните сведения:

- В случай на стартирали вече проекти се дава информация за досегашните постигнати резултати;
- Конкретно се формулира проблематиката в проекта и се посочва как той служи на целите на опазването;
- Методика на проучването.

(5) При провеждане на научни изследвания и мониторинг да се оставя екземпляр от разработките на разположение в РИОСВ-Бургас.

(6) Необходимите контролни наблюдения на територията на резервата да се извършват само пеш.

Допълнителни режими, норми, условия и препоръки за санитарните дейности, които се въвеждат с плана за управление, на основание на ЗЗТ

(7) При необходимост, санитарни мероприятия да се извършват след съгласуване с министъра на околната среда и водите или с оправомощени от него длъжностни лица, издадено след положително научно становище от БАН и положително решение на Националния съвет по биологичното разнообразие (към момента няма необходимост от

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие на Европейския съюз и от държавния бюджет на Република България чрез Оперативна програма “Околна среда 2007-2013 г.”

извършване на санитарни дейности в границите на резервата).

(8) При извършване на санитарни дейности максимално да се ограничи използването на техника (включително МПС). По възможност да се прилагат ръчни методи (например ръчно пречупване на инвазивни видове).

Условия, свързани с разрешителни или съгласувателни режими за осъществяване на дейности, произтичащи от ЗЗТ

(9) Посещенията в резервата извън Зона Б, да се осъществяват след съгласуване с министъра на околната среда и водите или с оправомощени от него длъжностни лица.

3.2.1. Строителство и инфраструктура

3.2.1.1. Забрани по строителството, произтичащи от нормативни документи - ЗЗТ и заповедите за обявяване.

(10) Строителството в резервата е забранено. Допуска се извършването на аварийни дейности и ремонти по електропровода в Зона В, само след доказана необходимост за това и съгласуване с МОСВ и РИОСВ-Бургас. Поддържането на Зона В да се извършва в присъствието на служител на РИОСВ-Бургас.

(11) Максимално ограничено използване на техника при ремонтни дейности в Зона В.

(12) В Зона Б се допуска изработване и поставяне на елементи от информационната система:

- общи информационни табла със схема за обекта;
- навес с общо информационно табло и кът за информационни материали
- указателни табла за поведение;
- информационни табла за растителни, гъбни и животински видове;
- информационен плот;
- указателни табла за посока;
- пейки без облегалка;
- кошче за отпадъци.

3.2.1.2. Забрани, норми или препоръки, освен тези по т. 3.2.1.1., общовалидни за цялата територия на резервата.

(13) Не е допустимо обособяване на допълнителни пътеки за посетители, освен нормативно регламентираната.

3.2.2. Други режими и норми

(14) При извършване на дейности по поддръжка на автомобилния път и сервитута на електропровода да:

- Не се допуска навлизане на територията на Зона А и Зона Б на резервата.
- Се почистват всички строителни и битови отпадъци след приключване на ремонтните дейности.

3.2.2.1. Допълнителни режими, норми, условия или препоръки, по преценка на изпълнителите, извън тези по ресурсите и строителството

(15) Няма ограничение на броя посетители в една посетителска група.

(16) Забранява се палене на огън и бивакуване.

3.2.2.2. Карта на функционалното зониране и режими в подходящ мащаб, отразяваща резултатите от направените оценки и въведени норми, режими, условия и препоръки за осъществяване на дейности.

Карта на функционално зониране и режими е представена в **Приложение № 3 (Карта № 14)**

ЧАСТ 4: ОПЕРАТИВНИ ЗАДАЧИ И ПРЕДПИСАНИЯ ЗА ОПАЗВАНЕ И ПОЛЗВАНЕ

4.1. ОПРЕДЕЛЯНЕ НА ПРИОРИТЕТИТЕ

4.1.1. Основни направления на работа за 10 годишния период на действие на Плана, степенувани по приоритет

Отчитайки дългосрочните цели и фактори, които оказват влияние върху тяхното изпълнение, са формулирани следните **основни приоритети/направления** по отношение на организация и управление през 10-годишния период на действие на Плана за управление на резерват “Силкося”:

- Координация на научни изследвания и публикации;
- Подобряване на условията за преминаване на посетители по нормативно определените пътеки, подновяване и добавяне на нови указателни табели;
- Природозащитно образование;
- Информационно осигуряване;
- Връзки с обществеността;
- Комплексен и дългосрочен мониторинг за опазване на биологичното разнообразие;
- Прилагане на законодателството и нормативната база.

4.1.2. Определяне на критериите за степенуване на приоритетите

Въз основа на определените приоритети, посочени по-долу, националното и международно законодателство, направената екологична и социално-икономическа оценка, оценката на нуждите на местните общности, проектите са степенувани в тристепенна скала от 1 до 3, като с най-висок приоритет е 1, а най – нисък - 3.

4.2. ПРОГРАМИ

С **Програмите** се постигат целите на управлението. За всяка от програмите са посочени **проекти**, които могат да се изпълняват през целия период на действие на Плана за управление.

4.2.1. Програма „Опазване и поддържане на биоразнообразието – местообитания и видове“.

Проекти по програмата

- Изследване биологията на размножаване на консервационно значими видове лечебни растения, обект на специални мерки за опазване

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие на Европейския съюз и от държавния бюджет на Република България чрез Оперативна програма “Околна среда 2007-2013 г.”

- Проучване на видовете животни, характеризиращи се със скрит начин на живот

- Проучване на възможностите и предприемане на мерки за преместване на електропровода извън границите на резервата.

4.2.2. Програма „Дейности в горите“.

Проекти по програмата

- Проучване на сукцесиите на растителните съобщества и установяване на закономерности в естественото развитие на горските екосистеми.

4.2.3. Програма „Научни изследвания и мониторинг“.

Проекти по програмата

- Мониторинг на растителни и животински видове и приоритетни местообитания

- Мониторинг на санитарното състояние на горските насаждения

4.2.4. Програма „Развитие на посещения с научни и образователни цели“.

Проекти по програмата

- Поддържане на пешеходната пътека за посетители.

4.2.5. Програма „Връзки с обществеността и образование“.

Проекти по програмата

- Развитие на партньорство на различни нива
- Издаване на брошури за резервата, разработване на разнообразни образователни пакети и заснемане на рекламен видеофилм за резервата

- Организиране на периодични научно практически конференции

4.2.6. Програма „Институционално развитие“.

Проекти по програмата

- Институционално развитие на РИОСВ и периодично обучение на персонала, управляващ територията на резервата.

4.3. ПРОЕКТИ

В плана за управление, предвидените за реализация проекти са степенувани по приоритетност, в съответствие с направената оценка на ограниченията.

С по-висок приоритет са проекти, които биха довели до ограничаване на въздействието на ограничения, които може да имат по-значимо негативно въздействие върху резервата.

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие на Европейския съюз и от държавния бюджет на Република България чрез Оперативна програма “Околна среда 2007-2013 г.”

4.3.1. Проект „Изследване биологията на размножаване на консервационно значими видове лечебни растения, обект на специални мерки за опазване” – Приоритет 3

Цел:

Изследване на механизмите на размножаване и преодоляване на затруднения в репродуктивните възможности на целеви видове. Създаване на *ex situ* колекция.

Обект на прилагане:

Консервационно значимите видове лечебните растения, обект на специални мерки за опазване.

Метод:

Ембриологични, биотехнологични методи за *in vitro* размножаване.

Очакван резултат:

Изясняване на механизмите на размножаване и преодоляване на затруднения в репродукцията на целевите видове. Разработване на протоколи за *in vitro* размножаване и съхранение на генетичен материал в *ex situ* колекция.

Срок за изпълнение:

2020 – 2021 г.

4.3.2. Проект „Проучване на видовете животни, характеризиращи се със скрит начин на живот” – Приоритет 3

Цел:

Попълване на пропуските в познанията и създаване на база от данни за животинските видове, характеризиращи се със скрит начин на живот – горски видове прилепи, дива котка.

Обект на прилагане:

Видове животни, характеризиращи се със скрит начин на живот.

Метод:

Трансектни и точкови методи; преки и косвени; фотокапани

Очакван резултат:

Целенасочен мониторинг на тези видове в България не е провеждан. Възможно е установяване на нови видове със скрит начин на живот. Разширяване на познанията за биологичното разнообразие на територията на резервата.

Срок за изпълнение:

2016 – 2018 г.

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие на Европейския съюз и от държавния бюджет на Република България чрез Оперативна програма “Околна среда 2007-2013 г.”

4.3.3. Проект „Проучване на възможностите и предприемане на мерки за преместване на електропровода извън границите на резервата“ – Приоритет 1

Цел:

Проучване на възможните вариант за изграждане на обходно трасе на електропровода извън границите на резервата.

Обект на прилагане:

Зона В на резервата.

Метод:

Проучвателни и строителни дейности.

Очакван резултат:

Включване на Зона В към Зона А на резервата

Срок за изпълнение:

2017 – 2018 г.

4.3.4. Проект „Проучване на сукцесиите на растителните съобщества и установяване на закономерности в естественото развитие на горските екосистеми” – Приоритет 3

Цел:

Набиране на информация относно процесите, които протичат в растителните съобщества. Попълване на пропуските в познанията за процесите, които протичат в горските екосистеми и създаване на база от данни за биологичното разнообразие с цел сравнителни анализи за състоянието на отделните компоненти елементи.

Обект на прилагане:

Местообитания, растителни съобщества.

Метод:

Картиране.

Очакван резултат:

Проучване на сукцесионните процеси и насоките на тяхното развитие. Разширяване на познанията за биологичното разнообразие на територията на резервата, създаване на база данни. Проектът ще допринесе за по-доброто разбиране на процесите, протичащи в горските екосистеми. От своя страна набраната и систематизирана информация ще спомогне постигане на основната цел - опазване на биологичното разнообразие.

Срок за изпълнение:

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие на Европейския съюз и от държавния бюджет на Република България чрез Оперативна програма “Околна среда 2007-2013 г.”

2016 – 2018 г.

4.3.5. Проект „Мониторинг на растителни и животински видове и приоритетни местообитания“ – Приоритет 2

Цел:

Създаване на база данни и допълване на познанията за територията на резервата.

Обект на прилагане:

Приоритетни растителни (вкл. лечебни растения), гъбни и животински видове.

Странджанските храсталаци от калуна (Calluna vulgaris) и пурен (Erica arborea) (растителността се асоциира с вкл. в ЗБР, Приложение 1, тип пр. местообитания – с код 4030)

Природно местообитание, свързано с разпространението на: *Странджанските карстови извори и потоци с бигорни образувания* (растителността се асоциира с вкл. в ЗБР, Приложение 1, тип пр. местообитания – с код 7220*)

Природно местообитание, свързано с разпространението на: *Странджанските силикатни скали с хазмофитна растителност или почти лишени от растителност* (растителността се асоциира с вкл. в ЗБР, Приложение 1, тип пр. местообитания – с код 8220)

Природно местообитание, свързано с разпространението на: *Странджанските дъбови гори* (растителността се асоциира с вкл. в ЗБР, Приложение 1, тип пр. местообитания – с код 91M0)

Природно местообитание, свързано с разпространението на: *Странджанските букови гори* (растителността се асоциира с вкл. в ЗБР, Приложение 1, тип пр. местообитания – с код 91S0*)

Природно местообитание, свързано с разпространението на: *Странджанските смесени гори на стръмни и урвисти склонове* (растителността се асоциира с вкл. в ЗБР, Приложение 1, тип пр. местообитания – с код 9180*)

Природно местообитание, свързано с разпространението на: *Странджанските мезофилни дъбови и габъррови гори* (растителността се асоциира с вкл. в ЗБР, Приложение 1, тип пр. местообитания – с код 91G0*)

Природно местообитание, свързано с разпространението на: *Странджанските заливни гори от черна елиа (Alnus glutinosa)* (растителността се асоциира с вкл. в ЗБР, Приложение 1, тип пр. местообитания – с код 91E0*)

Метод:

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие на Европейския съюз и от държавния бюджет на Република България чрез Оперативна програма “Околна среда 2007-2013 г.”

Растителни видове – директни наблюдения по утвърдена методика.

Гъбни видове – директни наблюдения по утвърдена методика.

Животински видове – директни наблюдения, анкети и използване на фотокапани (неинвазивни методи, които се прилагат успешно при редки, нощноактивни и горско живеещи обитатели).

Природни местообитания – трансектни и точкови методи; картиране

Очакван резултат:

Основа за вземане на управленски решения.

Срок за изпълнение:

2017 - 2025 г.

4.3.6. Проект „Мониторинг на санитарното състояние на горските насаждения“ – Приоритет 1

Цел:

Установяване на здравословното състояние на горските насаждения. Ежегодно проучване, което да служи за основа на предприемане на мерки, при необходимост.

Обект на прилагане:

Цялата територия на резервата и прилежащите територии.

Метод:

Съгласно приета методика за оценка на здравословното състояние.

Очакван резултат:

Основа за вземане на управленски решения. Планиране на санитарни мероприятия, ако е необходимо на даден етап.

Срок за изпълнение:

2016 - 2025 г.

4.3.7. Проект „Поддържане на пешеходната пътека за посетители“ – Приоритет 2

Цел:

Поддържане на пътеката за посетители в добро състояние и създаване на информационна инфраструктура в услуга на посетителите. Монтиране на информационна инфраструктура в Зона Б. Поддържане на вече изградената и новоизградената инфраструктура.

Изграждане на интерпретативен маршрут за гъбното разнообразие и поставяне на 8 броя информационни табла.

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие на Европейския съюз и от държавния бюджет на Република България чрез Оперативна програма “Околна среда 2007-2013 г.”

Обект на прилагане:

Зона Б на резервата

Метод:

Почистване, маркиране и подобряване на пътеката за посетители, в съответствие със ЗЗТ. Монтаж на оборудване.

Очакван резултат:

Подобряване на условията за посещения с научна и образователна цел.

Срок за изпълнение:

2016 - 2025 г

4.3.8. Проект „Развитие на партньорство на различни нива“ – Приоритет 2

Цел:

Координация и сътрудничество при изготвяне и изпълнение на различни програми, свързани с посещения с научна и образователна цел.

Обект на прилагане:

Резерват „Силкосия“.

Метод:

Провеждане на срещи, организиране на проекти, изработка на планове и други документи.

Очакван резултат:

Провеждане на различни мероприятия с цел популяризиране на резервата.

Срок за изпълнение:

2016 - 2025 г.

4.3.9. Проект „Издаване на брошури за резервата, разработване на разнообразни образователни пакети и заснемане на рекламен видеофилм за резервата“ – Приоритет 3

Цел:

Популяризиране на резервата. Създаване на информационна база, спомагаща за популяризиране на ценностите на резервата за различни възрастови групи, вкл. ученици и студенти.

Обект на прилагане:

Резерват „Силкосия“.

Метод:

Издаване на нагледни материали, образователни пакети и заснемане на филм.

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие на Европейския съюз и от държавния бюджет на Република България чрез Оперативна програма “Околна среда 2007-2013 г.”

Очакван резултат:

Популяризиране на резервата.

Срок за изпълнение:

2018 г.

4.3.10. Проект „Организиране на периодични научно практически конференции“ – Приоритет 2

Цел:

Популяризиране на резултатите от научни изследвания в практиката.
Повишаване капацитета.

Обект на прилагане:

Територията на резервата като част от Природен парк „Странджа“ и мрежата от резервати под управление на РИОСВ-Бургас.

Метод:

Организиране на научна конференция.

Очакван резултат:

Обогатяване на познанията. Популяризиране на резервата.

Срок за изпълнение:

2016 - 2025 г.

4.3.11. Проект „Институционално развитие на РИОСВ и периодично обучение на персонала, управляващ територията на резервата“ – Приоритет 1

Цел:

Повишаване капацитета.

Обект на прилагане:

Служители на РИОСВ-Бургас.

Метод:

Посещения на обучения, научни конференции, образователни курсове, курсове за повишаване на квалификацията и други.

Очакван резултат:

Подобряване на управлението

Срок за изпълнение:

2016 - 2025 г.

4.4. ОПЕРАТИВНИ ЗАДАЧИ

Изброените оперативни дейности се отнасят до отговорностите на РИОСВ-Бургас по изпълнение на предвидените в Плана за управление програми и проекти. Те се изпълняват ежегодно в рамките на служебните задължения на служителите съгласно техните длъжностни характеристики.

При разработването на ежегодни планове за пожарна безопасност за горското стопанство, предварително се събира информация от отговорните служители. Тя включва пожароопасни места, състояние на съществуващите и необходимост от оборудване на нови депа и др.

Ежегодно се организира обучение и инструктаж на служители и доброволци преди началото на пожароопасния сезон. Организирано се съвместно с местните власти и се провеждат със съответните служби на Национална служба по противопожарна и аварийна безопасност, МВР, Гражданска защита и др.

Ежегодно се разработва график за конкретните задачи и дейности, за които са осигурени партньори и средства за изпълнение и отговарят на определените в Част 3 режими, норми и препоръки.

Прилагането на програмите за мониторинг се извършва от служители или се възлага на външни изпълнители, в зависимост от техните компетенции, по предварително изготвени графици, съгласно Програмата за Комплексен мониторинг за опазване и поддържане на биоразнообразието.

За проекти, финансирани от външни донори и спонсори, след съгласуване по съответния ред, се определя експерт от РИОСВ, който следи тяхното изпълнение и резултатност. След приключване на всеки един проект или етап от него, той прави актуализация и на данните в ГИС. Създаването и поддържането на такава база данни може да се ползва от заинтересовани институции и от експерти, ангажирани с разширяване и доразвитие на информационната система.

Възможните допълнителни източници на финансиране са ОП “Околна среда”, Life+ и други. За постигане на желаните ефекти (осигурено финансиране) е необходимо на базата на заложените проекти да се изработи качествено проектно предложение към съответната финансираща организация или фонд. За повишаване на ефективността на финансиране се определя експерт от РИОСВ-Бургас, който приоритетно да се занимава с кандидатстване по проекти. Задължително условие е експертът да притежава необходимите знания и опит за подготовка на качествено проектно предложение.

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие на Европейския съюз и от държавния бюджет на Република България чрез Оперативна програма “Околна среда 2007-2013 г.”

Работата в партньорство с местните правителствени и неправителствени организации предлага повече опит, познания и идеи. Целта е приемане на общи планове за действие и обмен на опит, разпространение на периодичен печатен и/или електронен бюлетин и др. Координира се от експерта за връзки с обществеността.

Основни партньори са общинските администрации, научни институции (БАН, ВУЗ и др..) природозащитните екологични НПО, лесничействата, представители на търговски ориентиран и на социален туризъм, регионалните органи на РДВР, РИОСВ и други.

4.5. РАБОТЕН ПЛАН

Работен план за 3 години за изпълнение на приоритетните проекти и задачи е представен в таблицата по-долу.

План за управление на резерват „Силкосия“

Проекти и задачи	Срок на изпълнение	Работен план за три години			Етапи предвидени за първата година
		Година 1	Година 2	Година 3	
Изследване биологията на размножаване на консервационно значими видове лечебни растения, обект на специални мерки за опазване	2020-2021 г.	Организация на работа. Провеждане на проучвания. Изготвяне на доклад.	Провеждане на проучвания. Изготвяне на окончателен доклад.		Избор на обекти и приемане на методики за провеждане на теренните проучвания; Изготвяне на междинен доклад.
Проучване на видовете животни, характеризиращи се със скрит начин на живот	2016-2018 г.	Организация на работа. Провеждане на теренни проучвания.	Провеждане на теренни проучвания. Изготвяне на отчет.	Провеждане на теренни проучвания. Изготвяне на отчет.	Избор на обекти и приемане на методики за провеждане на теренните проучвания; Закупуване на оборудване. Провеждане на теренни проучвания по направления. Изготвяне на междинен доклад.
Проучване на възможностите и предприемане на мерки за преместване на електропровода извън	2017-2018 г.	Провеждане на проучване за възможните трасета за преместване на	Изготвяне на проект за изместване и извършване на строителни		Теренни проучвания, анализ на техническите възможности, проучване на кадастрални карти, икономическа оценка. Заклучение за приложимостта на

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие на Европейския съюз и от държавния бюджет на Република България чрез Оперативна програма “Околна среда 2007-2013 г.”

План за управление на резерват „Силкосия“

Проекти и задачи	Срок на изпълнение	Работен план за три години			Етапи предвидени за първата година
		Година 1	Година 2	Година 3	
границите на резервата		електропровода. Заклучение.	работи.		предложената дейност.
Проучване на сукцесиите на растителните съобщества и установяване на закономерности в естественото развитие на горските екосистеми	2016-2018 г.	Организация на работа. Провеждане на теренни проучвания.	Провеждане на теренни проучвания. Изготвяне на отчет.	Провеждане на теренни проучвания. Изготвяне на отчет.	Избор на обекти и приемане на методики за провеждане на теренните проучвания. Провеждане на теренни проучвания по направления. Изготвяне на междинен доклад
Мониторинг на растителни и животински видове и приоритетни местообитания	2017-2025 г.	Организация на работа. Провеждане на теренни проучвания. Изготвяне на отчет.	Провеждане на теренни проучвания. Изготвяне на отчет.	Провеждане на теренни проучвания. Изготвяне на отчет.	Избор на обекти и приемане на методики за провеждане на теренните проучвания. Провеждане на теренни проучвания по направления. Изготвяне на междинен доклад.

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие на Европейския съюз и от държавния бюджет на Република България чрез Оперативна програма “Околна среда 2007-2013 г.”

План за управление на резерват „Силкосия“

Проекти и задачи	Срок на изпълнение	Работен план за три години			Етапи предвидени за първата година
		Година 1	Година 2	Година 3	
Мониторинг на санитарното състояние на горските насаждения	2016-2025 г.	Организация на работа. Провеждане на теренни проучвания.	Провеждане на теренни проучвания.	Провеждане на теренни проучвания.	Избор на обекти. Провеждане на проучвания.
Поддържане на пешеходната пътека за посетители	2016-2025 г.	Провеждане на мероприятия по поддръжка на пътеката за посетители. Изграждане на интерпретативен маршрут за гъбното разнообразие и изработване и поставяне на 8	Провеждане на мероприятия по поддръжка на пътеката за посетители.	Провеждане на мероприятия по поддръжка на пътеката за посетители.	Почистване на пътеката, възстановяване на маркировка и увредена инфраструктура. Изграждане на 1 бр. интерпретативен маршрут и поставяне на 8 бр. информационни табла.

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие на Европейския съюз и от държавния бюджет на Република България чрез Оперативна програма “Околна среда 2007-2013 г.”

План за управление на резерват „Силкосия“

Проекти и задачи	Срок на изпълнение	Работен план за три години			Етапи предвидени за първата година
		Година 1	Година 2	Година 3	
		бр. информационни табла.			
Развитие на партньорство на различни нива	2016-2025 г.	Изготвяне на списък с потенциални партньори. Изграждане на партньорство.	Координация и сътрудничество при изготвяне и изпълнение на различни програми, свързани с развитието на посещения с научни и образователни дейности.	Координация и сътрудничество при изготвяне и изпълнение на различни програми, свързани с развитието на посещения с научни и образователни дейности.	Изготвяне на списъци с потенциални партньори, осъществяване на контакти; изграждане на партньорска мрежа. Планиране на общи дейности.
Издаване на брошури за резервата, разработване на разнообразни	2018 г.	Изготвяне на рекламни и образователни			Изготвяне на рекламни и образователни материали (брошури за резервата). Заснемане на видеофилм.

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие на Европейския съюз и от държавния бюджет на Република България чрез Оперативна програма “Околна среда 2007-2013 г.”

План за управление на резерват „Силкосия“

Проекти и задачи	Срок на изпълнение	Работен план за три години			Етапи предвидени за първата година
		Година 1	Година 2	Година 3	
образователни пакети и заснемане на рекламен видеофилм за резервата		материали (брошури за резервата). Заснемане на видеофилм.			
Организиране на периодични научно практически конференции	2016-2025 г.	Организиране и провеждане на конференция.			Определяне на място, изпращане на покани за участие, провеждане на тридневна конференция – семинар, обобщаване и публикуване на докладваните научни статии.
Институционално развитие на РИОСВ и периодично обучение на персонала, управляващ територията на резервата	2016 -2025 г.	Участие на отговорниците за управление на резервата в обучения, конференции и други.	Участие на отговорниците за управление на резервата в обучения, конференции и други. Охрана на територията.	Участие на отговорниците за управление на резервата в обучения, конференции и други. Охрана на територията.	Участие в поне едно обучение, научна конференция, свързана с управлението на ЗТ и опазване на биологичното разнообразие.

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие на Европейския съюз и от държавния бюджет на Република България чрез Оперативна програма “Околна среда 2007-2013 г.”

ЧАСТ 5: ПРЕГЛЕД НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ЦЕЛИТЕ И ЗАДАЧИТЕ

5.1. ПРЕРАЗГЛЕЖДАНЕ НА ЦЕЛИТЕ

5.1.1. *Предвиден преглед на актуалността на поставените цели на управление на резервата и необходимост от корекции на петата година от влизане в сила на Плана, както и проверка доколко планираните и осъществени проекти и задачи ефективно водят до постигането на целите*

Предвидените в настоящия ПУ дейности (програми и проекти) са планирани за изпълнение за 10 годишен период, съгласно ЗЗТ (чл. 55, ал. 2). След изтичане на 10 годишния период на действие на настоящия ПУ, той ще бъде актуализиран.

5.1.2. *Схема за извършване на прегледа, включваща участници и критерии*

Процесът на изготвяне на актуализацията на Плана започва непосредствено след публичното обсъждане на втория четиригодишен период от действието на Плана. На базата на направения пълен преглед и ревизия се изготвя план за действие през останалите две години и задание за актуализация на Плана за управление. Самата актуализация приключва на десетата година от действието на първоначално приетия План.

Участници в прегледа са представители на РИОСВ/МОСВ, авторите на ПУ и/или независими експерти и представители на ДПП Странджа.

Критериите, по които ще се извърши оценката на изпълнение на плана са обобщени в схемата за текущ годишен преглед (**Приложение № 19**).

5.2. ПРЕРАЗГЛЕЖДАНЕ НА ЗАДАЧИТЕ

В края на всяка година се извършва отчет за изпълнените задачи и проекти и тяхното значение за постигане на оперативните цели на Плана. Оценка на извършената работа и изразходваните средства и време по изпълнението на проектите се прави текущо през годината. Това позволява да се променят приоритетите при изпълнение на дейностите и да се пренасочат средства.

Оценката на изпълнението на проектите се включва в годишните отчети пред МОСВ и представлява база за съставянето на годишния план и бюджет за следващата година.

В годишния план се вземат предвид и писмено изразени законосъобразни становища и препоръки на всички партньори на РИОСВ и отделни заинтересовани

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие на Европейския съюз и от държавния бюджет на Република България чрез Оперативна програма “Околна среда 2007-2013 г.”

физически и юридически лица. За тази цел е необходимо създаване на “Приемна” или “Пощенска кутия” към РИОСВ за изразяване на мнения и препоръки.

По отношение на състоянието на компонентите на околната среда, ежегодно да се представят доклади в РИОСВ за резултатите от мониторинговата дейност за всеки обект поотделно, в срок до месец март на следващата година, от оторизираната за това институция (организация), лице.

При констатирани отклонения от допустимите норми, да се предприемат мерки от РИОСВ за налагане на законовите санкции на виновната страна и спиране на дейности, довели до това замърсяване.

ПРИЛОЖЕНИЯ

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие на Европейския съюз и от държавния бюджет на Република България чрез Оперативна програма “Околна среда 2007-2013 г.”

НАЦИОНАЛНА
СТРАТЕГИЧЕСКА
РЕФЕРЕНТНА
РАМКА
2007 -2013